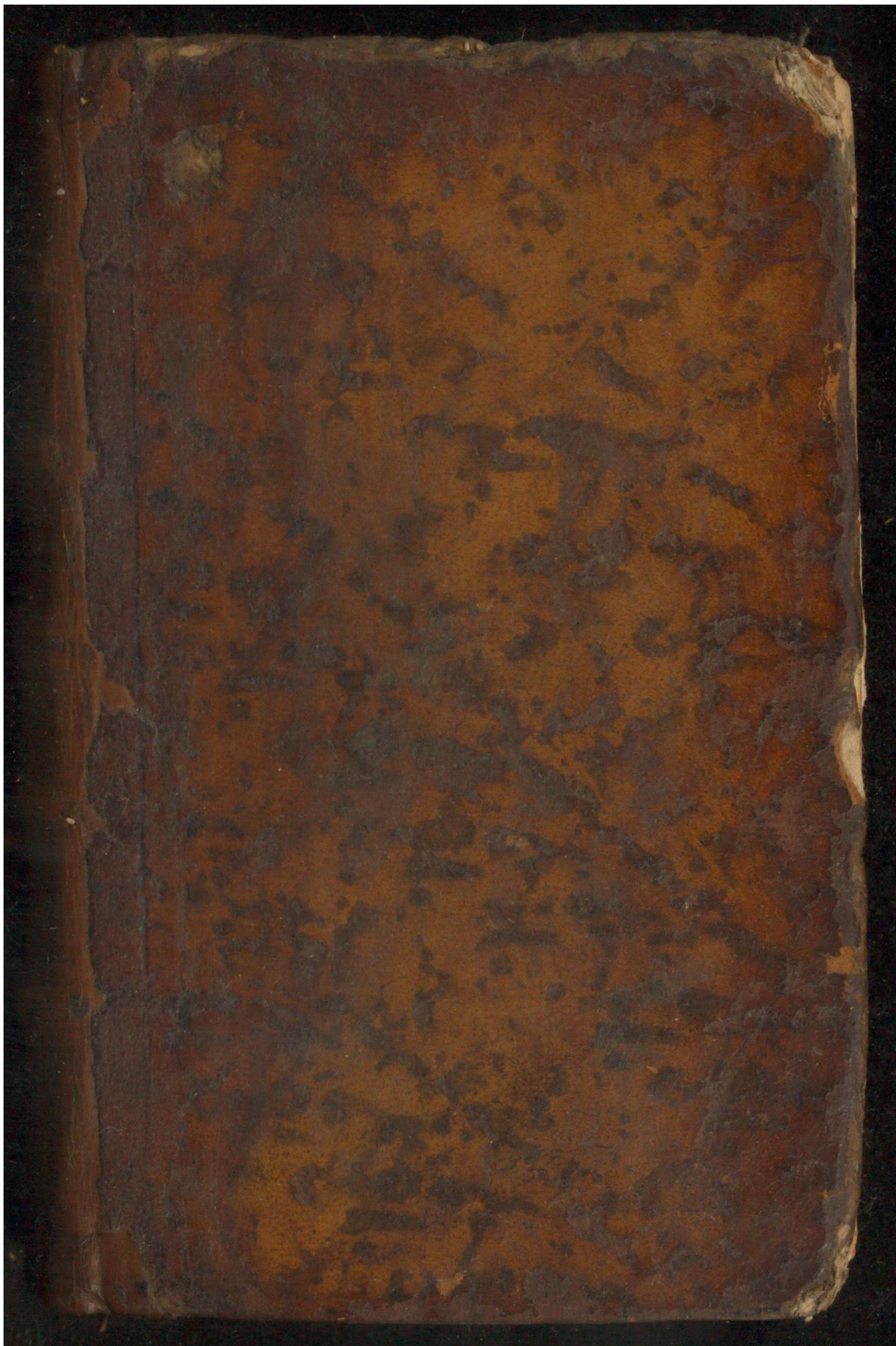
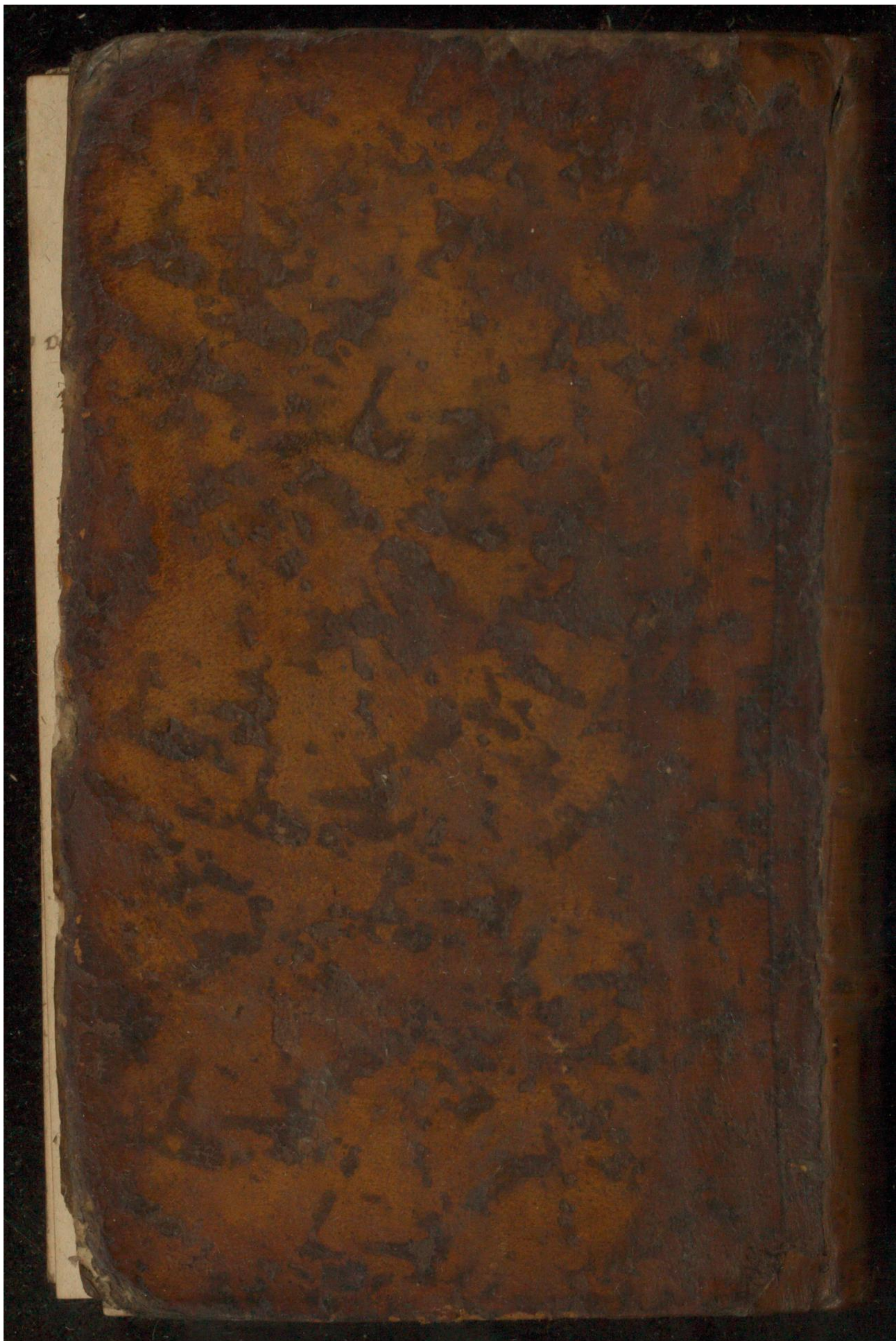

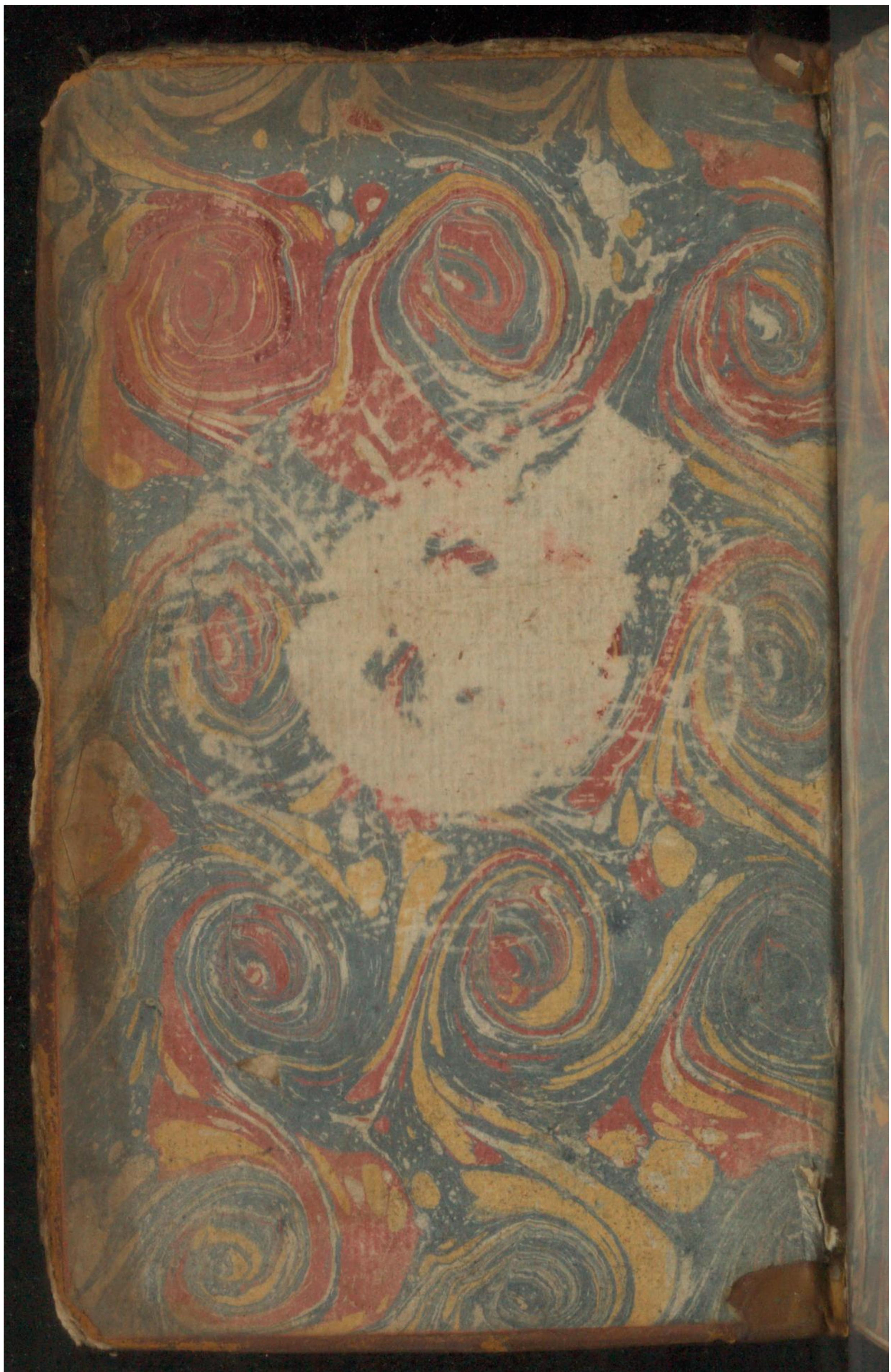

TURBA
ROSAR

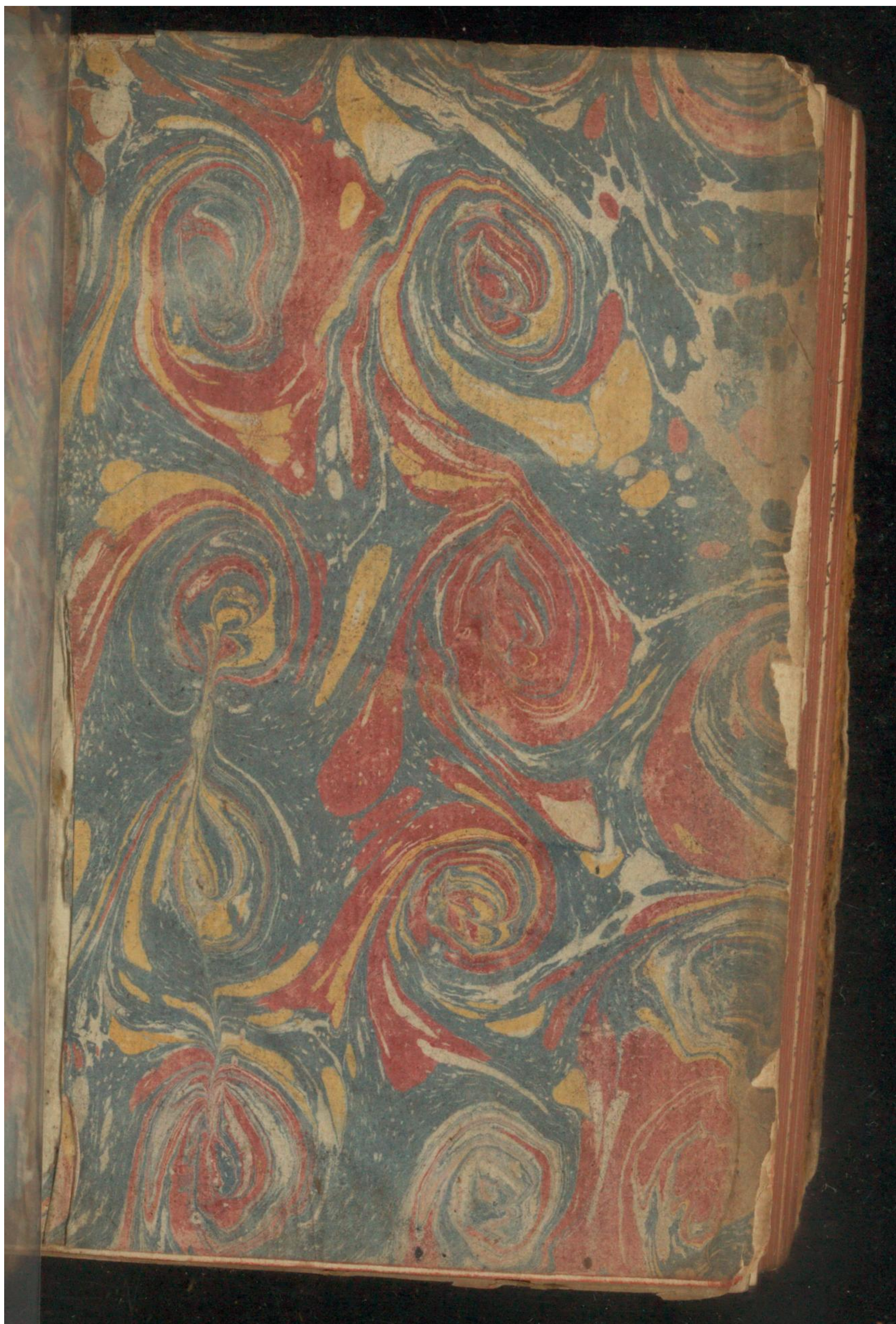

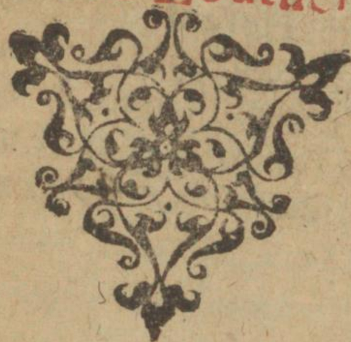

ARTIS AVRIFERAE, QVAM CHEMIAM VOCANT, VOLVMEN Secundum.

QVOD CONTINET

Morieni Romani scripta de Re Metallica, atque de Occulta summaq; antiquorum Medicina, cum alijs Authoribus, quos versa pagina indicat.

BASILEÆ,
Typis CONRADI VVALDKIRCHII.
cIↄ Iↄ XCIII.

AVTHORES.

3

LIBER DE COMPOSITIONE ALCHEMIÆ, QVEM EDIDIT MORIENVS ROmanus, Calid Regi Aegyptiorum: quem Robertus Castrensis de Arabico in Latinum transtulit.

PRAEFATIO CASTRENSIS.

LEGIMVS in historijs veterum diuinorum, tres fuisse Philosophos, quorũ vnusquisque Hermes vocabatur. Primus autem illorum fuit Enoch, qui alio nomine Hermes, & alio nomine Mercurius. Secundus verò fuit Noe, qui similiter alio nomine Hermes, & alio nomine Mercurius est nuncupatus. Eorum autem tertius, fuit Hermes, qui post diluuium in Aegypto regnauit, & eius regnum diu obtinuit. Iste autem à nostris antecessoribus dictus est Triplex, propter trinam virtutum collectionem, sibi videlicet à domino Deo attributam. Erat autem iste Rex, & Philo-

sophus, & Propheta. Iste verò fuit Hermes, qui post diluuium omnium artium, & disciplinarum, tàm liberalium, quàm etiam mechanicarum, primus fuit inuentor & editor. Omnes namque qui post ipsum fuêre, suo itinere incedere, & suis vestigijs inhærere nitebantur. Quid plura: longum esset nobis, & etiam difficile, tanti ac magni viri virtutum ornamenta & acta, ad memoriam in præsens reducere. Cùm & hoc genus docendi in huius libri diuini translatione non suscepimus: nec etiam nostri ingenij tenuitas, aut studium vel scribendi negotium, vobis ad hoc explicandum possint sufficere. Sed idcirco eius nomen in huius libri Prologo introduximus: quoniam ille hunc librum primus inuenit & edidit. Hic est namque liber diuinus, & diuinitate plenißimus. In eo ènim duorum testamentorum (veteris scilicet & noui) continetur vera & perfecta probatio. Si quis namque in hòc libro multum studuerit, & eum plenariè intellexerit, veritas virtusq; testamenti, nec non & vtriusque vitæ modus, & sufficienter illum latere non poterunt.

runt. Hic est autem liber, qui nominatus est liber de Compositione Alchymiæ. Et quoniam quid sit Alchymia, & quæ sit sua compositio, nondum verè vestra cognouit latinitas, in præsenti sermone elucidabo. Posui istud verbum, licet ignotum & admirabile, vt sub diffinitione claresceret. Hermes verò Philosophus, & alij qui post ipsum fuêre, hoc vocabulum ita diffiniunt, vt in libro de Substantiarum mutatione: Alchymia, est substantia corporea ex vno, & per vnũ composita, preciosiora ad inuicem per cognationem & effectum coniungens, & eadem naturali commixtione, ingenijs melioribus naturaliter conuertens. In sequentibus verò hoc quod diximus explanabitur: vbi & de eius compositione ad plenum tractabitur. Sed nos, licet in nobis iuuene sit ingenium, & latinitas permodica: hoc tamen tãtum ac tam magnum opus ad transferendum de Arabico in Latinum suscepimus. Vnde & de singulari gratia nobis à Deo inter modernos collata, summo illi Deo viuo, qui trinus extat & vnus, grates referimus. Nomen autem meum in principio

Alchÿmiæ di[finitio]. ab Herm[ete] alijsq veteribus p[hilo]sophis tradita. f. 262.

1. p. fol. 60. 134. 235

Prologi taceri non placuit, ne aliquis hunc nostrum laborem sibi assumeret, & etiam eius laudem & meritum sibi quasi propriũ vendicaret. Quid amplius? humiliter omnes rogo & obsecro, ne quis nostrorum erga meum nomen mentis liuore (quod sæpe à multis fieri consueuit) tabescat. Scit namq; Deus omnium, cui suam conferat gratiam: & spiritus ex gratia procedit, qui quos vult inspirat. Meritò igitur gaudere debemus, quum omnium creator & conditor omnibus quasi particularem suam monstret diuinitatem.

MORIENI ROMANI EREMITAE HIEROSOLYMITANI Sermo.

"cujus praeceptor seu Magister artis fuit Adfar alexandrinus, vid. seq

OMNES Philoſophię partes, mẽs Hermetis diuina plenariè attigit. Quum autem ille per annos multos in magiſterij ſuperioris inuentione & editione ſtuduiſſet, tandem magiſterium inuenit primus, & edidit: ac de eo librum compoſuit, quem ſibimet proprium deputauit, & poſt ſuum obitũ ſuis diſcipulis in hæreditatem dereliquit. Poſt obitum verò illius, diſcipuli eius in hoc libro & eius præceptis, per multa tempora ſtuduêre, vt ſcil. eius effectum adipiſci poſſent. Poſtquam ergo ſuum conſecuti ſunt effectum, de eo varia, & etiam innumerabilia dedêre præcepta. Quod idcirco fecerunt, ne ipſi qui poſt ipſos hanc adepti fuiſſent ſcientiam, eam quaſi vulgarem inſipientib. detegiſſent. Poſt multum verò temporis à paſſione Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſurrexit quidam homo diuinus, donis ſpiritualibus præditus, qui quum in diuinitate permultum temporis ſtuduiſſet, inter libros diuinos hunc librum inuenit. Fuit autem vir iſte ab Alexandria oriundus: vnde ſuo nomine Adfar Alexandrinus vocabatur. Hic verò poſtquã librum pręfatum inuenit, mente

cur filosofi tam prolixe scribant.

++ hermetis

+ allegatus Artephio m. 25.

peruigili atque industria in eo studere non desinebat. Postquam verò in eo studuisset diu, eius effectum atq; scientiam ad plenum est adeptus. Ex hac igitur scientia vir iste diuinus multa varia & innumerabilia dedit præcepta: quæ quum sub suo nomine per vniuersas nostræ regionis partes diuulgata fuissent, mihi tunc temporis in vrbe Roma moranti, huius viri nominis, & illius scientiæ fama quasi volando peruenit. Nam in eo tẽpore fui ego Romæ (vnde & ortus fueram) constitutus. Eram autem tunc iuuenis, cuius videlicet mentum prima lanugo nondum obduxerat, studens scilicet, & doctrina Christianus à primæ ætatis gradu ab vtroque parente effectus: cui etiam se tota iam latinitas detexerat. Audito ergo huius viri nomine & fama, parẽtes & patriam simul festinus deserui, nec quieti nimiæ meos artus exhibui, quousque Alexandriam deuenissem. Ingressus verò sum ciuitatem, ac tamdiu per vicos & calles nouus hospes incessi, donec huius viri domum inuenissem. Tandem verò illius domum inueni, & eam ingressus sum: quam cùm ingressus fuissem, hunc virum in suo oratorio sedentem, & in suis libris studentẽ inueni. At ille postquam oculos suos in me defixit, intuens me ait: Amice, huc accede. Accessi autem ad illum, & iuxta eum super stramentum, quod ibi fuerat appositum, consedi. Erat vir iam multum ætate decrepitus,

sed

ſed adhuc vultu ſtrenuus, & facie & ſtatura corporis decorus. Nam & eius vultus omnia quæ in illius mente latebant, ſe diligenter intuentibus indicabat. Poſtquam autem confabulati ſumus, quæſiuit ille, quo nomine nuncuparer, & vnde eſſem oriundus, & quæ meæ viæ cauſa extitiſſet. At ego reſpondi & illi dixi: Ego Morienus vocor, natione Romanus, quem videlicet tui nominis & ſcientiæ fama, de parentibus & patria diſcedere coëgit. At ille ſubiunxit: Quæ nam eſt fides tua, aut cuius deorum cultor exiſtis? At ego reſpondi: Fidem meam Chriſtianam profiteor. nam Chriſti ſum cultor, & illum Deum trinum & vnum adoro. Poſtea dixit Adfar: Bonum eſt autem te me quæſiuiſſe, & adhuc me homine mundano ſeptum inueniſſe. Propalabo namque tibi totius diuinitatis ſecreta, quæ ferè omnibus hactenus detegere recuſaui. Tu verò mihi totis mentis tuæ viribus intentus adeſto: nam & ego te faciam totius meæ diſciplinæ filium. His igitur altrinſecus dictis, nimio gaudio ſum gauiſus. Quid plura? Longum eſſet nobis in huius operis inſtitutis ſingula de quibus ad inuicem tractauimus, enumerare & dicere. Remanſi tandem cum illo, & me illi in tantum amabilem exhibui, quòd ille mihi totius diuinitatis ſecreta dixerit. Poſtea mortuus eſt Adfar: & ego poſt eius obitum, poſt dies paucos ab Alexandria receſſi & Hieroſo-

lymam deueni, in cuius etiá finib. mihi eremũ elegi, in quo vitam meæ fidei & professioni habilẽ ducere potuissem. Inde verò nõ post multos annos surrexit quidam Rex in Ægypto nomine Macoya. Hic autem genuit filiũ, nomine Gezid, qui post mortẽ sui patris in Ægypto regnauit, & illius regnũ obtinuit. Gezid autem genuit filium nomine Calid, qui post mortem sui patris diu in Ægypto regnauit. Fuit autem Rex iste sapiens & prudẽs vir, & in omni scientia perspicuus: diligebat enim multùm sapientes & Philosophos, propter huius libri scientiam. Iste verò nõ sinebat incessanter per prouincias notos & ignotos inquirere, si aliquem inuenisset, qui sibi huius libri documenta reuelare potuisset. Hoc igitur amore cõpulsus, multos sapientum & Philosophorũ secum retinebat, qui huius libri magisteriũ se scire professi essent, cùm penitus ignorarent. Hos multis & maximis ditabat donis, in eorũ verbis diu confisus. Me itaq; die quadam in eremo existente, fama huius regis mihi à quodá peregrino delata est: quam quum audissem, eremum dimisi, & quàm citius potui, ad suę regionis fines trásmeaui: non scil. vt ab eo diuitias, seu dona inquirerem, sed vt diligenter donis spiritualibus instruerem. Postquam verò suos fines sum ingressus, loca quàm plurima eundo lustraui, & tádem regem inueni. Quem cùm inuenissem, & de quibusdam secum contulissem, inueni illum

lum magnæ ſapientiæ virum, & omni virtute ornatum ac prudentiſſimum. Dixi ergo ad illum: O bone Rex, Deus te ad melius conuertat. Volo autem vt iubeas mihi domũ, & meo magiſterio commodam præparari. Iuſſit ergo Rex mihi domum præparari, & ad meum votum ornari. Introiui autem hanc domum, neque ab illa exiui, donec totum compleuerim magiſterium, & completum domi reliqui: ſed circa vas in quo fuerat poſitum, hæc verba depinxi: OMNES QVI SECVM OMNIA HABENT, ALIENO AVXILIO NVLLATENVS INDIGENT. Poſtquam hæc ſcripſi verba, ab vrbe, & omni ipſa regione clàm diſceſſi, & ad meum eremũ ſum regreſſus. Poſtea verò Rex domum, quam dimiſeram, eſt ingreſſus, & magiſteriũ perfectum quod dimiſeram inuenit. Quod cùm magis ac magis diligentiùs intueretur, vidit verba, quæ circũ vas ſcripta dimiſerã: quib. perfectis ac benè intellectis, ilicò me abſentem defleuit, & omnibus quos huius magiſterij cauſa per multos annos ſecum retinuerat, iuſſit capita amputari. Dixit poſtea Rex: Aduocate Galip meum ſeruum fidelem. Erat autem Galip ſuus captiuus, quem ſibi eius pater Gezid ante eius obitum, ob ſui fidelitatem dederat. Confidebat enim in eo Rex multum, qui dixit ei: O Galip ſerue mi, neſcio quid mihi poſthac ſit agendum. Dixit autem Galip ad regẽ: Dux mi, Deus prouidebit quid

deinceps ſimus acturi. Triſtatus eſt autem rex multum, & vltrà quàm credatur die ac nocte condoluit. Factum eſt autem deinde poſt annos aliquot, dum rex quadam die ad locum, qui dicitur Dirmaroni, venandi ſtudio exiret, quòd Galip captiuus, hominem quendam in ſolitudinibus orantem inueniſſet: Interrogauit eum & dixit ei: Amice, quis nam es tu, aut vnde venis, vel quò vadis? At ille homo reſpondit: Ego Hieroſolymitanus ſum: nam ego in Hieruſalem natus ſum, & per multos annos in montibus Hieroſolymitanis cum quodam eremita conuerſatus ſum: me autem ibi morante, audiui quomodo Rex Calid inceſſanter perquireret, qui ſibi magiſteriū Hermetis demonſtraret. Poſtquam autem hoc de rege audiui, mox à mea patria diſceſſi, vt & hoc Regi Galid nūciaſſem. Scio enim hominem in hoc magiſterio doctiſſimum quem Regi demonſtrare valde deſydero. Tunc ait Galip: Tace frater, tace, hucuſque tibi dixiſſe ſufficiat. Malo autem te viuere quàm mori: nam multi ad Regem venerunt, qui hoc magiſterium ſe ſcire profitebantur, qui cùm ad ſuæ profeſſionis exitum peruenire non potuiſſent, à Rege interfecti ſunt: Timeo ergo, & tu ſi cum huiuſmodi ſermone in conſpectu Regis aſtiteris, ne interficiaris. Tunc homo ille ait: Noli timere hoc, ſed in conſpectu Regis me venire ne differas. Galip igitur dicit: Hoc mihi iam placet, ſed

ſed caue ne moriaris. Adduxit ergo Galip hūc hominem, & ſtatuit eum coram Rege & ait: O bone Rex, ecce homo qui mori non metuit. Vt ergo rex ſuos oculos in eum defixit, intuēs illum ait: Quíſnam es tu? At ille reſpondens ait: Hieroſolymitanus ſum, qui quum in montibus cum quodam Eremita conuerſatus fuiſſem, audiui à multis tui nominis & bonitatis famam: & quomodo tu indeſinenter quæras ſapientes & doctores, qui videlicet magiſteriū Hermetis seriò tibi oſtendiſſent. Veni ergo ad te, ô bone rex, & tu meis acquieſcas conſilijs, & tui deſyderij compos efficiaris. Scio namq; virum in montibus Hieroſolymitanis habitantem, cui omnis ſapientia à domino Deo reuelata eſt. Nam in ſua fide firmiſſimus à Deo & hominibus iudicatur. Die namque quadam, quum in ſuo eremo de rebus quàmplurimis tractaremus, contigit caſu quòd mihi diceret, ſe hoc magiſterium poſſe perficere. Quo audito, cùm in ſua veritate ſæpiùs mihi cognita confiſus, tum ex hoc, quòd in omni anno multa auri & argenti pondera, vti ego ſępiùs videram, ad Hieruſalem ciuitatem tranſmittebat, ſuo ſermone certiſſimus mecum conferebam: quòd ſi ego in conſpectu tuo aſſiſterem, multis me ac magnis ditares donis, & nunquam à tua gratia me ſeparares. Tunc rex ait: Quis eſt huiuſmodi ſermo, quem tu dicis? aut quæ mēs ignara huc vſque te venire perſuaſit? Neſçis

ſtultiſſime, neſcis quot & quales propter huiuſmodi ſermonem à me interfecti ſunt? Sed & ſi ea quæ tu dicis (quod non opinor) vera eſſent, & multis tu ditareris donis, & nũquam à mea gratia à modo ſeparareris. Nam ſi vera non fuerint, maximum ſcias te ſubire tormentum. Tunc homo ille ait: O bone Rex, vtroq; tui promiſſo ſum placatus: tu tamen meis acquieſcas conſilijs. Item Rex ait: O homo, de qualitate huiuſmodi viri & eius habitu mecum pauca conferas: venit namque ad me annis præteritis vir quidam, qui, vt verum tibi confitear, mihi hoc magiſterium perfecit: qui cùm perfeciſſet, rem effectã, ſed non eius ſcientiam mihi dimiſit, & clàm ſeceſſit & abijt. Tũc homo ille ait: Vir iſte nimis eſt ætate decrepitus, ſtatura magnus, vultu & facie præclarus, moribus ornatus: cuius etiam vita & habitus Deo non diſplicent: eſt enim in montibus Hieroſolymitanis eremita. Sed etſi nomen eius multum ſcire deſideras, Morienus Romanus, ſenex, eremita nominatur. Tunc conuerſus Rex ad ſuum ſeruum Galip, dicit: Hic verè eſt homo ille, de quo hactenus tecum condolui. Dixit autem Galip: O bone Rex, ita eſt, vt ego exiſtimo. Gauiſus eſt Rex multùm, & vltrà quàm credi poteſt, hunc hominem benigniùs accepit. Iuſſit ergo Rex huic homini dona dari quàplurima, & inſuper maiora ei promiſit. Hæc eſt igitur hiſtoria Morieni Romani, quo-

ni, quomodo ſcilicet ipſe magiſterium Hermetis eſt adeptus.

Incipit ſermo Galip, ſerui & captiui, regis Calid, filij Gezid, filij Macoya.

Dixit Galip captiuus: Poſt paucos quidem dies, poſtquam hæc ab eo homine regi nunciata fuiſſent, venit hic homo & ſtetit coram rege & ait: O Rex bone, Deus ad bonum te conuertat. Nolo autem vt ea quæ tibi promiſimus, diutiùs differamus. Aduoca ergo omnes tuos ſubditos ſeruos natu meliores, & ex eis mihi aliquos accommoda, qui mecum veniant, & mecum ſimul reuertantur: grandis enim nobis reſtat via. At Rex vultu placido illum intuens ait: Bene dicis, fiat. Tunc iuſſit me Rex feſtinãter coram ſe aduocari: qui quũ coram ſe ſtetiſſem, dixit: O Galip ſerue bone, congrega omnes meos natu meliores tecum, & ex illis quot & quales huic homini placuerint elige, qui videlicet vobiſcũ ſimul vadãt & reuertantur: nam ille dixit, grãdis nobis reſtat via. Feci igitur iuxta quod Rex mihi præceperat: & poſt paucos dies iter noſtrũ incepimus. Hieruſalẽ quidem iter incepimus, & per multa loca inuia & deſerta eũdo, multos dies cõſumpſimus, & tãdem Hieroſolymam deuenimus. Qui quum in ſolitudinibus montium errando fatigaremur, inuenimus eremũ, in quo Morienus Romanus, ſenex eremita vitam ſuã ducebat. Quem quũ ingrederemur, inuenimus ibi

Morieni forma, statura et valtus.

quendam virum ſenem, ſtatura lõgum, in corpore macrum, vultu & facie pręclarum, de cuius etiam ſitu & habitu multum ſumus admirati. Eius namque tota cutis ab aſperitate cilicij, quo erat indutus, rugoſa exiſtebat. Tunc dixit nobis homo ille, qui nos ſecum huc adduxerat: O ſocij, hic eſt Morienus Romanus ſenex Eremita. At ego dum magis ac magis illum diligẽtiùs intuerer, eum ilicò agnoui: quo agnito, illum ex parte regis Calid ſalutaui. Cuius audito nomine, vir bonus ſubriſit, & nos propiùs iuſſit accedere. Gauiſi ſumus ergo, & læti cum eo conſedimus. Interrogauit autem nos vir Dei, & de ſtatu noſtri Regis, & de ſtatu Regni. quæ quum illi nuntiarem, viæ noſtræ cauſam ſibi propalaui. At ille ad ſe conuerſus ait: Multum gaudeo filij, quoniam me inueniſtis. Ibo enim vobiſcum: vt & Rex Calid me diu exoptatum videat, & quæ ſit mira Creatoris potentia à me recognoſcat. Poſtquam igitur per dies aliquot artus noſtros labore itineris fatigatos recreauimus, redeuntes iter incepimus, & in noſtram patriam regreſſi ſumus. Qui quum coram rege veniſſemus, vidit rex virum Dei: quem cùm vidiſſet, ilicò eum cognouit, & me ręcipiens ait: O Galip ſerue bone, hic eſt verè vir propter quem tecũ diu condolui. Volo autem vt ea quæ vobis in itinere obuiauerunt, mihi protinus ediſſeras. At ego totam rem à ſuo principio ſibi ordine digeſſi.

Aduo-

Aduocauit ergo rex virum Dei, quem adduximus, & eum iuxta se sedere fecit, & dixit ei: O senex, ego volo vt tu nomen tuum mihi dicas, & tuæ professionis modum pandas: non enim in altera vice licuit hæc omnia à te inquirere. De tuis namq; verbis adhuc diffidebam. Tunc vir Dei respondit: Ego Morienus Romanus vocor. Mea autem professio, fidei Christianæ est. Mea quoq; religio & habitus, sunt eremitæ. Tunc Rex ait: O Moriene quot transierunt anni, postquam vitam & habitum Eremitæ elegisti? At ille respondit: Post quatuor quidem annos à morte Herculis Regis, eremita incedo. Placatus est igitur multùm Rex super huius viri prudentiam, & eius humilitatem, & eius patientiam & verecũdiam ac venustatem. Non enim erat ille lingua verbosus, aut mente elatus: erat autem humilis, prudens & beneuolus, vti talem esse decebat. Postea dixit rex: O Moriene nõnne esset tibi melius cum conuentibus qui Deum orant, in ecclesijs consistere, quàm solus in montibus & eorum solitudinibus habitare? At Morienus dixit: Bene habeas, mi Rex: Bonum quod nũc habeo, & in futuro expecto, ex Deo est, & in eius manu collocatum. Ipse autem quod velit faciat: Nec ego dubito, quin mihi inter conuentus & cœtus maior inueniatur requies, & in solitudinibus & mõtibus labor, sed nemo metit nisi qui seminat: & quod seminauerit, hoc etiam me-

tet. Spero itaq; quòd diuinitatis bonitas, in vita huius Mundi me non derelinquat: nam requiei aditus nimis est coarctatus, neque ad illam quisquam potest ingredi, nisi per animæ afflictionem. Dixit ergo Rex: Omnia quidem quæ dicis, indubitanter vera sunt: sed quia ex fideli procedunt animo, falsa videntur. Hoc autem dicebat Rex, quoniam adhuc cultor idolorum erat. Respondit autem Morienus: Si ea quæ profero, tu vera esse concedis, animum, à quo illa procedũt, te verum esse & veridicum concedere necesse est. Nam ex veris & vera procedunt: & ex falsis, falsa: ex æternis, æterna: ex transitorijs, transitoria: ex bonis, bona: & ex malis, mala. Dixit itaq; Rex: O Moriene, multa quidem mihi de te, & tua constãtia, & tua fide sunt relata: vnde vehementer admiror, cùm & illa videam & audiam iam esse vera. Hæc itaq; fuit causa, quare multum & te videre, simulq; audire diu exoptaram. Volo namque vt inter quædam (de quib. erimus tractaturi) me quibusdã alijs quasi documentis instruas, simulq; edoceas. Tunc dixit illi Morienus: O Rex, omnipotens Deus te ad melius conuertat: nam ego non sum de quo multùm debeas admirari. Ex filijs Adæ vnus existo. Omnes quidem ex vno processimus, & iterum ad vnum, licet diuerso tramite, reuertemur. Temporum quidem longa mutatio, hominem sub tẽpore constitutum cõfundit, & mutat. Nec ego adhuc in tantum

tantum sum mutatus, quòd alij multi, qui ante me fuerunt, magis non mutentur. Vltimam autem mutationem mors dira subsequitur, qua videlicet nulla pœna deterior iudicatur. Nam ante corporis & animæ coniũctionem & post eorum dissolutionem, pœna omni morte crudelior animam expectat. Sed & omnipotens Creator, qui omnia ex seipso creat & format, semper sit in nostro auxilio. Tũc dixit illi Rex: O Moriene, ex his quæ modò dicebas, video quid tu existimes me te velle deridere. Iuxta ergo hanc opinionem, licet senex & prudens videaris, potiùs es deridendus quàm laudandus. Posthæc aduocauit me Rex & dixit mihi: O Calip serue bone, vade & quære huic homini domum, intus scilicet & extra pulchram, & multo ornamento ornatam, sitq; vicina palatio: simul quæras & hominem suæ fidei professorem, doctum scilicet & senem ac moribus ornatum, cuius dictis & monitis consoletur, & eius animus in pace resideat. Video enim illum quasi deterritum, & in me minimè confidentem. Feci igitur iuxta quod Rex mihi præcepit. Rex verò ad eum quotidie veniebat, & cum illo per horas aliquot residebat. Alloquebatur enim illum, & confortabat, nihil tamen de suo magisterio eum interrogabat. Postquã auté inter illos magna notitia creuit, & amor, Morienus se regi multũ credidit, & in eo confidit. Interrogabat autem Rex de Romanorum

legibus, & vtrum ſecundum temporis circuitum eorum leges mutarentur: de Regum, & Conſulum conſuetudine, nec non & de Græcorum hiſtorijs ſimul interrogabat. Et Morienus in his omnibus illi decenter reſpondebat. Dilexit igitur Rex Morienum intantum, in quantum antea neminem dilexerat. Factum eſt igitur, dum quadam die in vnum fabularen tur, quòd Rex Morieno diceret: O ſenex ſapiētiſſime omnium, ſcito quòd diu ego à multis quæſiui magiſterium Hermetis, ſed neminem hactenus inuenire potui, qui rem eius ve ram mihi panderet. Ob hoc igitur in altera vice, quando tu à noſtris finibus clam diſceſſiſti, poſtquam literas, quas circa vas, in quo poſitum fuerat magiſterium, ſcripſeras, legiſſem, & earum intellectũ accepiſſem, omnibus, quos propter hanc ſciētiam mecum per annos multos retinueram, ilicò iuſſi capita amputari. Rogo igitur te, ô ſenex bone, & omnium ſapientiſſime, quatenus eius rationem veram, atque eius ſpeciem & ſubſtantiam mihi ediſſeras, vt mea diuturna expectatio gaudēter per te com pleatur. Quod quidem ſi feceris, & me ipſum, & omnia quæ mecum poſſideo, acquires: & ſi libuerit, in tuam patriam vnà reuertemur. Nolo enim amodo te in me quoquomodo dubitare, neque tuo animo vllum timorem ex vlla opinione conferas. Tunc Morienus reſpondit: O bone Rex & ſapiens, Deus te conuertat

ad me-

ad melius: Nunc autem bene intelligo, quapropter ad me misisti: indigebas enim me multùm & idcircò misisti. Ego autem ad te gaudenter adueni, vt & te hoc magisterium edoceam, & quæ sit mira Dei virtus, manifestè demonstrem. Timorem autem, de quo pauló antè dicebas, non timeo, nec de te hactenus despero. Omnis enim qui timuerit, in veritate non est perfectus. Et maximè sapientem timere aliquid non decet. Nam si timuerit, citò desperabit. Quòd si desperauerit, eius animus vacillabit: nec vllatenus suæ intentionis consequetur effectum. Et quoniam iam nunc intelligo te me minimo amore amplecti, videoque te multum in tua inquisitione seuerum moribus esse, & actu pium & patientem, non decet me diutius hoc magisterium tibi recondere, vel celare. Iam nunc ad tuum propositum, & tuam longam inquisitionem facilius omnium peruenisti. Sit nomen Domini per secula seculorum benedictum. Ad hæc ergo subrisit Rex, & ait: Nunc verò scio quòd omni homini, præstat Deus patientiam. crudeliter confunditur: Festinatio enim ex parte diaboli est. Ego autem sum nepos Machoya, & filius Regis Gezid. Et nõ est aliqua fortitudo, nisi cum summo Deo qui vnus est altissimus. Dixit autem Morienus: O bone Rex, Deus ad melius te conuertat. Esto modò ad iudicium huius magisterij, & scies illud bene, & intelliges. In-

nam patientia omnino necessaria requisitioni magisterii hermetici
festinatio
quamuis non credas in Christum
F quia me viuum nactus es praeceptorem

illius verò introitu, & exitu, multum studere
memento: quoniam omnia quæ illi pertinent,
annuente Domino, faciliùs consequeris.
Hæc enim res, quam iamdiu quæsiuisti, per
vim aut iram non accipitur, nec perpetratur.
Accipitur enim per patiẽtiam, & humilitatem,
& amorem certum, ac perfectissimum. Cõfert
» enim Deus hanc diuinam, & puram scientiam
» suis fidelibus & seruis: illis scilicet quibus eam
» à primæua rerum natura cõferre disposuit, sua
» mirabili fortitudine. Quæ quum alicui ex suis
fidelibus collata fuerit, decet ipsum priùs præ-
uidere, cui postea eam committat & detegat.
Nam hęc res nihil nisi donum Dei altissimi po
test: qui prout vult, & etiã cui vult, ex suis ser-
uis & fidelibus illud committit, & monstrat.
Decet igitur, omnipotenti Deo esse in omnib.
humiles, & omnino subiectos. Tunc Rex ait:
nos quidẽ verè scimus & cognoscimus, quo-
niam nulla est rerum perfectio, absque diuini-
tatis auxilio, & eius demõstratione. Ipse enim
est altissimus & impermutabilis. Postea adiu-
rauit me Rex, & mihi dixit: O Galip serue bo-
ne, sede citò, & tuo stylo omnia, de quibus nũc
inter nos conferemus, memoriæ commenda.
Tunc dixit Morienus: Omnipotens Domi-
nus, & omnium creator, ex omnipotentia sa-
nos omnipotentes creauit: quoniam ipsi ne-
queunt eis ordinem transmutare: id est, ne-
queunt postponere ea, quæ ipse præponit, aut
præpo-

præponere ea quæ ipse postponit. Nec est aliquid scire possibile illis, nisi per illius demonstrationem: nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos consequi illud præiudicauerit: Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum. Sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere nō possunt diutius, nisi vsque ad terminum, qui à Deo super eos constitutus est. Præponit enim dominus ex suis seruis quos vult, & eligit, vt hanc scientiam diuinam homini celatā quærant, & quæsitam secum retineant.

Hæc enim scientia est, quę dominum suum abstrahit ab huius Mundi miseria, & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Temporibus verò præteritis semper vicissim hanc sapientiam sibi hæreditabant: postea verò ista scientia ferè fuit contempta. Sed libri multi veterum dominorum remanserunt, in quibus illa continetur tota vera, & sine mendacio: nec tamen quisque inueniebatur, qui videlicet ipsam tunc ad effectum perduceret: propter nomina multa & diuersa, quæ rebus ei attinentibus à sapientibus antiquioribus iamdudū fuerant imposita. Sed ego huius rei veritatē, vt olim tu cognouisti, perfectè retinui. Nostri quidē antecessores, huius magisterij nomina multiplicata & variata tradebāt, grauissimis sophisticis circumtecta: sed omnia tamen veridica,

& sæpiùs comprobata. Quod totum egisse arbitrabantur, propter stultorum insipientiam; vt dicta sua non intelligerẽt, nisi qui tali & tanto magisterio digni iudicarentur. Si quis ergo eorum dicta inuenerit, in illis diligenter studeat, donec ea recto modo intelligat. Non enim decet quenquam se ab hoc magisterio retrahere: sed debet suam fidem, & suam spem in Deo altissimo firmiter configere, & illum assiduè hoc efflagitare, quatenus istud diuinum & admirabile opus possit perficere. Similiter
» Deum omnipotentem, & eius auxilium im-
» plorare, vt eũ Deus ad res meliores pulchrio-
» ri modo conuertat: & faciat illum huius magi-
» sterij scientiam super lineam rectam absque o-
» mni deuiatione fœliciter adipisci. Tunc Rex ait: Iam si libet, ô Moriene, hæc dicta atq; mandata dici sufficiant. Ego enim intellecta consequor, & intellecta pro virili obseruabo: & maximè quum tu senex & sapiens, hoc magisterium mihi edocere non negligas. Explana igitur mihi hoc quod diu exopto, explanatione facillima: ne eius studij grauitas in hac re me diu confundat. In primis igitur ab eius exordio mihi iam edisseras, & dicas, vt omnis ordo pręposterus procul à nostra disputatione abijciatur. Ad hæc Morienus respondit: Rem quidem ex ordine digestam tibi declarabo. Tu verò ea quæ velis nunc inquirere non differas.

INCIPIUNT INTERROGATIONES Regis Calid, & responsiones Morieni, de omnibus, de quibus artificium magisterij Hermetis constare comprobatur.

CALID Rex, O Moriene, primùm quærere libet, quæ & qualis sit huiusmodi rei principalis substãtia & materia: & vtrum multæ aut plures sint: aut ex vna tantummodò conficiatur? MORIENVS: Omnis autem res, vsque dum per suum effectum dignoscatur, multorum testimonio verior comprobatur. Sed antequam antiquiora testimonia tibi ad præsens adducam, hoc quidem quod nos de eius principali substantia & materia sæpe comprobauimus, explicabo. Si autem ea quæ tibi dixero, & testimonia antiquorum rectè inspexeris, apertè cognosces nos omnes in vno cõuenire, & omnia quæ dicimus vera proferre. Quod igitur interrogasti, sic accipe. Huius rei prima & principalis substantia & materia est vna, & de ea est vnum, & cum ea fit, neque aliquid sibi additur vel minuitur. Ecce iam habes quod interrogasti. Nunc verò testimonia antiquorum tibi adducam, vt omnes in vnum concordare iudicemur. Hercules verò quidam Rex sapiens & Philosophus, cùm à quibusdam suorum interrogaretur, dixit: Hoc autem magisteriũ ex vna primùm radice pro-

cedit, quæ poſtmodum in plures res expanditur, & iterum ad vnum reuertitur: & ſcito fore neceſſe recipere aërem. Arſicanus quoq; Philoſophus ait: quatuor autem elementa: id eſt, calor, frigus, humiditas & ſiccitas, ex vno fonte procedunt, & eorum quædam alia ex alijs ijſdem cõficiuntur. Ex his verò quatuor quædam ſunt quaſi radices: & quędam quaſi ex his radicibus compoſita. Quæ verò ſunt radices, ſunt aqua & ignis: quæ verò ex his compoſita, terra & aër. Item Arſicanus ad Mariam: Noſtra inquit, aqua noſtram terram habet ſuperantiã, quæ eſt magna, lucida & pura. Nam & de groſſitie aquæ terra concreatur. Hermes quoque ait: Terra eſt mater elemẽtorum: de terra procedunt, & ad terram reuertuntur. Hermes iterum ait: Quomodo omnia ex vno procedunt, ſic meum magiſterium ex vna fit ſubſtantia, & materia. Et vt elementa quatuor in corpore humano continentur, ſic Deus creauit illa ſita & diſtincta, & coniuncta, collecta quoque ac per totum corpus diffuſa: quoniã vnum corpus illa commergit, & in vnum retinet, & tamen vnumquodque illorum efficit opus ab opere alterius diſſimile. Et licet in vno ſint corpore: tamen diuerſum habent colorem & diuerſum dominiũ. Eodem igitur modo de hoc magiſterio intelligendum eſt. Multa quoque huiuſmodi teſtimonia, Philoſophi de hoc magiſterio dixêre: quorum quædam in ſequentibus

bus dicemus. Rex Calid: Quo modo, & qua ratione fieri poteſt, quod huius magiſterij vna ſit radix & vna ſubſtātia & vna materia, quum apud Philoſophos eius radicis nomina multa, & multiplicia inueniantur? Morienus: Multiplicia quidem ſunt eius radicis nomina, ſed ſi ea quæ ſupradicta ſunt, recto ordine inſpexeris, vnam eius radicem & ſubſtantiam & materiam inuenies. Quod vt faciliùs accipias, adhuc quædam antiquorum teſtimonia tibi referabo. Rex Calid: Perfice, mihi narrando huius operis magiſterium. Morienus: Hercules quidam ad quoſdam diſcipulorum dixit: Lapillus autem dactili, ex palma nutritur, & palma ex ſuo lapillo, & cuius etiam radice plurimi Ramuli concreſcunt, qui ſuum numerum multiplicent & augeant propter eam. Hermes autem ait: Reſpice Rubeum completum, & Rubeum à ſua rubedine diminutum, omnemque rubedinem: Conſidera quoque citrinum completum, & citrinum à ſua citrinitate diminutum, omnemque citrinitatem: & nigrum quoque completum, & nigrum à ſua nigredine diminutum, omnemque nigredinem. Similiter ſpica ex grano procedit, & multi Ramuli ex vna arbore exeunt, licet arbor à ſuo germine ortum aſſumat. Quidam quoque homo ſapiēs, qui propter Deum, totum Mundum dimiſerat, exemplum conſimile nobis adducit. Ait enim: Prima hominis creatio eſt

ſperma, & de vno grano centũ grana procreantur, & de germine, magna concreſcit arbor, & de vno homine ſibi ſimilis mulier extrahitur, ex quibus ſæpe multi filij & filiæ in colore & aſpectu, vel apparentia naſcuntur diſſimiles. Iterum idem ſapiens dicit: Cõſidera ſartorem, qui ſcilicet veſtes ſuere conſueuit, quoniam de panno intertlam, ſiue veſtem quamlibet aliam componit, cuius ſcilicet partes, diuerſa nomina ſortiuntur: quæ etiamſi naturaliter conſiderentur, ex ipſo panno formatæ inueniuntur: eſt tamen vnus pãnus & materia principalis ex qua veſtis conficitur. Nam torale, & manicæ, & girones, licet, quantum ad veſtis partes, diuerſa habeant nomina, tamen principalis eorum materia eſt pannus. Nam & de ipſo panno fila, quibus partes ipſius veſtis in vnum iungantur, extrahuntur, non quòd ipſe pannus alio à ſe diuerſo ad hoc indigeat. Simili igitur modo hoc magiſterium eſt vnum perſe exiſtens, nec alio indiget. Quoniam apud Philoſophos hoc magiſterium eſt tectum & abſconſum, & vbicunq; fuerit, mille nominibus nominatur. Eſt etiam ſigillatum, neque niſi ſapientibus apertum: quoniam ſapientes hoc magiſterium multum quærunt, & quæſitum inueniunt, & inuẽtum ſimul amant & ornant: ſtulti verò illud derident, & apud illos pro minimo, aut quod verius, pro nihilo reputatur!! Ignorant enim quid hoc ſit: & hæc nomina

mina sunt illa, quæ sapientes nominauerunt in lib. suis, quorum vnum est sperma, quod quando vertitur, in sanguinem mutatur: ac demum coagulatur, & fit quasi frustum carnis commixtum: & tali modo fit, donec vna creatura alteram habeat formam, scil. hominis succedentem, & tunc hominem fieri necesse est. Ex his quoq; nominibus, est aliud nomen vt palma, quemadmodum ex colore pomorum eius, atque ex colore naturarum eius, antequam ad suam perfectionem perueniant. Aliud quoq; nomen est vt arbor malorum granatorum: & veluti triticum & lac, atq; alia nomina quamplurima, quorum omnium est vna radix: sed secundùm diuersos effectus, diuersos colores, diuersas naturas, & nomina multa atq; diuersa ipsi rei imponunt, vt Herizartem ait Philosophus: Ego veritatem dico, quòd nihil aliud huius magisterij artifices in errores detrusit, nisi varietas & eius nominum multitudo. Sed si quis rectè cognouerit, quòd hæc nomina non sunt nisi colores in coniunctione apparentes, in huius magisterij via non deuiabit. Rex Calid: Multum autem intelligere desidero, vtrum isti colores, de quibus paulò antè dicebas, eos scil. de vno in aliud mutari, vna dispositione vel confectione, vel duabus seu pluribus sic mutentur. Morienus: Vna sola confectione vel specie sic materia mutatur: sed quantò magis ei ignis colorem innouat, tantò

Simile de generatione hominis.

Varietas nomi[num] quid sit. 206. 2[...]

Scil. colore[s] 1.5. fol. 13. [...] [...]

i.h.e. tere tere tere

magis ea plurima nomina imponuntur: vnde
» Datin Philosophus ait ad Euticem: Ego tibi
» ostendam, quod sapiẽtes huius magisterij dis-
» positiones vel confectiones alia de causa non
» multiplicauerunt, nisi vt sapientes in hoc ma-
» gisterio instruerent, & insipientes penitùs ex-
» cæcarent. Quoniam hoc magisterium vnum
» nomẽ habet, & hoc proprium sibi deputatur:
» sic etiam vnam habet dispositionem atque e-
» tiam vnam viam linearem. & hoc modo, licet
» Sapientes eius nomina & sua dicta mutarunt,
» tamen noluerunt nisi rem vnam intelligere, &
vnam dispositionem. Sufficiat igitur tibi, ô bo-
ne Rex, de huiusmodi hactenus inquirere ac
perscrutari. Nam sapientes qui ante nos fue-
runt, multas nominauerunt confectiones, &
multa pondera & multos colores: & sic super
vulgus dicta sua allegorizauerunt: neq; tamen
sunt mentiti: sed locuti sunt vt eis bonum vi-
debatur, & vt ipsi ad inuicem intelligebant, vt
etiam hoc alios lateret. Rex Calid: De eius
natura atq; substantia tibi iam dixisse sufficiat.
Nunc verò de eius colore mihi manifestare di-
gneris: quia nolo vt sub allegoria aut similitu-
dine aliquid mecum inde cõferas. Morienus:
Mos autem erat sapientum, quod suum assos
de eo & cùm eo semper faciebant. Assos Ara-
bicè, alumen interpretatur Latinè. Sed & hoc
faciebant, antequam aliquid cum eo tinge-
rent. O bone Rex, sufficiunt tibi hæc quæ ego
profero:

profero: an ad antiquiora reuertemur testimonia? Quòd si exemplum desideras, dicta Datin Philosophi sic accipe. Ait enim: Noster quidem Lato, quamuis primùm sit rubeus, tamen est inutilis: sed si post rubedinem in album vertatur, multum valebit. Ob hoc itaque idem Datin dicit ad Euthicem: O Euthice, ista restent sic firma & omnino bene credita: nam sapientes de hoc sic dixerunt: Iam abstulimus nigredinem, & cum sale anatron: id est, sale nitri, & almizadir, cuius complexio est frigida & sicca, fiximus albedinem: quare ei hoc nomen imponimus Borreza, quod Arabicè Tincar dicitur. Dictum autem Datin Philosophi, per dictum Hermetis comprobatur. Dicit autem Hermes: In primis est nigredo: postea cum sale anatron sequitur albedo: & in primis fuit Rubeum, & in vltimis album, & sic eius nigredo omnino aufertur, ac demùm vertitur in ruborē lucidum & nimis clarum. Maria quoque dicit: Quando autem Laton cum allzebric: id est, sulphure comburitur, & mollicies super eum funditur, ita vt feruor illius tollatur, tunc omnis eius obscuritas atque nigredo, ab illo aufertur, & sic in aurum purissimum conuertitur. Item Datin Philosophus ait: Si autem Laton cum sulphure comburatur, & mollicies super eum frequenter fundatur, eius natura de bono in melius auxilio Dei conuertetur. Alius quoque dicit: Quando

+ ad tincturam nisi fermentetur, ad metalla. Astad corpus manu illius

De Latone nota.

infermentate cū Sole

fol. 118.

Sal anatron i. p. Sal

Borreza. Tincar.

autem purus laton tamdiu decoquitur, donec veluti oculi piſcium eluceſcat, eius vtilitas expectanda erit. Et tunc ſcito, quòd ille ad ſuam naturam atque colorem reuertetur. Et alius ſimiliter dicit: quòd quantò magis aliquid abluitur, tantò magis limpidius hoc melius apparebit: quòd ſi ablutus non fuerit, limpidus non apparebit, neque ad ſuum colorem reuertetur. Et item Maria dicit: Nihil eſt, quod à latone ſuam obſcuritatem, vel ſuum poſſit auferre colorem. Sed Azoc eſt quaſi eius tegumentum. Primùm videlicet quando decoquitur: nam & eum colorat & album reddit: ac iterum dominatur laton Azoc: id eſt, vinum, vel Rubeum reddit.

Alius quoque Philoſophus ait: Quòd Azoc nequit ſubſtantialiter Latoni ſuum auferre colorem, vel eum mutare, niſi quãtum ad viſum, ſed latonem ab Azoc, ſuam auferre ſubſtantialem albedinem: quoniam ineſt mirabilis fortitudo, quæ ſuper omnes colores apparet. Nam quum colores abluuntur, & nigredo atq; immunditia aufertur, ita quòd album appareat, laton quidem Azoc poſtea nominatur, & eum reddit rubicundum. Datin quoque Philoſophus ait: quòd omnis res, non eſt niſi de eo & cum eo: & quòd omnis tinctura, à ſuo conſimili procedit. Adarmath ſimiliter ſapiens & Philoſophus ait: Quòd omnia harum rerum nomina, & earum ſimilitudines, nulla alia de

causa antiquis vocantur, neque variantur, nisi vt vos intelligatis, quòd huius rei principium super suum finem testificatur, & suus finis, super suum principium. Et vt sciatis, quòd hoc totum non est nisi vna res, quæ scilicet habet patrem & matrem: & eius pater & mater eam nutriunt, atque pascunt, non quòd ipsa à suo patre aut matre aliquo modo differre possit. Euthicen quoque dicit: Quî fieri potest, quòd species à suo genere tingatur? Datin quoque Philosophus similiter dicit: Vnde est quidem quod ex eo processit, & in illum reuertetur? Rex Calid: Hactenus & de huiusmodi lapidis natura & eius colore satis disputauimus: nunc verò de illius naturali compositione, eius tactu, nec non & illius pondere & gustu disseramus. Morienus: Tactus autem huius lapidis, mollis est: & maior mollicies est in eo, quàm in suo corpore. Pondus verò illius multum est graue: & eius gustus dulcissimus: & eius natura aërea. Rex Calid: Qualis est ergo eius odor ante & post suam confectionem? Morienus: Ante confectionem nimis est grauis & fœtidus: & post confectionem est eius odor bonus iuxta hoc quod sapiens dicit: Ista quidem aqua à corpore mortuo, & iam inanimato tollit odorem. Nam & eius odor est malus, & odori sepulchrorum assimilatur. Vnde etiam ait sapiens: Quicunque animam dealbauerit, & eam rursum ascendere fecerit, & corpus bene

1. p. fol. 237.

Odor materiæ qu.. fol. 175.

custodierit, & ab eo omnem obscuritatem abstulerit, & odorem malum ab illo extraxerit, ipsam in corpus infundere poterit. Et in hora coniunctionis maxima miracula apparebunt. Vnde quidam Philosophorũ, dum coram Maria simul conuenissent, ad illam dixerunt: Beata es Maria, quoniam diuinum secretum occultum & semper ornatum tibi reuelatũ est. Rex Calid: Expone mihi naturas mutantes: id est, quomodo id quod est inferius, superius ascendit, & qua ratione, quod est superius inferius descendit: & qualiter vnum eorum alteri coniungitur, ita quòd ad inuicem misceantur.

Quid etiam sit hoc, quod ea faciat misceri: quomodo etiam veniat aqua benedicta, illa adaquare & rigare, & à suo odore fœtido mundare. Hic enim est odor, qui assimilatur odori sepulchrorum, in quibus videlicet mortui sepeliuntur. Morienus: Ista quidem res est, de qua meritò scribit Philosophus Azinabam. Ait enim Oziambe, quibus nominibus potest hæc res naturaliter appellari? At ille dicit: naturaliter hæc res vulphi: id est, animal appellatur. Et postea fit eius odor suauis & bonus, nec remanet in ea quicquam obscuritatis neque fœtoris. Rex Calid: Hæc à modo de huius rei communi inquisitione nobis sufficiant. Nunc autem quærere libet, vtrũ hæc res multum vilis, an cara inueniatur? Tu ergo inde mihi verum respondeas.

Morie-

Morienus: Vide quid dixerit ſapiens: quod videlicet hoc magiſterium ex vna ſola re fieri conſueuit. Hoc igitur tuo animo adhibeas, & tecum inde conferas: neque ſit aliquid quod tibi in hoc contradicat. Scito igitur quòd ſulphur zarnet: id eſt, auripigmentum citò comburitur, & à combuſtione citò conſumitur: ſed Azoc diutiùs ſuſtinet combuſtionem: Omnes enim ſpecies igni appoſitæ citò conſumuntur. Quomodo ergo expectabis bonum ab eo, quod citò ab ignis combuſtione conſumitur, & ab igne comburitur, & in carbonem redigitur? Hoc etiam te ſcire conuenit, quòd nullus lapis neque germen huic magiſterio conuenit. Sed conſidera ſi poteris rem puram atque mundiſſimam rectè dirigere: ſin autem tua operatio inefficax eſſet. Sapientes autem diſpoſuerunt, & dixerunt, quòd ſi hoc quod quæris in ſterquilinio inueneris, illud accipe: ſi verò in ſterquilinio non inueneris, tolle manum à marſupio. Omnis enim res quæ magno emitur precio, in huiuſmodi artificio mendax, & inutilis reperitur. Hæc igitur expoſitio, in hoc loco tibi ſufficiat. Sed caue ne in hoc magiſterio quicquam expendas: quoniam poſtquam completum fuerit, expẽſis non indigebis. Vnde Datin Philoſophus ait: Ego autẽ tibi commendo, ne in ſpecierum põderibus quicquam expendas, & maximè in auri magiſterio. Item ait: Quicunq; ad hoc magiſteriũ aliud ab hoc

lapide quæſiuerit, aſſimilabitur viro per ſcalam abſque gradibus nitenti aſcendere, quòd quum nequiuerit, ſuper ſuam faciem pronus in terram decidit. Rex Calid: Hoc quod tu dicis eſt ne rarum, an multum de eo inuenitur? Morien. Non eſt hoc niſi, ſicut ſapiens dicit, ad diuitem ſcilicet & pauperem, & ad largum & ad auarum, euntem quoque & ſedentem. Nam hoc in vijs proijcitur, & in ſterquilinijs ſuis calcatur, & multi iam in ſterquilinijs foderunt, vt hoc ab eis extraherent, & in hoc decepti ſunt: Sed ſapientes ipſam rem cognouerunt, & eam rem vnam ſæpiùs probauerunt: quæ ſcilicet in ſe continet quatuor elementa, & illis dominatur. Rex Calid: Quo in loco, vel in qua minera quæritur hæc res, donec inueniatur? Ad hoc Morienus obticuit, & fronte demiſſa, diu cogitauit quid Regi poſſet reſpondere: tandem erexit ſe, & dixit: O Rex, verum tibi confiteor, quòd hęc res diuino nutu in ſua creatione magis configitur. Omnis enim qui à Deo creatur, ſine ea perſiſtere non poteſt. Rex Calid: Explicandum eſt hoc quod dixiſti. Morienus ait: Diſcipuli autem Herculis ipſum interrogauerunt & dixerunt: O bone magiſter, ſapientes qui ante nos fuerunt, libros de hoc magiſterio expoſitos, ſuis filijs & diſcipulis dimiſerunt: Precamur te magiſter, quatenus huius magiſterij expoſitionem nobis non taceas, ſed hoc quod ab antiquis quaſi

obſcu-

obſcurum relinquitur, nobis declarare non differas. At ille dixit: O filij ſapientiæ, ſcitote quòd Deus creator altiſſimus benedictus, Mũdum ex quatuor elementis diſſimilibus creauit, poſuitque hominem inter ipſa elementa maius ornamentum. Rex Calid: Adiunge mihi adhuc ſuper hoc (quomodo dixiſti) explanationem. Morienus: Quid tibi multa referam? Hęc enim res à te extrahitur: cuius etiam minera tu exiſtis, apud te namque illam inueniunt, & vt verius cõfitear, à te accipiũt: quod quum probaueris, amor eius & dilectio in te augebitur. Et ſcias hoc verum & indubitabile permanere. Rex Calid: Nouiſti ne vnquam alium lapidẽ, qui huic lapidi aſſimiletur, & cuius effectu & potentia, hoc idem poſſit perpetrari? Morienus: Non noui ego alium lapidem, qui huic lapidi aſſimiletur, neque qui illius habeat effectum. In hoc enim lapide quatuor continentur elemẽta, aſſimilaturq; Mundo, & Mundi compoſitioni neque in Mundo alius lapis inuenitur, qui huic aſſimiletur, in creatione ſcilicet vel natura. Quicunque igitur alium lapidem in hoc magiſterio quæſierit, eius operatio omnino fruſtrabitur. Adhuc etiam eſt tibi aliquid addiſcendum, ſcilicet huius magiſterij principium. Nam & ego ab omni errore te auferam. Vide ergo ne hanc radicem prætereas, neque aliquando quæras eius mutationes: quoniam fructum neque bo-

num tibi quæſitum poteris inuenire. Item te moneo, vt ea quæ dicta ſunt ſuperiùs, penitùs obſerues. Rex Calid: O Moriene, mihi modo ediſſere qualitatem huius diſpoſitionis. Deus enim in noſtro iam erit auxilio. Morienus:

Ego eam tibi dicam, vt ab antiquis eſt mihi tradita: Bene enim interrogas. In directione igitur huius cõfectionis, has diſpoſitionis partes ſuo ordine rationabiliter conſtitutas obſerues, & nullatenus prætermittas. Prima earum eſt coitus: ſecunda eſt conceptio: tertia, prægnatio: quarta, ortus: quinta, nutrimentum. Si »non fuerit igitur coitus, non erit conceptio: & »ſi non fuerit conceptio, non erit prægnatio: & »ſi non fuerit prægnatio, ortus vllo modo non ſequetur. Hæc eſt enim huius diſpoſitionis directio, quæ ſcil. homini creationi aſſimilatur. Omnipotẽs enim creator altiſſimus, magnus, cuius nomen ſemper ſit benedictum, creauit hominem, non ex partibus conſtitutiuis, vt eſt domus, quæ ex ſuis partibus conſtat conſtitutiuis: Non eſt enim res quę homini eſſe conſtituat. Domus autem conſtat ex ſuis partib. conſtitutiuis: vt eſt paries, tectum, & fundamentũ. Hæc enim ſunt partes domus, & res inuentæ dicuntur. Homo verò non ſic cõſtat: quoniam creatura eſt. Nam homo quum mutatur eius eſſentia, de re ad rem meliorẽ tranſire videtur: & ſic ſemper perſiſtit homo in creatione, qui à rebus inuentis multum diſtare videtur: & ſic

proce-

procedit de die in diem, & de mense in mensem, vsq; dum creator altissimus magnus suam compleat creaturam, in tẽpore scilicet certo, diebus diffinitis. Quia licet quatuor elementa prius in spermate fuissent, creator tamẽ Deus posuit illius tempus diffinitum, in quo scilicet compleatur: quod quum finitum fuerit, firmatur & ipsa creatura. Talis enim est fortitudo & sapientia Dei altissimi. Scire etiam tibi conuenit, ô bone Rex, quòd hoc magisterium nihil aliud est nisi arcanum & secretum secretorum Dei altissimi & magni. Ipse enim hoc secretum suis Prophetis commendauit: quorum scilicet animas in suo Paradiso collocauit. Si autem sapientes qui post illos fuerunt, suas expositiones de qualitate vasis in quo cóficitur, non inuenissent, nũquam ad huius magisterij perfectionem peruenissent. Ergo hæc tuæ commenda memoriæ. Ostendi namque superius, quòd hoc magisterium non multum distat ab hominis creatione: nunc quoq; tibi dico quòd nunquam fuit animatum aliquid, aut natiuitate creatum, neque crescens, nisi post putredinem, & eius mutationem. Vnde ait sapiens, quòd tota fortitudo huius magisterij non est nisi post putredinem. Ait enim, si putridum non fuerit, fundi aut solui non poterit: & si solutum hoc non fuerit, ad nihilum reuertetur. Rex Calid: Quidnam erit hoc post putredinem? Morienus: Post putredinẽ verò ad hoc

Inf: fol. 40. fol. 22.

NB. de vase quod est Amatter ipsa.

Putrefactio necess. fol. 187. 254. 140. 1. p. fol. 428.

Avicenna 1. p. fol. 4

deueniet, cum quo omnipotens Deus & omnium creator altissimus perficiet quæsitam compositionem. Scito itaque quòd istud magisterium duabus indiget creationibus, atque duabus confectionibus: quæ ita ad inuicem sunt connexæ, quòd quando vna earum perficitur, altera earum tunc incipit: & quando altera perficitur, totum magisterium terminatur. Rex Calid: Quonam modo indiget hoc magisterium duabus creationibus atque duabus confectionibus, quum antea dixisses eius rem, ac eius viam vnam & linearem persistere? Morienus: Verum est hoc quod dixi: nam totum hoc magisterium ex re vna, & via vna constat. Eius namque vna dispositio talis est, qualis & altera. Rex Calid: Quænam est igitur illa dispositio, qua paulò antè dixisti totum posse perfici magisterium? Morienus: O Rex bone, Deus ad melius te conuertat. Hæc est illa dispositio, quæ scilicet manibus perfici nō potest. De illius namque difficultate, quamplures sapientes conquesti sunt. Dixerunt namque: Si quis sua eruditione & labore dispositionem hanc inuenerit, facilè totum magisterium eius scientia perficiet. Qui verò illam eius labore & eruditione non inuenerit, totum magisterium latebit. Rex Calid: Quænam est igitur hęc admirabilis dispositio? Morienus: Si sapientum dicta diligenter inspexeris, facilè illam scire poteris: de ipsa namque dixerunt:

dixerunt: Hæc namque dispositio est naturarum mutatio: & earum naturarum calidi & humidi, cum frigido & sicco subtili dispositione admirabilis commixtio. Rex Calid: Quum hæc dispositio hominum non fiat manibus, igitur quæ nam est res ipsa, qua perfici possit? Morienus: Hæc autem dispositio fit, vt ait sapiens, qui dicit, quòd Azoc & ignis Latonem abluunt atque mundificant, & eius obscuritatem ab eo penitus eripiunt. Nam & sapiẽs ait: Si rectè ignis modum disposueris, Azoch & ignis in hac dispositione, dante Deo, tibi sufficient. Vnde Elbo interfector ait: Dealbate latonem, & libros rumpite, ne corda vestra corrumpantur. Rex Calid: Hæc autem dispositio estne ante vel post putredinem? Morienus: Dispositio putredinem præcedit: sed ante talem dispositionem nulla penitus est. Rex Calid: Quidnam est ergo? Morienus: Tota operatio nostra non est aliud nisi extractio aquæ à terra, & huius aquæ super terram remissio, donec ipsa terra putrescat. Hæc enim terra cum aqua putrescit, & mũdificatur: quæ cùm mundata fuerit, auxilio diuinitatis totum magisterium dirigetur. Hæc est enim sapientum dispositio: quæ est tertia pars totius magisterij. Hoc etiam te scire conuenit, quòd si corpus immundum perfectè non mundaueris, & illud non desiccaueris, neque ipsum bene dealbatum reddideris, & in illud animam non mi-

ſeris, & eius omnem fœtorem non abſtuleris, donec poſt ſuam mundificationem tinctura in illud decidat, nihil penitus huius magiſterij direxiſti. Hoc quoque te ſcire decet, quòd anima citò corpus ſuum ingreditur, quæ cum corpore alieno nullatenus coniungitur. Rex Calid: Creator in noſtro ſemper ſit auxilio. Tu verò ſecundam diſpoſitionem mihi ediſſere: vtrum ſcilicet illa ſit finis prioris diſpoſitionis. Morienus: Ita eſt vt dicis. Nam quando corpus immundum vt iam dictum eſt, direxeris, mitte cum eo poſtea de fermento quartam ſui partẽ. Fermentum enim auri, aurum eſt: ſicut panis fermentum panis eſt: quod quum in eum miſeris, pone illud in Sole ad decoquendum, donec hæc duo in vnum corpus redigantur. Inde verò ſub Dei benedictione illud abluere incipias. Ad illius ergo ablutionem partem vnam de re mortifera accipias, quam videlicet per tres dies decoquas: & caue ne de ſuis diebus aliquẽ aut obliuiſcaris, aut minuas. Eius quoque ignis indeſinenter æqualiter ardeat: ita ſcilicet, quòd neque inualeſcat, neque debilior exiſtat. Sit ergo eius ignis blandus & mitis, qui per ſuos dies ardendo æqualis perduret; aliter maximum ſequetur damnum.

Poſt 17. noctes, vas in quo hæc omnia coquũtur viſites, & aquam quam in eo inuenies extrahas, & alteram ei imponas: quod ſcilicet tribus vicibus agendum eſt. Vas autem prędi-

ctum

ctum fornaci suæ semper immobiliter adhæreat, donec totum tempus fermentationis auri compleatur, & donec ad octauam partẽ suæ tincturę dirigatur. quod quum post 20. noctes extractum sit, deinde bene desiccatum fuerit. Arabicè hoc Vexir nũcupatur. Inde verò corpus ablutum & præparatum accipias, & super fornacem artificiosè adaptes: vt ibi in suo vase quotidie cum quarta parte rei mortiferæ, quã scilicet tunc tecum habeas, irrigetur; cauendo etiam ne flamma ignis præfatum vas attingat: nam in damnum omnia vertuntur. His igitur omnibus perfectis, prædictum vas in fornace magna artificiosè locetur, & ignis super os eius accendatur: qui scilicet duobus diebus ac totidem noctibus, ibidem æqualis sine augmento aut sui diminutionè ardeat, quibus omnibus expletis, à fornace, cum omnibus quę in eo sunt, tollitur: quoniam auxilio Dei expleta est artis iteratio. Rex Calid: Hoc modo quod tu dicis, & nos similiter agemus, sitquę nomen Domini benedictum. Morienus: O Rex bone, scire etiam te oportet, quòd omnis huius magisterij perfectio in captura corporum coniunctorum, & concordantium cõstat. Nam & hæc corpora naturali artificio substantialiter ad inuicem coniunguntur, & concordant, & funduntur, & etiã ad inuicem recipiuntur. Nam semetipsa ad inuicem emendant & dirigunt, vt super fortitudine ignis pulchriora

» appareant. Quum enim inquiſitor ſapientiæ » horum corporum capturam, & eorum decan- » tationem, eorumq́ue ſolutionem atq; diſpoſi- » tionem neceſſariam, & eorum mixtionem at- » que decoctionem perfectè cognouerit, ſciat » poſtea eorum ignis quantitatem, & ſuæ forna- » cis conſtitutionem, & ſui ignis accẽſionem, in » quo ſcilicet loco fornacis accẽdi debeat ignis: » numerum quoque dierum ſuorum, & eorum » ponderum menſuram. Nam ſi hęc omnia pro- » uidentia & ratione tractauerit, auxilio diuini- tatis impleta erit eius intentio. Omnis igitur feſtinatio procul ab ipſo artifice pellatur, & prouidentia, & ratio, & firma expectatio adhi- beatur. Quod autem hęc corpora maximè co- aptat, ſanguis eſt: nam illa viuificat atque con- iungit, & ex iſtis omnibus vnum corpus effi- cit. Quapropter ignis blandus diutiùs apponi debet, qui in ſuis diebus ſemper duret æqua- lis. Nam calore ignis in corpore citò ſerpente, feſtina combuſtione ipſum corpus conſumit. Nam ſi eudica eis apponitur, ipſa corpora in terram mutata, ab omni combuſtione curabit. Nam corpora poſtquam ſuas iam non retinẽt animas, citò comburuntur. Eudica (fæx vitri) quidem bene omnibus corporibus conuenit: nam ea viuificat & aptat, & ab omni combu- ſtione defendit: immittit namq; quædam eo- rum in alijs, & iſta ſimul poſt immiſſa à nimio calore poſtea defendit. Et quando eudicam

quærere

quærere volueris, in vitreis vaſis eam quære: quam quum inueneris, eam reconde, neque quicquam cum ea facias, donec acidum fiat: azima non exiſtat: quoniam tua intentio penitùs deſtrueretur. Terra quoque fœtida citò recipit albas ſcintillas, & vetat ſanguinem, ne ille in decoctione damnetur: vis namque ſanguinis & eius fortitudo nimis eſt magna: quáobrem ſanguis eſt frangendus ne impediat, aut proficiat: quæ quidem fractio fiat poſtquam fuerit dealbatum. hoc quod de coloribus remanſit, nigredinem occupat: coloribus, inquam, venarum priùs effuſarum, ex nouo eſſe, quod quidem huic magiſterio pertinet: in cuius initio veritatem non videris, eſt omnino fallax & inutile. Illud quoque huius magiſterij ſecretum eſt, quod hîc in vnum breuiter collegi, & collectum tibi expoſui: quòd videlicet huius rei pars vna, mille partes argenti in aurum puriſſimum conuertit. Hæc ergo quæ iam dicta ſunt, ad hoc magiſterium tibi ſufficiunt. Sed adhuc reſtant quædam, ſine quibus magiſterium compleri non poteſt. Sed & te ſcire conuenit, quòd intentio hominis hanc ſcientiam diuinam & puram quærentis, aliud arbitrari non decet, niſi donum Dei altiſſimi & magni, qui eam ſuis commendat, cuius nomen ſemper ſit benedictum. Sed & tu bone Rex, nunc totus ſis mihi mente, vt audias & intelligas ea, quæ tibi nunc dicam. Rex

Projectio.

Sup. fol. 39.

Calid: Dic vt libet: nam & erectis auribus tibi assisto præsens.

Morienus dicit de nominibus specierum.

O bone Rex etiam perfectiss. in primis te scire decet, quòd fumus rubeus & fumus citrinus & fumus albus, & leo viridis, & Almagra, & mortis immunditia, & limpidum, & sanguis & eudica, & terra fœtida, sunt ea, in quibus tota huius magisterij constat efficacia: quæ sine his nullatenus rectè tractari potest. Rex Calid: Explana mihi hæc nomina. Morienus: In fine libri exponam ea: quoniam ad præsens de illis, quorum hæc nomina, coram te magisterium conficiam, vt ea quæ iam diximus, per ipsius rei effectum comprobentur. Est enim hæc huius sciētiæ radix, vt scilicet ille, qui eam discere voluerit, eius doctrinam priùs à magistro suscipiat, & postea magister coram discipulo suo eam frequenter pertractet. Sunt autem quidam: qui hanc scientiam in venis diu quærunt, neque tamen illam inueniunt. Tu autem semper in his, vt me operari videbis, operare: nec aliud in hoc magisterio quæras, quod si feceris, proculdubiò errabis. Sunt autē multa huius scientiæ obstacula. Nam vt ait Sapiens: Multa distantía est inter sapientem & insipientem, & inter cæcum & videntem: neque enim ille, qui dispositionem huius magisterij, etiam comprobationē perfectè cognouit, est vt ille qui adhuc in eius inquisitione per libros persistit.

persistit. Sunt namque libri sub figura de hac arte compositi, quorum pars maior multùm obscura videtur, ac scientia connexa, nec nisi à suis compositoribus potest intelligi. Sed hæc est scientia quæ inter alias maximè inquiri debet, quum per illam, ad aliam magis admirabilem peruenire possimus. Rex Calid: Omnia autem quæ profers vera loqueris, & eorum veritas in sua expositione florescit, & admirabiliter illucescit.

INCIPIT DISPOSITIO SA- *pientum, ad aptationem corporis immundi, antequam Elixir super illud mundum durum effectum ponatur, & antequam album efficiatur, & antequam anima in eo mittatur.*

DIcit Morienus: Quoniam Elixir nisi à corpore bene mundificato (neque fœtido, vt eius tinctura quando super eum introiuit, formosior appareat, non recipitur: & hæc prima dispositio est. Incipe ergo sub Dei auxilio, & primum fac vt fumus rubeus fumum album capiat, ac deorsum ambos effunde ac coniunge, ita scilicet, vt in eorum commixtione ex vtroque par pondus apponatur. Quibus commixtis in vase spisso, iuxta mensuram ferè vnius libræ perfectè ponantur: cuius scilicet os cum bitumine couenienter obturetur. Sunt enim in eis vẽti, qui si in vase de-

tenti non fuerint, euadent, & ſic magiſterium annihilabitur. Bitumen verò ſit illud, quod in libris Philoſophorum Lutum appellatur. In quo videlicet ante concluſionem modicum ſalis apponas, vnde magis confirmetur, & ignis combuſtioni diutiùs poſſit reſiſtere. Inde verò fornacem calefacias, & ea iam calefacta, vas prædictum cum omnib. quæ in ſe continet in eo ſublimetur: quæ ſcilicet ſublimatio poſt Solis occaſum fiat, & ibi donec dies frigeſcat, dimittatur. Poſtea vas ipſum extrahas, & eum confringas. Quòd ſi ea quæ intus poſueras in vnum corpus ad modũ lapidis commixta inueneris: accipe illud, & tere bene atque tantariſa: quod quum feceris, aliud vas, cuius fundus ſit rotundus, accipe, & hoc iam bene tritum atque bene tantariſatum intus pone, & os vaſis cum bitumine Philoſophorum vndique claudas: inde verò fornacem Philoſophorũ conſtruas, in qua ignem Philoſophicum, more Philoſophorum accẽdas, qui etiam ſpatio 21. dierum æqualis perduret ardendo. Ignis verò Philoſophicus talis eſt, quòd eius materia bina partitione partitur. Aut enim eius materia ex ſtercore ouino erit compoſita, aut ex folijs oliuarum: nihil enim eſt quod ignem in combuſtione æqualem faciat perdurare melius his. Igitur diebus prædictis tranſactis, præfatũ vas à fornace extrahas, & quod intus inueneris exſicca: poſtea verò ex ea vnã

partem

partem accipias, & eam cum decem partibus mundati commiſceas, & iterum vnam partem mundati aſſumas, & eam cum decima parte mundi ſimiliter miſceas. & ſic deinceps iuxta hunc ordinem & numerum eorum alteri apponatur, vt in vnum miſceantur. quibus in vnum commixtis, fac ex eo Elixir: hoc eſt, illud diſſipa, & ſi in eo album remanſerit, & bene firmatum, neque propter ignis aduſtionem receſſum inueneris, iam duas partes huius magiſterij expleuiſti. Hic eſt igitur modus, quo album cum immundo recentiſſimè coniungitur, neque præter iſtum modum alius inuenitur. Anima enim citò corpus ſuum ingreditur, quam ſi alieno corpori coniungere ſtudueris, in caſſum laborabis. Nam ipſa veritas magis eſt lucida. Rex Calid: Omnia quæ dicis vera ſunt, vt iam nos vidimus: & Deus animas ſuorum Prophetarum in manu ſua recipit.

INCIPIT DISPOSITIO SEcunda ex dictis Morieni Romani, quam cum Calid Rege, filio Egezid, filij Madoya habuit.

DIxit Morienus: Sume fumum album & leonem viridem, & Almagra rubeum, & immunditiam mortui: hæc omnia diſſolue: quibus diſſolutis, fac ea aſcẽdere, & poſt aſcenſionem in vnum coniungere: ita ſcilicet quòd in vnaquaque parte viridis leonis tres

Multiplicatio.

ad hunc locum compositione.

"partes de immunditia mortui apponantur. Similiter de fumo albo vnam facias partem, & "de Almagra duas, quę in vase viridi omnia ponantur, & in eo coquantur. Os autem eius vasis firmiter, secundùm quod prædictum est, claudatur. Postea verò hoc in Sole ponatur, & desiccetur ibi: & quando desiccatum fuerit, Elixir sibi appone, ac demum pone super eum aquam sanguinis, quãta super eum natet. Post tres dies similiter & noctes riga cum aqua fœtida, cauendo ne de suis diebus aliquem minuas, neque eius ignis extinguatur, aut ardendo inualescat, aut minuendo eius adustio minuatur. Transactis igitur septendecim noctibus, prædictum vas aperies, & aquam quá intus inueneris extrahas, & iterum alteram fœtidam aquam in eo reponas: quod scilicet tribus noctibus agendum est, cauendo etiam ne vas vllatenus à sua fornace remoueatur: apposito verò aquæ fœtidæ, semel in vnaquaq; noctium trium, fiat. Inde verò transactis 21. noctibus, vas à fornace extrahas, & Elixir quod in eo fuerit, desicces, postea corpus albũ sumas, in quo videlicet albũ iam fixisti, & ponas eum in vase paruissimo, quod est iuxta quantitatem fornacis magisterij, quam postquam construxeris fiat. Inde verò vas illud firmiter fornaci coniunge, ne eum flamma ignis comburat, vel contingat. Elixir quoque quod superius in eo diximus, debet proijci taliter, vt si de albo cor-

pore

pore partem ei proieceris, de elixir partes II. proijcias: quibus cōmixtis super vnamquanq; huius corporis cōmixti vnciam, quartam partem vnius dragmatis de Eudica solum proijcias. Hoc ita facto, in magna fornace hoc vas ponas, & per duos dies, & totidē noctes eum ibi dimittas: super cuius caput ignis per tot dies & noctes non extinguatur. His igitur diebus & noctibus completis, hoc quod in vase inueneris extrahas, & lauda Creatorem altissimum magnum, super ea quæ tibi tribuit.

INCIPIT EXPOSITIO

Dixit Morienus: O Rex bone & sapientissime, hæc est expositio specierū, quæ huic magisterio pertinent, quas scilicet antecessores nostri multis atque diuersis nominibus nominabant, vt hi qui hoc magisterium indignè quærerent, contra ipsius veritatem penitus errarēt. Scito igitur, quòd immundum corpus est plumbum, quod alio nomine Affrop interpretatur. Corpus verò mundum est stannum, quod alio etiam nomine Arena nuncupatur. Leo viridis est vitrum, Almagra quoq; est laton, licet superius eam esse terram rubeam diceremus. Sanguis quoq; est auripigmētum, & terra fœtida est sulphur fœtidum. Sed & Eudica omnium horum est secretum, quod scil. alio nomine Moszhacumia dicitur,

quod quidem Latinè fex vitri, vel vitri immũ-ditia dici poteſt. Fumus verò rubeus eſt auri-pigmentum rubeum. Fumus quoq; albus eſt argẽtum viuum; & fumus citrinus, eſt ſulphur citrinum. Ecce iam nomina ſpecierum tibi ex-primo, quarum tamen tres ad totum magiſte-rium tibi ſufficient: id eſt, fumus albus, & leo viridis, & aqua fœtida. Habes igitur tres ſpe-cies, nec ſuam confectionem nemini dicas vel detegas: ſed ſine ſtultos circa hoc magiſteriũ quælibet alia quærere, & quærendo errare: quoniam ad eius effectum non peruenient: vſque dum Sol & Luna in vnum corpus redi-gãtur, quod ante Dei præceptum euenire non poteſt. Exiſtimant enim quidam, quòd ſecre-tum huius magiſterij ſit terra, aut lapis, aut vi-num, aut ſanguis, aut etiam acetum: & per ſe hæc omnia terunt, & coquunt, & à ſua deco-ctione extrahunt, & extractum ſepeliunt: quia iuxta opinionem ſuam facere credunt, vt ſuus error magis confortetur, & ne deſperent de hoc, quod quærunt inuenire. Sed ſcito quòd terra & lapis, & hæc omnia ad magiſteriũ ſunt inutilia, & malum exitum habẽtia. Hoc etiam te ſcire conuenit, quòd maxima huius operis efficacia in ſuo igne perpenditur: nam cum eo mineræ aptantur, & malæ animæ in ſuis cor-poribus retinentur: eius quoque ignis eſt tota eius natura, huius rei natura atq; perfecta pro-batio. Quicquid etiam ad hoc magiſterium ef-

feceris,

feceris, in cuius principio vnum non inueneris, inutile est. Quod namque bonum sperari potest, quum ipsa res non faciat, neque secum in Mundo cõficiat? Ita scilicet vt in vnum corpus redigatur. Si autem secundum quod diximus, ista tractaueris, auxilio Dei tua complebitur intentio. Quid ergo diximus, tu bene intellige, & intellecta tuæ commenda memoriȩ, & iuxta suum ordinem illam dispositionem, & in eorum dispositione frequenter stude. Nam eius frequens studium, viam eius rectiorem tibi ostendet. Similiter scias, maior radix huius operis est in inquisitione specierum, quæ sunt meliores ad hoc magisterium. Nam vnaquæque minera, multorum est generum. De hoc quoque, quod de fumo albo interrogasti, scire te conuenit, quòd fumus albus est tinctura, & etiam anima horum corporum solutorũ, & etiam mortuorum, quorum videlicet animas iam extraximus, & iterum eas, suis corporibus coniunximus. Nam omne corpus, quando anima caruerit, tenebrosum & obscurum erit: & fumus albus est qui in corpus, veluti anima defluit, vt eius nigredinem, atq; eius immundiciam ab eo penitùs auferat, & corpora in vnum consolidet, & eorum aquam multiplicet. Nam immundum, nigrum est, & multum leue: & ideo quando sua aufertur nigredo, sua albedo confortatur, & sua aqua multiplicatur, ac sua pulchritudo magis erit appa-

rens, & tinctura tunc magis in eo operabitur. Quid plura? Si hæc omnia benè tractata fuerint, tinctura in eo bene operabitur, & exibit eius aurum purissimum & rubicundum, quo scilicet nullum melius, atq; magis purum inuenire poteris. Ob hanc igitur causam, hoc aurum à quibusdam aurũ, vel Ethees Romanum solet appellari. Hoc etiam te scire volo, quoniam si fumus albus non esset, nullatenus aurum Ethees Alchymiæ purũ, siue vtile perpetrari posset. Hoc est etiam huius magisterij capitulum, & quasi tota sua directio. Quòd si quando Alchymia cõfecta fuerit, eius vna pars inter nouem partes argenti ponatur, quoniam totum in aurum purissimum conuertetur. Sit ergo Deus benedictus Amen, per cuncta secula seculorum.

Explicit liber Alchymiæ de Arabico in Latinum translatus, anno millesimo centesimo octuagesimo secundo, in mense Februarij, & in eius die vndecimo.

ROBERTVS VALlensis Rugl.

Spiritus intus inest, quem sumito, (corporis hæc est
Sectio) seiunctis fæcibus: arte leui.
Fæcibus ac terra demißis, fonte benigno
Sæpius aspersis: sic tibi Elixir erit.

BERN.

BERNARDI TREVIRENsis ad Thomam de Bononia medicum Regis Caroli octaui Re-

* sponsio excellentissima

OBSEQVIIS mihi possibilibus tibi exhibitis, venerande Doctor, & domine honorãde. Noueris me per dominum Aldericum recepisse immensam & copiosam epistolam tuam, vnà simul lapidem secretissimi operis tui: quod certè insigne argumentum fuit amicitiæ: ex quo manifesta & grauissima quidem est confidentia tibi mihi exhibita, & quam magno & acri præfulgeas ingenio. Nunc autem tuæ epistolæ lubens respondebo. Quędam enim à te doctè & ingeniosè scripta approbo, quædam verò non arroganter redarguam, sed strictius & Philosophicè perstringendo, aliter honoris tui causa & obseruantia pertractabo. In hac enim arte sacra & occulta, vt in alijs, experientia practicæ veritatem theoricæ debet corroborare. Quare venerande Doctor, nunc talibus rescriptis & libellis nos mutuò visitemus, quando præsentia corporali vniri non valemus. Cæterùm tuæ sapientiæ est (vt optimè nosti) res per causas cognoscere & intueri, quoniam experimentum fallax est, cuius notitia non præcesserit. Philosophantibus enim inest firma discretionis meditatio, vt operis

quod fieri debeat perfectio ad extremum commodè perducatur. Erroris nempe contingentia euenit ad opus accedere volentibus, omisso & neglecto mentalis practicę iudicio, quam theorica in anima operatur priusquã ad opus conficiendum operationes accedant. Nam opus sequitur naturam, & non contrà. Qui ergo vult quicquam efficere, animam disponat, vt rerum naturas & euentus intelligat: postea verò tutò manus ad operandum emittat. In his siquidem animũ tuum apertè nosco sublimem, experimento tuo in epistola tua pręscripto. Nam vt aqua quę natura sua frigida & humida est, si vegetabilibus permixta fuerit, aliã suscipit qualitatem, & in decoctione rei permixtæ suscipit & induit qualitatem: sic & argentum viuum in reb. sibi familiaribus & permixtis, alteras suscipit naturas & qualitates: vt si Soli iũgatur, Solis qualitates: si Lunæ, Lunæ qualitates: si Veneri, Veneris: & ita in alijs speciebus metallicis: vnde hæ species decoquendæ sunt in eo, & ipse Mercurius est aqua earũ, in quo alterando conuertibiliter suscipit mutationes harum. Et aqua hæc naturam ab ipsis contrahit in similitudine vegetabilium in simplici aqua decoctorum: quamuis hæc species extrinsecè sub forma fluxus non alteretur in colore, ratione densitatis materiæ & terræ immersæ vnitę proportionabiliter aquæ Mercurij: in cęteris verò humoribus diaphanis aliter

repe-

reperitur. Alterata enim hæc natura alteratur, & color extrinſecè ei latet ſub ſpecie Mercurij, qui viſui non apparet. Hoc autem eſt à te diffuſiùs diſputatum & oſtenſum, quomodo aqua ſimplex fluminum eſt prima materia & nutrimentum vegetabilium, & ideo omnium animantium & ſenſibilium: Quare ſi quid omnium iſtorum in ea decoquatur, virtutem & proprietatem naturę illorum recipit & induit: vnde cùm ſummè frigida, ratione tamen in ea decoctorum, operatur in nobis effectum calidi in primo gradu, (vt tuo vtar ſermone.) Inſuper nihil eſt quòd magis nutriat quàm iuſculum ſiue decoctum bonarum carnium, & ſi aqua in qua carnes & olera ſunt decocta, ſiue res ipſæ in qua decoctæ, ſi madidæ ſumantur, aut ſi ipſa aqua ſimplex poſt decoctionem ſumatur aut bibatur: nihil quidem nocet, imò multum prodeſt & iuuat, quamuis priùs in eius ſimplicitate & natura fuiſſet nociua. Hoc autem fit, quia illa aqua nō eſt talis qualis fuit antè. Similiter argentum viuum eſt omnium metallorum materia, & eſt veluti aqua propter homogeneitatem quam habet cum vegetabilibus & animalibus, & recipit virtutem eorum quæ ſibi in decoctione adhærent & cōmiſcentur: quòd cùm ſit frigidiſſimum, poteſt reddi calidiſſimum breui tempore: & eodem modo temperatum poteſt fieri cum temperatis ſubtiliſſimo artis ingenio. Nullum autem metal-

lac viri est mixtu difficillimu operis, et ideo paucissimis notu.

lorum melius sibi adhæret quàm aurum (vt dicis) ideo vt quidam opinantur: Aurum non est aliud quàm argentum viuum coagulatum vi sulphuris, &c. Ideo vis concludere, vt puto, & bene, quòd si aurum in argento viuo decoquatur seu dissoluatur debitè & via naturali artis, ipsum argentum viuum naturales proprietates illius auri acquiret. Veruntamen huius decoctionis & solutionis metallorum via, paucissimis nota est ac patet: quoniam eius dissolutionis causa est argenti viui humiditas restricta densitate homogeneæ terræ, & contrà: terræ frigiditas aqua sibi homogenea, homogeneitate qualitatum permanente: vt est simplex siccum in ea, & duplex frigidum, & simplex humidum sub disproportione immaturitatis ad anaticam proportionem maturi Solis digesti. Differt ergo soluens à soluendo, proportione & digestione, & non materia: quia præter vllam admixtionem natura hoc formaret ex illo, quemadmodum mirabiliter natura ex argento viuo aurum mirabiliter ac simpliciter procreat, vt doctè in tua Epistola disseruisti. Nam in vegetabilibus humor aquæ simplicis pro dissolutione intrinseca sumitur, vt res arte congelatæ diffundant in illam suos effectus: & rerum dissolutio contingit cum aquarum congelatione, & congelatio aquæ cum rerum dissolutione, & contrà: sic & eodem modo in aqua minerali cum suis speciebus.

et fontas et tibi Do... viri ipsi

ex solo arg. viuo fit ☉

ciebus. Qui ergo nouit artem & ſecretum diſſolutionis, peruenit quidem ad artis ſecretum, quod eſt ſpecies permiſcere, & naturas ex naturis extrahere; quæ in ipſis latent effectuosè. Quomodo ergo veritatem reperit, qui argenti viui naturam humidam deſtruit? vt fatui, qui ipſius ſpeciem à metallica diſpoſitione, ſiue diſſolutione difformant, & humidum naturale diſſoluendo corrumpunt, & diſproportionant argentum viuum à qualitate prima minerali, quæ nihil aliud requirit quàm puritatem & ſimplicem decoctionem. Exempli cauſa: Qui in ſalibus, vitriolis, & aluminoſis rebus ipſum deturpant, deſtruunt, & in aliud mutant quàm ſit natura argenti viui. Semen enim quod natura ſagacitate & clementia conſtruxit, ipſi violando & deſtruendo conantur perficere, quod indubitanter deſtruunt ad operis effectum. Semen enim in humanis & ſenſitiuis à natura formatur, & non ab arte, ſed arte coniungitur & permiſcetur: nihil tamen ei abſtrahendo, nihilq; addendo, ſi eadem ſpecies nouitate generis debeat procreari: ſic manente & ſtante eadem materia, ſubſequitur eadem forma, & non aliter. Quare egregie Doctor, falſa & vana eſt omnis doctrina, quę alterat Mercurium, qui ſperma eſt, ante coniunctionem metallicarum ſpecierũ cum ipſo. Si enim exiccatus fuerit, non diſſoluit. Quid igitur faciet in diſſoluendis ſpeciebus? Nam ſi calefactus

fuerit præter digestionem naturalem, non efficiet nec generabit calorem veluti febrilem in mineralibus speciebus, & impertinenter de frigido calidum, & de passiuo faciet actiuum: vnde error incorrigibilis erit & vanum opus. Exempli causa: fatui ex minoribus mineralibus faciunt & extrahunt aquas corrosiuas, in quas proijciũt species metallorum, & eas corrodunt. Putant enim propterea illas solutas esse solutione naturali, quę quidem solutio requirit permanentiam simul, scilicet soluentis & soluti, vt ex vtroque, nempe masculino & fœminino semine noua species resultet. Amen dico tibi, quòd nulla aqua naturali reductione speciem metallicam dissoluit, nisi illa quæ permanet eis in materia & forma, & quam metalla ipsa soluta possunt recongelare. Quod in aquis fortibus non contingit, sed potius est deturpatio compositi, vtpote, corporis dissoluendi. Nec corporibus pertinet aqua in solutionibus, quæ eis in congelationibus non permanet: & tandem Mercurius est huiuscemodi, & non aquæ fortes, seu quam fatui existimant, aquam Mercurialem limpidam & diaphanam. Si enim diuiserint seu obstruxerint homogeneitatem Mercurij, quomodo stabit & conseruabitur proportio prima seminis fœminei? Quia Mercurius non suscipit congelationem cum corpore dissoluto, nec resurget species in administratione artis in posterum, imò quid

aliud

aliud ſordidum & inutile. Sic tamen ſoluere ſe putant, in natura errantes, ſed non ſoluunt. Quia aquis fortibus abſtractis, corpus vt priùs liquefit, nec aqua illa erit ei permanens, nec ſubſtat illi corpori pro humido radicali. Corpora quidem corroduntur, ſed non ſoluuntur, & quantò magis corroduntur, tantò magis à metallica ſpecie alienantur. Quare huiuſcemodi ſolutiones non ſunt fundamentum artis tranſmutatoriæ, ſed potius imposturæ Alchymiſtarum ſophiſticorũ, qui putant in his hanc artem ſacram latere. Dicunt quidem ſe ſolutiones facere, ſed perfectas ſpecies metallicas non efficiẽt: quia naturaliter non manent ſub proportione vel ſpecie prima, quam Mercurius aqua in ſpeciebus metallicis permittit. Corrumpitur enim Mercurius cum eis alteratiuè & non diſſipatiuè. Quia diſſoluta corpora in eo, nunquam ab eo ſeparabuntur, ſicut ab aquis fortibus vel cæteris corroſiuis, & ſpecies ſpeciem iuduit atq; occultat habens illam latenter & perfectè: veluti Sol & Luna in eo diſſoluta occultè retinẽtur. Nam natura illorum abſcondita eſt in Mercurio vſque ad ſui reinſpiſſationẽ, cuius ipſa latentia erunt cauſa cùm lateant in ipſo: & ſicut Mercurius diſſoluit ea, & abſcondit in ventre ſuo, ſic & ipſa congelãt eum: & quod fuit durũ, fit molle: & quod molle, durum, ſpecie tamen permanente, quæ ſpeciẽ ſunt metalla & argentum viuum. Qui ergo

ſic diſſoluit, potius congelat, & ſpecies corru-
ptæ coniunctæ priſtinam formam recipiunt
artis decoctione. Quamuis hæc diſſolutio di-
uerſos faciat apparere colores, ꝓpterea quòd
ſpecies remanent velut mortuæ: proportione
tamen intrinſeca manente & integra. Vnde
Dominus in Euangelio ſimilitudinariè loqui-
tur de Vegetabilibus: Niſi (inquit) granum
frumenti cadens in terram mortuum fuerit, i-
pſum ſolum manet: ſi autem mortuum fuerit,
multum fructum adfert. Iſta igitur alteratiua
corruptio formas abſcondit, naturas abſoluit,
proportiones cuſtodit, & colores alterat ab
„initio ad finem. Quia incipiente aqua coope-
„rire terram, incipit abſcondi color niger ſub
„albo, & aëre cooperiente aquam & terram, ap-
„paret color citrinus, qui tādem vertitur in ru-
„bedinē, igne videlicet tegente aërem ſiue reli-
„qua tria elemēta. Et iſti colores vltimi abſcon-
ſè & intrinſecè permanent & apparēt ſub ſpe-
cie ſpiritus albi in Mercurio liquido, vſque ad
ſui reinſpiſſationem in puluere qui eſt in cor-
poribus: quia anima latet in ſpiritu, ſicut in in-
ſpiſſatione ſpiritus & anima latent in puluere
ſeu in corpore. Eſt enim corruptio in alteran-
dis rebus, ſed non diſſipatio partium, niſi fue-
rint partes ſuperfluæ abijciēdæ, & inutiles ge-
nerationi: vnde artifex opus depurat, vt me-
liùs digeſtio contingat. Exemplū patet in gra-
nis. Nam duorum granorum tritici, ſi vnum in
terram

terram bonam proijciatur, ibi putrefit & moritur, & exteriorem amittit formá, & nihil inde dissipatur, imô tempore suo crescit ad multitudinem fructus: & ita dicitur, & fit tantùm corruptio formæ & non dissipatio materiæ. Si verò aliud granum in ignem proijciatur, túc corrumpitur & in materia & in forma, totumque dissipatur: & illa corruptio inutilis est generationi. Quare corpora non dissoluit aqua, nisi illa quæ fuerit suæ speciei, & quæ à corporibus poterit inspissari: nec vnquam nutriuntur corpora ad generationem, nisi cõsimili ad conseruandũ species perditas à corpore illo transmutatorio per operis artificium: quanuis vegetabilia ex diuersis speciebus nutriantur, quę tamen antequam primùm illa nutriant, dissolutione priùs facta ad proportionem attrahentium assimilantur. Notandum est igitur quòd diuersis modis dissolutiones metallorum contingunt: Vna est quam sciunt fatui: vt suprà dictum est, cum rebus extraneis non permanentibus cum ipsis metallis solutis: quæ vocatur potius destructio corrosiua & deturpatio compositi. Secunda solutio est quæ fit ignis potentia & vi, quæ etiam non est vera solutio, sed potius liquefactio partium elementalium adinuicem ligatarum. Ignis enim ardor extrinsecè compositum eius intrinsecè naturalem ignem siue natiuum interius reperit soluendo, qui etiam ignis interior &

proportionalis in aëre habitat, ideo ipsum aërem soluit. Aër autem ille solutus, in aqua residet & habitat, & aqua in terra, ipsaq; aqua terram soluit, ita quod actiuum & passiuũ liquefacit, sed illa liquefactio non est vera dissolutio, imò dissipatiua est: quia sunt sibi ibidem elementa homogenea de proportione fixa ex digestione mixta, & vnum de potentia alterius à reliquo generaliter est eductum. Et ideo hoc contingit in corporibus mundis, in quib. fixæ sunt naturæ elementales. Quare in eis ignis flamma liquefacit, & totum idem soluit compositum ad fluxum, & non ad separationem: quia ignis fluere non potest nisi fluxerit aër substantialis sibi: nec aër fluit nisi soluatur aqua: nec aqua fluit nisi & terra fluat, & contrà: vt terra ab aqua dissoluitur, sic vice versa, aqua aërem retinet & congelat, & eodem modo sursum ascendendo, aër retinet ignem in congelatione: quia magis fixa & figentia elementa sibi coagentia fixionem efficiunt, vtpote terra & aqua; & viceuersa, ignis & aër ad dissolutionem sibi coagunt. Sed ista solutio dicitur liquefactio compositi, & non propriè eius solutio, quia partes non soluuntur abinuicem separabiles in generatione compositi, sicut in tertia & vera solutione Philosophica fit, quando compositum prædicto modo dissoluitur, partes tamen permanent inseparatæ, quamuis separabiles, ita quòd virtus digestissimorum elemen-

[Handwritten marginal note: ...rtia solu...io, quae est philosophica ...n natura...lis administrante lu...te natura.]

elementorum à dissoluēdis per dissoluens extrahi potest, scilicet per argentum viuum: & partes grossæ in dissolutione tali capiunt latitudinem subtilitatis: propterea quòd corpus in spiritum vertitur: & contrà, spiritus in corpus, & fixa in volatilia, & volatilia in fixa conuertuntur. Ista enim solutio est possibilis & naturalis, scil. per artem naturæ administrantis, & sola est & necessaria in opere Philosophorum: quę per nullam aliam rem fieri potest, nisi per solum argentum viuum cum proportione sagaci, vt bonus artifex noscens intrinsecus naturas & proportiones, in operis initio debet proportionare. Istud enim opus, Domine mi, possunt hæc duo, & nihil aliud ingreditur seu generat & multiplicat, vt prius dictum est. Præterea dicis, quòd aurum secūdùm opinionem multorum nihil est aliud, quàm argētum viuum coagulatum naturaliter vi sulphuris: ita tamen quòd in substantia auri nihil remaneat de sulphure, quod ipsum aurum coagulauit: sicut in fœtu humano quādo in vtero concipitur, nihil remanet de semine patris, secundùm opinionem Aristotelis, sed tātùm semen viri coagulauit sanguinem menstrui mulieris: eodem modo postquam argentum viuum sic est coagulatum, dicis, quòd forma auri perficitur in eo virtute cœlestium, & maximè Solis: Verùm pace tua ac reuerentia dixerim, non ita sentiendum esse. Nam cùm Philosophicè

De proportionali digestione auri.

credendum sit, aurum nihil aliud esse, quàm Mercurium anatizatum: id est, ęqualiter digestum in visceribus terræ mineralis, & huiuscemodi Philosophi significarunt fieri ex contactu sulphuris coagulantis ipsum Mercurium, & ex causa operis eius, hoc est, ex Mercurio, calore proportionali ipsum digerente & inspissante. Quare scire oportet, quòd aurum simul est sulphur & Mercurius: hoc est, coagulans & coagulatum: & nihil aliunde accedit ei, nisi pura digestio vel maturatio quę multiplicat qualitates, & excitat elementum ab elemento de potentia pura eorum in actum, nulla re alia quauis adiecta. Hæc autem digestio seu maturatio prodit actiuè: ab altiorib. elementis, vt pote igne & aëre, quæ non actu, sed potentia sunt in Mercurio: calore tamen extrinseco excitata & coadiuta, & proprio ac naturali calore digerente: subtiliant eleměta passiua in Mercurio actu, & non tantùm potentia existentia versus aquam ipsam: & aqua subtiliatur ad aërem, & aër subsequitur ad igně: & in hac proportionali actione naturæ, & Mercurij digestione, masculinum & fœmininum simul manent naturis clausis: fœmininum quidem, vt terra & aqua: masculinum verò, vt aër & ignis: quam terram & aquam Mercurij in auro temperant Philosophi, sed aërem & ignem ipsi velut sulphur in eo dixerunt: nec est alia extranea additio in visceribus terræ. Et ideo nec

in arte

in arte ſuper terram extranea additio ad Mercurij digeſtionem & in ſpiſſationem ad aureitatem ſeu ſpeciem metallorum reperitur. Quamobrem Philoſophi dixerunt quod ſulphur & Mercurius efficiũt Solem, hoc eſt, corporeitatem & permanentiam. Et ideō non ex hoc concluditur, calorem extrinſecum artificialem excitantem & coadiuuantem proportionalem intrinſecum ad digerendum & maturandum reliqua duo elementa minus digeſta & immatura in Mercurio, vtpote aquam & terram, eſſe de compoſiti ſubſtantia. Calor enim extrinſecus non eſt permanẽs intus cum quantitate ſeu pondere rei, nec eſt addens ad ipſa. Calor verò intrinſecus proportionalis & naturalis ſimplex eſt permanens cum quantitate & pondere digeſti ab eo Mercurij: quia calor ille pars eſt intrinſeca & eſſentialis ipſius Mercurij, ſcilicet duo elementa actiuiora in eo, vtpote aër & ignis. Quare ſtulti malè & abſurdè dictum illud Philoſophicum intelligunt, quòd ſulphur & Mercurius Solem generant: quia (vt notum ſatis eſt) quemadmodum nec aër in prima compoſitione Mercuriali, vel poſthac digeſtione naturali metallica, recedunt & ſecernuntur ab aqua & terra: ita nec ſulphur (quod idem eſt quod aër & ignis) recedit nec ſecernitur à Mercurio, qui idem eſt quod aqua & terra. Qui autem aliter ſentit, aut contrarium aſſerit, non eſt Philoſo-

phus naturalis: quia auri digestio tantùm contingit ac fit ex proportione prima Mercuriali, nulla additione facta subtus terram à natura, nec super terram ab arte, vt dictum est. Nec repugnat prædictis, quòd in hac arte purus Sol, & Mercurius mundus simul coniungantur: quia hoc ideò non fit, vt asseratur, aliud sulphur esse in Sole, & aliud in Mercurio: aut alium esse Mercurium in Sole, & alium in Mercurio: sed quia in Sole est maturior & perfectior digestio quàm in Mercurio, & in Sole sulphur est maturius, digestius, & ideò actiuius quàm in Mercurio. Vnde Philosophi dixerũt: Solem nihil aliud esse nisi maturum argentum viuum. Nam in Mercurio sunt tantùm duo elementa actu, scilicet, terra & aqua, quæ sunt passiua: elementa autem actiua, vt aër & ignis sunt in eo potestate tãtùm. Sed (vt notum est) „quando illa, aër & ignis, in Mercurio mundo „deducuntur de potentia ad actum, scilicet ad „debitam digestionem & proportionalem de„coctionem, tunc fit aurum. Quare in auro sunt quatuor elementa in æquali & anatica proportione coadunata, in quo propterea actu est sulphur maturius & actiuius, scilicet aër & ignis, quàm in Mercurio. Ea propter aurum dissoluitur arte cum Mercurio, vt ex maturo subueniatur immaturo, & sic arte decoquente & natura perficiente, maturatur compositio, Christi gratia. Vnde causa elici potest, quare opere

artis

artis Philoſophicæ citiùs & breuiori tempore generatur aurum perfectius, nobilius, & in gradibus ſublimius, quàm opere naturæ. Quia natura hoc tantùm agit & operatur, ſolùm Mercurium in viſceribus terræ abſque quouis adminiculo coquendo & digerendo: quod non poteſt ad debitam proportionem auri aut alterius metalli paruo tempore contingere. Ars autem noſtra iuuat opus naturæ admiſcendo Mercurio aurum maturum, in quo eſt ſulphur optimè digeſtum, & ideò maturans & citò digerens ipſum Mercuriū ad anaticam auri proportionem, elementa illius ſubtiliando. Vnde arte ſequitur mira huius operis naturalis abbreuiatio. Quare, mi doctor, vt ad priora reuertar, non eſt exiſtimandum ſecundùm errorem illorum qui dicunt, quòd ipſum agens maſculinum fœminino in coagulãdo accidit, poſteà verò recedit: quia vt notum eſt in omni generatione, fœtus eſt actiuum & paſſiuum. Oportet autem & paſſiuum: id eſt, omnia quatuor elementa ſimul ſemper manere, aliter non fieret permixtio, & ſpes generationis fœtus excideret. Nam in quouis homine ſemen maſculinum ad finem vſque vitæ dicitur in eo agens cùm permiſcetur ſpermati fœminino ab initio: ſi autem effunditur aut conſumitur, ob id tunc natura vegetat & augetur mirabiliter & nutritur, & conficit ſibi in eodem homine in eius lumbis ſimile ſemen ſpecificè. Similiter

ſentiendum eſt de ſemine fœminino in mulie-re: quare ambo ſemina ſemper ſtant & haben-da ſunt pro originalibus agentibus & patien-tibus primis. Eſt tamen varia & differens nati-uitas ſeu generatio mixtorum & vegetabiliũ. Nam ſimpliciter mixta dicuntur quæ præter noſtrum intuitum ſub terra naſcuntur, aut cir-ca eius ſuperficiem ex ſola commixtione ele-mentorum ad inuicem compoſitorum : ſeu ex reſolutione eorum prima: quia non vegetant, ſed quantum materiæ in eis compacta & mix-ta fuerit, tantundem priſtini ponderis eiſdem compoſitis reſeruatur. Exempli cauſa: Quan-tum primò ponderat ſubſtantiæ Mercurialis maſſa in viſceribus terræ ſub diſpoſitione mi-nerali, tantundẽ auri inde digeſti pondus per-manebit: & potius diminuitur ſcoria & fæx à ſe abiecta, quàm multiplicetur, ꝓpterea quòd non ſuſcipit alimentum. Huius autem primæ & ſimplicis mixtionis naturalis multiplex eſt gradus. Primus enim eſt elementorum qua-tuor nuda compactio ſeu compoſitio & im-mediata, in qua nondum eſt facta mutatio, ſeu exaltatio vnius elementi ad aliud: ſed ſimplex ſymbolizãtis compoſitionis eorum vnio per-ſeuerans & permanens. Cuius generis ſunt lapides. Secũdus autem gradus primum ſub-ſequitur, quia ex lapidibus prædictis minera-lia (de quibus noſter eſt ſermo) generantur, & nobiliores ſubterraneæ ſpecies hinc emergũt

& oriun-

& oriuntur: Quia in his incipit elementorum actio & transmutatio ad inuicem, quanuis actio eorum non sit in tanta viuacitate & virtute, vt in vegetabilibus & sensibilibus, quia non vegetant nec sentiunt, vt priùs dictum est.

Tertius verò gradus lapides nobiles & gemmas comprehendit. Quia in ipsis actio perfecta & completa reperitur virtute elemētorum compactorum, agentium ad inuicem: vt fusiùs declaraui in Philosophia mea: vbi perspicuè ostendi, hunc tertium gradum simul cum secūdo medium esse inter primam compositionem rerum naturalium, & secundam. Ergo altera rerum natiuitas seu generatio est, quæ nō simpliciter mixtorum, sed vegetabilium compositorum censetur: quæ quidem in quatuor genera seu impositiones distinguūtur & diuiduntur: vt in altero meo libro ad te misso diffusiùs disserui. Sunt enim vegetabilia, maximè verò sensitiua, quæ vt plurimum ex masculi & fœminæ seminibus coitu commixtis & concurrentibus, sibi similia generant quod naturę opus ars Philosophica imitatur ad generationem auri. Spermata quidē humana artificialiter nemo perficere potest, sed hominem dispo nere ad sui productiuam generationem, vtiq; per artem possumus. Nam semina vitalia tantùm à natura vegetabiliter in lumbis vtriusq; parentis digeruntur: possumus tamen ipsa parentum semina per coitum in vasis naturalib.

commiſcere, qui coitus eſt veluti ars diſponēs & commiſcens illa naturalia ſemina ad hominis generationem. Exempli cauſa: Semen viri tanquam maturius, perfectius & actiuius coniungitur artificio cum ſemine fœminæ immaturiori veluti paſſiuo. Quod viri ſemen quia magis actu in ſe continet elementa agentia, vt ſunt aër & ignis: quare eſt maturius & actiuius ad digerendum. Fœminæ verò ſemen actu magis continet elementa indigeſta & paſſiua, ideo digerenda, vt ſunt terra & aqua, quibus in vaſa naturalia fœminę effuſis & permixtis, nulla re extranea ſibi addita (calore tamen extrinſeco mulieris excitante & coadiuuante intrinſecum calorem proportionalem ſeminis viri, actiua elementa ſeminis viri digerunt, & maturant ſemen fœminæ, vnde homo generatur perfectus in natura. Ita conſimilis eſt huic hominis generationi, ars noſtra Philoſophica: quia vt in Mercurio (ex quo aurum à natura in vaſis mineralib. procreatur) fit naturalis coniunctio amborum ſeminum maſculi & fœminæ, ita artificio noſtro fit artificialis & conſimilis coniunctio agētium & patientium. Nam elemēta actiua quæ ſeminis maſculini nomen ſortiuntur cum elementis paſſiuis, quæ ſunt veluti ſemen fœmininum, naturaliter coniunguntur, proportione tamen naturę debita ſemper obſeruata. Dicitur autem coniunctio hæc prima Mercurialis digeſtio, in qua de potentia

ſurgit

ſurgit actus, ſcilicet maſculinum à fœminino: hoc eſt, aër & ignis à terra & aqua, mediante pura digeſtione & ſubtiliatione ipſorum. Philoſophi tamen & ingenioſi artifices naturam imitantes, præter hanc naturalem in Mercurio ſeminum digeſtionem, aliam ſubtiliſſimo ingenio coniunctionem ac digeſtionem fecerunt; vnde n'e dum aurum ſimpliciter, ſed longè nobilius & perfectius procrearunt. Ipſi enim aurum (in quo actiuiora ſunt elementa) tanquam ſemen maſculinum cum Mercurio (in quo paſſiua exiſtunt elementa) vt debitè diſſoluatur, coniungi præceperũt, omni re extranea ſemota, præter calorem extrinſecum adhibitum, qui adiuuãdo excitat intrinſecum naturalem auri, ad digerendum & actiuè maturandum Mercurium. Et vt generatur per naturam homo, ita & per artem aurum. Quanuis tamen arte eorum ſpermata ſeu ſemina generari non poſſint, propterea quòd illam mixtionem proportionis ad ſemina producenda ars neſcit, ignoratq; & compoſitionem in homine, & mixtionem ſiue proportionem primam, & cauſas ſubterraneorum quæ effluunt ex terra, vbi eſt proprius & naturalis locus generationis eorum. Sed illa ſemina à natura producta artificialiter coniunguntur, vt inde ex ipſis compoſitiuè producatur generandum, in quo ambo ſemina permanẽt ſimul permixta: quãuis Ariſtot. vt ſcribis, aliter ſentire videatur,

Non ergo post coagulationem Mercurij rece-
dit semen masculinum siue sulphur nostrum,
vt falsò quidam asserunt, hoc ita accidere, in i-
pso Mercurio virtute Solis maximè, & quod
calore eius pręcipuè forma auri perficiatur, vt
nonnulli putant, in subterraneis, imò potius
vi motus globi & orbis eius, ac vniuersaliter
totius cœli: quia radij solares tantùm superfi-
ciem terræ excalfaciunt & non intrinsecus lo-
ca eius profunda, in quibus specierum mine-
ralium generatio contingit, cùm nec ad ea lo-
» ca infima influentia cœli per radios deducta
» pertingat, quanuis motus elementorum sub-
» terraneus proueniant primùm à motu cœli, &
» non à radijs luminis eius, nec ex eorum calo-
» re, vel alia influentia pręter motum: quomodo
autem hoc cõtingat, & quæ nam sit causa hu-
iuscemodi motus subterraneorum, puto tuam
reuerẽtiam non latere: ideò nunc supersedeo.
Sol igitur non est præcipua causa auri, aut for-
ma eius, licet sit in eis similitudo nominum:
quia sicut Sol est calidior cæteris planetis, sic
aurum calidius est cæteris metallis, & consi-
mili proprietatum differentia. Cætera etiam
metalla planetis consimilia sortita sunt nomi-
na, vnde surgit error stultorum. Credũt enim
quòd quilibet septem planetarum generaliter
& specialiter per suam propriam influentiam
vnam speciem metallicã generet, cui proprie-
tate quadam conuenit & in natura assimilatur.

In sub-

In ſubterraneis autem & vegetabilibus alio modo contingit, vbi cœlum ſeu Sol non tantùm propter motum eſt cauſa generationis ipſorum & augmentationis, imò etiam ratione caloris radiorum eius. Sol enim calefacit ipſa vegetabilia, & ſuperficiem terræ, reflexis ſcilicet elementis intentius vſque ad ipſam terræ ſuperficiem per radios eius, propterea quòd radij eius illuc vſq; peruenire poſſunt. Exempli gratia: A duodecimo enim cœlo quod vltimum gradum ſublimitatis continet, inferius procedendo ſemper denſiores ſeu minus ſubtiles ſubſequuntur orbes vſque ad concauum orbis Lunæ, vbi alterabilia localiter conſiſtunt, ſeu incipiunt & terminantur elementa ſub hemiſpherio generabilium & corruptibilium rerum permixta. Ideo ibidem ignis ſubtilior reperitur atque magis ſimplex, quanuis non omnino purus. Quia ignis ſimpliciter purus nequaquam in ſpeciebus alteralibus reperiri poteſt ſeparatim, ſicut nec aliquod aliorum elementorum, quamuis in quolibet compoſito ſimplex ignis mixtus cum alijs elementis ſimplicibus reperiatur, aliter non eſſent elementa plura, ſed vnum tantùm. Radij igitur ſtellarum cœli, maximè verò Solis, pertranſeunt regiones prædictas irrefracti, quouſque vltra deorſum deſcendentes, in igne ratione denſitatis eius reflectantur: deinde deſcendentes vltra per ſphærã ignis, ipſum ignẽ in aërem

densiorem mouendo reflectunt. Et consimiliter ipsi radij perpendiculariter progrediendo ad inferiora per sphęram aëris in ipsam aquam aëre densiore à qua in aërem reflectuntur. Et sic suo modo ab aqua per eos mota in aërem reflectuntur, quod etiam multò magis in terra conspicitur cum densitate alia super elemẽta. Ex hac autẽ decoctione & reflexione mouentur elementa inuisibiliter, licet non imperceptibiliter. Quia sentimus ex cœli motu calorẽ, & semper ad superius seu subtilius elementum in suum inferius & densius reflectitur, vsque ad superficiem terræ mediantibus radijs stellarum perpendiculariter à sursum in infima descendendo: sic autem reflexis motis, & per Solis radios reflexos calor accidentalis in medio producitur, licet aliquando per radios aliorum stellarum aliæ qualitates hîc inferius producãtur: vt siccitas, frigiditas, vt ex Astronomia patet: non tamen propterea, quòd radij sint ex se calidi, sed tantùm sunt causa caloris, ratione iam dicta. Hæc autem vera esse apertè notum est ex Astronomia & arte Perspectiua, vnde agnoscuntur quomodo generationes contingant seu influentiæ in vegetabilibus & sensitiuis. quare hæc sufficiant. Astrologi autem vani aliter sentiunt: & putant influentias cœli esse virtute actiuitatis eius, & nõ virtute motus ipsius: quod falsum est: quia radij cœli in orbibus superioribus nihil producunt

aut

+ virtute motus influentia coeli effluit, non autem virtute activitatis coeli ut Astrologi somniant.

aut efficiunt, ex quo actiuè cœlum influat in inferiora. Nam tales radij in præfatos orbes reflecti non possunt, nec eis commisceri, sicut in elementis reflectuntur & cum eis commiscentur, non quidem compositiuè: sed eadem elementa motiuè reflectendo & commiscendo, vt iam dictum est: in super cœlestibus autem nō est receptio nouarum qualitatum, seu peregrinarum impressionum: quanuis ipsi radij in elementis motis reflexibiliter miras efficiant qualitates. Quare Domine mi, Sol singulariter non est causa generationis auri, nec etiam mediante suo calore est causa vegetabilium, aut super terram, aut circa superficiem eius miscibilium, quæ scilicet à radijs Solis calefieri noscuntur, vt iam diximus, quod & Astronomiæ consonum est. Horum autem notitia longiorem non requirit disputationem, ob id ad reliqua pertranseo: quoniam si animū ad ea quæ diximus referas, sic intelligendum est, & verum reperies, quòd actiuitate sulphuris Mercurium digerentis & coagulantis forma eius ab auro specialiter perficiatur: non tamen ex quouis metallo alio aut stella quauis hoc sentire debes, quod in tua epistola scripseris. Quod autem dictum est, sic sentiendum est de alijs metallis suo modo, differenter tamen: quoniam in alijs metallis est duplex sulphur. Vnum, quod est superfluum, & quod potest separari manente forma metalli. Aliud sul-

In metallis ... duplex ... 1. p. fol. 412.

illud est potius fex metalli dicendum et ideo abiciendum.

phur est pars essentialis metalli, vnita tamen
argento viuo inseparabiliter, & non manente
forma metallica ipsa: licet ipsum metallum im-
perfectum & sulphureũ perfici possit per me-
dicinam corrumpentem formam ipsius me-
talli & aliam introducentem. Sed quid sen-
tiendum sit in arte Philosophica de duplicita-
te ipsius sulphuris quam asseris, precor mi do-
ctor præclare, vt saluo iure amicitiæ nostræ, &
tuæ auctoritatis cõsiderare velis. Non est hæc
duplicitas sulphuris sic distincta in Mercurio
coagulato in diuersa metalla, ita vt vnum ad
generationem metallicam pertineat intrinse-
cè & essentialiter, tanquam pars realis metalli
censeatur, & aliud corruptioni tribuatur. Sed
est in qualibet specie metallica æquè vt in au-
ro vel argento, simplex & vnicũ sulphur: quod
dicitur argentum viuum de compositione pri
ma mercuriali, sicut declaratũ iam est in gene-
ratione auri. Quoniam sulphur & argentum
viuum tantummodò sunt quatuor elementa
in ipso Mercurio, sic aut sic proportionabiliter
disposita, vt requirit hæc vel illa species metal-
lica. Illud autem quod existimatur sulphur se-
cundum, & abijciendum est quædam scoria &
fæx metallorũ in coagulatione Mercurij con-
tracta, siue quædam superfluitas quæ immun-
„da & impura in Mercurij digestione ad metal-
„li formam non sustinuit congelationem: quia
„non erat de natura homogenea & proportio-

nali

nali Mercurij apta coagulari & digeri in metallum. Hancautem scoriam quidam Philosophi appellauerunt sulphur combustibile, quia in examine metallorum nō potest subsistere, sed euanescit, aut in fæcem secernitur. Et hoc adducam exemplum: sanguis in sensitiuis, & humor in vegetabilibus in coagulatione alias & alias sustinuerunt partes: quia quædam partes sanguinis carneæ sunt proportionis, & ideò inspissari possunt & verti in carnem, & carnis retinent vniformitatem, & carnis nomen sortiuntur. Quędam verò superflui humoris sunt partes in poris residentes, quæ in soliditatem carnis minimè conuertuntur, & ideo per sudores aut per medicamenta reijciuntur extrà, & à vera carne separantur. Multò autem pauciora sunt superflua in sanguinea complexione, quàm in cæteris. Sic suo modo similitudinariè dicendum est de auro, & de alijs speciebus metallicis: vt Mercurius purior vel impurior in sua prima coagulatione plures vel pauciores continuerit & contraxerit superfluitates vel scorias naturales. Quamobrem differentia fit in Mercurij coagulatione, quæ specificat & efficit diuersa metalla: & quicquid est Mercurij in speciebus metallicis, incombustibile & inseparabiliter permanēs dicitur: quanuis in corporibus fixis fiat per artem volatile, per naturā tamē remanet inseparabile in proportione elemētali. Quicquid verò erat scorię

Nota simile.

in solutione videlicet

Sequus Comes jam supra dixit.

contractæ in Mercurio, & in eo permixtæ à principio, vtique hoc est in congelatione per calorem in prima compositione Mercurij ad speciem metallicam digerentem: & ideò à mercuriositate seu Mercurij natura homogenea, veluti deiecta & heterogenea per examen tollitur, & à speciebus metallicis separatur. Hoc autem propriè non dicitur sulphur, sed scoria & superfluitas quædam, quia sulphur non est aliud quàm actus purus aëris & ignis calefaciens & digerens seu decoquens terram & aquam sibi proportionales & homogeneas in Mercurio. Scoria autem est id quod in prima compositione ad Mercurij naturam non pertinet, nec in primis elementis componendis & digerendis in Mercurio ad metallicam speciem tenet proportionem. Ex his ergo notum est, quòd in alijs metallicis speciebus ab auro vel argẽto non sunt sulphura distincta aut plura, sed vnicum sulphur & simplex, quanuis in eis sint plures superfluitates, & maiores quàm in auro. Vnde ex hoc veritas dicti vestri nota est, quòd aurũ inter cætera metalla magis adhæret Mercurio. Hoc autem fit ratione puritatis vtriusque, propterea quòd in illis minus est scoriæ, siue fęcis aut superfluitatis, quàm in alijs. Vnumquodque enim naturaliter appetit permixtibiliter & vnitiuè coniungi magis sibi in natura simili & proportionali in homogeneitate, quàm dispari sibiq; dissimili, vt notum est,

est, quemadmodum aqua facilimè absque contradictione aquæ alteri identitatiuè & vnionis mixtione citò coniungitur. In auro autem nihil est aliud quàm Mercurius, propterea cùm sint in eo modicæ scoriæ (quæ sunt præter naturam Mercurialem, vt ostēsum est) non fit magna resistentia, quin Mercurius purus facilius adhæreat auro & argento, quàm cæteris metallis, in quibus multæ superfluitates & scoriæ prohibent & impediunt ipsorum metallorum, aut eorum Mercurij congelati cum alio Mercurio crudo permixtionis contactum vel adhærentiam. Superfluitates enim illæ, vt iam priùs dictum est, non sunt de prima compositione Mercurij, nec de homogeneitate naturali seu proportionali eiusdem: & quanuis essent de commixtione, non sunt tamen de proportione eius: quia quicquid est de proportione rei, non est superfluum. Propterea non possunt inseparabiliter cum Mercurio permisceri, non solùm cum Mercurio coagulādo per artem, sed nec cum Mercurio coagulato, qui à natura mineralitatis in eadem specie metalli coniunctus cum eis est: cùm tales scoriæ per examen ignis sint quid combustibile, & ideò separabiles. Quid ergo mirum si impediant naturalem commixtionem & vnitatem permanentem eorum metallorum quib. accidentaliter superuenerunt, cum Mercurio coagulato, aut cum alio Mercurio crudo? ob hanc

enim causam ipsum aurum quantumuis pu-
rum, longè difficilius permanere, coniungi &
adhærere potest cum Mercurio immundo &
scorioso, siue coagulato, siue non coagulato,
quàm cum puro & mundo. Quia simplex na-
tura simplici naturæ sibi in homogeneitate pri-
ma & proportione elementali simili & identi-
ca adhærendo congaudebit & perficietur: at-
qui vt dictum est, aurum non est aliud, quàm
Mercurius digestione propria & elementali a-
ctione inspissatus: ideo quanuis in terra inter
aurum & Mercurium differentia sit in maturi-
tate (quia aurum Mercurio est maturius) nul-
la tamen in eorum materia diuersitas est. Qua-
re quicquid aurum per maturitatis digestionẽ
acquisiuit, potest id etiã idem Mercurius sine
quocunq; extraneo sibi acquirere. Ars autem
ad opus breuiandum & contrahendum iungit
aurum Mercurio, vt dictum est, & ex duobus
spermatibus artificio efficit & generat illud i-
dem, quod natura ex vno spermate actu in mi-
neralibus creauit: identitate tamen materiæ
semper vbiq; seruata, sed non potentia actus.
Et ideo vt in hoc opere in prima eius compo-
sitione nihil extraneũ suæ naturæ ingreditur,
„sic nec ipsum aliud multiplicat quod non est
„de dispositione eius prima. Quamobrem falsò
„quidam putant lapidem Philosophicum ex di-
„uersis rebus, seu ex omnibus rebus componi,
„& ex his nutriri loco spermatũ prædictorum,

etsi

etſi eidem diuerſæ nominationes ſint impoſitæ. Nec comedit ſeu in ſe conuertit hoc opus Philoſophicum aliquid ſuæ naturæ extraneũ, quia non vegetat. Ideò quanuis in dicto lapide Philoſophico ſit corpus & anima ſeu ſpiritus, non propterea eſt vegetabiliter animatus vt arbores & plãtæ. Iſte enim lapis ſicut omnia mineralia, eſt primæ impoſitionis prædictæ, & non ſecundæ, aut alicuius ſuperioris impoſitionis, vt alibi dictum eſt. Arbores autem & plantæ ſunt impoſitionis ſecundæ, vt ſenſitiua ſunt tertiæ, aut quartæ, aut quintæ, aut vltimę impoſitionis: in iſtis enim quatuor poſtremis impoſitionibus mixta vegetant. Nam in eis elementa per plures tranſmutationes & pluries alterata, magis ſunt ſubtilia. quare ſunt actiuiora & perfectiora, quanuis non ſint in permixtione durabiliora & permanentia: quia elementa in eis non ſunt fixæ compoſitionis, ſed reſolubilis: propterea vegetabiliter nutrimentum ſuſcipiunt. Lapis autem noſter vt omnia mineralia, eſt impoſitionis primæ: quia non vegetat nec vegetabiliter nutritur, ſed potiùs contingit in eo nutrimentum per appoſitionem conſimilis naturæ ſibi, & non per vegetationem. Exempli gratia: nam, vt experimento patet, ex ſpermate fœminino, ſcilicet ex Mercurio vnitiuè, inſenſibiliter, & compoſitiuè ſibi appoſito, hic lapis Philoſophicus nutritur: mediante tamen caloris digeſtione.

Lapis et o mineralia sut imae impositionis.

Lapidis natura Sup. fol: 82

De nutrimento lapidis per sperma femininum conf. p. seq.

Simile enim sibi assumit & assimilat ad seipsum appositiuè, & non vegetabiliter multiplicandum. Quare in quantitate ponderosior, & in qualitate actiuior & perfectior inde euadit: nec ignis siue calor hũc nostrum lapidem multiplicat, tanquam debitum sibi nutrimentum, quia non est de prima eius compositione, sed extrinseco accidenti calefacit ipsum. Quomodo enim flamma siue ignis multiplicabit ipsum lapidem, aut magis ponderosum reddet per se, cùm non possit fixè & permanenter cum ipso commisceri, neque sit primę compositionis nec formæ? Nihil ergo dictum lapidem nutrit & multiplicat ad generationem eiusdem formæ, nisi sperma fœmininum, quod nutrit ipsum mediãte calore: non quidem vegetabiliter, sed appositiuè nutrit ipsum & commixtiuè. Qui ergo sic multiplicat & nutrit, nõ errabit, quoniam hoc multiplicans & nutriens in eandem speciem conuertitur. Potest autem quis ipsum lapidem, & eius põdus per res extraneas augere: sed hoc fieret extra speciem suam naturalem, nec in ipsum conuersibilem. Illud enim pondus præter naturam fieret: hoc est, non in eandem speciem, vel vnius speciei vnitatem, imò diuersarum specierum fieret aggregatio & compositio accidentalis, quæ examine separari posset. Quando verò Philosophi dixerunt, lapidem fieri ex omni re, non sanè intellexerunt (vt quidam peruersè interpretantur)

quare lapis a Philosophis de omni re extrahendus dicatur.

pretantur) quòd ex diuersis rebus sibi & specie & natura dissimilibus componatur lapis ille: aut (quod magis absurdum est) ex flamma extrinsecus administrata multiplicetur: ea potissimùm causa, quia ignis & flamma eius ferè ex omni re posset quadam productione emergere: impugnatio autem huius opinionis patet ex antedictis. Sed cùm Philosophi dicunt, quòd lapis fit ex omni re, intelligũt ipsum fieri ex quatuor elementis ad inuicem proportionabiliter anatizatis digestione debita & naturali: ex quibus quatuor elemẽtis fit omnis res generabilis & corruptibilis. Quare hac similitudine dicunt Philosophi: noster lapis ex omni re procreatur: id est, ex omni elemento: quia vno eorum mortificato aut destructo, tota proportio aureitatis periret, ac species eius: & quàuis in latitudine & genere alterabilium quodlibet generetur ex quatuor elementis actu vel potẽtia permixtis: non tamen de quolibet sic productibili, sed tantùm de aureo lapide nostro, vel cæteris anatizatis propriè dicitur, quòd fiat ex omni re: ea potissimûm ratione, quia in his quę non anaticè, sed proportione adæquata elementorum producuntur, non omnia elementa insunt actu, sed in sua adæquata actiuitate & passione existentia. Quædam enim elementa insunt potentia tantùm siue actiua siue passiua, reliqua verò insunt actu. Sed in lapide Philosophico, qui est aurum,

Quomodo lapis ex omni re fol. 88. 271. 482. 251. v. fol. 622.

cùm sit anaticum opus naturæ, omnia elementa quatuor actiua & passiua insunt actu & inæquali proportione permanentia. Aureitas enim non est aliud, quàm quatuor elementa anatizata, non tamen quòd forma & materia illa anatica dicantur, sed potentia & actus, hoc est: non sunt anatica & adæquata quantitate scilicet, sed qualitate: propterea quòd actiuum non excedit passiuum in agendo, nec contrà passiuum excedit idem actiuum in plus patiendo: quoniam æqua proportio mensurarum est in auro, seu medicina nostra, duplex calidum, duplex humidum, duplex frigidum, duplex siccum, & omnia insunt actu actionis & passionis, scilicet ignis, aër, aqua, & terra: vt iã priùs dictum est. Hæc autem omnia dicuntur anatica, & adæquata qualitate & non quantitate, quia sunt æquè actiua & passiua, & ideo durabiliter in auro permanentia. Quia in eo passiuum permanenter consistit in actiuo: & contrà, passiuum non insurgit in actiuum. Nec oportet vt sint anatica quantitate: id est, vt tantundem sit de materia ignis, quantum de materia terræ. Quia tunc ignis præter sui qualitatem esset vbique non adæquatæ actiuitatis cum terra passiua, sed lõgè maioris. Quare in auro est multò magis de elemẽto grauiori & passiuiori, materia scilicet, & non qualitate, quàm de leuiori & actiuiori: id est, quantitate: in eo maior est terræ quantitas, quàm aquæ: &

quæ: & maior quantitas aquæ, quàm aëris: & maior aëris, quàm ignis. Propterea omnium metallorum eſt grauiſſimum. In hac tamen inæquali proportione quantitatis, eſt æqualis & anatica proportio qualitatum, calidi, ſicci, humidi & frigidi: quia quodlibet horum eſt in auro, vt iam priùs dictum eſt.. Cuius cauſa ponderis eſt permanentia ſoliditatis terræ & aquæ, & ſolutio aquæ homogeneæ cum terra: quia aqua ſoluit terram homogeneam. Item cauſa ponderis, eſt intrinſeca eorum per minima permixtio: quia aqua non patitur terram poros habere, tàm in auro quàm in argento viuo: quod aliter eſt in reliquis metallis, in quorum congelatione propter ſcoriam à mercurioſitate ſeu Mercurij natura reiectá & heterogeneam eiſdem metallis permixtam, pori inſenſibiliter fiunt: vnde ſuperuenit leuitas, quæ non eſt aliud quàm abſentia materiæ: & eiuſdem poroſitas vt grauitas non eſt aliud quàm ſolida appoſitio materię. Quare ſi æquali quantitate commenſuratiua tantûm eſſet de materia ignis ſoliditate, quantum de materia terræ, ignis tanti eſſet ponderis, quanti eſſet terra. Cauſa autē grauitatis Saturni, eſt immatura eius congelatio, quæ adhuc non reiecit ſcoriā ad partes: vnde fiunt pori, ſed ſimul in eo purum cum impuro permixtim permanet, ſicut in primo argēto viuo crudo, in quo debilis eſt inſpiſſatio & coagulatio, ob id Saturnus ſiue

Secundū argentū vivū est coctū, et philosophicū.

plumbū retinet eius argenti viui pondus, non ob puritatem materiæ solidæ, vt est aurum, sed propter coagulationem siue immaturam eius coctionem. Quare si in hoc opere non vis destruere ignem & aërem, conserues in proportione distincta & anatica compositi caliditatem. Si autem non vis destruere aërem & aquam, tunc in eodem composito foueas humidum: ita eodem modo serues aquam & terram, aut terram & ignem in dicto opere; oportet conseruare debitè & artis Philosophicæ artificio, frigidum & siccum. Quia eorum quolibet destructo, perit proportionalis & forma & species aureitatis. Ob id Philosophi dicunt ex omni re: id est, ex omni elemento lapidem nostrum componi, elemento quidem intrinsecè sibi seruato, & ipsum componente actu. Quare omnia elementa sunt principia intrinsecè actu vel potentia componēdarum rerum omnium alterabilium: ea propter omnes res dicuntur. Insuper honorande mi Doctor, honoris vestri causa oportet vos Philosophorum dicta intelligere ad naturę possibilitatē, & non ad sonum verborum. Illi enim hanc sacram artem & abditam, eiusque secreta sub similitudinibus, fabulis, ænigmatibus, & verbis obscuris tractauerunt, & data opera occuluerunt, ne indoctis, impijs, & indignis patefieret. Demùm, vt ad alia tuæ epistolæ capita progrediar, lapidis tui artificium ex auro quidem fa-

ctum

ctum intellexi, sed ex scriptis tuis animo comprehendere non possum: quia non præscribis primam illius compositionis originem. Proinde diffusiùs de ipso pertractare nō est opus, donec apertius compositionem & operationem edocueris. Neq; verò Elixir, aut lapidem Philosophicum consistere existimo ex signis in eo apparentibus, atq; ex proprietatibus nutritiuæ vegetationis flammæ, quas sibi attribuis, vt ex iam dictis apertè ostēsum est. Quando verò opus tuum ac donum tanti secreti ad me missum accepi, tuum erga me studium vno animo, tuamque in me fiduciam, ac immeritò, cognoui. Quapropter ipsum lapidem amicitiæ tuæ gratia mihi cōseruo, & vt gratissimum donum custodio, plura de illo ad te quando apertiùs declaraueris, scripturus. Quòd autem dicis in lapide tuo esse tria: corpus, spiritum, & animam (quod tibi tanquam experto & operanti patet) Philosophi quando in eorum lapide artis naturalis illa tria esse dixerunt, similitudinariè quidem & experimento intellexerunt. Terram enim vocauerunt corpus & ossa eius: quia ipsa est astringens compositum & prohibens fluida elementa à sua fluxibilitate cruda, habens secum ignem symbolicè in siccitate. Aquam autem & aërem, spiritum dixerunt: quia ipsa sunt humectantia elementa & terram dissoluentia. Aërem autem & ignem, Animam vocauerunt: quia ipsa sunt maturan-

tia & digerentia totum compositum. Et sic nominauerunt in similitudinem humanam. Quia in carne complexionata oportet esse ossa sustentantia corpus, & in carne oportet similiter adesse viuacitatem accidentium vegetabilium, quæ dicuntur spiritus eius: Contra Paganorum Philosophorum errores, qui putarunt spiritus vitales esse quid distinctum à corpore composito & componẽtibus ipsum: sic in carne humana oportet esse animam informatiuam digerentem in homine actus brutales, & facere in eo opus intellectuale. At in lapide nostro Philosophico aliter sentiendum est, in quo terra, ossium nomen habet, aqua & aër, spiritus nomen sortiuntur, nec in eo est anima, nisi quia aërem & ignem continet: quod te perfectè scire satis intelligo. Sed hoc modo Philosophi diuiserunt. Nam per spiritum crudum, spiritum digestum extraxerunt de corpore soluto, & remansit eis cinis fixus vlterius dissoluendus, in quo repererunt oleaginositatem & gummositatem lapideam & incombustibilem, quam animam dixerunt: quæ viuificat, coniungit, incerat, & naturas facit vnitas: & in spiritu naturas disiunxerunt, sic in oleo reconiunxerunt. Lapis enim noster non habet formam formabilem, vt vegetatiuam vel sensitiuam, sed tantùm habet formam formatam quæ forma est ipsamet elementa: propterea quòd homogeneus est. Corpus

pus verò humanum & aliorum ſenſitiuorum, eſt heterogeneum. Quia os, caro, ſanguis, medulla, crines & vngues in ipſo differenter dignoſcuntur. Quod aliter eſt in auro, in quo quicquid ineſt, vnicæ ſpeciei reperitur. Quare venerande mi Doctor, hoc ſimilitudinariè dicunt Philoſophi propter artis adminiſtrationem, & naturæ operationem: non propterea quòd in lapide ſit anima, niſi metaphoricè (vt ſcitè intelligis) nec ſpiritus, nec corpus, vt forma formabilis, ſicuti in homine, & cæteris ſenſitiuis reperitur. Amen dico tibi, quòd oleum naturas naturaliter incerans & coniungens, ac naturaliter introducens medicinam in alia corpora tingenda, non componitur ex alio extraneo, ſed tantùm ex viſceribus corporis diſſoluendi. Quod oleum ſpiritus colorem retinet, ſemper vſque ad ſui reinſpiſſationem, & tunc primò arma regalia induit, ſcilicet citrinitatem & formam metallicam, quam omnibus facit apparere: ſi in auro, aureum: ſi in argento, argenteum, Quod oleum, ſi Sol eſt, rubicundum diſſolutum eſſe dignoſcitur intrinſecus, quanuis extrinſecè album appareat ſub forma liquidi argenti viui. Quidam autem oleum componere putant æquè generoſum & potens, vt oleum iſtud, vtpote ex Mercurio exiccato, aut ex ſtanni ſubſtantia, aut ex corpore Solis cum mixtionibus rerum diuerſarum ſpecierum:

ſed eis ad opus noſtrum fallax experimentum contingit. Poſſunt quidem ſpecies metallorum in ſpeciem olei reducere: in ſpeciem aurum in ſpeciem olei reducere: in ſpeciem autem metallicam, minimè, ſalua & integra commiſcẽdorum proportione. Illud tamen oleum ſenſitiuis ad medicinam prodeſſe poſſet: quia auri ſpecies in eo ſoluta eſt: impertinenter tamẽ & inutiliter ad opus noſtrum Philoſophicum. Præterea honorande mi Doctor, vt reliqua tuæ epiſtolæ capita perſtringam, diligenter & ſcitè animaduertere debes, quòd ignis & azoc latonem abluunt. Azoc autem non eſt argentum viuum crudum à minera ſimpliciter extractum, ſed eſt illud quod à corporibus diſſolutis per ipſum argentum viuum extrahitur: quod vtique maturius eſſe comprobatur. Quapropter, ſi laton fuerit corpus immundũ, à tali azoc depuratur: quòd ſcribis te quondam habuiſſe: & hoc latone per azoc abluto, medicina noſtra conficitur ad omnem ægrum curandum. Sanè hoc azoc ex Elixire fit: quia Elixir non eſt aliud, quàm corpus in aquam Mercurialem reſolutum; poſt cuius reſolutionem, azoc ex eo extrahitur, id eſt, ſpiritus animatus. Dicitur autem Elixir ab e, quod eſt ex, & lixis, quod eſt aqua: quia ex aqua iſta omnia fiunt: & eſt Elixir pars ſecunda in opere Philoſophorum, ſicut Rebis pars prima dicitur in eodem opere. Tinctura verò tertia pars conſtituitur, quia vt materia huius compoſitionis diuerſos

diuersos facit effectus: sic alia & alia nomina sortitur: Vnde liquidò constat, quòd azoc non requiritur ad Elixir: quia in hoc opere Elixir præcedit azoc, & non contrà: sicut aqua, oleũ, & spiritus animam. Nam ex Elixire, elicitur & extrahitur azoc, tanquam ex aqua oleum, & non contrà: vnde alibi fit mentio. Exempli causa, vt in arte medica, aqua pura fontana, simplici & prima decoctione per elixationẽ cum carne pulli coniungitur, & inde primo decoctionis gradu emergit ius & decoctum perfectum & bonũ, dissolutis scilicet humidis partibus aqueis & aëris actu pulli in aquam prædictam: quanuis & ibi sint alia elementa actu. Verùm vt fiat medicina multò perfectior, & ad sanitatem corpori humano ægroto restaurandam generosior, carnes pulli decoctæ cum prædicta aqua iam in ius & decoctum alterata, aut parte eius confunduntur, & fortiori decoctione destillátur, vnde fit ius & decoctum multò nobilius & generosius totius pulli naturam participans. Quia non tantùm hac secunda decoctione partes pulli humidæ, sed etiam calidæ: id est, aëreæ & igneæ in ipsum ius seu decoctum liquatæ permixtiuè soluuntur: & ideo tota virtus pulli tali decoctione in prædictum liquorem extrahitur. Similiter contingit in opere Philosophico, quia spiritus mineralis crudus tanquá aqua, coniungitur cum corpore suo ipsum prima decoctione soluẽdo: vnde

Rebis nominatur: quia ex re bina & duplici componitur, nempe ex ſemine maſculino & fœminino: hoc eſt, ex diſſoluendo: quanuis vnica ſit res & materia. Vnde verſus:

Res Rebis eſt bina coniuncta, ſed tamen vna,
Soluitur vt prima ſint, aut Sol aut ſpermata Luna.

Ex iſtis autem duabus rebus ſimul diſſolutis, componitur Elixir: id eſt, aqua tincta. Vnde verſus:

Elixir Græcè pars dicitur arte ſecunda,
Lixis nam de ſe ſunt facta corpora munda.

Ex hoc autem Elixere, honorande mi Doctor, vt ex primo ſimplicis decoctionis iure ſeu decocto, azoc extrahitur, fortiori ſcilicet deſtillatione aciterata: quod azoc refert & participat naturam, quæ eſt calida, corporis ſui, ex quo extrahitur, illiusque virtutem in ſe retinet, vtpote oleoſam naturam, quæ eſt calida & humida: quia ipſum eſt ignis & aër actu: quanuis in eo ſint omnia elementa eſſentia & compoſitione. Poſſunt ergo ex dictis metallis alio & alio artificio medicinæ componi ad morbos ſenſitiuorum curandos: illæ tamen operi Philoſophorum ſunt impertinentes, ſicut pertinet Elixir ad Azoc: hoc eſt, ſpiritus vitalis & anima fugitiua non ſunt diaphana, nec tranſparentia, nec ſicut oculi lachryma clara, nec quiuis ſpiritus diſſoluens: quanuis ſint ſibi inuicem altiorum naturarum ſecũdùm gradus ſuos. vt anima eſt altior ſpiritu crudo, cùm

ſint

ſint vnius formæ. Quia vt anima latet ſub ſpecie ſpiritus diſſoluti ante reinſpiſſationem (anima enim vt argentum viuum ex corpore extracta ſemper apparet) ſic poſt inſpiſſationem, anima & ſpiritus latent ſub ſpecie corporis. Huius enim dicti reuerentia tua experimentum vidit in puluere quondam regi miſſo, cuius es phyſicus, in quo experimento argentum viuum ſub ſpecie argenti viui repertum eſt, quod ſi in fundo remanens coagulatũ fuiſſet, eãdem certè pulueris ſpeciem ſuſcepiſſet. Puluis autem ille nomine tantùm tinctura dicetur, & non medicina metallorũ, quia nondum planè fixus, quanuis vt medicina humana optimè valeret. Sed hãc medicinam humanam, fixa medicina abſq; dubio omni virtute excedit, & ad metallum, & ad hominem: quod in diaphano liquore claro & tranſparenti fieri non poteſt. Quoniam ſi Elixir & azoc prædicta: id eſt, ſpiritus & anima diaphanitatem referrent ac haberent, iam in proportione terra aquam dimiſiſſet, & ab illa ſeparata eſſet, quæ inſpiſſauit & coagulauit partes eius, opacitatem fecit in Elixir & azoc, fecitq; formam ſtare congelabilem metallicam. Nam in fixis ſpeciebus metallicis reſtringendis, oportet vt reſtringens agat in reſtringibilem, & congelans in congelabilem: quod fieri non poteſt in prędicta aqua diaphana & clara. Aliter autem accidit in vegetabilibus, in quib. aqua ſimplex &

diaphana per decoctionem in ipsa vegetabilia inspissatur, quæ tamen examine ignis tandem euanescit & euaporat: quia non est permanens & fixa in compositione: quia terram naturaliter sibi homogeneam secum compositione non habuit sicut argentum viuum: quæ quidem terra causa est permanētis fixionis in homogeneis. Quare aqua simplex congelatione nō potest fixari cum vegetabilibus, sicut Mercurius cum metallis. Si ergo Mercurius diaphanitatē acceperit in opere Philosophorum, iure irrestringibilis substantiæ permanebit, nec congelabitur super latonē ad formam, speciem & proportionem metallicam, qui secum nec in se defert suimet ipsius congelationem, scilicet aqua terram: quæ quidem terra (vt dictum est) est Mercurialis, & causa prima inspissationis, coagulationis & fixionis. Si ergo ista aqua ita maneat extra proportionē metallicam, quomodo similes species ex hac compositione procreari poterunt? Errant quoque illi qui sic putant aquam limpidam transparentem ex Mercurio extrahere, & ex illo multa mira operari. Nam sit ita quòd talem aquam perficiant, nihil tamen prodesset opus, nec ad eius naturam & proportionem, nec posset restaurare seu ædificare speciem perfectam metallicam. Quàm citò enim Mercurius à sua prima natura permutatur, tam citò prohibetur ingredi opus nostrum Philosophicum, quoniam

niam perdidit naturam ſpermaticam, & naturam metallorum. Ex his ergo notum eſt, quid veritatis contineat, & in quo contraria & aliena ſit opinio tua, cùm dicis, oportet (vt exiſtimo) ad perficiendum ſummum Elixir habere gummam, in qua ſunt omnia ei neceſſaria, & continētem quatuor elementa, & eſt aqua clariſſima, ſicuti oculi lachryma ſpiritualis facta, &c. quod facit aurum merum eſſe ſpiritū. Nam corpus non penetrat corpus, ſed ſubtilis ſubſtantia ſpiritualis congelata, quæ corpus penetrat & colorat. Eſto, vt dicis, honorande mi Doctor, quòd naturæ non coniunguntur niſi gumma, vel re oleoſa & anaticè proportionata, habente naturam ſpiritualem: clauſis tamē in ea fixè elementis: ad quam gummoſitatem: vltimò inceratiua reducitur totus lapis Philoſophicus ſub fluxu leui inceratiuè referens omnia elementa, ſtans vt æs & æris natura, ſtans inſuper vt ſubtilis ſubſtantia ſpiritualis, corpora metallica penetrans & colorás. Nam hic lapis in ſpiritu primo crudo ſublimando non amiſit ſpeciem, ſcilicet eiuſdem ſpiritus, nec etiam in gumma perfecta & magna amittit naturam ſuam primá. Quare oleum & gumma nihil ad hunc lapidem pertinent, niſi vt elementa anatizata ſimul clauſa, reſolubilia, vnita in viſcoſitate terræ, oleoſa, retenta, ſepulta, inſeparabiliter permixta. Hæc enim gumma ſeu oleum primò ex corpore extrahitur, in

inceratum spiritum ducitur quousque aquæ superflua humiditas in aërem vertatur, & elementum excitetur de elemento per digestionem, & id quod fuit aqueæ formæ, fiat oleosæ naturæ: & sic totus lapis vltimò nomen gummæ suscipit & sulphuris. Hoc enim Geber docet, quando dicit, vt tua epistola scripsisti: si quis sulphur nostrum sciuerit coniungere & amicari corporibus, inuenit vnum de secretis maximum, & vnam viam perfectionis: quasi diceret: si quis corpus ad hoc perduxerit, qđ efficiatur gumma permixtibilis cęteris corporibus imperfectis, inuenit maximum naturæ secretum, &c. quia lapis iste perfectus est gumma & sulphur, vt ex iam dictis notū est. Oportet autem te intelligere, quòd Geber summa prudentia & miro artificio veritatem sub velamine occultat, multas obscuritates aut falsitates intermiscens, quas inscij prima fronte existimant veritatem esse: ille tamen Philosophicè sub his paleis occultè loquens, veritatem apertè, Philosophicè & doctè describit: quare imperiti & sophistæ mentem ac ingeniū illius, & rei veritatem nō intelligentes, ad vulgarem expositionē ac sonum verborum peruersè sese conuertunt. Inquit enim ille: Si illud scis, tibi diximus aliquid: si verò non scis, nihil tibi diximus. Quare in legendis Philosophorum libris naturę possibilitatem in primis considera: quáquam aliquos huius artis Philosophicæ scriptores

ſcriptores aliquando erraſſe, & malè aut ambiguè tractaſſe contingit in naturæ veritate. Vt notatur Arnaldus de Villa noua dixiſſe, libro, quem Roſarium nominauit, quòd Mercurius crudus: id eſt, argentum viuum, quod ſua natura eſt frigidum & humidum, per ſublimationem efficitur calidum & ſiccum. Deinde per reuiuificationem fit calidum & humidum ſimile cõplexioni humanæ. Quid ergo, inquis, mirum erit, ſi coniungatur cum Sole, vtique effici Solis naturæ? Eſt enim Mercurius conuerſibilis naturę, ſicut cœleſtis Mercurius, qui talis eſt, qualis eſt ille planeta cum quo in cœlo coniungitur. Ille enim Arnaldus, licet in alijs ſcientijs fuerit reuerendus Doctor & ingenioſus: in hac tamen arte fortè experimenta ſine cauſarum doctrina tractauit. Quòd autem in prima purgatione, ſpiritum crudum à minoribus mineralibus ſalſuginoſis: ſublimari dicit, & quòd ipſe Mercurius, qui ſua natura frigidus eſt & humidus, efficitur puluis natura calidus & ſiccus, vt ait, nihil tamen operi noſtro Philoſophico prodeſt. Sit ita verò, quod ex Mercurio talem faciat puluerem qualem dicit, vtpote per ſublimationem à ſalſuginoſis exiccatum & calidum. Illę tamen purgationes vanæ ſunt & impertinentes, imò nociuæ ad opus noſtrum perficiendum. Quando etſi minora mineralia communicant cum metallis natura, non tamẽ ſpecie & proportione

Gg 2

D. Thomas ...

e.g. theologis, medicis e physicis, astrologis &c.

Refutatio Arnaldi de villa nova bene notanda

» Sunt enim maiora & minora mineralia de natiuitate seu impositione subterranea, vnius & eiusdem impositionis vniuersaliter, & ideò eiusdem naturæ: differunt tamen proportione, qualitate & specie, seu forma. Quare si Mercurius cum ipsis minoribus mineralibus destillatus fuerit & exiccatus, tunc confunditur & disproportionatur eius intrinseca natura, & prohibetur, & inutilis est ad effectum spermatis fœminini, & inualidus efficitur ad opus metallorum. Quàm citò enim vertitur in speciem pulueris præterquàm à suo corpore Solis vel Lunæ, tam citò exiccationem recipit operi Philosophico inutilem. Non tamen improbo, quin possit & debeat scoriosus & immundus Mercurius per simplex sal semel aut pluries secundùm experientiam Philosophicam debitam sublimari seu purgari, ad scoriã & immunditiam exteriorem mineralem amouendam, manente tamen illæsa semper Mercurij fluxibilitate, seu humido radicali: id est, mercuriositate stante incorrupta, quæ est ex proportione naturali eius. Oportet enim speciem Mercurialem & formam in tali opere manere incorruptam, sicut iam priùs dictum est: nec debet in puluerem exiccatum eius forma extrinseca deduci. Quoniam species extrinseca corrupta ostẽdit intrinsecam eius naturam confusam, nisi forma generationis ipsum alteraret, vt perspicuè videtur insignis in opere appa-

apparentibus via naturæ. Sunt enim quædam Mercurij ſublimationes ab eius proprijs corporibus, quæ ſibi per intima amalgamãdo con iunguntur & commiſcentur, ex quibus pluries releuatus & reconiunctus ſuperfluitates reijcit & amittit, & non confunditur in natura: poſtea autem operi Philoſophico conuenit & potens eſt in ſpeciebus metallicis ſoluendis, non tamen intrinſecè alteratur valde ad opus Philoſophicum, niſi à fixis corporibus in eo diſſolutis alteretur. Poſſunt etenim ex puluere exiccato mira fieri in medicinis ſenſitiuorum, ſiue in oleum reducatur, ſiue in aquã, ſeu in puluere remaneat, nihil tamen pertinebit ad experimẽtum Philoſophorum. Et ideò vniuerſaliter notandum eſt, quòd quàm citò Mercurius in puluerem cuiuſcunque ſpeciei vertatur, præter corporis ſui diſſoluendi naturam, tam citò operi Philoſophico erit inutilis. Sunt quidam ſophiſtæ deceptores, qui adiuncta ſibi venere, vel cæteris ſpeciebus additis, opus ſophiſticum faciunt: hoc eſt, æri imperfecto dant colorem, ſed non naturalem, apparentiam quidem inducunt, ſed non ſpeciem: id eſt, tranſmutationem: ſicut qui imaginem depingit mortuam, vel ex ligno cõponit: quæ apparet tantùm, & non eſt, & quantum differt homo viuus ab eius imagine aut pictura, tantum differt opus eorum ab opere Philoſophico: vnde iſta permixtio in examine ignis non

perſeuerat, quanuis ſit mineralis: quia natura non trahit eam à digeſtione proportionis, nec illa ars vehementer decoxit alterãdo permixtas naturas: quare illud æs ad ſuperficiem tantùm & non intrinſecè permanens apparet eſſe tinctum. Quorum ſophiſtarum deceptorum experientijs non eſt adhærendum: quia veritas artis naturalis hoc opus ſophiſticum inutile confutat, & falſum oſtendit. Et ſi inſtando dicatur, quòd ſicut per ſcoriarũ Mercurij purgationes dictus Arnaldus ſublimando exiccauit in natura: ſic etiam (vt dicis) per reuiuificationem ipſum rehumectauit, & reddidit ipſum Mercurium calidum & humidum, & cõformem ſuo corpori in natura. Hoc quidem non obſtat, mi Doctor reuerende, nec veritatem artis Philoſophicæ impugnat, imò magis error in arte naturali apparet. Nam, vt clarum eſt, Arnaldus docet, ſi ſonum verborum ſpectes, Mercurium ſic exiccatum per aquam feruentem, in quam proijcitur, reuiuificari, & dicit effici calidum & humidum, cùm primùm ſublimatus eſſet calidus & ſiccus. Sed quis verè Philoſophus diceret, Mercurium vel aliud metallorum per aquam ſimplicem, quantumuis calidam & feruentem interna qualitate in natura mutari, ſeu humiditatem ſibi naturalẽ acquirere, & ſic reuiuificari? Nihil ergo in hac reuiuificatione acquirit Mercurius, propterea quòd aqua communis ipſum non decoquit,

nec

nec alterat: quia ipsum non intrat nec ingreditur, & quod non intrat & ingreditur, non alterat: quia omne alterandum primò est permiscendum. Potest siquidem talis aqua quasdam scorias supernatantes in Mercurio abstergere ab eodem, sed nouam qualitatem illi infundere non potest. Qualem enim naturam Mercurius retinuit in puluerem redactus, & mortificatus per sublimationes, talem omnino naturam seruabit per aquam reuiuificatus. Hoc autem in reuerentiam & honorem dicti Arnaldi dictum esse volo: sed naturæ veritatem & experimentum contemplor & defendo. Insuper mi honorande Doctor, vt hac mea responsione tuæ epistolæ satisfaciam & finem imponã, quæ paucis disserui, bono & æquo animo feras supplex oro, quod feci non redarguendo, sed tantùm disputando. Si quid verò tibi respondi quod tibi scrupulum ingerat, prudenter æquo & bono animo accipias, aut mihi literis significes, & pro virili tibi satisfaciam largiente & docente veracissimo Doctore domino nostro Iesu Christo filio Dei benedicto in secula seculorum.

[illegible handwritten marginal note]

Gratiæ sint Christo.

*ad quem comes Bernhardus epistolam suam exaravit.

quamvis tincturā albā acceperit jam ab anno 13[illegible] die 17. Januarii et rubeā eodē anno d. 25. Aprilis

Nota. Nicolaus Flamellus commentariū in fig. suas hieroglyphicas conscripsit anno 1413. quo anno Conjux ejus mortua est adepta. Anno 1483. usq ad a. 1498 regnavit Galliarū Rex Carolus VIII. cujus Physicus D. Thomas bononiensis fuit.* Hinc liquet, duos hosce prædictos Philosophos uno seculo vixisse et scripsisse, Itaq parum abest quin coævi fuerint excellentes illi duumviri galli

INGENIOSISSIMO VIRO Petro Douet Medico doctiss. Robertus Vallensis Rugl.

Mineralia quæ fiũt ex sulph. & argen. viu.
- *Maiora mineralia, siue metalla.*
- *Minora mineralia, siue atramenta, sales & sulphura.*
- *Lapides.*

Raym. Lul. in praxi testamenti.

Mercurius
- *Communis, qui est communis materia omnium mineralium.*
- *Vulgi, notus vulgo.*

Alia diuisio ex eodem Raym.

Mercurius
- *Philosophicus, qui est: vel,*
  - *Azoc, extrahitur à corporib. perfectis dissolutis per ipsum argentum viuum.*
  - *Communis, qui nõ est de materia, mineralis tamen, sed tantùm excitat calorẽ siue sulphur internum materiæ.*
- *Vulgi, notus vulgo.*

Methodus

Methodus rerum cognoscendarum.	*Definitio, quid est explicat, siue naturam rei.* *Diuisio, quot species habet.* *Resolutio, ex quibus partibus constat.* *Demonstratio, causam, paßionem, & omnium inexistentium rei docet.*

Resolutione enim res agnoscitur, quare Elixiris seu pulueris Philosophici compositio resolutione tibi nota erit, si eius partes, quibus constat, probè noueris, quæ hac sequenti Tabula, ex quampluribus authoribus collecta comprehenduntur. Naturalem tamen mineralium compositionem ne contemnas.

Compositionis pulueris Philosophici partes duæ homogeneæ quæ ex eodem sublimatione extrahuntur, & earum nomina.	1 *Volatilis*, 2 *Argen. viu.* 3 *Superius.* 4 *Aqua.* 5 *Fœmina.* 6 *Beya.* 7 *Luna.* 8 *Fons.* 9 *Humidum.* 10 *Fuyant.* 11 *Mercurius.* 12 *Aqua.* 13 *Frater vterinus.* 14 *Vultur.* 15 *Viuum.* 16 *Aqua vitæ.* 17 *Argent. viuum.* 18 *Anima siue spiritus.* 19 *Cauda.* 20 *Cœlum.* 21 *Mulier candida.* 22 *Sudor eius.* 23 *Nebulæ nigræ.* 24 *Tinctura.* 25 *Anima subtilis & tingens.* 26 *Regina.* 27 *Pars figenda.* 28 *Pars seruata non fixa.* 29 *Pars subtilis.* 30 *Spiritus mundatus.* 31 *Eius aqua.* 32 *Acetum acerrimum.*

Singulæ singulis respondent.	1 *Fixa.* 2 *Sulphur.* 3 *Inferius.* 4 *Terra.* 5 *Mas.* 6 *Gabertus.* 7 *Sol.* 8 *Rex.* 9 *Siccum.* 10 *Pourſuiuant.* 11 *Mercurius.* 12 *Carbo.* 13 *Frater vterinus.* 14 *Bufo.* 15 *Mortuum.* 16 *Nigrum nigrius nigro, ſiue corpus priuatum ſuo ſpiritu.* 17 *Calidum ſiccum.* 18 *Corpus.* 19 *Draco.* 20 *Terra.* 21 *Rubeus maritus.* 22 *Cinis.* 23 *Corpus earum vnde exierunt.* 24 *Terra.* 25 *Corpus calcinatum.* 26 *Rex.* 27 *Pars cæranda.* 28 *Pars terræ administratæ.* 29 *Pars terrea & groſſa.* 30 *Corporis limatura optimè calcinata.* 31 *Terra ſiue puluis.* 32 *Aes ſiue ſulphur.*

Quibus ſæpius coniunctis, ſublimatio vera & Philoſophica fit. Vnde Acuboces: O natura, quomodo vertis corpus in ſpiritum? ſic enim ſpiritus vertitur in corpus, & corpus in ſpiritum. Hoc fac igne Philoſophorum extrinſeco excitante adhibito, & (Deo concedente) lætaberis.

INCI-

INCIPIT LIBER
SCALA PHILOSOPHO-
rum dictus.

VT dicit venerabilis Raymũdus Lulij: Intentio naturæ ad faciendum noſtrum magiſterium eſt, quòd Lapis diuidendus eſt in quatuor elementa, vt quodlibet per ſe, ſecundùm exigentiam naturæ poſſit purificari. Et illa eſt præparatio rerum quæ præcedit operationem perfectæ præparationis, & propriè dicitur Separatio elementorum, quoniam illa diuidit omnes partes impuras à partibus puris, vt cum leuioribus & purioribus fiat ſucceſſiuè cum naturali coniunctione noſtra perfecta præparatio, quæ fit per reductionem humidi cum ſicco, ſtatim & immediatè præparatorum, per beneficium ſeparationis elementorum, aliter humidum non amaret ſiccum, nec corpus ſpiritum, ſi primò non eſſet bene ab eorum infectionibus lauata cum diſtillationibus & calcinationibus, ſolutionibus & coagulationibus. Nam per ſeparationem elementorum crematur ſalſatura ſuæ ſulphureitatis comburentis, quæ veniebat ei per maculam originalem noſtri menſtrualis, quod eſt corruptio noſtri lapidis. Idcirco terra corporũ calcinatur poſt extractionem æris, vt à ſulphureitatibus ſalſis, & combuſtionibus ſit optimè depurata. Ergo

conſtat, quòd ſi tũc materia corruptibilis non eſſet poſita per corruptionẽ lapidis, nunquam oporteret eam purgari.

Et cùm ſic neceſſe eſt, vt poſt corruptionem lapidis compoſitum depuretur ipſius lapidis ab omnibus ſuis ſordibus, poſt ſeparationem illius per quatuor elementa cum diſtillatione & calcinatione, antequam Mercurius coniungatur cum corpore ad incipiendã realem præparationem, quæ eſt creatio noſtri lapidis.

Ideò neceſſe eſt, quòd lapis diuidatur per quatuor elementa cum diſtillatione & calcinatione. Et iſta diuiſio eſt ſolummodo, vt ſubſtantia lapidis ſit fortiter munda, & quòd totum ſit purus Mercurius, qui portat in ſe proprietatem fundendi & fixandi. Tunc quando vis corpus diſſoluere poſt ſuam calcinationẽ, diſſolue illud cum argento viuo, tracto ab ipſo purificato ſeptena diſtillatione: quoniam tunc corpus eſt multum efficax ad penetrandum, & intrãdum per ſpongioſitatem illius ſui corporis. Spiritus congelantis beneficio diſſolutionis naturæ fixę, & corporis, & mixtionis illius cum argento viuo: & iſta, ſi me intelligis, eſt ſolennis materia diſſolutionis, quæ fit cum congelatione ſpiritus, & ſine illo non: ſed ſeparationem elemẽtorum non intelligas quòd fiat, aut fieri poſſit, niſi putrefactione, per quã miſcetur ſpiritus in corpore, & cum ſuis elementis: & illa eſt quę reddit volatilia, ſicut apparet

paret in eorum ſeparationibus. Propterea ergo digere, & putrefac eleměta in eorum finis ad finem, & hoc quádo erit bene digeſtum ad ſatisfaciendum noſtræ voluntati, vt poſſit bene ſeparare: & poſtea inhuma, vt res ſeparata poſſit meliùs depurari, & efficiatur argentum viuum in forma aquæ claræ. Sed ſi non diuidis lapidem, videlicet ſubſtantiam quintam per quatuor elementa, ſcias, quòd ipſa vniri non poterit naturaliter, nec coniũgi cum corpore ſicco, ſi quodlibet eorum nõ tenet de natura quintæ eſſentiæ: quoniá illa eſt commixtio omnium elementorum, & reductio eorum in vnam puram ſubſtátiam. Et conuenit, quòd illa elementa ſint bene depurata ab eorum infectionibus. Et dicimus tibi, quòd ſulphureitates combuſtiuæ & combuſtibiles per beneficium calcinationis ſeparentur, & de toto annihilẽtur ab igne & à terra, & corpus comminuatur & ſubtilietur multùm per talem digeſtionem, & aquæ depurentur multum ab illorum ſordibus cum diſtillationibus, & ſubtiliádo vertantur in naturam aëris, per leuigationem leuitatis. Deinde potes facere coniunctionem maſculi cum fœmina, vt inter ſe gignant filium ignis, qui tantus eſt amore omniũ Philoſophorum. Et ſi me bene intelligis, hîc iacet tota noſtra Philoſophia. Et hîc notandũ, quòd in occulto noſtri lapidis eſt caliditas & ſiccitas, & in manifeſto frigiditas & humidi-

tas: quare oportet eius manifestum occultare, & eius occultum manifestare: eò quòd caliditas quæ est in occulto, est elementum, oleum quoq; est siccum. Hoc enim siccum figit, quoniam siccitas ignis tingit. Illud autem quod est in manifesto, est frigiditas & humiditas. Oportet ergo habere proportionem inter ista, vt frigiditas & humiditas sint contemperata caliditati & siccitati, ita vt non fugiant ab igne. Fac ergo vt humiditas & frigiditas recipiant caliditatem & siccitatem, quæ erant in occulto, vt fiant substantia vna. Illa quidem frigiditas & humiditas est fumus aquosus & adustiuus, qui corrumpit & parit nigredinem, & ille lapis est alterius virtutis & naturæ in occulto, & alterius in manifesto: sed in integra commixtione est eiusdem virtutis & naturæ: & sic mutatur species in corpus nobilissimum. Deinde fit currens vt oleum, quod est tinctura viua, multiplicatiua, consolidatiua, coloratiua, declaratiua, purgatiua, perpetuatiua & confirmatiua. In qua enim compositione sunt opera planetarum & eorum imagines suis locis & temporibus sicut in fœtu operatiua? Nam in fœtu primo mense cùm semen in matricem recipitur, operatur Saturnus coagulãdo & stringendo materiam sua frigiditate, & sic in ipsa natura in primam massam coagulatur.

Secundo mense operatur Iupiter digerẽdo caliditate in quandã massam crudam, quæ vocatur Embrio.

Tertio

Tertio menſe operatur Mars agendo in materia ſua caliditate & ſiccitate, diuidens ac ſequeſtrás illam maſſam, membraq́; diſponens.

Quarto menſe operatur Sol, qui nutrit ſpiritus, & incipit viuere partus.

Quinto menſe operatur Mercurius, qui foramina & ſpiracula facit.

Sexto mẽſe operatur Venus: diſponit enim & ordinat oculos, ſupercilia & teſticulos.

Septimo menſe operatur Luna ſua frigiditate & humiditate, laborat ad expellendum infantem, & ſi tunc naſcitur, viuere poteſt: ſi verò non naſcitur, debilitatur.

Et octauo menſe iterum Saturnus opera conſtringendo, fit fœtus in matrice, & ſi tunc naſceretur, viuere non poſſet.

Nono autem menſe iterum Iupiter caliditate & humiditate nutriẽdo, reducit vires fœtui, & ſic completè naſcitur, & bene viuit.

Igitur ſciendum, quòd tribus menſibus aqua fœtum in matrice conſeruat. Aër quoque tribus menſibus fouet: ignis verò totidem cuſtodit. Quibus completis, ſanguis eius qui fouetur in vmbilico, eo præciſo egreditur ad mammas, ibique candorem niuis aſſumit. Igitur infanti nunquam patebit egreſſus quouſq; aëris flatus exhauriat.

Tunc autem egreſſus aperitur, & os eius, & lætatur. Ab iſtis trib. oportet nos intelligere, & acuto ingenio ſcire cõponere & extrahere

duo: nam à duobus non extrahuntur tria, sed bene è cõuerso. Vnde omnes qui cupiunt hoc scire, acuant ingenia sua ad acquirendum futurum thesaurum ex tribus verbis, in quibus occultatur lapis, in quo etiam occulta est caliditas & siccitas, tinctura & profunditas tincturarum, & oleum calidum, & humiditas coniunctiua.

regimina Lapidis, l. 349. fol. 164.

Sciendum, quòd quatuor sunt principalia lapidis nostri regimina, scilicet, soluere, abluere, coniungere & figere.

» Soluere est corpora diuidere, & materiam facere.

» Abluere est inhumare, distillare, ascendere » & descendere. Coniungere est imprægnare, » dealbare & rubificare. Figere verò est fermen» tare & desponsare. Solutio conuertit lapidem in primam suam materiã: id est, suam aquam, » ablutio in aërem, coniunctio in ignem, fixio in » terram spiritualem & tingentem. Vnde Aristoteles: Cùm habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra: tunc habebis plenam artem. Quia quatuor elementa sunt, tunc bene & perfectè præparata, & omnia ista magister operis & ignis benefacit in vno solo vase, in quatuor gradibus, scil. quatuor colorũ species conuersionis, sicut inferiùs dicetur.

q. est 4

Ignis secundùm Auicennam soluitur, vt in Mercurium cõuertatur, & in quatuor elementa diuidatur, vt suam primam originẽ habeat:

& vt

& vt ſulphur Philoſophorum à corpore extrahatur, & argentum viuum mundum habeatur ſuper terram, de illa materia, de qua aurum & argentum ſubtus terram efficiuntur, ac illa ſimul coniuncta decoquantur, quouſque fiant vnum, ſtans, penetrans & profundans, tingẽs & permanens: cuius vna pars conuertit mille millia Mercurij, vel cuiuslibet corporis imperfecti in veriſſimum aurum vel argẽtum, ſecundùm quod Elixir fuerit præparatum. Et hoc admiratus Richardus Philoſophus, & filius regis Perſarum, ait: Super omne mirum eſt, quòd vno igne & vno vaſe fit diſtillatio, ſublimatio, mortificatio, calcinatio, dealbatio, rubificatio, fuſio cum ſolutionibus & congelationibus. Et vult dicere de frigido & humido, & facta eſt eius amicitia cum igne, & fit oleum currens, penetratiuũ, coloratiuum, perpetuatiuum, oleum viuum, perſeueratiuum, depuratiuum, color viuus, viuificatiuus, faciens reſurgere mortuos. Et eſt fermentũ ſeipſum impraegnans, ſe concipiens, ſe parturiens. Hęc omnia oportet eos ſcire, qui hanc quærunt artẽ.

Projectio.

Et notandum, quòd nulla alia eſt veritas in hac ſcientia, niſi iſta ſolũmodo: videlicet quòd ſi argentum viuum mundum, purum, coagulatum fuerit, per vim ſulphuris non vrentis, illud erit res optima, quam recipere poſſunt Alchymiſtæ, vt exinde faciant eorum aurum, vt dicit Ariſtoteles quarto Meteororum. Et ideo

concluditur, quòd sine sulphure albo non vrente, nec aurum nec argentum fieri possunt: eò quòd sulphur optimum cum rubore clarum, non potest ad aurum, nisi primò fuerit album, eò quòd citrinum ex multo albo & permixto nigro componitur. Et ideo tradiderunt primò Philosophi compositionem sulphuris albi ad argentum: & postea sulphuris rubei ad aurum: quia non potest fieri aurum, nisi priùs fuerit argentum. Sulphur autem album ex purissima argenti viui substãtia habetur, eò quòd ipsum continet in se totum quo indigemus. Ideo oportet artistam esse constantis voluntatis, nec pluribus vti, sed solùm complemento intendere. Quia in rerum multitudine ars nostra non perficitur.

Artem autem hanc: quia valde ardua est scire, doctrinam dare intendimus de secretis ipsius: & primò de Mercurio & eius aqua, de corpore, spiritu & anima, & de eorum operationibus, quæ apud quàmplures omnino non sunt incognitæ & occultatæ.

Est enim aqua Mercurij aqua illa, qua, & nõ alia vti debemus in tota operatione nostra. Sed in eius regimine constat totum secretum: & ideo in principio oportet te scire naturam Mercurij, & eius regimẽ, cum quo debitè præparato, totũ opus perficitur. Quia Mercurius calefacit & infrigidat, desiccat & humectat, & facit opera contraria secundùm diuersitatem, & mo-

& modum regiminis eius. Ergo in eius regimine consistit totum secretum. Ideoq; oportet operatorem eius regimen bene cognoscere, sine errore, cùm per eádem operationem non operetur in eodem gradu contraria, quantum est ex se: sed contrarietas operationis debet præcedere à se sic disposito, & non ab alio, videlicet per sublimem solutioné & congelationem, & permixtionem eius aquæ cum aqua Solis, cum Sole purificato, & ante eius congelationem non operatur, nisi vnicam operationem, vt si proijciatur supra cuprum, tantummodò tingit illud, & non adducit aliam complexionem, quam priùs habuit: & hoc totum quantum ad apparentiam, non quantum ad existentiam: quia per examinationem ignis possit fieri separatio tincturæ à corpore, nonobstante tinctura fixa, sicut Luna separatur à Sole. Sed in vera transmutatione cupri, vel alterius metalli requiritur vera colorati, & vera colorantis vnio cum colorato, & colorationis omnium elementorum vera transmutatio. Secundus erit coloris fixio, & nouæ formæ inductio, ad quam sequitur coloratio propria.

Ideo principia quæ tradidit Geber, per ea nō potest fieri medicina vera, nec per dicta Philosophorum in Turba, vt ego firmiter teneo.

Præterea Turba dicit: quòd medicina debet esse composita ex quatuor elementis, considerate eius complexionem. Ideo Turba non

+ ergo operator sit quoque Artis Magister.

quia principia Geberi generalia sunt et quia Turba generaliora tractant. Nec per huius authoris doctrinam in ipsa ad tincturam pervenire potest

loquitur hîc nisi de basis operibus: id est, de fundamento. Sic enim ait Geber: Vbi magis apertè & planè locuti sumus, ibi magis scientiam occultamus.

Lapis è uno fol. 25. Quare sciendum secundùm authores, quòd vnus est lapis, si quis errat ab illo vno in principio, tædium sortietur in fine.

Hoc tamen vnum non est vnum in numero, sed genere: sicut masculus & fœmina sunt sufficientes ad prolem procreandum sine aliquo alio additamẽto. Et sic lapis Philosophorum ex duobus compositus sufficit ad medicinam intentam, scilicet spiritus & anima, quæ sunt Sol & Luna: & dicunt quidam quòd his duobus addatur tertium, scilicet corpus. Nam sicut homo ex corpore & anima & spiritu constat: ita & lapis noster. In hoc tamen sunt diuersæ opiniones: quidam enim dicunt, quòd alterum ipsorum est spiritus & corpus, & decipiunt homines de additione tertij. Alij dicunt, quòd tertium dicitur compositum ex duobus: quoniam neutris componentium assimilatur, & vocatur nomine omnicorporum. Alij dicunt quòd debet verè corpus his duobus adiungi: quia fortius erit opus, & in breui tempore ipsorum operatio finietur. Sed quocunque modo teneatur opinio, numerus non augetur. Ad euidentiam notandum, quòd Kibric est pater Mercurij & omnium liquabiliũ: & hoc dicitur illud vnum, quod est carum & vile:

vile: argentum verò viuum, quod eſt filius eius, licet ab eo ſit complexionatiuè diuerſum & extraneum, & ſic ſe habet, ſicut pater & filius, & addatur his duobus tertium, videlicet corpus metallicum, numerus duorum propter hoc non multiplicaretur, nec etiam nomina, eò quòd corpus metallicum ex his duobus eſt compoſitum. Conſtat ergo manifeſtè, quòd eius compoſitio, quocunque modo reiteres ex duobus conſtat. Et ſciẽdum eſt, poſtquam iſta duo coniunguntur, ſemper vocantur vno nomine. Hoc tamen vnum quod dicitur æs Philoſophorum nominatur nominibus omnium rerum iſtius Mundi. Et propter hoc toti errãt, tùm propter multiplicitatem nominum, tùm etiam propter ignorantiam debitæ proportionis. Item quando audis aliquid de fermento Philoſophorum, nihil aliud intelligis quàm corpus perfectum, ſcil. perfectiſſimè mundum & ſublimatum. Et tamen non credat aliquis, quòd poſſit ſpiritum & animam coniungere corpori, per ſolam contritionem, aut per ſimplicem ſolutionem. Exemplum de argento viuo iunctum plumbo, videtur ſibi mixtum, ſed in veritate non eſt: quia ignis violentia ſeparatur. Quòd autem Philoſophi dicunt: Solue & coagula: ſic ſine dubio intelligitur ſolutio corporis & animæ in aquá, & congelatio facit animam & ſpiritum corpori commiſceri. Vnde ſi propter ſolam ſolutionem &

tritura et solutio singulle ad coniunctionem aiæ, et corp. non valent.

ſimplicem congelationem animæ & ſpiritus perfectè coniungeretur corpori, non dixiſſet Philoſophus: Iterum ſolue, & congela, & iterũ ſolue & congela, vt accreſcat lapidis tinctura, ſi in congelatione vnà iungi potuiſſent. Scito ergo pro certo, quòd quantò ſæpiùs ſoluitur & congelatur, tãtò plus anima & ſpiritus corpori coniunguntur, & retinentur ab ipſo, & ad hoc qualibet vice tinctura multiplicatur.

Et hîc ſciendum maximum arcanum, quòd lapides rubei & albi, facti ex aliarũ rerum elementis, poſſunt coniũgi cum Elixiri perfecto, & tunc addunt ad eius tincturam & non aliter.

Solutio 1. p. fol. 210. 2. p. fol. 30. 31. 500.

Aliud quoque ſecretum: vt fiant aquæ acutæ, cum quibus ſoluitur corpus cum animabus & ſpiritibus perfecta ſolutione: & poſtea congelatur, Deo donante. Veruntamẽ omnes partes noſtri lapidis ſunt concreti & coeſſentiales. Huius autẽ lapidis operatio multiplex à Philoſophis ponitur. Quidam enim rectificant ſingulariter, & cõponunt, & poſtea perficiunt: & iſta operatio multipliciter variatur, & eſt laborioſa ac difficilis & ſubtilis, ideo multi in ea errant: quoniam adminiculum: id eſt, adiuuamen illius multa extranea exigit. Veruntamẽ huius lapidis operatio eſt vna, linearum, & in vno ſolo vaſe perficitur: Ignis tamen non eſt vniformis in actione totali. Et ideo vt ſtudẽtibus tractatus iſte ſufficiat, & proficiat: Dico quòd ignis huius operis intrãs, eſt ſicut calor

ea imen ignis 2. p. fol. 8.

lor Solis in Mundo maiori. Sol verò tempore Veris eſt moderatus & leuis in calore: aliter verò herbæ quę teneræ ſunt, areſierent, & fructus nullatenus perferrent. Eſt autem iſte calor intrans plantas, donec paulatim creſcant, & quantò plus creſcunt, tantò magis calor Solis gradatim quotidie creſcit & augetur, quouſque ſegetes dealbãtur, & finito Vere, incipit æſtas, & quia tunc Sol fortior eſt: deinde fortiſſimus vſque ad finem Leonis, donec omnia ſuam debitam recipiant formam & perfectionem. Et benedictus Deus hæc ſua ſapiẽtia mirabiliter ordinauit. Simili ergo modo iſte lapis regendus eſt. Dicũt enim quidam, quòd calor primi regiminis debet eſſe ſicut gallinę cubantis oua ſua ad pullos procreandos. Alij autem dicũt, quòd debet eſſe ſicut calor naturalis digerens cibum, & nutriens corpus: alij, vt calor fimi, eò quòd calor iſte eſt temperatus: alij, vt calor Solis in Ariete exiſtẽtis, eò quòd Sol habet ibi principatum & exaltationẽ ſuam: quia ibi incipit mediocriter oriri & caleſcere.

Et propter hoc dixerunt quidam, quòd debemus incipere Sole exiſtente in Ariete, & Luna in Tauro commorãte: Quæ quidem omnia ad deſignandum calorem moderatum circa primam huius operis actionem dicta ſunt. Et quanuis huius lapidis actio vnica ſit, ſcilicet decoctio cum igne naturali, tamen ſtatus caloris huius tripliciter variatur: quia primò erit

Gradus Ignis. 1. p. fol. 8. 2. p. 267.

ignis moderatus, & durat ad nigredinem: & etiam donec illa in albedinem conuertatur, quę nigredo durat fortè 46. diebus, vel plus vel minus, secundùm studium operantis, & regimen fortunæ: & iste calor assimilatur calori Solis ex Ariete labentis in Taurum. Albedine quadam apparente augeatur ignis gradatim, vsque ad perfectam lapidis exiccationem seu incerationē, & iste calor assimilatur calori Solis in Tauro, discurrentis in Geminos.

p. fol: 14.

Desiccato verò lapide & incinerato, iterum fortificatur ignis, donec lapis perfectissimè rubeat, & regali veste induatur ab igne.

" Et iste calor assimilatur calori Solis in Leo-
" ne. Hæc enim est suæ dignitatis domus. Dein-
" de continuetur donec fit venenum.

Tunc enim draco noster in fixatione solari fulgens, radio cœlestium & terrestrium virtute decoratur. Hinc autem lapis Philosophicus omnia vincens, omnia digerens, qui corpori cuncta vitia corrigit & emendat. Huius nomina multiplicantur secundū multitudinem colorum apparentium. Nam in regimine primo, cùm niger est, vocatur terra, & Saturnus, & nominibus omnium nigrorū & terrestrium corporum.

" Deinde cùm dealbatur, vocatur aqua
" viua, & nominibus omnium aquarum & sa-
" lium, aluminum, & rerum habentium albedi-
" nem. Postquam autem incitrinatur & subli-
" matur, & subtiliatur, tunc vocatur aër, oleum

citri-

citrinum, & nominibus omnium ſpiritualium & volatilium. Deinde verò cùm rubeſcit, vocatur cœlum, ſulphur rubeum, aurum, carbunculus, & nominibus omnium rubeorum precioſorum pulchritudinem habentium, tàm in lapidibus quàm in animalibus & plantis.

Hîc notandum, quòd aqua noſtra dicitur Maſculus, & terra dicitur Fœmina, quæ eſt ſpiſſitudo lapidis, & ſic terra fit ſpiritualis & aërea, & ſubtilis, & hæc ſpiſſitudo ſiue terra dicitur æs noſtrum & plumbum noſtrum.

Oportet ergo ipſum ſuauiter regere, vt ſulphur fiat incremabile, cum aqua, in qua illud eſt. Aqua enim ipſum diſſoluit, & dealbat. Sed dicunt quidam, quod alterum iſtorum, ſcilicet fæx remanentis in fundo, quæ dicitur fumus, eſt terra, & alterum quod aſcendit à terra, ſcilicet à fæce, eſt cœlum. Toties ergo reiterandum eſt cœlum ſuper terram, donec terra fiat cœleſtis & ſpiritualis, & cœlum fiat terreſtre, & iungatur cum terra, tunc completum eſt opus. Et hoc ſciendum, quod cùm corpus ſit groſſum, & ſpiritus ſubtilis, vniuerſaliter permiſceri non poſſunt, niſi primò corpus in tantum ſubtilietur à ſpiritu, vt ipſum corpus eidẽ ſpiritui æquipolleat in ſubtilitate, & tunc fit mixtio talis, quam ignis non ſeparat vel ſuperat, ſi per mille annos continuè in ipſum ageret: quia ſic per minima permiſcentur, quòd nullo ingenio poſtquam ſic ſe inuicem cœpe-

rint, poterint separari. Sic enim morietur draco, & sine illo non, hoc est, nisi cum ipso interficiatur. Et iste draco: id est, sulphur, extrahitur de corpore per magisteriũ, & est nostrum secretum sulphur. Quando ergo volueris tentare medicinam, pondus vnius grani tritici super laminam candentem cupri ponas, & si intrás cum pauco calore lamina se diffuderit per totum intus & extrà, est perfectè tingens, & in igne secum perseuerans est lapis, tunc est perfectus. Et sic patet quòd sunt tria, quæ complent nostrum Elixir quod fecimus: primum coniungit, duo componunt medicinam. Itaq; sunt vno corpore tria iuncta. Sed hoc notandum, quòd si iterum medicina soluatur, & per omnia regatur vt priùs: postea non erit finis suæ tincturæ, & constringit poros Lunæ efficiens illam ponderosam, & in cęteris corporibus faciet exire spumam & fœtorem, & ea perfectissimè tingit, & tandem mutabit in aurum vel argentum: & sic per artem nostram fit vera alteratio vnius naturæ in aliam.

Sed hîc sciẽdum, quòd omnis alteratio mineralium ad perfectionem mineralium stat in gradu sublimiori spiritualium. Non loquimur
» de angelis, nec de intelligentijs, sed de gradu
» sublimiori perfectionis omnium metallorum, & hoc est in spiritu minerali: quia mineralia mineralibus, vegetabilia vegetabilibus conueniunt, vt nulla contrarietas sit, imò maxima conue-

conuenientia: quoniam ſpiritus iſte eſt mineræ aureus, nec ab auro differt niſi in hoc, quod ipſum eſt fixum, ſpiritus verò non fixum.

Sic aurum noſtrum non eſt aurum vulgi, quoniam noſtrum eſt ſpirituale: quia diſſoluit omnia corpora imperfecta, ſeparando purum ab impuro: quoniam natura non recipit niſi quòd ſuæ naturæ eſt: alienum verò reſpuit, quod ſignum perfectionis eius eſt. Et ideo illud omnia corpora diſſoluit, ſeparat, diuidit, depurat, & illuſtrat, tingit, & in aurum optimum tranſmutat: quia ſic eſt corpus fixum, ſpirituale factum, & ſecundùm diuerſum digeſtionis modum. Nam primò fuit argentum antequam fuit aurum: ideo aurum eſt maximè digeſtum, &c.

Primus gradus Scalæ Sapientum incipit.

DE modò naſcentibus nati. Bachon in ſpeculo Alchymiæ dicit: Nullus natus naſcitur, niſi ex viro & muliere, nec etiam vllum germen gignitur, niſi ex caliditate, humiditate, frigiditate & ſiccitate. Ergo nihil eſt operis, niſi ex eo quod eſt verè lucidũ, vt ex Sole puriſſimo, qui ſuo lumine omnia lumina eſt illuminans, qui illuminat aërem, & calefacit terram, calore ſuo generat & nutrit animalia, plantas & lapides, & eijcit tenebras illius Mercurij & aliorum corporum imperfe-

ctorum, cùm proiectus fuerit super ea, vt dicit Geber, de Essentia & Procreatione Solis.

Quia sulphur est irradians & splendens in sua clarissima & mundissima substantia, illuminat & irradiat non solùm in die, sed etiam in nocte in tenebris, & similiter omnia in quibus est splendor & magnitudo illuminans, suo lumine.

Quæ quidem omnia sunt ex opere suo cùm ex vestimentis suis sunt induta.

Ergo qui quærit illum, faciat pacem inter ipsum & vxorem suam, ita quòd non separentur ab inuicem, sed misceantur inseparabiliter. Et hoc fiet quando ipsum extraxeris, partim à natura sua, & similiter vxorem suam, partim à natura sua, hoc facto interficiantur, vt cùm interfecti fuerint (vt pleniùs patebit) resuscitentur resurrectione noua incorruptibili: ita quòd postea sint immortales. Nam post eorum resurrectionem induentur gloria, & fortitudine sempiterna, & tunc gaudebunt in prosperitate magna omnes qui sciunt secretum illorum. Natura ex eis mundus maior creatur, qui sunt sulphur, magnesia, Ceduæ, argentum viuum, & similiter spiritus sulphuris, & similimodo est spiritus occultus huius scientiæ, Magnesia est terra, Ceduæ est aër, argentum quoque viuum est aqua, & corpus fluens. Spiritus quoque est aqua secunda, de qua omnia prędicta nutriuntur: omne germen vegetatur, omne

omne lumen accenditur, ergo & omnes fru-ctus facit.

Has ergo naturas, ſcilicet maſculum & fœminam, calidum, frigidum, humidũ & ſiccum, verè coniunge, & nutrias ea aqua viua, ſpiritus lumenque eius tinctura habetur. Opus coque, compone illud ex quibus corporibus eſt. Nam apud Philoſophos aqua Sapientiæ vocatur, à quibus ſapiens artis coniungit eam, vt natura alteretur, & in aliam naturam conuertatur, & natura per naturam appareat. Ergo duas naturas coniunge, donec naturas tibi attrahas, & fiat res lucidiſſima & clariſſima, quæ luceſcit & illuminatur, poſtquam fuerit in ſua magna & excellẽtiſſima perfectione coaptata.

Ad talem vtique & tantam perfectionem non peruenitur, niſi ſcala ſapientum, quæ ex duodecim gradibus conſtituitur, primitus aſcendatur.

Primus gradus eſt calcinatio, quæ eſt lapidis noſtri benedicti modulati ſumma purgatio, caloris reſtitutio, humoris innati conſeruatio, & ſolutionis inductio. Et omne calcinatum in ſuo genere eſt fixum. Et ſic Sol & Luna cum prima aqua calcinãtur Philoſophicè, vt corpora aperiantur: & fiant ſpongioſa & ſubtilia, vt aqua ſecunda meliùs poſſit ingredi ad operandum ſuum opus, quod eſt exaltare terram in ſalem mirabilem, ſola ſua virtute attractiua, quæ aqua ſecunda eſt ignis non natu-

De igne contra naturam
naturali,
innaturali
elementali.

ralis, cuius virtute fit huius magiſterij comple mentum. Et hinc loquens de ignib. Raymun. dicit: Notandum eſt quòd hîc iacent contrariæ operationes: quia ſicut ignis contra naturam diſſoluit ſpiritum corporis fixi in aquam nubis, & corpus ſpiritus volatilis conſtringit in terram congelatam: ita contrario ignis naturæ congelat ſpiritum diſſolutum, corporis fixi in terram globoſam, & corpus ſpiritus volatilis fixum per ignem contra naturam reſoluit, non in aquam nubis, ſed in aquam Philoſophorum: quia fixum naturæ ignis reuertitur volatile, & corpus ſpirituale in ſpiritum, & humidum fit ſiccum, & ponderoſum fit leue, & ſpiritus humidus, ſecundùm formam aquę nubis, & ponderoſitatem conſtrictiuam.

[...]a de triplici igne.

Ignis innaturalis eſt ignis balnei, vel ſunt quilinij, vel vindemiæ, vel equi, vel alius occaſionatus ex abundanti induſtria.

Ignis autem elementalis eſt, qui combuſtibilibus enutritur, & nutrit flammam. Cognitis autem eorum ignium arcanis, & veræ noſtræ medicinæ principijs, de facili peruenitur ad noſtrum magiſterium.

[M]edicina nostra unde [...]ciatur fol. xxx.

Vnde ſi quæratur ex quibus fit noſtra medicina: Dico quod ex illis elicitur per artem, in quibus habitat potentialiter per naturam. Et ſecundùm Auicennam, ex illis in quib. perfectio ſeu propinquitas primæ materiæ reperitur, noſtra elicitur medicina. Non autem de imper-

imperfectis extraneis, quia imperfectum non potest perficere, nec immundum mundare. Et quia à radice conuenit naturas extrahere, dicit Aristoteles: Sciant artifices Alchymiæ, species metallorum transmutari non posse, nisi priùs reducantur in primam materiam & formam, quæ sunt partes essentialitatis primariè, & omnibus corporibus inest scientia. Non tamen sunt cruda operi nostro necessaria omnino: sed cētrum lapidis Philosophorum est neutralitas extremitatũ, quia dicitur, sperma metallorum in matrice terræ contentum, cuius extremitas vnius lateris, inferius est metallũ, quod in sinu terræ tamen à natura creatur, & alterius lateris extremitatis superius est elixius completum, quo ars mediante natura super terram operatur.

Et non est transitus de extremo ad extremum, nisi per medium, quo neutralitas quæretur oportet, vt corpus ad centrum suum reducatur per artem, quæ imitatur naturam, in quantum potest, in quibusdam tamen debilior est, & in quibusdam naturam corrigit.

Vnde sciendũ, quòd intentio nostræ mutationis est, incipere vbi natura finiuit, eò quòd origo operis naturæ omnium homogeniorum interius aquosa, ad tres gradus extremitatis diuisionabiliter extenditur, videlicet ad altitudinem corporum perfectorũ, seu profunditatem perfectorum, vel ad latitudinem neu-

Imperfectum n. pt. pficere.

Spes rer. n. possint transmu. Avicenna 1. p. fol. 381. 2. p. fol. 414.

tralitatis illorum videlicet viuificando mortuum, & occidendo viuum, cuius viuificatio mortifera eſt.

Vnde Philoſophus: Omne totum componitur in tribus, quo circa poteſt opus naturæ eſſe. Primò naturas elicere, colligere, depurare, & in ſpecie aquoſa proportionabiliter coniungere, ac inſuper congelare, quòd ab humana penitùs ignoratur memoria. †

Sed quo ad artificialem operationem ſuperius à ſenſu contrario ſpiritualiter operari nitimur: naturam tamen imitãdo, ſcilicet viuum occidendo, atque ſpiritualiter mortuum reſuſcitando, & ad pluſquamperfectum exterius diſponendo. Vnde ſi fuerit quantitas aquæ æqualis quantitati ipſius ſulphuris, & paulatim maior, ſcilicet quantum ſufficit ipſum incorporare, generatur ex eis aurum vel argentum, ſecundùm quantitatem ipſius decoctionis.

Sciendum quòd non accipiemus illud, ex quo ſunt ipſa ſcilicet corpora, ſed accipiemus illud, quod eſt ſui ipſius, ſcilicet omnium illius: & poſtquam ſciuerimus vnde illud omnium generatur, oportet ipſum ex eiſdem nutriri. Et Mercurius noſter non eſt Mercurius vulgi, ſed eſt Mercurius mortificans Mercurium odore ſuo.

Et ſecundùm Albertum: Mercurius noſter fit ex corporibus perfectis & non imperfectis: hoc eſt, cum aqua ſecunda, poſtquam per primam

mam aquam fuerit debitè calcinata. Ex quibus tunc fit aqua alcali, quæ coagulata argento viuo, quia sunt nostri cineres clauellati, & soda nostra combusta.

Secundus gradus Scalæ Sapientum est Solutio.

Quæ est occulti reuelatio, grossitudinis attenuatio, ac rei duræ, siccæ terræ, in quandam liquidam substantiam reductio. Vnde Philosophus: donec omnia fiant aqua nihil operamini. Et illa aqua est Mercurius Philosophorum, quo & non alio debemus vti, qui tamen non fit, donec summa volatilis superat summā fixi. Hæc aqua secundùm Hermetem patrem Philosophorum ex repugnantibus dicitur vnica, & magnesia, continens in se spiritum, animam & corpus cineris, eius nomine impar, quia nihil ei simile, cuius conuenit occulta manifestare naturam: eius secretum non est in alijs, eò quòd secundùm Philosophos dicitur aqua cœlestina, & sunt repugnâtia in hac aqua vna. Conuerte ergo rem in rem, & habebis magisterium. Et in hac solutione dum turbabitur terra, transferentur montes in cor maris, & tunc destruitur forma, sed destructa vna, immediatè introducitur alia. Quia omne quale adueniens quali, facit ipsum tale, quale ante non fuit, eò quòd non est dare qualitatem naturalem, quin sub aliqua maneat forma, con

tinens in se qualitates actu vel potentia.

Quare dicit Auicenna: Qualitas posterior trahit entitatem à qualitate, quę est eius prior.

Solutio autem lapidis est reductio eius in aquam mineralem, ex qua erat compositus, operante natura: qui quidem lapis non fructificat, donec ad nihilum deueniat, tanquam aqua decurrens. Ex quo ergo soluendo ipsam reductionem fieri conuenit, leuius ac competentius est ad neutralitatem, & postea ad eius primam naturam aqueam, vel aliter ad aliquam aliam subtilitatē finaliter reduci. Et quod fieri potest per pauciora, frustrà fit per plura. Quare dicit Philosophus: Quòd si ex solo Mercurio perficere poteris, preciosissimi operis indagator eris. Et scias quòd illud non est extraneū in quo se conuerti habet per naturale magisterium, prout per glaciem congelatum patet, qui cùm resoluitur, in aquam vertitur: patet ergo ipsam priùs aquam fuisse. Quare dicit: Nisi quodlibet vertatur in aquam, nullatenus deuenietur ad perfectionem. Vnde Hermes: Non emēdatur natura nisi in sua natura, cuius naturæ emendatio fit artis ingenio, & ars in natura non corrigit quod natura nequit. Succurrendum est ergo naturę, per artem quod omissum est per naturam. Nam quod natura in millenis annorum terminis habet tantum perficere inferius, nos supremū artis industria minori termino quàm solo anno, habemus plus quàm

quàm perfectum perficere, & sic natura ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte.

Dicit enim Aristoteles: Nisi aurum & argentum viderem, pro certo dicerem, quòd Alchymia non esset vera, nisi perfectionem operis naturæ speculatiuè viderẽ Alchymiam pro vera non reputarem. certitudo artis

Sciendum quòd plures sunt modi solutionum, quorũ tamen omniũ solutio vna tantùm est nobis necessaria, quæ solùm habet fieri, vt dixi, ex se cum se, &c. cruda, clara, sine violẽtia.

Vnde Philosophus: Melior est solutio cruda quàm cocta, rorida quàm arida, voluntaria q̃ violenta, temperata quàm festina, flagra quàm fœtida, clara quàm spissa, nigra quàm rubea. Solutio qualis ee de

Et ideò in omni solutione cauendum est intimè à vitrificatione materię cum odoribus & saporibus corporum imperfectorum, ac etiam ne vis illius formæ generatiua cum corrosiuis adurentibus in aliquo suffocetur. Adiuua ergo solutionem per Lunam, & coagulationem per Solem. Cuius solutionis digestio valde in nobis necessaria.

Et dicitur nostra digestio, humoris rarificatio, destructiua maturatio, connexorum relaxatio, dispositionis excitatio, & separationis habilitatio, quæ diuersimodè fieri poterit, vt postea dicetur.

Sed vt Auicenna dicit: Soluere corpus, & congelare spiritus, est opus nostrum primum,

quia non soluitur corpus nisi congeletur spiritus. Nec spiritus congelatur, nisi cum solutione corporis. Nam si simul coniunguntur, agit vterque in alterum, sicut aqua agit in terram sibi commixtam: ergo subtilietis eum ad modum suum.

Nam non subtiliatur terra nisi inspissetur aqua, nec inspissatur aqua, nisi subtilietur terra. Sic enim inter congelationem spiritus, & solutionem corporis non est differentia temporis, nec opus diuersum, eò quòd vtrumque agit in alterum ad modum suum. Non enim resultat actio, & passio contrarijs in specie & similibus, in genere & natura, & vnum contrariorum excedēs destruit seu alterat reliquum secundum corpus humiditati mixtum, lentóque igni diu appositum soluitur: quia conuertitur humiditas super ipsum, & ipsum dissoluit: ac corpus suo frigido & sicco claudit, retinet & inspissat humidum, incinerans ipsum siccum, & tamen non potest exire humiditas à corpore, nisi imbibat se cum igne.

Nam calore debito operante putrescendo, humidum vertitur in siccū. Et ideò cùm corpus dissolueris, humidum cōgelas, & hoc cum mora: quæ est maximè propter quatuor elementa repugnantia, vt pax fiat inter ea, &c.

necessaria

Tertius gradus Scalæ sapientum.

Prædicta quatuor repugnantia inter se distincta, postea per distillationē rectificatiuam, in hoc

De separatione in via generativa sine cinere considerata.

in hoc tertio gradu Scalæ sapientum separantur: & ideo iste gradus dicitur nostra separatio. Quæ est vaporis aquosi ~~seu reiliquorum~~ rose à fæcibus separatio, seu depuratio, raritatis leuigatio, partium grossarum extractio, connectentium diuisio, principiorum productio, homogeneitatis segregatio. Purgationis defin. 231. 362

Vnde Psalmos: Eduxit aquam de petra, & oleũ de saxo durissimo: quia fieri debet in balneis debitis, postea in stuphis siccis, secũdùm exigentiam rationis. A quibus tunc in balneis primò phlegma eorũ separatur & euacuatur. Deinde quatuor ista principia secũdùm signa requisita ab initio separantur, & maximè Luna, prior masculus quàm fœmina, sicque matre illorum in fundo relicta in prima distillatione, scilicet saphiram citrinam reseruabis, postea auripigmentum tàm ab humore, quàm per se totiens in stupha sicca separatiuè rectificatur, quousque rubore meridionali nihil ascenderit, & auripigmentum clarum & album remanserit, quod in tertia vel quarta vice perficitur: cuius signa perfectionis sunt viriditas, candor, puritas absque fæcibus, nisi fortè albis. Cuius viriditas ex animæ frigiditas abundantia creatur. Dicit enim Abakuc: Ignis est terra nigra in fundo vasis relicta, quæ dum nigra fuerit, corrumpit. Ergo calcinatur ipsa vt candescat, & suum oleum omnino recedat, ita quòd ab omni pinguedine priuetur, ne ab bi-

bendi opere impediatur, vt fiat ſicca ignea, quæ priùs frigidè humida fuit, vt terra. Vnde Senior dicit: Terra noſtra ex duabus naturis ſumitur, ſimiliter aqua ex duobus corporibus, ſicque ſeparatur ſubtile à ſpiſſo. Nam ignoranti ex vno plura extrahere, ignorat quoque ex pluribus vnum componere, tuncque perficietur coniunctio concupiſcentiæ. Propter hoc efficitur hæc anima illius, quæ ingreditur cum vita & ſpiritu per attractionem eius aëris, ex reiteratione diſtillationis, cuius reiterationis ſuper eam fit ignea: ſecundum, fortioris caloris eſt quàm ſit ignis. Hæc eſt enim præparatio, quam plures ignorãt: nam Philoſophi occultauerunt præparationem lapidis, quæ clauis artis eſt & difficilimarum rerum.

Solutio est operis clavis.

Præpara ergo præparando, purgando, ſepara rectificando magiſterium conquirẽdo. Diuide ergo lapidem in duas partes principales, videlicet in partem ſuperiorem ſuperius aſcendentem, & ſpiritualem, & aëream, & inferiorem viam, & terrenam: & tamen iſtæ duæ partes ſunt vnius naturæ, quarum diuiſio eſt neceſſaria ad perpetranda miracula rei vnius naturæ: id eſt, generationis lapidis Philoſophorum. Nam pars inferior terrea illius eſt nutrix & fermentum, totum lapidem figens: & pars eius ſuperior eſt anima totum lapidem viuificans. Ad hanc diuiſionem faciendam in furno Philoſophico inferius ſpecificato, requiritur

calor

calor debitus & nutritiuus, ac continuus, ſcilicet per denam & quindenam, & quantò diutius, tantò melius perficitur digeſtio aquæ, ex qua oritur æs noſtrum.

Et omne æs eſt ſulphur, ſed non omne ſulphur eſt æs: quia ſulphur naturæ ſulphuribus continetur: & omne aurum eſt æs, ſed non omne æs eſt aurũ: ſicut omnis homo eſt animal, ſed non omne animal eſt homo: quia de genere ad ſpeciem, vt Plato dicit, non eſt bona conſequentia. Hæc enim aqua noſtra eſt clauis artis, & caput operis, & ſpiritus & anima, & corpus ęs noſtrum componunt. Et dicuntur aliàs fratres vterini, quia procedũt de eodem vtero. Et cùm habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra, tunc fit ſeparatio perfecta. Nam ignem habes ex terra in rarefactione, calcinatione, & liquefactione: & terram habes ex igne, & congelatione & inſpiſſatione. Cumq; habueris temperatum: id eſt, ęqualiter complexionatũ, in vaſe Philoſophico, ignem ſuppone naturalem vaſi tuo, cuius calore ſunt omnia calefacienda, & ad ignis centrũ tendentia. Quibus in cœlum elõgatis, collatis, & reſidentibus ſuper cacumina montium noſtrorũ, ad modicum tẽpus, aër ille factus eſt generatio, omnia in naturã ſuam conuertendo, cuius leuia grauibus ſuccumbũt, leuia quæ prius vicerant cum eis, & in eiſdẽ in illo rore cœleſti in terrã deſcendunt in infinitum multiplicandũ.

Vnde Philoſophus Cæſarius dicit:

Vena prior fontis ſtillat ad verticem montis.
Terram mouens vndam, ſoluit additáq; ſecundam.
Tertia ſplendeſcit, ſed cum Luna dira quieſcit.
Quarta ſub immunda pruinali naſcitur vnda.
Ignea vis quintæ generalis naſcitur in te.
Sexta marinarum venis reperitur aquarum.
Septima terrenis tingens reperitur arenis.
Vis nihil octaua neſcit præbere ſuaue.
Citrinis plenam venis dat gleba nouenam.
Nigra prior denam tellus componit arenam.
Creſcit in vndenam lapidis graue pondus arenam.
Rimarum venis ſplendet duodena ſerenis.
Is ergo venis, vel ab his diſtillat arenis.
Vena tamen fontis veniens de vertice montis.

Quartus gradus Scalæ noſtræ ſapientiæ eſt, & dicitur Coniunctio.

Igitur ſeparatis vt præmittitur, quatuor diſtinctis, & rectificatis, ipſa quatuor coniungimus & connectimus: & dicitur noſtra coniunctio, qualitatum commixtio, complectentium copulatio, diſperſorum replicatio, principiorum coæquatio, repugnationi diſpoſitio.

Dicit enim Roſarius: Diſpone ſubſtantiam aëream per diſcretionem, vt ſic habeatur terra ex duabus naturis, & aqua vt prædicitur ex duobus corporibus: quia ſic ſeparatur ſubtile à groſſo, rarum à ſpiſſo: videlicet quod prædiximus eſt faciendum ſuauiter, & cum magno ingenio:

onjunctionis defi-
tio.

A phil. et
eorũ in
ia ſicca de
ad g'iungi

ingenio: id eſt, calore debito & nutritiuo. Non enim eſt operi noſtro aqua neceſſaria, niſi candida: nec oleum, niſi album lucidum citrinitatis: nec terra, niſi pallida & ſubalba: quia tunc terra eſt habilis ad nectendum, aqua ad ſoluendum, aër ad tingendum ſuperabundans.

Et duo ſunt terræ & duæ aquæ in noſtro opere. Prima terra quæ in prima diſtillatione in fundo remanet, propriè eſt pallida, ſuper quã fit rectificatio noſtra, ſeparatoque oleo ab iſta terra, ſicut ſuperiùs, confusè tamen innuitur, & ab aqua ſimiliter. Iterum oleum per ſe diſtillatur, & tunc quod in fundo remanet, dicitur ignis, qui interdum dicitur, Terra ſecunda. De quibus duabus terris Ariſtoteles loquitur, vt puta de terra & igne, quæ ſimul ſunt in album calcinatæ: acetiuæ, quę duæ ſunt aquę, ſcilicet aqua & oleum. Et aliquando ſumit nomen vnius pro nomine alterius, vt indigni inquiſitores deuient à tramite veritatis.

Rurſum dicit Ariſtoteles: Adiunge ei duas virtutes operatiuas, ſcilicet aquam & oleum, rectificando aquam & aërem, rectificabitur etiam terra & ignis. Hoc ideo addidi pro eo, quod in præcedenti capitulo de ſeparatione minus dixi. Et propter eos qui ſolent libros deflorare, ne ſimul in vno capitulo totum ordinatè poſitum inueniãt quod requirunt. Sed quo ad coniunctionem dico, quòd tres ſunt modi coniungendi, ſcilicet, dyptatiua, vt inter

agentem & patientem, rarum & densum, masculum & fœminam, sulphur & Mercurium, materiam & formam.

Vnde Philosophus: Et materia & forma tantùm continetur generatio naturæ. Item alibi dicit: Sufficit operatori huius artis, reducere rem ad simplicem puritatem raritatis & densitatis: quanuis non singillatim in elementis. Coniunge ergo Sabricum Beyæ, vt inter se gignant sibi simile, quorum semen multiplicabitur sicut stellæ. Et sic patet, quòd dyptatiua coniunctio est sufficiens in magisterio.

Triptatiua coniunctio: id est, trinitatis vnio fit ex corpore, spiritu, & anima. Nam secũdùm Philosophos, sicut anima est vinculum spiritus, ita & corpus est vinculum animę, eò quòd spiritus penetrat, corpus figit, anima copulat. Sic ista trinitas in essentia est vnitas: quia coæternæ simul sunt & coæquales.

Tetraptatiua coniunctio dicitur principiorum correctio, vt illorum vnum quod perpetretur in altero: quare pro laudabilissima coniunctione necesse est, vt sicut in opere nostro quatuor elementa, in compositione liquida, recenti, tepida, & debitè proportionata.

Quoniam non consurgit æqualitas ex tribus, sed ex quatuor repugnantibus, in natura
„communicãtibus. Et sicut mulier habet quin-
„decim venas, & vir quinque: ita Sol in coniun
„ctione, primò habebit tres partes aquæ suæ, &

vxor

vxor eius nouem, cuius caudá maſculus cùm aſcenderit ſuper eam tenebit roſtro, & in vaſe Philoſophico requiſito, ac in furno Philoſophico collocato, & ſubtiliter obturato antedicto humore ſuppoſito ſtare debet. Et ſciendũ, quòd nunquam niſi ſimul imponitur ſemen in matricem, & in continenti clauditur matrix, quouſque producatur in lucem.

Et cùm ſteterit in eclipſi, videlicet per quinque menſes, tenebroſitate recedente, & lumine claro ſuperueniente, calor augeatur temperatè, & ſic maximè diebus abſtinentię, quouſque Sol refulgens oriatur: & ex tunc in calore triplo nutriatur continuè, eò quòd tunc non timet pœnas certantis ignis.

putrefactio vid. in fol. 141.

Et ſic eſt corpus cauſa retinendi aquam, & aqua ſaluandi oleum à combuſtione, & oleum cauſa retinendi tincturam igneitatis, cauſa apparentiæ coloris: ſicque conabitur ſpiſſum retinere ſubtile, & conabitur anima pugnare cũ igne, & ipſum pati, & conabitur ſpiritus ſubmergi, & fundi in corporibus.

Et tunc ſimile applaudit ſuo ſimili, propter concupiſcentiam adhærentiæ materialis maximè & formæ ſulphureæ. Vnde <u>Vometras</u> Philoſophus:

Duo ſulphura habitant in corpore, tanquam ignis in lignis & lapidibus, quę arte ſubtiliſſima oportet extrahi abſque combuſtione, Nam qui non differt ſulphura duo, & ſulphu-

ra, nihil nouit, vno tamen odore opus incipitur & finitur.

Duplex tamen est modus compositionis: vna videlicet humida, altera verò sicca, & decoctione fiunt vnum. Itaque neutrum dimittat reliquum: quia humidum faciliter impressionem facit atque dimittit. Cumq; humidum & siccum se simul contemperauerunt, adipiscetur ab humido facilem impressionem, & humidum à sicco, vt firmiter retineat impressionem omnem, sustinens ignem. Vnde propter humidum à sua fluxibilitate ad perfectionem. Igitur non per tingens donec Sol & Luna, & spiritus, & anima in vnum corpus: id est, in terram coniunctiuè conuertantur. Exemplum huius est opus figuli, cuius sidentia in duobus consistit, videlicet sicco & humido: sicco vt conuertat humidum, humido vt soluat siccum, sicque spiritu cum corpore mixto fit temperamentum, non ita rarum, vt spiritus, nec ita densum, vt corpus. Nam soluere & con iungere sunt principalia huius artis, & operis exordia, & pollis vnus. Nam qui non soluit & coagulat, multipliciter errat.

Quintus gradus nostræ Scalæ est, & dicitur Putrefactio.

Quæ quadraginta sex noctibus in vmbra purgatorij celebratur. Et est necessaria putrefactio: quia est corruptio, & regenerationis abili-

abilitatio. Vnde Arist. Ex roratu cœlorum felicia & infelicia germinant in terris. Idcirco in initio nascendi oportet, vt diximus, elementa præparare, recta atque suprema, & æquata supra leuem ignem commisceri, & ignis intentionem cauere, quousq; elementa coniungantur, & se inuicem assequantur, & tali coniunctione complexentur, quæ paulatim sic assentur, & tandem leui igne sic desiccentur, & eorum conceptio fiat, cuius calor vsque ad 16. diem duraturus erit, antequã cooperiatur nigredine. Quod cum humationis decoctione totum est prosequendum: igne autem accenso Mercurius ascendet superiùs propter naturam spiritualem ad aërem scandentem. Quare suauiter oportet regere virtutes donec sua humiditas igne siccetur. Nam calore solari firmiter congela, deinde paulatiuè vigora ignem, vt siccatus possit tolerare.

Vnde Morienes: Scias nihil natum vel crescens, nec animatum nisi post putredinem, eò quòd si putridum non fuerit, lapis fundi non possit, neque resolui. Et illud ideò: quia cùm per corruptionem moritur, compositum corporale per regenerationem consurgit simplex spirituale.

Vnde Saluator: Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit, multũ fructum affert, & nisi humiditas vteri esset con-

iuncta, & calor continuus, sperma non maneret, nec fœtum procrearet.

Vnde Quatuor calorum gradus notandi sunt.

p. fol: 8.

Primus lentus & tepidus, velut carnalis seu embrionis. Secundus mediocris & temperatus vt Sol in Iunio. Tertius magnus & fortis, velut ignis calcinationis. Quartus feruens & vehemens, quasi fusionis, quorum quilibet duplicabit alterum.

Hermes dicit: accipiantur lapides permixtionis in principio operis recentis, & permisceantur æqualiter in terram, & donec despon sentur & alij in alijs cumulentur quadraginta sex noctibus vt fiat conceptio in fundo vasis. Hæc autem conceptio fit in putrefactione per vim caloris, donec corrumpantur, moriantur, denigrentur, vt pix liquida calore insuper debitè operante putrescens, humidum vertitur in siccum. Ignis autem continuus æqualiter temperatus totum adlibitum explet negociũ. Sed si calor inualuerit, nimium cõsumitur humidum, & terra cadet in puluerem corruptum & rubeum: liquet ergo quod in calore humido fit humidi putrefactio. Dicit enim Iohanninus: Terra est mater elementorum, & omnia ex ea exeunt, & ad eam reuertuntur, & in ea quiescunt, & terminantur omnia mixta: quare oportet corpus esse fixum, calcinatum, cùm debeat

Terra ē mater Element. 1.25.

debeat figere fugitiuum. Corruptio nanque est rerum putrefactio, ex retentione vaporis & actione caloris temperati. Vnde calor connectens humidum generat primò nigredinem: ideoque obscuratus est Sol in ortu suo: & hæc denigratio est operis initium, putrefactionis inditium certumque commixtionis principium, & corporis solutionis signum, & susceptio vtriusque in alterum: in qua quidem nigredine & variabili purgatorij vmbrositate, circa quinque menses restat permansurus, & calore temperato distinctè regatur tempore vernali in Aquilonem, velut infans matris suæ ante inanimationem, & est medium operis primi.

Corruptionis definiti[o]

Nigredo e initium operi[s] et Signum pfecte solutionis, fol. 188. 199.

Et vt habetur in Historia Noe: Obtinuerunt aquæ terram, & dominationem eorum 156. diebus, in cuius nigredine occultatio ante veram albedinem omnes Mundi colores successiuè manifestabuntur secundùm exigentiam naturæ, eò quòd literæ barbaræ descriptæ in thalamo sapientis, ac colores medij dicuntur.

Vnde dicit Sapiens: Inter sapientiæ successus in 156. diebus egressiuè florigeratur vnum, in fine 36. peragitur.

Et sic certum est de his qui de hoc Mundo ad purgatorium vadũt, priusquam examinentur in elementis ad plenum transire ad paradisum terrestre, vbi est vita cum gloria, qui est

dealbatio prima : cuius nigredo eſt, quæ non aperit fugitiui ianuam, quia eſt aër formalis, ſulphurei caloris actione ſolutus, & alio corpore extractus : ibidem accipiens vitam à ſuo humore, ſicut homo ab aëre & terra conſequitur, ſicut magnes ferrum. De iure ergo aqua ſuſcipit aquam, ſicut naturam propriam, cuius vis eſt ſpiritualis ſanguis ſine quo nihil fit. Conuertitur autem in corpus, & corpus in ipſam vertitur: id eſt, in ſpiritum. Nam vnde fit corruptio, inde fit vita & regeneratio: quia vnde mors oriebatur, inde vita reſurgeret, & mors ei vltrà non dominabitur. Egreſſio autem animę à corpore cum ſpiritu ipſam extrahentem, eſt quando alteratum fuerit corpus, & diſſolutũ paulatim, & paulatim aliquid poſt aliquid, vice poſt vicem. Non enim egreditur, & poſtea ingreditur vna vice : quæ quidẽ partes ſunt de ſpiritu vno, præter quem non eſt alius, anima eſt ex eo, ſed diuerſificatur ab iſto ſpiritu qui eſt radix eius ex eo quod acquiſiuit ſibi à calore igneo : & à rectificatione facta eſt calida & humida, in natura ſanguinis, & aër qui prius erat calidum, ſiccum, igneum. Et ſic ſimiliter quando extitit calidum & humidum, intellige, hunc modum cum conuertentibus in frigido humido, ad calidum humidum. Similiter quando dicunt: aqua & aquas, intelligunt per hoc vnam aquam, quæ eſt ſpiritus ex quo parturient aquę, intellige hoc eſſe verum.

Modus

Modus est in ijs animabus, & spiritibus: quoniam masculus & fœmina, & quælibet pars ingrediens super eos, scilicet corpus & spiritus, & anima, propter quod dixerunt, corpora, animas & spiritus, quod verum est & planum, & non obscurum, & propter multiplicitatē conuersionum, & statuum ex alterationibus, & morte, & vita, & generatione, & balneis, & lectuarijs, & nutritura, nominata est sapientia, & semen Mūdi. Quia lapis est diuersus ab omnibus lapidibus huius Mundi, in naturis suis & perfectione sua, & susceptione nutrimenti & augmenti, & separationibus suis, quibus nihil naturarum præparationum assimulatur, quia est de semine Mundi, multam habens benedictionem: & si essent, vt opinantur idiotæ ex lapidibus suis & ærogenijs, non nominaretur sapientia: cùm neq; mortificatio, nec viuificatio fit in eis, nec desponsatio, nec conceptio, nec prolis generatio, nec nutritura, cū sint præparationes nostræ, quas nouimus ab animalibus & lapidibus nostris, quas vidimus & stetimus super eis ex vanitatibus, & præparationib. eorum inanibus. Dicitur enim in expositione statuæ Ioseph capit. 10. Duæ sunt aues inferius colligatæ, quorum caudá fœminæ masculinus cùm ascēderit, tenebit eā rostro, quod est principium lucis, & constellationis albificatiuæ in ortu Lunæ clarissimę: sic quoq; completur dictum Psalmistæ, dicens: Abierunt in sicco flumina, &c.

Sextus gradus dicitur Congelatio albificatiua & naturaliter fixatiua.

Congelationis definitio.

Et est congelatio mollis induratio, humoris occultatio, spiritus fixatio, diuersorũ colligatio, homogeniorum seu homogeneitatis renouatio, fugientiumq; ab igne ad ignem conueniens adaptatio, vt ostendit tinctura vnius, & natura extrauersiua perpetuatur in altero.

Et sciendum, quod mortificatio grossi terrestri in humido, generatur nigredo, & constricto frigido humido in siccum, generatur albedo.

Nam siccitas procedit dealbando, sicut humiditas denigrando calore mediãte: quoniam absque calore nutritiuo mundo est dare motum. Rubeum verò magis nigrũ quàm album cum igne sine caliditate: Croceum de paruo nigro, & multo albo cum aëre humiditatis.

Citrinum est magis album quàm nigrum cum multitudine aëritatis aquæ desiccatæ, quàm igne, quod de nigro non deuenies ad citrinum, nec ad rubeum, nisi primò fuerit album: quia non est transitus de primo ad tertium, nisi per secundum.

Et sciendum, quòd elementa non vniũtur, nisi in albo colore. Cumq; album sit semicoctum, non exigit magnum calorem, sed rubeũ per ignem fortem, vt cõpletè digestum totum vertitur in ignem, vt nullum timeat ignem.

Vnde

Vnde cauendum est intimè nonnunquam« à coniunctione vsque ad albedinem, materia« ne frigescat, nec aliqualiter moueatur propter« periculum imminens: quia si præcepta nostra obseruaueris, de perfecta elementorum commixtione prosperaberis: & scias quòd aqua nostra est oleum, & terra nostra est ignis siccus: eò quòd nec aër absque aqua, nec ignis absq; terra tractari bene queant: & scias, quòd nigredo est color mortis, & eradicatio humidi: albedo verò regenerationis, & semicoctionis siccæ. Rubedo etiam incorruptibilitatis, & digestionis completæ, cumque videris materiam per 156. dies eclipsatam cum cæteris coloribus infinitis successiuè transitorijs, scias tunc corporis solutionem, eiusq; inanitionem atq; naturarum vnionis appropinquationem prænosticare, & quòd in illius nigredinis ventre occultatur. Vnde Philosophus: Ita lapis noster est ille Sol stellatus, vt flores Veris pullulantes, à quo procedit alteratione omnis color. Quæ quidem mirabilis alteratio non est tantùm manualis operatio, sed & naturarum permutatio, scilicet calidi cum humido, frigidi cum sicco: prout patet in infantis procreatione, & generationis regeneratione, post quorum putrefactionem mortiferam multum fructum afferunt, eò quòd indiuiduum multiplicat formam suæ speciei. Et sperma non generatur in matrice, nec sanguis in homine,

vid. sup. fol. 139.

cape tibi hoc

niſi priùs diligenter coquatur in epate, donec intenſum habeat ruborem. Solus enim calor epatis chylum rubificat, ſic & calor ignis rubificat ſulphur album noſtrum. Nam prima digeſtio ſtomachi, in quo viget ſiccitas, omnia dealbat. Secunda verò epatis in quo viget caliditas, omnia rubificat, quòd à complexione digeſtionis creantur. Et ſciendum, quòd natus ſapientis in aëre naſcitur, propter quod fit aqua noſtra viuificans terram eorum, & eſt anima quæ eſt in corpore eius, ſcil. quando reducitur circa finẽ operis primi. Et ſcito quod aër extenſus inter cœlum & terram, per quem conſiſtit vita vnius cuiuſque rei currit ſuper omnes quatuor naturas in manifeſto eorum, & in occulto, quæ ſunt quatuor elementa in ſtatu rectitudinis & meliorationis, & ignis lapidis, & in illo aëre eorum eſt aër, & non aër. Item ignis quem tibi oſtendimus, eſt aqua, & ignis noſter eſt ignis, & non ignis, & per attractationem aëris viget ſpiritus, & per ipſum eſt vita eius: aër verò eſt ex aqua, nec ſeparatur ab ea: quia ex ambobus conſiſtit vita vniuſcuiuſque rei.

Δ nostro. fol. 273.

fol. 21.

Item lapis noſter medius, qui eſt anima, & oleum lapidis, de quo proceſſit ſermo virtutum & tincturarum, nec ingreditur, nec egreditur per ignem, ſed aqua extrahit eum operatione naturæ, eò quòd velocioris egreſſionis eſt cum aqua: quoniam eſt de genere aquæ, & de ge-

de genere ſpiritus, qui eſt aqua. Quoniam dicit Hermes: Secretum & vita cuiuſque rei, eſt aqua, eò quòd genitum habet principium ex emanatione aquæ, quę egreditur ante partum à muliere, & vocatur albineum. Et hæc eſt potiſſima cauſa: quare Philoſophi mandarunt, patientiam habere in dominatione ſubtilis aqueitatis terræ nigræ, crudæ propter aduerſantium qualitatum repugnantiá. Scias etiam, quòd hæc præparatio conuerſionis, de re in rem, de ſtatu in ſtatum, efficitur, ſicut conuertitur ſemen hominis ſolum in matrice præparatione naturali de re in rem, donec formetur inde homo perfectus, ex quo fuit radix eius, & principiũ: quare non ab hoc mutatur, nec exit de radice ſua diuiſiuè de re in rem, ingreſſionis alterius rei ſuper ipſum ſanguis menſtruorum, ex quo fuit ſemen: id eſt, ex ſanguine ei ſimile, ex quo fuit nutrimentum eius, & ſimiliter omnium ſine ingreſſione alterius rei ſuper eo exteriori calore conſeruatiuo & nutritiuo, qui ingreditur ſuper eo, & conuertitur de ſtatu in ſtatum, & diuiditur de re in rem, & fit pullus à nido volans: & ſicut illud à quo habuit radicem, & principium, & ſimiliter ſemina omnium terræ naſcentium putreſcunt, & mutátur per ingreſſionem corruptionis ſuper eis. Deinde germinant & augmentantur, ſicut illa ex quibus habuerunt radicem. Et propter hoc mineralia non nutriuntur vt exeant à ſua radi-

1. p. 171.

ce, sed corpus reddit ad id ex quo fuit, nec conuertitur ad aliud quo ad conceptionem & extractionem spiritus, quæ egressio sanguinis mulieris, quod menstruum appellatur, cum quo fœtus, quàm diu in vtero est, tantùm pasci debet: quia tempore putrefactionis huius fœtus nihil de eo apparebit. Vadit enim Soltum ad Aquilonarem partẽ, & aqua quæ egreditur de muliere, bene tunc dicitur menstruũ: quia cum illa & in illa sanguis menstrualis nondum bene digestus à corpore egreditur, & est pura illa essentia, quæ illam primò illuminauit, quam accepit à Sole, quæ est vita eius post mortem eius, quæ etiam egredi incipit ab ipso in prima solutione, cuius color est viridis, propter suam abundantiam frigiditatis animæ: & sic menstruum appellatur aqua cum qua tribus mensibus primis administrabitur compositum. Cùm verò fœtus incipit viuificari, attrahit in corpus suum hoc menstruum paulatiuè, donec abstrahitur à ventre, & hoc per cursum ad vmbilicum, & sic producitur ad lucem. Est enim menstruum sanguis non bene digestus, propter defectum caloris quod bene digeritur conuertitur in lac, quod corona vocatur. Vnde patet, quod est sanguis biscoctus.

Et scias quòd aqua nostra ignea acuta est aqua menstruosa, tunc quatuor partes calcis primæ intus solutæ, cuius quatuor naturæ

conge-

congelatæ appositæ subitò putrefactione denigrat omnia, quæ est secunda aqua, de qua loquitur Rosarius, dicens: Aqua nostra diuidenda est in duas partes, quarum vna parte corpus congelatur, scilicet cum 7. suis imbibitionibus & congelationibus: altera verò parte putrefacit, & liquatur vt aqua ignea suprà dicta, acuata euomatur. Vnde pro prima, secunda & tertia imbibitione apponendum est vicissim ad 4.2. terræ 12. aquæ recentis, & semper & qualibet vice scilicet 45. b. 2. sed septem vice apponuntur 52. quæ cum alijs b. 2. aquæ acuatæ post congelationem apponendæ faciunt 3. actum cum quibus, vt prius omnino denigratur, & vlterius per decoctionẽ tantùm ad perfectionem dirigatur sine additione, secundùm Rosarium: cuius processus completio per sublimes, & dicendum est, completur.

Vnde Aurois: Soluere corpus & congelare spiritus est opus naturæ primum, vt prædictum est. fol. 198.

Nota: Scripsi vt reperi depingendo magis quàm scribendo.

Septimus gradus est & dicitur Cibatio.

Quæ est ingrossati subtiliatio, subtilis ingrossatio, albedinis & rubedinis, bonitatis ac quantitatis augmentatio, & colorum varietatis plenaria denudatio. Vnde Philosophus: cibationis definitio.

Hoc eſt in corpus, ſed quòd terra eorum eſt alba, in qua ſeminatur aurum eorum, & anima eorum eſt aurum. Et illud corpus eſt locus ſcientiæ, congregans illam, & manſio tincturarũ. Vnde illud Barbæ aſſimilauerunt: id eſt, domui ſcientiæ eorum: id eſt, cõgregationis Philoſophorum, hoc eſt, corpori in quo congelauit aquam benedictam: quanuis ponitur albi barba pro cucurbita, quo conſtat totum opus noſtrum: duę faciunt res rem, ſcilicet ſecunda, tertia, quarta: id eſt, quo ad hanc cibationem, dicitur, Niſi quis renatus fuerit ex aqua & ſpiritu ſancto, non intrabit in regnum vitæ. Quare dicit Hercules: Refundite, id eſt, ſoluite corpus magneſiæ, quod dealbatum eſt, & factum ſimile folijs Rubi: nam ipſum eſt quod fugit in optimam; & aurum extractum ab eo dicitur Aurum Philoſophorum, & ęſt tinctura quę eſt anima: cum aqua enim aſcendit ſpiritus ad aẽrem altiorem: & hoc corpus album, quando dealbatum fuerit aurum, poſt denigrationem eius nominauerunt Aurum noſtrum. Vnde Senior: Commiſce aurum cum auro: id eſt, aquam cum cinere. Et Hermes: Seminate aurum in terram foliatam: quare dicunt Philoſophi, quòd aurum noſtrum non eſt aurum vulgi. Quare quidam ob albationum duo ordines, ſcilicet albificandi & rubificandi. Vnde in expoſitione ſtatuæ Ioſeph: Cibatur terra margaritarum ac foliorum cum duobus aquis me-

dijs conclusiuè,atq; reseruatè: vicissim respon
sorié,transitorié denigrando,& primarié mul-
tiplicando, cum quibus completur rosa alba
tempore æstiuali in Oriente: & Sol oriens in
Luna crescente secundùm Seniorem.

Nam istarum duarum terrarum: id est, hu-
mores, qui reducuntur super fæces materia-
les, Lunæ & Solis: id est, super terram albam
vehuntur ad altum eius radium, sed simplici-
ter perficiendum. Nam cùm ingressa fuerit se-
cunda, rapietur de purgatorio in paradisum,
quæ vocatur albedo prima, dicti operis sequẽ-
tis: & secunda terra foliorum. Est tamen hæc
albedo secunda de primo opere naturali. Iam
sufficit dixisse de prima & de secunda dimen-
sione Tyriaci nostri: & de tribus qualitatibus
& naturis eius. Nunc restat dicere de tertia di-
mensione, & quarta qualitate nostra & colore,
qui mediat tertio radio, efficietur rubea in ma
nifesto tempore autumnali in meridie: & hæc
rubedo dicitur prima operis secũdi Solis, quæ
tamen est nouissima de primo opere naturali,
& cum rebus trinarijs dictæ aquæ coniunge
integrè in b.phiala seruatis, & tertiæ terræ So-
lis vicissim appositæ, completur opus secun-
dum rubicundissimum, videlicet Tyriacus be
nedictus dimensione spirituali velut cinapriũ.
Nam secunda, tertia, quarta, vnum fiunt con-
uertendo quadrangulum in rotundum. Vn-
de Alphidius: Igne sicco & calcinatione sicca

Terra foliorum. i. p. fol.

cum ſuo humore decoque ſiccum, donec fiat cinaprium. Et vtrunque opus concordat, excepto quòd opus album eſt opus hyemis, & rubeum æſtatis: quia opus rubeum maiori ignitione indiget in triplo, & cibatione acetoſa in ſeptuplo.

Et ſciendum quòd anima eſt vinculum ſpiritus, ſicut corpus eſt vinculum animæ. Nam ſpiritus penetrat corpus, & figit: anima copulat, in quibus eſt ſumma nigredo & mors, quæ niſi ablatæ fuerint, perpetuæ non erunt: ab aqua ergo extrahe ſuam ab anima nigredinem, à corpore mortem expelle, frequenti irrigatione, ſed quantum in humido ſolueris, tantum aſſando deſicces. Quare dicitur coque & iterum coque, & ne tædeat hoc pluries reiterare, videlicet denigrando, dealbando, & completiuè rubificando. Cùm in opere fueris, adſit aſſiduitas, & patiẽtia cum expectatione congrua: cuius finis commodum & lætitia: abſit etiam pigrities, & negligẽtia & feſtinatio diabolica, cuius finis damnum & triſtitia.

Octauus gradus dicitur, & eſt Sublimatio.

Quæ non eſt in Alembicum accenſio, ſed nebuloſæ materiæ notatio, ſeu in aqua deportatio.

Nam modi ſublimationis, & exaltationis noſtræ non differunt in eſſe, niſi quòd per ſolam

lam hanc ſublimationem intelligitur lapis habilitatio & perfectæ coniunctionis fermenti cum ipſo.

Tunc quoq; eſt medicina ſimplex, ſed non perfecta, nec perfectiſſima, quouſque per exaltationem nobilitetur medicina, & erigatur, vt inferius paret.

Et ſciendum, quòd quatuor de cauſis facimus ſublimationem. *Sublimatio fit ob 4 cauſas.*

Primò, vt corpus fiat ſpiritus de ſubtili materia.

Secundò, vt Mercurius incorporet ſe cum corpore, & fiat vnum cum eo.

Tertiò, vt fiat totum album: & deinde rubeum & mũdum, & ſalſedo ſulphuris minuatur, & præcipuè vt reſtituatur innata lapidis humiditas, quam primus in calce perdidit, & ad citiſſimam liquefactionem permotiuè abilitetur: quia medicina debet eſſe puluis ſimplex ſubſtantiæ ſubtiliſſimæ, puriſſimæ, adhærentis argento viuo, ex natura ſua, & faciliſſimæ liquefactionis, occultæ ſubtiliationis, & tenuiſſimæ ingreſſionis ad modum aquæ, & ſuper ignis pugnam fixè ante fugam Mercurij: tunc quidquid apponitur illi, erit eiuſdem complexionis, cum eo cui apponitur, vt ſi aquam illi apposueris, totum ſoluetur in aquã: ſi verò in ignem, totum ignis erit. Cumque Elixir fixaueris, reducas ſuper ipſum apparatum ſpiritum, quòd commiſcẽtur & liquefiant *Definitio ſeu deſcriptio Tincturæ*

per secretū naturæ in vase Philosophiæ. Nam cùm steterint per moram temporis, vincet fortius eorum, conuertens totum in spiritum sibi similē: & ipsum cùm impotens sit, vinculo suo non stat: coniunge ergo ipsum, vt generet sibi similem, nec coniungas ad ipsum cum quouis alio, vt se conuertatur, nisi cum eo, de quo fuit in principio: & ratio est, quia sulphura cum sulphuribus continentur, & humiditas similiter cum humiditate. Nam spiritus conuertens sulphur in spiritum sibi similem, factus est vterq; fugiens, & spiritus aërei simul in aërem scandentes se diligunt, vt Hermes inquit: Portauit illum ventus in ventre suo. Quia generatio geniti nostri fit in aëre, & nascens in aëre sapienter nascitur. Ascendit enim à terra in cœlum, iterumque descendit in terram, conquirendo vim superiorem & inferiorem. Vnde Arnoldus: Oportet à terra exaltari filium nostrum ad aërem in cruce: nam sic oportet ipsum pati, & ita intrare in gloriam suam.

Nonus gradus dicitur Refermentatio.

Quæ est duplex, scilicet alba & rubea. Quorum fermentū Solis est Sol, & Lunæ lumina. Est autem fermentatio animantis in corporatio, saporis restauratio, odoris inspiratio, entium suppletio. Et sicut corpora substantialia & super ignem fixa non possūt suas qualitates manifestare, nec de se viuunt, nec erigun-tur nisi beneficio spiritualitatis, primùm puri-

ficentur

ficentur & viuificentur: sic nec accidentia spiritualia possunt ostendere suas virtutes permanentes, nisi cum fixis corporibus priùs vniantur & perpetuantur: tuncque corpus complectitur spiritũ, docens vigorando ipsum contra ignem præliari. Et spiritus corpus docens ipsum actiuè penetrare grossa, subtiliare densa, remeliorare imperfecta & perficere, omnibus quoque generaliter corporum infirmitatibus finaliter mederi. Dicit insuper Auicenna, quòd corpus & fermentũ quod ibi misces, debet esse puluis simplex & subtilis: non tamẽ facies omnino eorum mixtionem, donec vtrumque eorum soluatur in aquam, eò quòd in illa specie fit tantùm commixtio per minima: quia leuius est separare vinũ à terra quàm ab aqua. Sed aqua quãdo miscetur cum aqua, recipit aquam tanquam naturam propriam, quod nunquam separantur ab inuicẽ, eò quòd Natura naturâ lætatur, & Natura naturam appetit, desierat, concipit, amplectitur, nutrit, renouat, dirigit, confortat, dealbat & rubificat.

Fermentum autem præparare secũdùm Auicennam, & ipsum abluere, calcinare & soluere, vt possit coniungi cum subtili opere, vel corpore, videlicet album cum albo, rubeum cum rubeo: fermentum tãmen non mutat puluerem lapidis ad formam aliquam, nisi suam, verum dat sibi saporem & odorem, cum vigore transmutãdi alia corpora ad suam naturam.

Nam cùm conuersa natura sit, fit vnumquodque cum singulis, cuius complectitur essentiam primitus, eò quòd quousque formentur ad omnem formam suscipiēdam, semper aptatur ad solutionem: igitur ponunt solutionem, & huic solutioni dant diffinitionem: sic autem fermentum quarta pars æris nostri. Et sciendum, in qualibet tinctura plus esse millesimā partem tingens in liquida substantia, quàm in sicca, vt patet in croco cùm ponitur in liquorem. Vnde fermentum reducit sibi appositum ad sui naturam, colorē & saporem ad omnem modum, videlicet de potentia ad actum. Nam confectionem dealbat, seu multiplicat, spiritualitatem corroborat, combustionem annihilat, tincturam continet ne fugiat, corpora leuiat, & se inuicem facit ingredi & coniungi, quod finis est operis, sine quo Elixir non peragitur, quemadmodū pasta sine fermento non fermentatur, quod dicitur fermentum fermenti, & coagulum coaguli.

Et sciendum, quòd omnis dissolutio fit secundùm conueniētiam: omne enim quod dissoluit Lunam, dissoluit etiam Solem: eò quòd corpus calidissimum est, nec illud penetrare potest, nisi spiritus subtilissimus, qui & aër dicitur. Et hæc omnia dicuntur spiritus secundus, vnde est homogeneum inter duo corpora, quasi inter Deum & hominem: quia superiori spiritu terminato recipit secūdum. Et hic est

est spiritus de duobus humoribus complificans, & spiritus est illorum fermentum. Quare liquet, quòd per argentum viuum non coagulat album ignem patiens, & argento mero non coniungit, nullum exigit ad albedinem: & sic de auro mero ad rubeum: quia nec sibi, nec alteri, nec mũdo proderit. Vna tamen & eadem est operatio amborum, nisi quod opus album est opus hyemis, vt dixi, & rubeum æstatis: vnde tempore æstatis, & fluctuum, inundatio aquarum corrumpit magisterium tertium.

Non tingit Sol, vt prædixi, nisi tingatur, nec etiam tingit ad complementum, nisi pleniùs dissoluatur. Ad plenum autem dissoluitur, si in quartum gradum per sublimationem confixentur. Et sic patet quòd sine fermento non exibit neque Sol neque Luna.

Nam secundùm Platonẽ: Nisi sit in eo, quòd eum emendet, non fiet quod quæris. Quare iubemus coniungere lapidem cum suo corpore, vt generet sibi similem: id est, cum argento vel auro mero, quæ sunt fermenta Elixiris finalis nostri.

Et sciendum quòd cinis fermentum est auri, & aurum est aqua eorum, & aqua eorum est fermentum corporis, & corpora eorum sunt terra eorum. Et fermentum huius aquæ diuinæ cinis est, qui est fermẽtum fermenti. Commisce ergo aurum cum auro: id est, aquã cum cinere.

Item, coniunge spiritum cum terra sua dealbata & calce, quod est suum fermentum, tere & confice totum aqua sua, quousque fermentetur, & fiet vt pasta fermẽtata. Nam pastæ fermentum nihil aliud est, quàm leuamen de sua natura. Et sic pulueris fermentum nihil aliud est quàm aurum & argentum, sine quib. completiuè Elixir non peragitur: quia complificás tincturarum & spirituum est. Vnde quod Philosophus: Regem nunc vestrum generosum dyadema tretaronatum ab igne honorate.

Decimus gradus dicitur Exaltatio.

exaltationis definitio. Quæ est nostræ magnesiæ dealbatæ ingeniosa nobilitatio, quæ est potissimè per spiritus augmentationem, terrę sublimationem, liquefactionis pronotationem, elementa rectificata exaltãdo, & ex eis viuificatiuè quintam essentiam constituendo.

Vnde Aristoteles: Quando habueris aquam ex aëre, aërem ex igne, & ignem ex terra, &c. Hic autem lapis in elementis dicitur finali operatione, non manuali. Primò amittit aquam quam habet ex aëre post eius resolutionem in ipsam: aër namque & aqua sunt elementa contigua & media, vnde leuiora sunt mixtione, atque meliora operatione ignis. Cùm frigidum
» vicerit calidum, aër vertitur in aquam: cùm
» verò calidum vicerit frigidum, aqua vertitur
» in aërem: aërem verò habens ex igne, per eius solutionem, putrefactionem & multam con-

ueᶜtionem ſuper ipſum, donec bene ablutum ſublimatione fiat album. Nam vt dicit Marchos: Cùm ſuam biberit aquam adurentem, denigratur, manetq́ue, vt prædixi, in vmbra purgatorij cum noctibus. Concipit autem in balneis, & parit in aëre: deinde rubeſcens, graditur ſuper aquam, & ſuper cacumina dealbatur, & fit albus, leuis, & aëreus, qui priùs fuit grauis, ſiccus & obſcurus ignis, exaltato Sole incaleſcit aër & areſcit. Vnde Pſalmus: Exibit ſpiritus eius, & reuertetur in terram ſuam, in illa die peribũt omnes cogitationes: id eſt, dominationes humorum. Ex quo tũc verſa ſunt in terram, & abierũt in ſicca flumina, eò quòd volans cecidit in nidulum, vnde priùs exiuit.

Ignem verò habes à terra exaltatum per lapidis diuiſionem, aquæ diſtillationem, & terræ calcinationem: quia ſicut ab aëre aquam habes diſtillatione, ſic ignẽ à terra habes calcinando. Et ſic ſcias quòd terra ſuam frigiditatem aquæ præſtat, aqua ſuam humiditatem aëre donat, aër ſuam caliditatem igni cõmunicat. Et ſicut ignis viuit de aëre, & aër de nutrimento aquæ, & aqua de nutrimento terræ: ita viuit lapis noſter de omnibus elementis.

Et ſciẽdum, quòd aër ſubterraneus, qui terram ſuſtinet, non demergetur in aqua, quę ſubſe eſt prohibens in terram humectari ab aqua. Factus eſt ergo aër complexionis, & diuidens inter diuerſa, videlicet, inter terram & aquam,

& factus est aër substantia solaris inter aduersantia concordans, ne se inuicem destruant, videlicet inter aquam & ignem. Exẽplum huius est ouum, quod vnum est, continens in se plura, scil. albumen & vitellum, pro materia & forma, nec non testam: albumen & vitellũ, pro corpore, spiritu & anima: pro quatuor autem elementis, videlicet testam, præterea pelliculã inferiorem, pro aëre frigido subterraneo, qui est diuidens terram ne demergatur in aqua.

Simile de Ovo.

Deinde albumen pro aqueitate, postea & pellicula superior pro aëre calido subsolari inter aduersantia concordans, videlicet inter aquam & vitellum igneum, ne se inuicem repugnando destruant. Omnia tamen vnum sunt. Aër autem inferior ac frigidior superat terrã, scil. aquæ densioris, aërisque altioris.

Ideoque altior aër altiorum, calidior, rarior & subtilior est aëre inferior. Et sic in vno continentur quinque, scil. vna quaternitas: id est, terra, aqua, aër, & ignis, & pũctus Solis in medio rubeus. Et hic pullus est auis Hermetis.

vis Hermetis. i. p. .371. lapis ipse.

Quare omnium Philosophorum ab omnibus veteribus nostris lapis noster nuncupatus est, maximè etiam propter albedinem & siccitatem eius, ac manifestã aqueitatem ipsius circundantem, ac intensissimam rubedinem eiusdem occultatiuè implicantem.

Dicit enim Aristoteles, quòd non fit transitus rectiùs inter extrema, nisi per medium.

Ideoque

De conversione 4. elementorum.

Ideoque non vertitur calidum in frigidum, nisi per humidum, quod est eorum medium: nec etiam aqua vertitur in ignem, nisi primò vertatur in aërem: nec terra vertitur in aërem, nisi priùs vertatur in aquam: nam ignis & aqua sunt elementa contraria, siue extrema, & aër & terra sunt eorum media: quia sicut aqua est iuxta aërem inferius: sic aër est iuxta ignem superius: ideoque aqua contrariatur igni, sicut terra aëri, eò quòd aqua & aër conueniunt in humido, ignis & terra in sicco. Terra immediatè mutatur in ignem, sicut aqua in aërem: sed ignis & aqua, aër & terra non rotantur, nisi terra in aquam, & aër in ignem priùs conuertantur. Ignis verò in sua altitudine secundùm Rogerium Bacconem est calidus & siccus in quarto naturaliter, quæ si vis vertere in aquã, reduc corpus ad temperamentum, vt sit susceptibile, reduc in calcem, nunc ad ignem, & apponenda est aqua, quę est frigida & humida: in quarto tamen est temperamentũ nec calidum nec frigidum: & sic aqua cum igne mixta, facit temperamentum nec humidum nec siccum.

Eodem etiam modo mediantibus qualitatibus remittentibus & augentibus, terra & aër ad temperamentum educuntur: sicque spiritu cum corpore mixto, vt prædixi, fit temperamentum, non ita rarum vt spiritus, nec ita densum vt corpus.

Insuper etiam cùm in opere fueris, studeas

omnia signa naturæ, quę in qualibet decoctione apparent, recordare in mēte, & eorum causas inuestigare. Per hoc enim apparebit tibi sciētia huius regiminis certa, videlicet, in quo gradu moderandus est ignis. Sed si ad statum
"rubeum finalem ante terminum albedinis debitum in administrando opus deducitur, conficiendum est quod corruptiuè errasti, quod absit. Tūc pro remedio aufer rubedinem, cum aqua alba recenti imbibendo, inhumādo, & ad plenum cum calore in nigrum conuertendo, & sic semper tepido quousque putrescat iugiter, & iterum nigrum efficiatur: quo rubore præcipuè caue propter periculum: Signū autem perfectę albedinis primæ, videlicet totius materiæ, est manifestatio cuiusdam parui circuli capillaris: quia circa materiam per latera vasis subcitrini, vbi priùs post summam nigredinem apparuit circulus albus. Et non cures de coloribus ante veram albedinem apparentibus: quia veri non sunt. Nam bis nigrescit, bis vilescit, bis albescit, & bis rubescit. Nam componitur quatuor diebus putrefactus, colorem dabit nigrum obscurum, diu moraturū: secundò nigrum citrinum: tertiò rubeum nigrum: quartò rubeum claro similem croco sicco: quintò demum calorem rectè albedinis circa quam nullum consequeris effectum. Cùm autem apparuerit candescens per totam materiam, ad instar terræ foliata, vel foliorum rubum,

bum, fixa firmiter illam & calcina. Deinde addendo nouum humorem exalta, & iterum fixa, & hoc iteratius. Demum mortificato igne vt prędicitur, & continuè exalta albedinem in aurum Solis aurigum, vt aſcendat in curru igneo ad cœlum, poſt Heliam vel in paradiſum gloriæ dyademate regio inſignito. Et tunc fit noſtra tyriaca perfecta & lapis rotundus: quia in qualitatem temperatus quatuor elementa lapidis concorditer exaltantur.

Vndecimus gradus dicitur Multiplicatio.

Quæ eſt bonitatis augmentatio, coloris exaltatio, & quantitatis infinitæ artificioſa accumulatio. Multiplicationis definitio.

Et quare in infinitum multiplicari hæc noſtra medicina debet, hæc eſt cauſa.

Ipſa namque medicina eſt, ſicut ignis in lignis, & ſicut muſcus in aromatibus bonis. Ergo eſt magis creſcẽs, quo magis fuerit vſu conculcatus: quare oportet te partem illius relinquere omni tempore, quoniam ditatus ter ab illa, ſicut qui habet ignem ditatus eſt ab igne.

Duobus autem modis multiplicari poterit medicina. Primò per ſolutionem & reiteratam coagulationem, & hæc eſt eius multiplicatio virtualis in bonitate. Multiplicatio plex. spl. 341.

Secunda per fermentationem, & hæc eſt eius multiplicatio in quantitate. Citiùs autem

„augmentationem per fermentationem perfi-
„cies, eò quòd ſoluta non bene operatur, niſi
„priùs figentur in ſuo fermento: perfectiùs er-
„go per ſolutionem & exaltationem noſtra me-
„dicina multiplicatur, & hoc modo ſpiritualia,
„& poſt primam ſolutionem, exaltationem, &
„coagulationem, pars vna in prima proiectio-
„ne cadit ſuper 100. ſecunda ſuper 1000. &
„ſic vlterius decuplare, ſemper exaltando, vſ-
„que in infinitum, quod precioſiſſimum eſt Dei
donum. Sic ergo concluditur quòd abundantiùs operatur in multa medicina fermentata, & ſoluta, quoniam ſolum fermētum, quia magis eſt ſubtiliata, licet per ſolam fermentationem multiplicari poterit in infinitum, & illud ideo: quia fermentum reducit ſibi appoſitum, ad ſui naturalem colorem & ſaporem, per omnem modum. Videntes ergo Philoſophi, quòd illud non fugiebat, cum fugientibus factum eſt fugiens. Reiterauerunt ergo illud ad ſimile corpus non fugiens, & tulerunt in id ipſum, à quo minimè fugere potuerunt, propter propinquam ſuæ naturæ conuenientiam: anima certè ſuum corpus citius ingrediens, quàm ſi in alio mitteretur: quod ſi mittere ſtudueris, in vanum laborabis, quoniam non eſt communicatio tenebrarum & lucis. Ad corpus ergo ſimile corporibus, ex quibus tracta ſunt ipſa reuixerunt, & parata ſunt: quia ſic tingens & tingendum vna tin-

ctura

ctura facta sunt. Non putes ergo illud quod tingit & fugit esse veram tincturam Philosophorum. Quia sulphura tingunt, & fingunt, fol: 114 nisi simili argento viuo sui generis sint iuncta. Ideo oportet ipsum admisceri argentum viuum alio albo, alio rubeo sui generis, & tincturæ fugiat. Quare iubemus argentum viuum commisceri argento viuo, vt prædicitur, donec vna aqua munda fiat.

Et hoc sciendum Adarnech, quod omnia rerum nomina, & eorum similitudines nulla alia de causa ab antiquis contrariantur, nisi & vos intelligatis, quod huius rei principium super finem testatur. Et etiam sciatis quòd hoc totum non est res nisi vna, quæ patrem huius & matrem, & eius pater & mater ea miscuerunt, & pascunt, nec ipsa à sua matre aliquo modo differre possunt. Rebus ergo mixtis, vt per confixationem multiplicentur, pone vas ad ignem, & custodi fumum, præcauens ne fugiat ab eo aliquid, & regimen totum est: in tempore ignis morare propè vas & intuere medicinam quomodo mouebitur de colore in colorem, in minori tempore quàm in vna hora diei, quousque veniat ad metam albedinis: citissimè namque liquefiet in igne, & congeletur in aëre: quia fumus, cum senserit ignẽ, penetrabit in corpus, & spiritus confringetur in siccum, eritq; corpus vnum fixum, clarum, album, vel rubeum, secundùm quod medicina

fuerit & fermentum. Tunc decide ignem, dimitte totum infrigidari: quia cadit vnum pondus super mille millia, & ducenta millia, cuiuscuis corporis vt conuertatur in aurum optimũ vel argentum secundùm Elixiris qualitatem.

Duodecimus gradus & vltimus huius Scalæ sapientis & totius operis completiuus dicitur Proiectio.

Quæ ad desideratiuam lætitiam artificem perducit. Vnde pro proiectione in paucis verbis: Sciendum est, quòd prius dicitur proijce: id est, pondus vnum super mille, &c. Melius tamen est proijcere, nunc dimittis super fundamenta, & fundamenta super verba mea, & verba mea super diligam te Domine, & diligam te, super attendite. Exemplum ex eo de croco, qui si siccus proijceretur, parùm tingit, sed si solutus iungatur cum paruo liquore, & illud paruum cum multo tingeret in infinitũ. Sic ergo facies proiectionem: primò multiplica decem in decem, & erunt 100. & 100. in mille, & erunt decem millia: & sic per communes vsq; in infinitum. Causa autem horum omnino est dux, scilicet bonitatis, & necessitatis, & perfectionis. Bonitatis, vt abundantiùs tingat, vt meliùs perficiat, & plura conuertat. Necessitatis, vt meliùs coloretur, meliùs figatur, & sibi simile ingrediatur perfectionis: quia medicina perfecta habet conuertere Mercurium

rium in perfectiſſimum aurum & argentum. Numerus perfectus eſt, denarius, cẽtenarius, millenarius. Ideo à principio ad vltimum facies proiectionem. Nam ſi ita paruin ſuprà ita magnum in ignẽ mitteretur, periclitaretur ab eo propter ſui paruitatem. Verùm omnia medicinæ fundamenta ſunt multum ſubtilianda & tingenda. Quia quantò plus ſubtiliatur & tingitur, tantò abundantiùs operatur, &c.

Epilogatio totius, & omnium ſupradictorum ſummaria recapitulatio.

Sumatur ergo lapis in capitulis ſufficienter notus, & cum operis inſtantia aſſiduetur, ſuper ipſum perfectio ſublimationis, vt mundetur per hoc & ſubtilietur, donec in vltimam ſubtilitatis puritatem deueniat, & vltimò volatilis fiat. hic quidem eſt primus eius adminiſtrationis gradus. Ab hinc verò cum modis fixionis figatur, donec in ignis aſperitate quieſcat: ſic autem opus Lunæ nimis album, & opus Solis nimis rubeum: quia album opus eſt hyemis, rubeum verò æſtatis: ideoque ſubtiliationis maioris partium indiget per modos proprios in maiori decoctione digeſtionis, ſcilicet donec rubicũdiſſimum aſſumat colorem. Et in hac vna perfectione ſecundi gradus pręparationis meta conſiſtit. Sed & in tertio eſt totius operis complementum, vt ſcil. iam fixum lapidem cum modis ſubtiliationis vola-

tilem facias, & iterum volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iteratò volatilem, & volatilem iteratò fixum, quousque fluat & alteret in complemento solifico & lunifico certo: quoniam ex iteratione præparationis huius tertij gradus in medicina, resultat alterationis, & bonitatis multiplicatio. Vt vnumquodque imperfectorum corporum conuertat in infinitum solificum & lunificum verum. Sic etiam habet virtutem efficacem, ad sanandum omnem infirmitatem super omnes alias medicorum medicinas. Nam animum lætificat, virtutem augmentat, sanitatem conseruat, iuuentutem renouat, senectutem retardat, &c. vt Arnoldus dicit: Et aurum sic factum per magisterium fit potabile per accumulationem quintæ essentiæ nostrę super ipsum, donec pariter inspissentur: cum quibus etiam elementa aliarum rerum medicinalium poterunt in spissitudinem olei circulari. Et tunc habeatur aurum potabile verissimum balsamum Philosophorum efficacissimum, quod est preciosissimum Dei donum. Cuius nomen glorificetur hîc & in æuum,

Amen.

TRACTA-

TRACTATVS OPVS MVLIERVM, ET LVdus puerorum dictus, incipit faustè.

PERIS processio dicitur omne opus mulierum, & ludus puerorum. Post ingressum operis cõtinuat subtilis indagator naturæ diuæ progressum. Verba ergo ista non fabulosa sunt, nec contemptu digna, imò verba ista sic attendas, quòd te non decipiant antiquorum librorum textus, qui verba nonnunquam transponunt, vt inquit Apuleius Philosophus, in lib. de Secretis naturæ.

Debet autem triplex ludus puerorum præcedere opus mulierum. Pueri enim ludunt in tribus rebus. Primò cum muris frequenter vetustissimis. Secundò cum vrina. Tertiò cum carbonibus. Primus ludus materiam lapidis ministrat. Secundus ludus animam augmentat. Tertius ludus corpus ad vitam præparat. Ex flore namque sanguinis fit sal petra, cum primo ludo puerorum. Quo facto restat ipsum animare, & frequẽter cum suo compari in aquam soluere, cum duobus alijs puerorum ludis, qui necessarij sunt, vsque ad tertium calorem nostri Elixiris in opere mulierum, quod opus earum est coquere; qui ergo

potest capere capiat. Præterea lapis noster, quem omnes Philosophi quæsierunt, in quo sunt prima elementa mineralium, ei tinctura, calx & anima, spiritus & corpus fixum & volatile. Mercurius non quilibet, sed ille circa quem natura suas primis operationes incœpit, & eas primas operationibus determinauit, ad naturam metallicã, sed imperfectè rem illam reliquit. Si ergo ab illa re extraxeris, in qua inuenitur, & cum ea incœperis operari, incipiendo in eo vbi natura reliquit, imperfectum inuenies in eo rem perfectam, & gaudebis sicut dixit rex Geber. Et hanc rem de qua extrahitur lapis habent tàm pauperes, quàm diuites. Et est opus mulierum & ludus puerorum, & flos eius est lapis. Recipe ergo in Dei nomine rem illam, quæ non est perfecta. Ex perfecto enim nihil fieri potest: quoniam species rerum perfectarum à sua natura non permutantur, sed potius corrumpuntur. Nec illa res ex qua noster lapis extrahitur, vel materia lapidis est penitus imperfecta, cùm secundùm artem ex tali scilicet imperfecto, nil fieri posset, ratio quia ars primas dispositiones naturæ inducere non potest. Sed ipsa est res media inter corpora perfecta & imperfecta. & quod natura in ipsa non perficit, sed tantùm incœpit, hoc per artem poterit reduci ad perfectum. Ideo Fledius Philosophus dicit: Cùm homo sit dignissimum creaturarum, cuius gratia & amore

amore omnia ſunt condita, eidemq; ſubiecta. Et illud cuius corpus non recipit extimationem, quoniam in eo eſt quod ſanitatem iuuentutemque conſeruat morbos atque languores ab homine & metallis repellit, & omnem ſuperfluitatem conſumit. Et hoc totum operatur noſtrum Elixir ſuper omnes Galeni, Hippocratis, Auicennæ, & aliorum Philoſophorum medicinas, potationes & confectiones quaſcunque: etiam lepram ab homine repellit. Hinc dicit Albertus in ſuis Mineralibus: Maxima virtus eſt in quolibet homine, & maximè in capite, inter dentes, ita quod in ſepulchris antiquorum mortuorum inter dẽtes aurum in granis minutis & oblongis ſæpiùs inuentum fuit tempore noſtro. Quia quod non poſſet eſſe niſi in homine eſſet iſta virtus mineralis, quæ virtus mineralis eſt in noſtro Elixiri. Et ideo dicitur quod lapis in quolibet homine. Et Adam portauit ſecum de Paradiſo, ex qua materia in quolibet homine lapis noſter vel elixir eliciatur. Hinc dicit Arnoldus, quòd nunquam fuit intentio Philoſophorum, quòd lapis noſter eſſet de principijs mineralium, ſcilicet argenti viui fixi, & ſulphuris. Sed in corporibus perfectis, in quibus eſt perfecta commixtio, argentum viuum fixi, & ſulphuris viui optimi. Cùm corpus commiſcetur cum ſpiritibus fit vnum cum eis, ita quod nũquam ab inuicem ſeparantur, quemadmodum aqua

fol: 37.

Adam portavit se ex Paradiso.

commixta aquæ: quoniam omnia ad naturam suæ homogeneitatis sunt redacta. Nam Philosophi non dixissent, nisi corpora verterentur in non corpora, nihil in hac arte effici. Notate bene hæc verba, signate mysteria: Quoniam in hoc opere declaratur, quod sit lapis noster, cûm principium omnium Philosophorum sic dissolueret lapidem. Si enim lapis noster esset de primis principijs mineralium, oporteret ipsum sublimare, calcinare, figere, & demum soluere: quod est omni Philosopho contrarium. Vnde dicunt, nisi corpora fiant in corporea & è conuerso, nil operamini. Ergo conclusiuè dicendum, principium operis nostri est dissolutio lapidis nostri: ratio, quia corpora soluta ad naturam spiritus sunt redacta, & magis fixa. Nam solutio corporis est congelatio spiritus.

Vnde Anaxagoras Philosophus, lapis noster est Sol sublimatus, & conuersus in maxima virtute minerali. Vnde Liliator dicit: Ex hoc auro & gemma nostra ex puro auro multa emimus. Alphidius Philosophus dicit: Congelate argentum viuum, cum corpore Magnesiæ. Non intellexerunt Philosophi argentum viuum quod videtur, nec magnesiam, quæ vulgo videtur: Sed per argentum viuum intellexerunt humiditatem illius mixtionis quę est humiditas radicalis lapidis nostri. Et per Magnesiam intellexerunt totam mixtionem

de qua

de qua extrahitur ista humiditas, quæ argentum viuum nostrum vocatur: quæ quidem humiditas currit in igne, & in eodem igne totum compositum dissoluit, congelat, denigrat, dealbat, rubificat, & perficit. Alphidius Philosophus dicit:

In nostro lapide sine composito sunt Sol & Luna, in virtute & potentia, & argentũ viuum in natura: quia si hoc non esset in nostro lapide & composito, non facerent nec Solem nec Lunam. Et tamen non est aurum commune nec argentum commune. Quia ipse Sol & Luna existentes in opere nostro sine lapide vel composito, sunt meliores, quàm sunt Sol & Luna vulgares, eò quòd Sol & Luna existentes in nostro composito & lapide, sunt viui & virides. Sol verò & Luna vulgares sunt mortui. Ideo Sol & Luna in nostro lapide & composito sunt potentialiter & non visibiliter.

Lapis noster qualis sit in tactu, in pondere, gustu & odore.

Mitridates ad Plodium dicit: Tactus nostri lapidis mollis est, & maior mollities est in eo quàm in suo corpore. Pondus eius graue est. Cuius gustus dulcissimus, licet eius natura sit acuta. Odor enim eius, ante confectionem est grauis & fœtidus, & à corpore mortuo tollit odorem. Etiam odor eius est malus, & assimulatur odori sepulchrorum. Nec ergo

noui alium lapidem qui huic aſſimilatur in effectu. Et in iſto lapide continentur quatuor elementa, & aſſimilatur mundo & mundi compoſitioni, nec in mundo alius reperitur lapis pro noſtra arte. Et quicunque alium lapidem pro noſtro opere quæſierit, eius intentio omnino fruſtrabitur.

Qualiter lapis noſter debet cognoſci per circumſtantias.

Et ſi modò non intelligitis lapidem, nunquam eum intelligetis.

Hali Philoſophus & Rex in Turba dicit: Lapis noſter inuenitur in omni tempore, in omni loco, & apud omnem hominem, &c. Arnoldus de Noua villa dicit: Firmiter teneas quòd expenſæ noſtræ nobiliſſimæ artis, non excedunt precium duorum aureorum, in prima ſua emptione: id eſt, operatione. Oportet tamen ipſam medicinam diutiùs aſſueſcere ſuper ignem, ſicut puer ſuper vbera matris enutritur.

Item Arnoldus dicit: Tres eſſe mineras in quibus lapis noſter extrahendus eſt. Ex quolibet vegetabili poteſt argentum viuum elici, & emanere, quod in ſe habet quatuor elementa, à quo poteſt fieri lapis phyſicus. Ab alio verò non: Veruntamen ſcias, quòd Deus creator altiſſimus creauit naturaliter tres Mercurios principales, & excellentiſſimos: in mineralibus

ralibus est vnus, scilicet Solis & Lunæ.

Et in vegetabilibus: id est, inter vegetabilia est alius, scilicet in vite. Tertius in animalibus: id est, inter animalia, scilicet in epate. fol. 30.

Ex his ergo tribus Mercurijs elicitur Mercurius viuus, quem Philosophi quærunt, habentem in se quatuor elementa, & quatuor colores. De quo argento viuo sumitur, & præcipuè fit lapis Philosophorum. Melius enim argentum viuum siue minerale, siue vegetabile, siue animale est illud, quod est aureum & clarum. Et tale argentum viuum est assumēdum pro nostro lapide, quia color eius est sicut ventus in ventre suo, vt dicit Hermes. color Arg. vi.

De vase siue ouo Philosophorum, in quo lapis noster ponendus est, vt igne & arte perficiatur. Hoc capitulum qui intelligit totum magisteriū facere scit.

Morienes: Si antiqui sapientes quātitatem vasis non inuenissent, in quo lapis noster poneretur, nunquam ad huius magisterij perfectionem peruenissent.

Hinc dicit Rex Hali: Cognosce modum siue gradum vasis nostri operis, quod vas est radix, & principium nostri magisterij. Et idem vas est tanquam matrix in animalibus, quia in eo generant & concipiunt generationem pariter & nutriuntur. Ideo nisi vas nostri magisterij idoneum sit, totum opus destruitur, nec lapis noster producit effectum generationis,

quia nō inuenit vas generationi aptum. Hinc dicit Ioannes Austri Philosophus: Sufficit tibi lapidem in nostro vase semel ponere, & claudere quousq; totum completur magisterium. Quod autem amplius est, à malo est, quia propter superfluum proculdubiò argentum viuum, non vertitur in rubeum, nec in album. Totum ergo residuum ad artis occultationem in eo ponitur.

Verbi gratia: Ad generationem hominis anima vegetabilis nunquam nisi semel imponitur materia seminis. Si autem secunda vice imponeretur, tūc vnum destrueret reliquum, puta propter sanguinis cruditatem, vel aëris ingressionem, aut matricis superabundātiam. Et ideo mulieres se multis & varijs viris exponentes, rarò concipiunt. Si verò concipiunt, pariunt abortum. Quia si cruda coctis, indigesta digestis supponuntur, fœtum non nutriunt, sed occidunt. Ratio est, quia fœtus de menstruali semine tantùm nutritur, & crescit vsque dum ad lucem producitur.

Et ideo Rex Hali de vase nostro loquens dicit: In vase nostro fit passio, & ideo ad mensuram vnius libræ ponatur, & non plus, quia in lapide nostro sunt venti inter nostrum vas & materiam lapidis contenti. Qui si non benè fuerint obstructi, euadunt, & sic magisterium annihilatur. Morienes dicit: Accipe ouum: id est, vas & igneas, percute gladio, animamque eius

[Marginal handwritten notes: ...antitas vasis. / ...enti in nro lapide. ...237.47. / ...d fit clausura vasis.]

eius recipe: hæc enim eſt clauſura. Philoſophus dicit: Conſerua vas,& ligaturam eius,vt ſit potens in conſeruatione. Nam aqua quæ prius erat in terra, & fugere nequibat, rediijt iam ad ſuperiora vaſis à ſua terra: & ſic terra pariet aquam mediante igne, quæ prius erat in ſuo corpore:id eſt,terra. Albertus Magnus de Generatione noſtri lapidis ſic dicit: Locus eſt principium generationis, & locus generat locatum per proprietates cœli, quæ proprietates influuntur ei per radices ſtellarum. Et quod ibi virtutes elementales & cœleſtes faciunt in vaſis naturalibus, hoc idem faciunt in vaſis artificialibus. Si tamen artificialia bene formantur ad modum naturalium. Hîc dicit Plato: Sicut per motum firmamenti fit reuolutio elementorum, per quam reuolutionem corpora ſubtilia nituntur ſuperius aſcendere, & id quod ponderoſum eſt manet inferius: ſic quoque eſt in opere peritorum Alchimicorum. Neceſſe ergo bene munire vas, per quod totum firmamentum in circuitu ſuo reuoluitur. Nam id quod quæritur in noſtro opere, eſt illud quod prouenit ex elementis.

Hermes dicit: Vas Philoſophorum eſt aqua eorum. Nota ſub vegetabilis Mercurius materiam & ſpiritus ex ſua viſcoſitate continens & conſeruans.

Ad cognoſcendum quæ intrant ad opus & magiſterium noſtrum.

Morienes dicit: Scitote quòd martiriſando in opere corpora mineralium & ſpirituum, ſcilicet ſulphur, Arſenicum, Auripigmẽtum, &c. quæ nota ſunt vulgo, & nil penitùs in eis reperiunt. Sed opus noſtrum & Philoſophorum eſt valde honorabile. Hinc Iacobus Philoſophus: Claret quòd opus noſtrum ſit compoſitum ex corpore, ſpiritu & anima, & non de ſpiritibus mineralibus, puto argẽtum viuum, ſulphure, arſenico, vel ſale armoniaco, quia omnia illa vana ſunt inutilia: & propriè nõ ſunt ſpiritus, niſi æquiuocè, ſed potiùs ſunt corpora, licet conuertuntur in fumum. Et in ſe nullam habent conſtantiam. Et ideo non poſſunt eſſe radix in noſtro opere benedicto, nec per ſe, nec cum aliquo adiuncto proficiunt, nec proſunt.

spirito minerales q[illegible]
fol. 412.
p. fol. 316.

De lapidis diuiſione in quatuor elementa. Et proprietas cuiuslibet elementi exiſtentis in lapide diuiditur in quatuor elementa.

Iohannes Auſtri Philoſophus dicit: Omne corpus aut eſt elementum, aut ex elementis compoſitum. Sed omnis compoſitio & generatio conſiſtit ex quatuor elementis ſimplicibus. Quare oportet neceſſariò vt lapis noſter ſit reductus ad primam materiam & originem ſulphuris

ſulphuris & Mercurij. Deinde diuidatur in elementa, aliàs depurari non poteſt, nec comminui, nec etiam ſuæ partes minimè poſſunt ingredi, niſi corpus eius diuiſum fuerit in minutiſſimas partes.

Diviſio Elem. fol. 108.

Tunc enim bene purificentur eius partes, & per communes bene coniunguntur, & elixir quod quęritur, operatur. Nam experimentum deſtruit eius formam ſpecificã, & nouam inducit ſpeciem. Vnde poſt diuiſionem elementorum non videtur ex eis quicquam nec tangitur, niſi aqua & terra: quia aër & ignis nunquam videntur in noſtro lapide, nec eorum virtutes ſentiuntur, niſi in purioribus elemẽtis, quia rara & ſimplicia facta ſunt, ita quod oculis corporalibus videri non poſſunt. Ille ergo lapis ſic extractus ſufficit tibi, vt reducas eum ad ſimplicem ſuæ virtutis effectum.

Duo tantum Elementa viſibilia in noſtro lapide. p. fol. 6.

Item quatuor in eo ſunt elementa, ſcilicet ignis, aër, aqua & terra. Ibi quatuor principia ſunt ſiue qualitates, ſcilicet calidũ, humidum, frigidum, & ſiccum: quorum principiorũ duo ſunt amica, & duo inimica. Item duo ſunt actiua & duo paſſiua. Duo aſcendunt, alia duo deſcendunt. Vnum eſt in medio, & aliud ſub illo. Et ratio illius eſt, quia contrarium à ſuo contrario non coadunantur niſi per medium. Igitur quod non eſt contrarium per ſe eſt coadunatum. Sicut calidum & ſiccum, per ſe coadunantur, quoniam in nullo contrariantur: quia

illa duo elementa ignis & aër bene adunantur per se simul, sed calidum & frigidum non coadunantur nisi per medium, scilicet per humidum & frigidum: quoniam per se simul stare non possunt, cum semper vnum contrariatur reliquo. Nam humidum & frigidum bene consistunt simul, sed calidum & frigidum congregant & disgregant homogenia, & non eterogenia, dissoluendo & congelando. Sed humidum & siccum aggregantur & disgregantur constringendo & humectãdo. Elementorum ergo operatio est simplex generatio & naturalis permutatio: Igitur manifestum est, res vniuersas variari per calidum & frigidum. Et simpliciter generari & naturaliter permutari. Nã calidum & frigidum viuificat materiam: cum verò vincuntur agentia, liquet quomodo secundùm partes variabiles sunt: quia ex quolibet non fit quodlibet, sed determinatum ex suo determinato: quia nulla fit generatio nisi ex conuenientibus in natura.

Item Arnoldus dicit de operationibus & effectibus elementorum: terra desiccat & figit, aqua mundat & abluit: aër verò & ignis faciunt fluere & tingere. Ideo oportet quòd sit aqua multa, aër multus: quia multitudo tincturę tanta erit, quanta fuerit aëris multitudo: aqua enim purgatiuum est, & causa efficiens claritatem totius corporis & medicinæ. Hinc est quod frequens destillatio est elementorum ablutio.

ablutio. Et ſicut aqua coniungitur aëri, ſic terra igni. Nã terra calcinata ignita eſt, & ei prædominatur ignis: aqua etiam eſt congelata, & inſpiſſata cum terra & aëre. Et quanuis ſit vna & eadem ſubſtantia, habens diuerſos effectus conformes elementis: ideo etiam aqua noſtra vel lapis noſter diuerſis appellatur nominibus. Nam aqua duo operatur in terra; nam lauat eam & tingit: in quantum lauat, dicitur aqua: in quantum tingit, dicitur aër. Primò ſeparatur aqua, deinde aër: ignis verò qui eſt coniunctus aëri, calorem augmentat & conſolidat, & ſuperfluam humiditatem tollit ipſius aquæ. Deprimit & cõpactum facit illud, quod eſt rarum & molle.

Item ignis & aër conueniunt in qualitate, ideo vix ab inuicem ſeparantur. Ideo etiam ſimul depurãtur vt aqua. Cum ergo primò cum leui igne aqua mundatur, aër verò & ignis difficiliùs & vltimò ſeparantur à terra, quæ terra poſtquam calcinata eſt, quaſi vt ignis ſicca remanet. Item aër melior eſt quàm aqua, quia licet aqua abluit terram & dealbat, faciens matrimonium tincturarum: tamen aër tingit terram, & infundit ei animam & fuſibilitatem. Et nota bene quæ dixi, & habebis ex opere tuo lapidem ad aquam & terram ſolum, & vtaris lapide ſicco ad ignem & aërem tantum, aër ſanè eſt oleum, tinctura, Sol, anima & vnguentum Philoſophorum, quòd totum perficit

magiſterium. Aër eſt aqua tincta, & eius tinctura eſt ignis: quoniam ipſa aqua eſt corpus, & aër eſt ſpiritus deferens ignem. Oleum verò eſt ſimilitudo animæ in corpore exiſtentis, quod oleum nunquam extrahitur de corpore niſi mediante aqua per longam decoctionem ignis. Nam aqua eſt ſpiritus extractus. Oleum eſt ſicut anima in corpore, & non aliud.

Item Arnoldus iterum de effectibus quatuor elementorum dicit.

Aër nutrit ignem ſicut aqua terram nutrit. Nam ignis viuit ex aëre, & aër viuit de elemento aquæ, & aqua de elemento terræ. Fige ergo terram & aquam vt aër poſſit figi in aqua, quoniam ſi aquam bene occidiſti, omnia elementa occidiſti, & mortua ſunt. Veruntamen eſt quod aqua minimè ſurgit ſine terra, & nunquam conſurgit ſine corpore fructus, in quo dum moritur ſemẽ, fructum dare poteſt, quoniam terra manet in ſe fixa, ideo etiam ſecum figit & retinet alia elementa. Aqua verò cùm ſit frigida & humida, mundat terram, & conſtringit, quoniam frigidum & humidũ eſt ſiccitatis conſtrictiuum. Veruntamen eſt quod humidum citò recipit impreſſionẽ & citò dimittit, ſiccum autem grauiter recipit impreſſionem & grauiter dimittit. Idcirco humidum & ſiccum ad inuicem complectuntur & contemperantur, & adipiſcitur ſiccum ab humido

per partium cōtinuationem: ideo faciliter impressionem recipit & acquirit humidum à sicco, vt firmiter teneat impressionem, & omnem ignem patitur. Vnde propter humidum prohibet siccum à sua separatione, & propter siccum prohibet humidum à sua fluxibilitate: aër verò circundat aquam, clarificat & rubificat terram & tingit ipsam, vt apta sit ad extensionem & fusionem. Ignis autem totum compositum maturat, subtiliat & rubificat, & aërem perungit, & consolidat, terræ & aquæ frigiditatem constringit, & ad meliorem complexionem, & ad quantitatem reducit.

Elementa grauia, vt sunt terra & aqua, ad fixionem & quietem: Elementa verò leuia, vt sunt ignis & aër, plus iuuant ad fusionem & tincturam.

Hinc dicit Aristoteles: Ego diuidam tibi lapidem in quatuor operationes: id est, quatuor elementa: Cùm ergo habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra, tunc habebis plenam artem & tincturam. Dispone ergo substantiam terream per destillationem in humiditatem & caliditatem, donec conueniant & coniungantur, & non discrepent nec diuidantur. Et tunc adiungam eis duas virtutes operatiuas, videlicet aquam & ignem. Quia si permisceris aquam solam dealbabit: Et si adiunxeris ignem, rubificabit largiente natura & creatore, &c.

De separatione elementorum in nostro lapide Philosophicè intelligenda.

Rasis Philosophus dicit: Scias pro vero quòd nunquã Philosophi intellexerunt, quòd lapis noster diuideretur in quatuor elementa separatim, vt faciunt stulti Alchimistæ, sicut clarè patet ꝑ illud quod dicit Arnoldus: Scias pro vero quòd elementa non diuiduntur in lapide nostro secundùm substantiam, sed benè secundùm virtutem: quoniam aliquod purum & simplex elementum non inuenitur nisi in sua sphæra tantùm. Veruntamen est quod elementorum qualitates actiuæ & passiuæ, secundùm aliquam prædominationem possunt à se inuicem separari & partiri, vtputa dum separatur aqua viscosa & eius substantia, in qua prædominatur frigiditas, tunc dicitur quòd separatur aqua. Dum verò separatur substantia magis depressa in qua dominatur caliditas, tunc dicitur quod separatur aër & ignis, vel substantia aërea & ignea. Qui hoc capere potest capiat, & qui non, de scientia & arte se minimè intromittat. Ergo conclusiuè dicendo: Aqua nostra extrahitur à substantia manus, & non ex alia, eò quòd in eis maior tinctura. De terra verò non curo cuius sit coloris, vel substantiæ, donec illa fuerit subtilis, clara, atque fixa, &c.

De

De vera putrefactione Philosophica nostri lapidis.

Arnoldus in suo Rosario dicit: In opere nostro putrefactio est necessaria, quia nunquam fit aliquid natum, vel crescens, nec animatum, nisi post putrefactionem. Quia si putridum non fuerit, fundi non poterit, nec solui. Et si solutum non fuerit, ad nihilum redigetur. Nostra ergo putrefactio non est sordida nec immunda, sed est commixtio aquæ cum terra, & terræ cum aqua per minima, donec totum corpus fiat vnum. Hinc dicit Morienus Philosophus: In putrefactione nostri æris spiritus vniuntur cum corpore, & desiccantur in illo. Et nisi aqua cum terra desiccaretur, non apparerent colores. Etiam putrefactio nostra nil aliud est, quàm mortificatio humidi cum sicco. Et nostra putrefactio non fit absque humido & sicco, eò quòd terra in siccitate continetur, nec per se surgere potest. ratio: quia non possunt grauia superiùs ascendere: nec leuia cum grauibus inferiùs manere, & detrudi sine suo consortio, sed vtrunque est initium & finis alterius. Hinc dicit Hali Rex: Scias quòd nisi sublimaueris corpus quousque fiat aqua, aqua in toto non putrefiet: nec poterit cōgelari, nisi per ignem. Nam ignis commixtionem nostri lapidis congelat. Et similiter soluimus corpora, vt caliditas adhæreat profunditatibus eo-

rum. Et ſic ſolus ignis mutat aquam & terram à ſuis naturis & coloribus.

Qualiter aqua noſtra à ſua natura denigratur, audi Iohannem Auſtrum.

Iohannes Auſtri dicit: Æs quidem noſtrum primò de quanto magis coquitur, de tanto magis ſoluitur & denigratur, & fit aqua magis ſubtilis & ſpiritualis.

Secundò de quanto magis coquitur, de tanto magis inſpiſſatur, & deſiccatur, & fit maioris albedinis.

Tertiò de quanto magis coquitur, de tanto plus coloratur & rubificatur, & fit tinctura intentionis rubedinis. Quia autem ſit neceſſarium quod lapis noſter primo fit niger. Hoc ſic probatur: Quia generatio vnius non fit niſi per corruptionem alterius. Sed corruptio putrefactionis non fit niſi per calorem agentem in humido.

…redo ē principium operis.
…l. 199. 258. 267.
…7. 412. 415. 461.
…fol. 267. 295.
…rum liquefact. f. 32.
…fol. 412. 415.

Sed calor agẽs in humido efficit primò nigredinem: quare liquidè patet, quod principium noſtri operis eſt nigredo & caput corui. Ideo Philoſophus in Turba dicit: Cùm videris illi aquæ nigredinẽ euenire, ſcias tunc corpus eſſe liquefactum. Tunc oportet ignem leuem continuare ſuper ipſum, donec conceperit nebulam tenebroſam, quam peperit. Tota intentio omnium Philoſophorum eſt & fuit, vt corpus iam ſolutum in puluerem nigrum, ſuam

ſuam ingrediatur aquam, & fiat totum vnum, & pura aqua ſuſcipit aquam ſicut naturã propriam. Hinc dicit Roſarius Philoſophus: Oportet illam nigredinem aquæ, leui igne decoquere, donec in ſua aqua nigratur, ſcilicet donec totum fiat aqua. Tunc enim aqua miſcetur aquæ, & aqua aquam amplectitur, ita quod ab inuicem non poterint ſeparari. Inſipientes & falſi Alchimiſtæ audientes aquam, putant eam aquam eſſe vulgi. Si autem libros Philoſophorum legiſſent, vtique ſcirent eam rem aquam eſſe prægnantem. Quæ tamen abſque corpore ſuo cum quo coniuncta eſt, facta ſunt vna aqua permanens.

Hinc dicit Auicenna: Quàm diu apparuerit nigredo, dominatur obſcura fœmina, & ipſa eſt prior vis noſtri lapidis: quia niſi primò fiat nigrum, non fit album vel rubeum, eò quòd rubeum ex albo & nigro eſt compoſitum.

Sequitur opus dealbationis: Et qualiter lapis noſter debeat dealbari. capitulum absq[ue] fuco.

Audi Roſarium: Medicina noſtra eſt vna in eſſentia, & in agendi modo: quoniam neceſſarium eſt, quod illa eadem medicina, ſcilicet alba, nũquam fit rubea, nec poteſt rubificari, niſi primò fuerit alba. Et ratio huius eſt: quia nemo poteſt tranſire per primum ad tertium niſi per ſecundum. Sic etiam non eſt tranſitus de nigro ad citrinũ, niſi per album: quia citrinum

ex multo albo, & puriſſimo nigro eſt compoſitum. Ideoque hanc medicinam albam & rubeam facere nequimus, niſi primò fuerit nigra, & deinde alba etiam: medicina alba & rubea non differt inter ſe in eſſentia, ſed in eo tantùm differunt, quòd rubea maiorem inducit ſubtiliationem, & longiorem decoctionem in regimine ſui ignis. Et hoc eſt ideo, quia finis operis albi, eſt principium operis rubei, & quod completum eſt in vno, incipiendum eſt in alio. Nam totum magiſterium noſtrum vno modo incipitur & finitur, ſcilicet coquendo. Hinc dicit Roſarius: Argentum viuum ex ære noſtro ſublimatum, ex quo omnia fiunt, eſt aqua munda & tinctura vera. Nam ex ære noſtro fit ſulphur album, quod æs noſtrũ dealbat, & quo ſpiritus retinetur ne fugiat. Illud autem ſulphur non poterit æs noſtrum rubificare, niſi priùs operatus fueris ad album, eò quòd ſolum ſulphur album æs noſtrum dealbat. Quare liquet, quod tanta erit pulchritudo æris noſtri, quanta fuerit albedo ſulphuris. Ideo in Turba Philoſophorum dicitur: In colore albo ſpiritus vniuntur, quod fugere nequeunt. Quare præcipitur: Dealbate latonem, & rumpite libros, ne corda veſtra corrumpantur. Terra namque cum aqua putrefit & mundatur. Quæ cùm mundificata fuerit nigredo, recedit & dealbatur. Et tunc peribit tenebroſum, & vir aſcendit ſuper mulierem, & aufert

...strum magisterium ...modo incipit & finit ...fol. 294.

...ta.

...albate latonem fol. 41.

& aufert ſibi ſuam nigredinem. Et ſic tunc Mercurius: id eſt, ſeruus fugitiuus penetrabit corpus, & ſpiritus conſtringetur in ſiccum, & tunc ceſſabit nigrum corrumpens, & deformatum, & fiet album & lucidum. Hinc Philoſophi in Turba dicunt:

Magneſia noſtra cùm dealbatur, ſpiritus fugere non permittit, nec æris vmbram vlterius apparere. Ipſa namque eſt ſulphur album fixum, quod omnia corpora tingit, perficit, & conuertit in album.

Hinc dicit Philoſophus: Si fuerit argentum viuum purum, coagulabit illud vis ſulphuris albi non vrentis, in album: & illud eſt res optima, quam poſſunt habere operantes Alkimiam, & conuertunt illud in album: quia natura continet in ſe naturam, & vero matrimonio copulatur ad inuicem. Et non eſt niſi ſola vna natura, quæ in vnoquoque gradu operationum ſuarum in aliam cõuertitur naturam: eò quòd natura naturâ lætatur, & gaudet, & natura naturam ſuperat, & natura continet naturam, docens eam præliare contra ignem. Nec tamen ſunt diuerſæ naturæ, nec plures: ſed vnà tantùm natura eſt, habens in ſe naturas & res omnes, quibus ſufficit ad artem noſtram: quia vno ordine natura opus ſuum incipit & finit.

Qualiter lapis noster debet rubificari, audi Rosarium.

p. 12. P. 1.

Nisi primò dealbaueris æs nostrum, ipsum rubeũ facere nequitis: quia nemo potest transire de extremo ad extremum, nisi per mediũ. Hoc est dicere: nemo potest venire de nigro ad citrinum, nisi per album, eò quòd citrinum ex multo albo & purissimo nigro est compositum. Dealba ergo nigrum & rubifica album, & habebis magisterium. Quoniam sicut annus „diuiditur in quatuor partes, sic etiam opus no„strum benedictum. Nam primò est Hyems, id „frigidum & humidum, & pluuiosum. Secun„dum tempus est Ver, quod est, calidum & hu„midum & floridum. Tertium tempus est Æ„stas, quod tempus est calidum & siccũ: id est, „rubicundum. Quartum tempus est Autum„nus, quod est tempus frigidum & siccum, & „tempus colligendi fructum. Hac dispositione tingimus res naturales donec fructum afferãt ad vota: quia iam Hyems transijt, imber abijt, noxque recessit, & flores apparuerunt in terra nostra, & tẽpus putationis aduenit. Sed cùm stamus suprà rosam albam, solum sortiemur effectum istum, conuertendo corpora metallica, & ægra in albũ arte & operatione. Et cùm videris illam albedinem supereminentem, lætus & certus esto, quod in illa albedine rubedo est occultata. Et hanc rubedinem nõ oportet ex-

Diuisio Anni in partes 1. p. fol. 12.

tet extrahere, sed solo igne regere, vsque quo totum fiat rubeum: Et sic consequenter patet, quòd color rubedinis creatur maximè ex cō-plemento digestionis. Quia sanguis non generatur in homine, nisi priùs diligēter coquatur in epate, & post illam rubedinem de cætero nequaquam imponas aquam vel rem aliquam aliam, quousque ad complementum rubedinis decoquatur. Nam tempore æstatis & fructuum, inundatio aquarum pluuialiũ corrumpit fructum, quare oportet igne sicco absque humore comburere, donec rubificetur rubedine perfecta: igitur noli cessare quanuis rubeũ aliqualiter tardauerit apparere. Quia sicut prima digestio stomachi omnia dealbat, sic secunda digestio quæ fit in epate, omnia rubificat. Quare liquet ex primis dictis, quod igne augmentato post albedinem, ex primis coloribus habebis rubedinem: in medio tamen colorum illorum apparebit citrinum. Sed ille color citrinus non est stabilis: quia post citrinum mox oritur rubeum: quo apparente, opus nostrum est completum: quoniam tunc habebit virtutem masculi, & conuertit omne corpus incompletum in verum solificum.

Hinc dicit Philosophus: Si fuerit sulphur mundum & clarum cum rubore, & fuerit in eo igneitas simplicis non vrentis, erit res optima, quam recipere possunt Alchimistæ, vt ex eo faciant aurum, &c.

Iterum de elementorum naturali & reciproca circulariq; vicinitate ad inuicem.

Albertus Magnus dicit: Non est silendum, quòd in omnibus quæ se habent ad inuicem circulariter per generationem, facilior est eorum transitus, eò quòd in pluribus habẽt conuenientiam.

Hinc est quod ex argento faciliùs fit aurum, quàm ex alio metallo: bene ergo ordinauit natura, vt elementa circulariter sibi communicarent qualitates, quatenus circulares transmutationes ex ipsis fierẽt, & ex circulari transmutatione elementorum fieret. Vt puta terra communicat suam siccitatem igni, ignis verò caliditatem suam aëri, aër humiditatem suam aquæ, aqua verò communicat suam frigiditatem terræ, & terra iterum siccitatẽ suam igni. Et sic circulariter materia terræ appetit esse sub forma ignis: quia ignis quasi sitiens naturaliter agit in terram, & cõuertit materiam terræ in suam formam. Iterum eadem materia terræ, appetit esse sub forma aëris, qui aër est quasi naturaliter sentiens ignem. Et ideo agit in ignem & terream materiam. Et ignis, qui fecerat terram in suam formá, tunc illa materia naturaliter appetit esse sub forma aquæ. Aqua hoc sentiens agit in aërem, & in illam materiá, quæ fuit ignis, aëris & terræ, & sic conuertit in suam formam. Tunc illa materia naturaliter appetit

fol. 411.

appetit esse sub forma aquæ: aqua hoc sentiēs, agit in aërem, & in illam materiam quæ fuit ignis, aëris, & terræ, & sic conuertit in suam formam. Cùm ergo illa materia fuerit in omnibus formis elementorum fabricata, appetit naturaliter simul omnes. Elementa hoc sentientia, & quasi rixantia naturaliter omnia volunt simul esse: quia sunt actiua, & passiua & contraria. Ex illa igitur cōtrarietate & rixa, destruuntur formæ elementales, & remanent sub forma elementali. Sed quo ad se: id est, per circularem transmutationem materia elemētorum efficitur elementatum.

Hinc beatus Thomas de Aquino de forma elementorum, in eodem corpore coniunctorum ita dicit: Vidi & feci per artificium natura cooperante. Nam accepi quoddam sulphur, « quod erat naturæ igneæ, & transmutaui ipsum « in aquam puram, quam per artem iterum trans- « mutaui in aërem & in aquā, & cùm volui trans- « mutare in terram, vt terra purior fieret, inueni « quendam lapidem rubeum, clarissimum, dya- « phanum & lucidum, & in eo conspexi omnes « formas elementorum, & etiam eorum contra- « rietates in illa materia lapidis, nescio qua ex virtute nisi ex appetitu.

Ex rubedine enim respexi formam ignis: ex diaphanitate formam aquæ, & ex luciditate formam aëris.

Vnde Arnoldus ad propriā 10. dicit: Beatiss.

ſime pater, Hermes Philoſophus dicit: Quòd metalla ex quatuor elementis conſiſtunt, & quodlibet elementum in ſua materia abundat ex quatuor elementis, cùm elementum ſimplex non nobis dare actum ſit. Etiam in materia metallorum oportet, quòd elementa habeant vnam materiam communem corporum, quæ ſit communis formæ elementorum, ita vt per ipſa poſſint tranſmutari.

Et illa eadem materia quæ erat aquæ, ſit aëris, terræ, & ignis. Sunt ergo quatuor qualitates ſiue virtutes progredientes ab eſſe elementorum, & quælibet iſtarum poteſt dici de materia elementali: & iſtæ virtutes ſunt, calefaciendi, infrigidandi, ſiccitatis & humiditatis. Et duæ iſtarum qualitatum ſunt actiuæ, ſcilicet calidum & frigidum: duę verò paſſiuæ, ſcilicet humidum & ſiccum. Sunt ergo duo elementa per comparationem ad res elementales, ſcil. ignis & aqua actiua, & quaſi duo paſſiua, ſicut terra & aër. Quantum ergo inter ſe ſunt actiua & paſſiua, & communicant in natura.

Hinc eſt quod vnum elementum communicat ſuam qualitatem alteri, vt ſic circulando qualitatem illius poſſit conuertere in ipſum, & tranſmutatur. Eſt etiam ſciendum quòd commune eſt omnibus metallis, quòd ipſorum materia eſt valde propinqua ad inuicem in natura, in virtute, & potentia.

Hinc dicit Albertus Magnus: Quia in naturæ ope-

ræ operibus didicit proprio visu, quòd ab vna origine fluunt aquæ viuæ, & in quadam parte fuit aurum, & in alia argentum, quæ tamen materia fuit vna, sed diuersus fuit locus in calore. Ideo diuersitas loci depurationis metalli, diuersitatem secundùm speciem fuerit operata.

Recapitulatio totius operis Alchimiæ, & lapidis nostri secundùm intentionem omnium Philosophorum.

Plato dicit: Artifex nostri operis primò debet lapidem soluere: deinde coagulare, quoniam opus nostrum nil aliud est, quàm facere perfectam solutionem & coagulationem. Vnde Rosarius dicit: Nisi quodlibet vertatur in aquam, nullatenus peruenit ad perfectionem. Ideo nonnunquam oportet vti aliqua commixtione & contritione in toto nostri operis regimine, sed solùm versari circa aquam permanentem, cuius vis est spiritualis sanguis: id est, tinctura sine qua nihil fit. Conuertitur enim in nostra operatione corpus in spiritum, & spiritus in corpus. Sic enim mixta in vnum reducuntur & se inuicem vniunt. Nam corpus incorporat spiritum per sanguinis tincturam: quia omne quod habet spiritum, habet & sanguinem.

Nam omnis res cuius radix est terra, & aqua fit moriens. Hoc est dicere, terra fit aqua, & vincunt eum aquæ qualitates, sic est solutio

corporis, & coagulatio ſpiritus, & econtrà. Nam vnam habent operationem: quia non ſoluitur vnum, niſi coaguletur reliquum. Ideo in principio operis tu aduna Solem per Lunam, & coagula per Solem, quoniam inde apparebunt effectus, eò quòd pars inferior deprimitur, cùm naturaliter ſuperiora inferioribus dominantur.

Hinc dicit Hali Rex & Philoſophus: Hæc ambo, ſcilicet ſolutio corporis, & congelatio ſpiritus, erunt in vna operatione, & non fit vnum ſine altero. Ratio eſt, quia corpus & anima, quando ſimul coniunguntur, vtrumque eorum agit in ſuum ſocium. Verbi gratia, cùm terra & aqua ſimul coniunguntur, conatur aqua diſſoluere terram, cum ſua humiditate, ſua virtute & proprietate, quæ in ea eſt, facit terram ſubtiliorem, quàm priùs erat: & reddit terram ſibi ſimilem in corpore, ita vt fiat aqua, & econuersò, aqua inſpiſſatur cum terra, & fit ſimilis terræ in denſitate, quia terra ſpiſſior eſt quàm aqua. Ideo dicit Albertus in Secretis ſecretorum:

Scias inter ſolutionem, & coagulationem ſpiritus nullam eſſe differentiam temporis, nec opus diuerſum, ita quòd vnum non fiat ſine alio, quemadmodum inter aquam & terram, non eſt aliqua pars diuerſa, nec temporis differentia, quo cognoſcatur in earum operationibus, vt vna ab alia ſeparetur, ſed eſt vna

& eadem

& eadem operatio, & fiunt ſimul. Ideo Arnoldus dicit: Opus lapidis noſtri eſt ipſius diſſolútio, ſciens, quòd nullo modo materia lapidis poſſit deſtrui, quin ſub aliqua remaneat forma. Vnde ſoluta prima forma corporis, immediatè inducitur noua forma, quæ quidem in colore eſt nigra, in odore fœtida, in tactu ſubtilis. Hæc enim ſunt ſigna perfectæ ſolutionis, & putrefactionis corporis: eò quòd calor agens in humidum primò conuertit in nigredinem, quę nigredo eſt caput Corui, & hoc eſt principium operis noſtri. Et ſic lapis diſſoluitur in aquam, quæ aqua Mercurius noſter, & Philoſophorum vocatur.

Hinc dicit Hali Rex: Compoſitio noſtri magiſterij, eſt coniunctio ſiue matrimonium ſpiritus congelati, cum corpore ſoluto: & ſua coniunctio, & ſua paſſio fit ſuper ignem. Nam caliditas eſt eiùs nutrimentum, & anima non amat corpus, nec cum eo coniũgitur omnimoda coniunctione, niſi per mutationem vtriuſque, & hoc fit virtute ignis & caloris, per conuerſionem ſuarum naturarum. Hinc dicit Morienes: Magiſterium noſtrum non eſt aliud, niſi extractio aquæ à terra. Et econtrà aquæ ſuper terram, donec putrefiat terra cum ſua aqua, quæ cûm putrefacta fuerit, & mundificata, totum magiſterium, Deo auxiliãte, bene dirigitur. Hinc Plato dicit: Accipite lapidem noſtrum, & in tabellas tenues coaptate, & ponite

Signa veræ solutionis & perfectæ putrefactionis. fol. 461. 1. p. fol. 416.
Nigredo
2. p. fol. 188.

in vaſe noſtro bene clauſo, & aſſate eum igne leui, donec confringatur. Et ſciatis quòd totum magiſteriũ nil aliud eſt, quàm facere perfectam ſolutionem & coagulationem: hoc eſt dicere, primò ſoluere, deinde vt aqua congeletur, ad calorem Solis decoquere.

Sequitur modus proijciendi.

Qualiter lapis noſter proijci debet ad metalla. Ponatur pondus vnius denarij ſuper decem pondera Mercurij vulgi, loti cum ſale & aceto, & exſiccato. Deinde ponatur in crucibulo ſuper ignem, & quando Mercurius incipit feruere & fumigare, tũc ſtatim proijce medicinam tuam albam ſuper Mercurium fuſum, & tunc medicina incipit ſe fundere in superficie in modum olei. Deinde illud oleum citò intus ingreditur, & tunc Mercurius in colore diuerſificatur, & congelabitur in forma vitri albi: quem Mercurium ſic vitrificatum extrahe ab igne. quo infrigidato, ſumatur vnũ pondus, & proijciatur ſuper 60. pondera Iouis fuſi, tunc ſtatim euenient ſtellæ quæ citò tranſibunt. Tunc bene cooperiatis crucibulũ cum carbonibus viuis, & ſtet in illo igne per quartale vnius horæ. Deinde extrahatis, & fundite, & erit pulcherrimum album, & delectabile.

Sequitur modus proijciendi lapidem rubeum.

Fundatis mediam vnciam Mercurij, & dimidiam

midiam vnciam Iouis, quodlibet seorsum: deinde pone tuam medicinam super Iouem fusum, & stet sic mixta in crucibulo aliquantulum, vt bene se incorporent: & debent esse tres crucibuli, vnus, in quo est medicina cum Ioue mixta: in secundo debet esse Mercurius crudus dimidia pars vel duæ. Tertium crucibulum debet esse vacuum. Deinde medicina existens cum Ioue in crucibulo proijciatur in aliud crucibulum vacuum. Tunc statim Mercurius euacuetur ad crucibulum, vbi est medicina cum Ioue, vt bene moueatur, vt bene permisceatur. Deinde totum repone ab igne, & permitte infrigidari extra ignem. Alia verò crucibula semper stent ad ignem. Et cùm Mercurius fuerit infrigidatus, medicina euacuetur in crucibulum vacuum. Deinde euacuetur aliud crucibulum, in quo fuit medicina, & apponatur Mercurius. Et sic semper procedendum est, quousq; medicina congelauerit Mercurium: quo congelato in vitrum rubeum & diaphanum, & transparens, huius vitri rubei ponatis vnum pondus super 44. pondera Iouis fusi, & erit valde bona proportio. Et faciatis cum eo eodem ordine, quo suprà fecistis in proiectione medicinæ albæ. Et est notandum, si est metallum frangibile, tunc debetis plus addere de corpore imperfecto, scilicet de Ioue vel Saturno, si proiectio fuit super Saturnum. Et sic potestis per eundem modum de

omnibus alijs metallis facere. Et ſcire debetis, quod additionem corporis imperfecti debetis addere paulatim, & in debita proportione & quantitate. Quia ſi nimium apponeretis, tũc oporteret vos ipſum effundere: quoniam aliter non remaneret corpus imperfectum & ſuperfluum.

Sequitur de lapidis noſtri multiplici virtute, & ineffabili eius medicinali effectu, & operatione, & multiplicatione.

Menander Philoſophus dicit: Cùm ad finem operis noſtri perueneris, non indigebis operis noſtri reiteratione, cùm eius actio fortior ſit actione ignis, eò quòd totum cõſumit, quod non facit ignis artificialis: quia ignis artificialis habet ligna, & vegetabilia, & conſumit ea, non tamen omnes rerum partes, ſed dimittit cineres & carbones. Sed medicina noſtri lapidis non dimittit aliquid in rebus, ſed res totaliter conuertit à ſua forma in ſuam eſſentiam. Eſt enim medicina noſtra ſicut fauilla ignis, quæ in actu augmentatur, & augetur in quantitate, vt dicit Hermes. Et in tantùm augmentatur & multiplicatur, quòd oportet operantem ex illo ab actione ceſſare ad tempus tædio affectus. Et hoc eſt venenũ, de quo Philoſophi iactauerũt, cum quo lapides viuificauerunt, quorum naturę fuerunt diminutæ, & reduxerũt eos ad naturam temperatam.

Quare

Quare honora lapidem nostrum. Hermes dicit: Cùm lapis noster ad suum terminum peruenerit, nihil eo subtilius videtur.

Non ergo miremini, si corpora super cœlestia sunt in se incorruptibilia, cùm in inferioribus, in natura incorruptibilitas sit reperta, nullique aliorum corporum inferiorum subiecta.

Nam si lapis noster staret in igne vsq; ad nouissimum diem, nunquam consumeretur, nec transmutaretur. Et subdit idem Hermes, dicens: Cùm ad eius finem perueni, tale gaudiũ mihi fuit, quale nunquam diebus vitæ meæ habueram, videns, quòd tanta essentia sine elementali materia in his inferioribus possit detineri. O natura maxima creaturarũ, quæ continet quod ignis non potest.

Qualiter medicina nostra lapidis curat omnes morbos, & infirmitates, & modus vtendi ea.

Modus vtendi medicina talis est secundùm omnes Philosophos. Si vis nostra medicina vescendo vti, tunc recipe de Elixir nostro pondus duorum florenorum ducatorum, ad vnam libram alicuius confectionis, & comede de ista confectione in hyeme pondus vnius drachmę: Quod si feceris, omnes infirmitates corporales, ex quacunque causa siue calida, siue frigida fuerint, depellit. Et conseruabit

ſanitatem, & iuuentutem in homine, ac ex homine ſene facit iuuenem, & facit cadere canos crines. Item noſtrum venenum Philoſophicum curat lepram confeſtim. Phlegma diſſoluit, ſanguinē mundificat, viſum & omnes ſenſus acuit, & ingeniū miro modo ſuper omnes medicinas Philoſophorum. Quare noſtra medicina æſtimationem non habet, quoniam omnia facta ſunt propter hominem, &c.

Præſcriptus tractatus, eſt per quendam doctorem in famoſa ciuitate Lypſiæ commorantem, ex vetuſtiſſimo libro exſcriptus. Qui liber antiquus, fuit quondam Caroli quarti Romanorum Imperatoris, ex quo etiam laborare fecit lapidem noſtrum, & perfectiſſimè adimpleuit. Qui etiam multa monaſteria diuerſorum ordinum multasq; egregias collegiatas Eccleſias & cathedrales erexit & fundauit, &c.

INCIPIT LIBER ROSARIVM PHILOSOPHORVM,

Compoſitus, & in vnum compilatus diligentiſſimè.

VI deſiderant artis Philoſophicæ ſcientię maioris cognitionem veriſſimam habere, libellum hunc diligentiùs inſpiciant, & ſæpiſſimè perlegant, & optatum proſperum conſequentur. Audite

Audite hæc filij priſcorum Philoſophorum, quam altiſſima poſſum voce libet proclamare. Venio namq; vobis præcipuum humanarum rerum ſtatum aperire, ſecretiſſimum omnium ſecretorum, totius Mundi theſaurum, non ficte nec irriſoriè, ſed certiſſimè & humaniſſimè palam ipſum efficiam. Quapropter vos mihi talem exhibeatis audiendi deuotionem, quale vobis afferam doctrinæ magiſterium: nempe eorum quæ vidi proprijs oculis, & manibus meis palpaui, aliquod nunc poſſum vobis rectius teſtimonium perhibere. Quidam & confidentius quàm fallaces multi iactatores, qui poſt multas tandem expenſas & labores, nullum ſibi niſi miſerabilem inueniunt effectum. Clarè ergo vobis loquor & apertè, quatenus tàm periti quàm etiam imperiti valeát ex hoc magiſterio ſecretum intelligere. Nec meritò poterit me quiſquá blaſphemijs afficere: Nam cùm antiqui Philoſophi tàm obſcurè quàm & confuſè ſcripſerunt, ita vt nedum intelligantur, ſed nec conuenire videantur, quatenus precioſiſſimam artem hanc inquirentes, aut fallerent, aut à propoſito deterrerét. Ego quidem remota omni fallacia & obſcuritate, vobis planè experimentũ omne ante oculos apponam veriſſimum, ſimul & cum Philoſophorum ſentẽtijs, ad propoſitum adductis ipſum quamoptimè facientibus, quatenus res de qua agitur, eo apertior fiat & clariùs intelligatur.

Allocutio ad filios Doctrinæ

Et quidem

obſcuritas antiquorũ Philoſofor. librorum.

Vnde primò notum facimus, omnes extra naturam operantes, deceptores esse, & in re non debita laborare. Porrò ex homine non nascitur nisi homo, & ex bruto non nisi brutum, & omne simile profert non nisi suum simile. Quapropter qui de proprio non habet, de alieno ad libitum suum habere non potest. Hoc autem dicimus, vt nemo amittat suam pecuniam. Nam cùm quidam decepti sint ingenij sui tarditate, & ad inopiam deducti, alios tentant etiam seducere, & ad miseriam compellere. Consulo autem, vt nemo se arti huic intromittat ad inueniendum, nisi principium veræ naturę & eius regimen agnoscat, qua cognita pluribus non indiget rebus, nisi vna, nec magnas requirit expensas, quoniam vnus est lapis, vna medicina, vnum vas, vnum regimen, vnaque dispositio. Et scias quòd ars est verissima. Porrò Philosophi nunquam studuissent tot colorum diuersitates, & ordinem exprimere, nisi vidissent & tetigissent. Quare illud repetimus: Omnes extra naturam laborantes deceptos esse ac deceptores. Igitur in natura nostrum sit exercitium, & incêtum obsequium: quia lapis noster de re animali, vegetabili & minerali. Vnius ergo esto voluntatis in opere naturæ, nec modò hoc, modò illud attentare præsumas, quia in rerum multitudine ars nostra non perficitur. Quantumcunque enim diuersificentur eius nomina, tamen

men ſemper vna ſola res eſt, & de eadem re: non enim introducitur in naturam, quod in ea non eſt de ſua natura. Quare oportet eſſe neceſſarium, vt agens & patiens ſint in genere res vna & eadem: In ſpecie autem altera & diuerſa, ſecundùm Mercurium, quo diuerſificatur mulier à viro, quia licet in vno genere conueniant, tamen inter ſe habent differentiam diſtinctam, vt differunt materia & forma. Materia namque patitur actionem, forma verò agit ſibi aſſimilans materiam. Ideo materia naturaliter appetit formam, ſicut mulier virum, & turpe pulchrum. Sic liberius complectitur corpus ſpiritum, vt ad ſuam perueniat perfectionem. Cognoſcendo ergo radices naturales, melius facies ex eis opus tuum: quia non poſſum alio modo lapidem noſtrum exprimere, nec alio nomine nominare. Patet ergo ex præmiſſis, quòd lapis noſter eſt ex quatuor elementis: Et habent eum tàm diuites quàm pauperes, & inuenitur vbique, & aſſimilatur omnibus rebus, & eſt compoſitus ex corpore, anima, & ſpiritu: & conuertitur de natura in naturam, vſque ad vltimum ſuæ perfectionis gradum.

Dixerunt etiam quòd lapis noſter ſit ex vnare, & verum eſt: nam totum magiſterium fit cum aqua noſtra: ipſa namque eſt ſperma omnium metallorum, & omnia metalla reſoluuntur in ipſam, vt eſt oſtenſum.

Item: Sal metallorum eſt lapis Philoſophorum: lapis enim noſter eſt aqua congelata in auro & argento, & repugnat igni, & reſoluitur in aqua ſua, ex qua componitur in genere ſuo. Ergo reductio corporum in primam materiã, ſeu in argentum viuum, non eſt alia niſi congelatæ materiæ reſolutio, per quam ſeratura aperitur per ingreſſionem vnius naturæ in aliam. Vnde Philoſophi dixêre: Solem nihil aliud eſſe, quàm maturum argentum viuum. » Nam in Mercurio ſunt ſolùm duo elementa » actu, ſcilicet terra & aqua, quæ ſunt paſſiua. E» lementa autem actiua, vt aër & ignis, ſunt in ea » in potentia ſolùm. Sed quoniam iſta in Mercurio mundo deducuntur de pura potentia ad actum, ſecundùm debitam digeſtionẽ, & proportionalem decoctionem, tunc fit aurum. » Quare in auro ſunt quatuor elemẽta in æquali » proportione aptata: & ideo ibi eſt ſulfur matu» rum & actiuum. Ars autem noſtra iuuat naturam, ſuper adminiſtrando Mercurio Aurum maturum, in quo (vt dictum eſt) eſt ſulphur maturum & optimè digeſtum: à natura autem per opus naturæ.

Arnoldus: Quicunque velit ad hanc ſcientiam peruenire, & non eſt Philoſophus, fatuus eſt: quia hæc ſcientia non eſt, niſi de occultis Philoſophorum.

Senior: Ars enim illa in Dei potentia reſeruata, quæ Laycis eſt inimica.

Vndo

Vnde Geber: Non ergo hæc ſcientia pauperi & egenti conuenit: ſed potius eſt illis inimica.

Secundò Politicorum dicit Philoſophus: Impoſſibile eſt indigentem Philoſophare.

Duplex eſt via in iſta arte ſecundùm Philoſophos: ſcilicet vniuerſalis & particularis. Via vniuerſalis eſt facilis & rara. Et eſt talis quæ ex principijs veris & naturalibus educitur: quibus virtus ſeminaria & reformatiua ſtatim, & in momento indurat Mercurium, & quodlibet metallum debitè præparatum tingit in verum aurum vel argentum, ſecundùm quòd talis virtus primordialiter ad ſuum finem fuerit actiuorum ad paſſiua coniunctione.

Secunda verò via dicitur particularis, & eſt difficilis & laborioſa. Nota, licet Alchimia in via vniuerſali partim ſit naturalis, partimque artificialis, magis tamen eſt naturalis: quia natura in via veræ Alchimiæ nil alienum vel extraneum introducitur: quia natura habet in quod operatur, eò quòd actiua iunguntur paſſiuis per competentem vnionem ſeu applicationem, cætera verò natura per ſe operatur.

Plato, lapis noſter eſt res quam ignis non tetigit, à qua noſter Mercurius ſurgit.

Tria ſunt genera laborantium artem Alchimicam, ſcilicet Alchimiſta, Lauchimiſta & Lachrimiſta. Non omnis qui dicit, recipe, recipe, intrabit in artem, quia vnum tantùm eſt reci-

pe: vnum corpus non intrat alterum.

Gratianus: Accipe hoc & hoc, & fac sic & sic, & habebis hoc, & illud est verum apud omnes Philosophos. Vnde Philosophus: Primum verbum recipe recipe, multos errores fecit. Ideo primum opus est dissoluere rem lapidis: id est, Mercurium non vulgi.

Arnoldus: Fatui autem intelligentes ad literam dicta Philosophorum cæcutiunt, & non inueniunt nisi mendacium, & tunc dicunt: falsa est scientia, quia tentauimus & nihil inuenimus. Et tunc sunt sicut desperati, & vilipendunt libros & scientiam: Et ideo scientia vilipendit eos, quia scientia nostra de occultis naturæ, non habet inimicum nisi ignorantem. Versus:

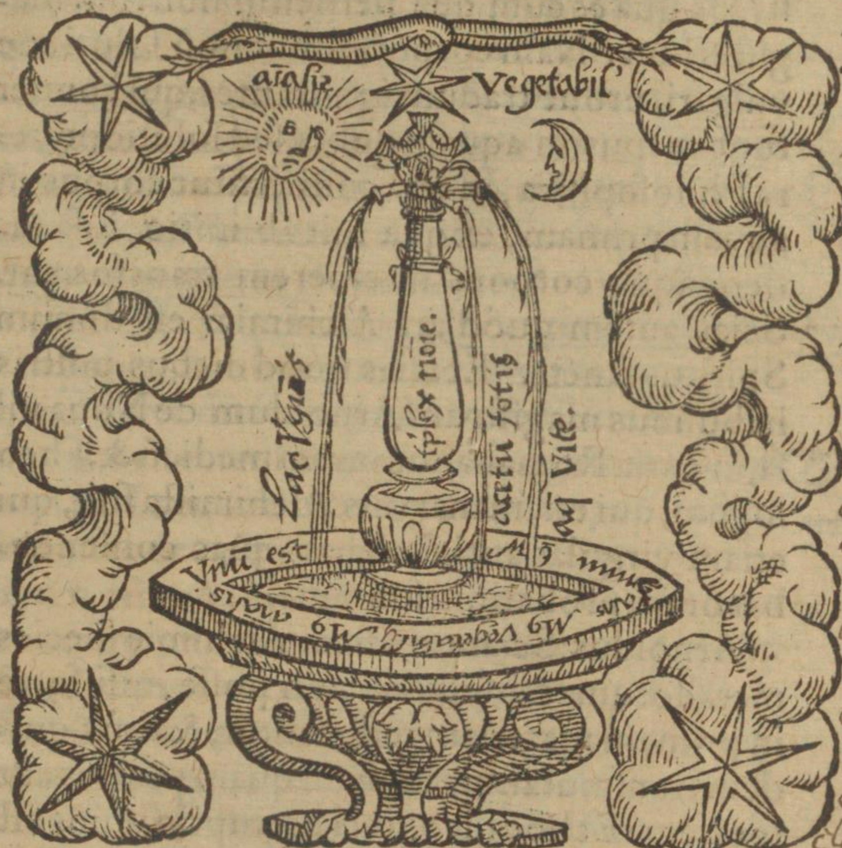
Hic lapis exilis extat, precio quoque vilis,
Spernitur à stultis, amatur plus ab edoctis.

Sicut & Alphidius dicit: Scito quòd hunc lapidem, de quo hoc arcanum agitur, Deus non posuit magno precio emẽdum, quoniam in via eiectus inuenitur, quatenus tàm à paupere quàm à diuite haberi possit, vt ratione & scientia ad eum quisque possit leuiter peruenire. Argentum viuum non est lapis. Vnde Constantinus: quia fusibilis, ergo non est lapis. Argentum viuum est ignis, vnde Philosophus: Scitote ergo, quòd argentum viuum est ignis, corpora comburens magis quàm ignis.

Wir

Wir sind der metall anfang vnd erste natur/
Die kūst macht durch vns die höchste tinctur.
Keyn brunn noch wasser ist meyn gleych/
Ich mache gesund/ arm vnd reych.
Vnd bin doch jtzund gyfftig vnd tödlich.

Mineralis.

Succus lunariæ, Aqua vitæ, Quinta essentia, Ardens vinum, Mercurius vegetabilis, omnia idem sunt: Succus lunarię fit ex vino nostro, quod paucis filijs nostris notū est, & cum illo fit solutio nostra, & fit aurum potabile no-

ſtrum mediante illo, & ſine illo nequaquam. Corpus namque imperfectum conuerſum eſt in primam materiam, & iſtæ aquæ coniunctæ cum aqua noſtra faciunt vnam aquam mundam, claram, omnia mundans, omnia tamen neceſſaria in ſe continens: & iſta eſt cara & vilis, de qua & cum qua perficitur noſtrum magiſterium. Nam corpora ſoluit non ſolutione vulgari, prout tradunt ignorantes, qui conuertunt corpus in aquam nubis, ſed ſolutione vera Philoſophica, in qua conuertitur corpus in aquam primam, ex qua fuit ab initio, ipſa eadem aqua corpora in cinerem transformat. Scias autem quòd ars Alchimiæ eſt donum Spiritus ſancti. Et ſcias quòd diebus noſtris habuimus magiſtrum Arnoldum de Noua villa, in curia Romana, ſummum medicũ & Theologum, qui etiam magnus Alchimiſta fuit, qui etiam virgulas auri faciebat, quas conſentiebat omni probationi ſubmitti.

Arnoldus: Sciant artifices Alchimię ſpecies metallorum tranſmutari non poſſe, niſi fortè in primam materiam reducantur, & tunc quidem tranſmutantur in aliam quam priùs erant ſpeciem. Et hoc ideo, quia corruptio vnius eſt generatio alterius, tâm in artificialibus quàm in naturalibus. Ars enim imitatur naturam, & in quibuſdam corrigit & ſuperat eam, ſicut iuuatur natura infirmi medicorum induſtria.

Speculum: Venerabili ergo vtimini natura, quo-

quoniam non emendatur natura, niſi in ſua natura: cui alienum nolite introducere, nec puluerem, nec aliquam aliam rem: quippe quia diuerſæ naturæ lapidem noſtrum non emendant, nec intrat in eum quòd non ſit ortum ex eo, quoniam ſi aliquid extranei ſibi apponatur, ſtatim corrumpitur, & non fit ex eo quod quæritur. Vnde notifico, quod niſi ſimiles res initio coquendi receperis, & abſque manuum contritione ſubtiliaueris, donec omnia aqua fiant, nondum opus inueniſti. Quare ſcire facio precioſiſſimum arcanum ſtudentibus, vt non fatigentur in vanum, quia hoc magiſteriũ nihil aliud eſt, quàm coquere argẽtum viuum, & ſulphur, donec vnum fiat argentum viuum, quod defendit ſulphur à combuſtione, ſi fuerit vas bene clauſum, ita quòd argẽtum viuum non poſſit euaneſcere, nec ſulphur poſſit comburi, nec deuaſtari: quia argentum viuum noſtrum eſt aqua clariſſima noſtra. Et videmus per exemplum in aqua communi, quòd omne quod cum ea coquitur, nunquam comburitur donec ipſa aqua conſumatur, quantumcunq; etiam ipſe ignis ſit fortis. Et quando aqua conſumpta eſt, hoc quod in vaſe eſt comburitur: & ideo Philoſophi iuſſerunt claudere os vaſis, vt aqua benedicta noſtra non exhalaret, ſed defenderet à combuſtione, hoc quod in vaſe eſt: Aqua verò cum illis poſita rebus, prohibuit ne ignis combureret, & factæ ſunt illæ res.

Quantò magis flamma occupatur, tantò magis aqua in intimis abſconditur, ne ignis calore lædatur; aqua verò in ſuo ventre eas recipit, & ignis flammam ab eis repellit. Iubeo autem omnes inueſtigatores huius artis, in principio facere ignem leuem, donec facta ſit patientia inter aquam & ignem. Et poſtquam videris aquam fixam ſine aſcenſione aliqua, non cures qualis ſit ignis, ſed bonum eſt regere cum patientia, donec ſpiritus & corpus vnum fiant, ita quòd corporea fiant incorporea, & incorporea corporea. Ergo aqua eſt illa res quæ dealbat, & rubere facit. Aqua eſt quæ occidit & viuificat. Aqua eſt quæ comburit & candidat. Aqua eſt, quæ diſſoluit & congelat. Aqua eſt quę putreſcit & poſtea facit germinare nouas, & diuerſas res. Vnde, fili, moneo te, quòd totum intentum tuum ſit in decoctione aquæ, & ne tædeat te, ſi vis habere fructum, & non cures de alijs reb. vanis niſi de ſola aqua. Coque ipſam paulatim putrefaciendo, donec mutetur de colore ad colorem perfectum. Et caue quòd in principio non combures ſuos flores, nec ſuam viriditatem: & noli citò perficere opus tuum. Et nota, quòd ianua tua bene & firmiter ſit clauſa, vt ille qui eſt intus euolare nõ poſſit, & Deo concedente, ita peruenies ad effectum. Natura facit ſuam operationem paulatiuè: ego verò volo quòd tu ita facias, imò ſecundùm naturam tua ſit imaginatio. Et vide

ſecun-

ſecundùm naturam, de qua regenerantur corpora in viſceribus terræ. Et hoc imaginare per veram imaginationem & non phantaſticam. Et vide ſimiliter quo calore fit decoctio eorũ, ſi eſt violentus vel ſuauis.

Geber de veritatis inueſtigatione.

Conſiderauimus in noſtris voluminibus ex ſecretis & naturalibus potentijs, & naturalium proprietatibus, etiam per experientiam noſtram inuẽtione inueſtigationis materiam omnino certam. Non enim omnino inuenimus aliud, niſi quòd ea ex quibus elicitur noſtra medicina, in corporibus tranſmutandis, habeat in ſe has qualitatum proprietates.

Primò quòd habeat terram ſubtiliſſimam in ſe, & incõbuſtibilẽ, aptamq; ad figendũ omnimodè fixã cum ſuo proprio radicali humore.

Secundò: humiditatem aẽream & igneam, vniformiter coniũctam, ſic, quòd ſi vnum fuerit volatile quod & reliquum. Et quod ipſa humiditas eſt ſuper omnes humiditates, expectans ignis calorem vſq; ad ſui ſufficientis inſpiſſationis cineris complemẽtum, quoad indigentiam ipſius cum permanentia inſeparabili terræ ſcilicet annexæ ſine euaporatione.

Tertiò, quòd humiditatis diſpoſitio naturalis ſit talis, quòd per beneficium ſuæ homogeneitatis, in omnibus ſuarum proprietatum differentijs, terram habet annexam conuerſione vtriuſque, quia in alterutris homoge-

neitate ſit contemperatum virtuoſè,& vnione totali,& vinculo connexionis inſeparabilis æqualiter poſt finalis præparationis gradum fuſionem bonam præſtet. Quartò,quòd hæc homogeneitas ſit tantæ puritatis eſſentiæ, & àb omni re combuſtibili ſeu vrente artificialiter emundata, quòd omnia cum quibus coniungitur per minima non comburat, ſed à combuſtione præſeruet. Quintò,quòd clarã & ſplendidam habeat tincturam in ſe albam, rubeam, mundam, & incombuſtibilem, ſtabilem & fixam,quòd ignis nequaquam valeat ipſam permutare, nec ſulphura aduſtiua ſeu acuta corrodentia corrumpere, nec perfraudare. Sextò, quòd totum compoſitum inſeratum cum ſuo complemento finali ſit tantæ ſubtilitatis materiæque tenacitatis,quòd poſt finalem ſuę decoctionis termini iniectionem tenuiſſimæ maneat fuſionis,ad modum aquæ,& penetrationis profundæ vſque ad vltimæ rei permutabile, cuiuſcunque fuſionis ipſum extitit in complemento, & cum vicinitate & affinitate ſua adhæreat ſuo fumo naturaliter, cum inſeparabili conſolidatione, contra impreſſionem ignis in ipſa hora ſua, ſpiritualiter corpora in ſui naturam reducens.

His conſideratis inuenimus inueſtigatione noſtra ſeptem proprietates rerum in noſtro lapide neceſſarias & opportunas: Et ſunt hæ: oleagineitas, materiæ tenuitas, affinitas, radicalis

prietates rerum
nostro lapide st 7.

calis humiditas, puritas, claritas, Terra figens, & Tinctura.

Prima verò differentiarum proprietas est ipsa Oleagineitas, dans in proiectione vniuersalem fusionem & apertionẽ medicinæ. Nam primum quidem necessarium est post proiectionem medicinæ, est ipsius medicinæ subita & conueniens fusio, quæ cum oleagineitate naturali perficitur & inuisceratur.

Secunda est materiæ tenuitas, siue ipsius subtilitas spiritualis, tenuis siue fluens infusione ad instar aquæ, penetrans in profundum rei alterabilis. Quia secundò post fusionem medicinæ, necessaria est ingressio eius immediatè.

Tertia est Affinitas siue vicinitas, inter Elixir & rem transmutandam, dans inhærentiam in obuiationem sui similis & retentionem. Quia tertiò post medicinæ ingressionem, immediatè adhærentia conueniens est & necessaria.

Quarta est radicalis Humiditas & ignea, congelans & consolidans partes retentas cum adhęrentia sui similis, & vnione omnium partium consimilium inseparabiliter in ęternum: quia quartò post adhærentiam, opportuna est partium consolidatio sua radicali humiditate viscosa & necessaria.

Quinta est Puritas & Claritas mundificata, dans splendorem eminentem in combustio-

ne existenti, non adiunctis post consolidationem partium putrificatarum quæ relinquuntur, quòd ignis agens actualis habeat comburere omnes superfluitates extraneas non consolidatas: quare sequitur putrefactio immediatè, & est necessaria.

Sexta est Terra figens, temperata, tenuis, subtilis, fixa, incombustibilis, dans fixionis permanentiam, in solutione adhærens, secum stans & perseuerans contra ignem: quia sextò necessaria est fixio post purificationem & opportuna.

Septima est Tinctura dans colorem splendidum & perfectum, album & citrinum intensum, dans lunificationem & solificationem rerum trãsmutabilium: quia septimò post fixionem necessarius est, & vltimus color tingens seu tinctura, colorans materiam conuertibilem in verum aurum vel argẽtum cum omnibus suis differentijs certis & notis.

Calidius Philosophus de aqua nostra dicit: Est enim ignis, quia omnia comburit & terit, argentum viuum est acetum. Vnde Socrates in Turba dicit: Prima vis est acetum: id est, argentum viuum. Vnde Turba: Si corpus absque aceto super ignem ponatis comburetur: id est, absque argento viuo. Turba dicit: Est acetum acerrimum quod facit corpus merum sine quo nullus color venit.

Nota

Nota bene: In arte noſtri magiſterij nihil eſt celatum à Philoſophis excepto ſecreto artis, quod non licet cuiquam reuelare: quod ſi fieret, ille malediceretur, & indignationẽ Domini incurreret, & apoplexia moreretur. Quare omnis error in arte exiſtit, ex eo quod debitam materiam non accipiunt. Igitur venerabili vtimini natura, quia ex ea & per eam & in ea generatur ars noſtra, & non in alio: & ideo magiſterium noſtrum eſt opus naturæ & non opificis. Et ſic qui neſcit principiũ, finem

non consequitur: & qui nescit quid quærit, nescit etiam quid inueniet.

Scias ergo quòd æs, quod est Philosophorum aurum, est aurum eorum. Dixit autem Senior: Aurum nostrum non est aurum vulgi. Quæsiuisti autem de viriditate, putans quòd æs esset corpus leprosum propter illam viriditatem quam habet. Vnde enim tibi dico quòd totum illud, quod est perfectum in ære est, illa sola viriditas quæ in ipso est, quia illa viriditas per nostrum magisterium vertitur citò in verissimum aurum nostrum, & hoc experti sumus. Nullo tamẽ modo poteris lapidem præparare absque duenech viridi & liquido, quod videtur in mineris nostris nasci. O benedicta viriditas, quæ cunctas res generas: vnde noscas quòd nullum vegetabile, atq; fructus nullus apparet germinando, quin sit ibi viridis color. Similiter scias, quòd huius rei generatio viridis est, quare Philosophi germen ipsum appellauerunt. Et similiter eam aquam vocauerunt suæ purificationis seu putrefactionis, & veritatem dixerunt, quia cum sua aqua putrificatur seu purificatur à sua nigredine: abluitur & album reddit ipsum, postea rubeum. vnde scias quòd nulla fit tinctura vera nisi ex ære nostro. Coque ergo ipsum cum sua anima, tere, coque, reitera, donec spiritus coniungatur cum suo corpore, & vnum fiant, & habebis intentum. Sapientes autem multa nomina illi impo-

impoſuerunt, ſed tu cõſidera illam ſolam rem, quæ argento viuo & corporibus adhæret, & habebis ſcientiam veram. Sed vt non erres, ſcias quid ſit adhærere in corporibus. Aliqui dixerunt, quòd argentum viuum vulgi adhæret in corporib. quod eſt falſum. Putant enim ſe intelligere capitulum Gebris de argento viuo, vbi dicit: Cùm in rebus cæteris exquirentes, non inuenimus inuentione noſtra rem aliam magis quàm argentum viuum corporum naturis amicari, &c. Hoc autem totum intelligendum eſt de argento viuo Philoſophico. Ipſum enim ſolum adhæret in corporibus, & nullam aliam rem inuenire potuerunt Philoſophi antiqui, nec moderni inuenient aliam rem, quæ corporibus adhæret, niſi argentum viuum Philoſophicum. Quoniam argentum vulgare non adhæret in corporibus, imò corpora adhærent ipſo argento viuo. Et hoc eſt verum per experientiam, quia ſi coniungitur argentum viuum vulgi cum aliquo corpore, argentum viuum manet in natura propria, aut recedit, & non vertit corpus in ſuam naturam: & ideo non adhæret corporibus, ſed corpora adhærent ſibi. Et propter hoc multi ſunt decepti in operando in illo argento viuo vulgi. Quia lapis noſter ſcilicet argentum viuum occidentale quod prætulit ſe auro & vicit illud, eſt illud quod occidit & viuere facit. Scias ergo quòd argentum viuum coagulatum, mor-

tificatum propria natura, est pater mirabilium omnium huius magisterij nostri, & est spiritus & corpus: id est, spirituale corpus, quia sublimatione ascendit. Et hoc est quod Geber dixit: Consideratio veræ rei quæ omnia perficit, est consideratio electorum puræ substantiæ argenti viui. Sed ex quibus maximè hæc argenti viui substantia elici possit, solet quæri. Et nos respondentes dicimus quòd in his in quibus est, ex illis elicitur. Ergo, fili, considera, & vide vbi sit illa substantia, & istam accipe & non aliam, si peruenire desideras ad verum intellectum, &c. Dico tibi in charitate Christi, quòd nullo modo inuenire potuimus, nec Philosophi similiter inuenire potuerunt aliquam rem perseuerãtem in igne, nisi solam illam vnctuosam humiditatem perfectam non cremabilem. Et illa quando est præparata, vt oportet, omnia corpora quæ tangit, ducit ad verissimum solare complementum, & super omnia corpora, & maximè Lunam.

Radix artis, est sapo sapientum, & est minera omnium salium, & dicitur sal amarum: quia oritur de minera maris, & est acutior omnibus salibus in suo genere, quia est minera, & cum eo calcinantur corpora & spiritus, & cum eo fiunt resolutiones & coagulationes Elixir.

»Geber: Nota, quòd nullum argentum potest fieri nisi omnia priùs soluantur. Secun-

dò, quòd

dô, quòd nulla solutio debet fieri, nisi in san- «
guine proprio vel appropriato: id est, in aqua «
Mercurij, quæ dicitur aqua draconis. Ter- «
tiò, quòd illa aqua draconis debet fieri per a- «
lembicum sine omni alia re addita: & quòd in «
faciendo ipsum est maximus fœtor. Quartò, «
quòd cum illa aqua potest solui amalgama, cor- «
pus & spiritus, cinabrium, & breuiter omnia «
& singula quæ sunt de natura ipsius. Quin- «
tò, quòd illa aqua debet esse munda: ergo non «
debet fieri, nisi de dracone purgato; purgatur «
autem draco ipsum ter eleuando, & inde i- «
psum viuificando. Sextò, quòd oportet vt so- «
lutum putrefiat in calido & humido: id est, in «
fimo equino, ex hac oritur vna nigredo. Se- «
ptimò, quòd coaguletur in sicco Solis in hu- «
mido: id est, in balneo Mariæ. Octauò, quòd «
tempus perfectionis Elixir est ad minus vnus «
annus. Est tamen videre, quod debet esse tem- «
pus fœtus humani in vtero matris. Nonò, «
quòd Mercurius nullo modo interficitur, nisi «
cum odore corporis perfecti rubei ad rubeũ, «
& albi ad album: & quòd corpus potest dare «
pondus suo pondere remanente.

Quatuor sunt quibus opus nostrum completur, videlicet pondus, ignis, corpus & spiritus. Decimò, quòd omnes receptæ sunt spernendæ in arte. Vndecimò, quòd rebus præparatis in vase positis, erit ludus puerorum, & quod in vno vase potest magisteriũ adimpleri.

Item quicunque habet Mercurium verum, habet Elixir, & quòd Elixir eſt Mercurius mortificatus, ſeu fixus cum odore corporis, quia draco nõ moritur niſi cum fratre & ſorore ſua. Item nota, quòd oportet omnino, quòd de corpore fiat Mercurius: id eſt, quòd fixum fiat volatile cũ volatili: id eſt, cũ Mercurio mundo, & eſt neceſſe quòd plus ſit de volatili quàm de fixo, à duplo vſque ad quintuplum vel ſextuplum vſque ad decimum, & non vltra. Et quantò plures ſunt partes volatiles, tantò tardius fixantur, & fixum fit volatile in ſpacio vnius menſis. Et nota quòd non poteſt eſſe Elixir, niſi corpus & ſpiritus tranſeant per omnia elementa: id eſt, per naturas omnium elementorum, vt priùs fiant terra, poſtea aër: id eſt vapor, tertiò aqua, quartò ignis: infixa quòd fugiat ab igne: nam ignis vocatur omne illud quod non fugit ignem, & quod in igne non marceſcit, nec conſumitur.

Qui vult inueſtigare huius artis ſecretum, cognoſcere eum oportet materiam primam noſtrorum corporum, alioquin labore ſuo fruſtrabitur.

Prima materia corporum non eſt Mercurius vulgi, ſed eſt vapor vnctuoſus & humidus. Nam ex humido fit lapis mineralis, & ex vnctuoſo fit corpus metallicũ. In talem namque vaporem vnctuoſum oportet vt corpora conuertantur, & in conuerſione corpora interimuntur,

terimuntur, & granum corporis in mortẽ prosternitur, & totaliter mortificatur. Et hoc fit mediante noſtra aqua alba & rubea. Et ſic intellige, niſi granum frumenti: id eſt, granum corporis proiectum fuerit in terram: id eſt, in ſuam primam materiam: id eſt, in vnctuoſum vaporem vel Mercurium Philoſophorum & ſapientum, &c. Et talis vapor dicitur lapis in capitulis librorum notus, & principium materiæ noſtræ operationis, & ſulphur vnctuoſum, ex quo in complemento extrahitur quinta eſſentia, Mercurius, tingens omne corpus in Solem vel Lunam, ſecũdùm quod lapis fuit finaliter præparatus. Item nota, quòd quaſi omnes Alchimiæ Sapientes antiqui, quoniam multa dixerunt, concludunt de ſale, quod dicunt ſaponem Sapientum, & clauiculam quæ claudit & aperit; & iterum claudit & nemo aperit: ſine qua clauicula dicunt neminem in« hoc ſeculo poſſe peruenire ad perfectionem« huius ſcientiæ: id eſt, niſi ſciat ſalem poſt ſuam« præparationem calcinare. Et dicunt quòd de-« bet eſſe in loco temperato per tres dies, vt ca-« lor ignis & fumoſitates euaporent. Et ergo ex hoc concludo, quòd omnis bona & perfecta medicina Alchimię & Elixir, ſeu puluis, oportet quòd ſit in modum ſalis, & ſit ſal, & habeat virtutem ſalis, & ſit létiſſimæ fuſionis & penetrationis, proiecta ſuper corpora metallorum, fuſa vel ignita. Et hoc Geber etiã monet, cùm

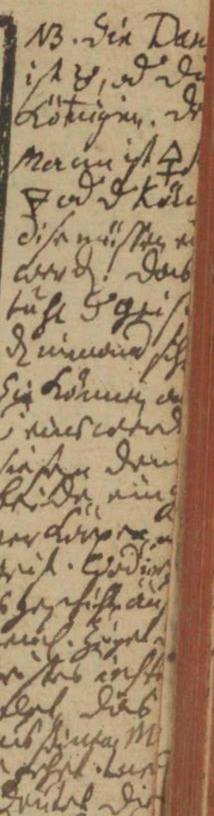
dicit: Oportet quòd medicina sit velocioris fusionis quàm Mercurius, ita quòd citius fluat ante Mercurij fugã. Et quòd ignis ipsum consumere nec destruere possit. Et tunc dicitur sal fusibile, & oleum incõbustibile, & sapo sapientum. Item: Nota, sal metallorum transmutat Mercurium in verum Solem & Lunam. Et sic sal animalium trãsmutat quodlibet animalium in veram temperantiam & optimam complexionem. Ignis fimi est causa agens in opere digestionis lapidis nostri, nec valet ignis balnei Mariæ, quamuis etiam temperatissimus sit, loco illius. Vnde Alphidius dicit: Igne coquere quem tibi ostendam, est se abscõdere in equorum stercore humido, quod est sapientũ ignis, humidus & obscurus, & est calidus in secũdo & humidus in primo gradu. Cuius ignis proprietas est non destruere oleum: id est, materiam, sed augmẽtat propter suam temperatam humiditatem. Solus enim ille calor est æqualis & tẽperatus, & talis est summè necessarius in generatione istius rei. Vnde Geber dicit: Quia sunt fumi subtilissimi, & temperata indigent decoctione, vt in seipsis secundũ æqualitatem inspissentur. Solus enim calor temperatus est humiditatis inspissatiuus & mixtionis perfectiuus, & non super excedẽs. Nam generationes & procreationes rerum naturaliũ habent solum fieri per temperatissimum calorem & ęqualẽ, vti est solus fimus ęquinus humidus & calidus.

Hermes

O Luna gön mir dein gemahel zu werden,

Spūs ē qui viuificat,

O Sol ich sol dir billich zu gehorsam stan,

Hermes libro quarto Tractatuum.

Oportet illum qui introduci vult in hanc artem & ſapientiam occultam, arrogantiæ vitium à ſe repellere, & pium eſſe ac probum, & profundum rationis, hominibus humanum, & ſereni vultus & hilarem: ſalutare diligenter, ac arcanorum permanentium, ſibi patentium obſeruatorem. Fili, prius ante omnia moneo te, Deum timere, in quo diſpoſitionis tuæ viſus eſt, & adiuuatio cuiuslibet ſequeſtrati.

verte folium

Geber libro perfecti magisterij.

„Artificem huius scientiæ, oportet esse sub-„tilissimi ingenij, & naturas metallorum & eo-„rum generationes, infirmitates & imperfe-„ctiones in suis mineris scire & cognoscere, an-„tequam perueniat ad hanc artem. Non autem „ad ipsam indagandam accedat artifex grosso „ingenio & duro repletus, nec cupidus, nec a-„uarus in sumptibus vel expensis. Nec vir du-„plex animo, sine felle & ceruice, vel mente va-„riabilis, nec nimis festinus aut capitosus: Sed „doctrinæ filius, vir subtilissimo ingenio deco-„ratus, sufficienter locuples, largus, sanus, fir-mus in proposito & constans, patiens, mitis, longanimis & temperatus. Alphidius: Scito, „fili, quòd istam scientiam habere non potes, „quousq; mentem tuam Deo purifices, & sciat „Deus te habere certum animum ac rectum, & „tunc Mundo dominari te faciet. Aristoteles: „O si Deus sciret fidelem mentem in homine, „vtique reuelaret sibi arcanum.

Corrector Fatuorum.

Vnicuique arti scoriam imitari necesse est, illius naturæ cognoscere cuius rei sit natura, & sic ars imitatur suam naturam. Scias fatue per artem ipsa dignoscitur natura, nec emendari potest: nam naturæ non imitatori impossibile esset Philosophorum secreta ad perfectũ finem peruenire.

Hermes

Hermes & Geber.

Qui hanc artem ſemel perfecerit, ſi deberet viuere mille millibus annis, & ſingulis diebus nutrire quatuor millia hominum non egeret. hoc confirmat Senior, dicens: Eſt ita diues habens lapidem de quo Elixir fit, ſicut qui habet ignem poteſt dare ignem cui vult & quando vult, & quantum vult ſine ſuo periculo & defectu. Ariſtoteles vigeſimo de anima: Naturaliſſimum & perfectiſſimum opus eſt generare tale quale ipſum eſt.

Tabula ſcientiæ maioris.

In primis habetur in Leone noſtro viridi vera materia, & cuius coloris ſit, & vocatur Adrop, Azoth, aut Duenech viride.

In ſecundo habetur ſimiliter, & in trigeſimo qualiter corpora ſoluuntur in argẽtum viuum Philoſophorum: id eſt, in aquam Mercurij noſtri & fit vnum corpus nouum. In quarto, habetur putrefactio Philoſophorum, quæ nunquam fuit viſa diebus noſtris, & vocatur ſulphur. In quinto, habetur qualiter maior pars iſtius aquæ, facta eſt terra nigra & fœculenta, de qua loquuntur omnes Philoſophi. In ſexto, habetur qualiter iſta terra nigra in principio ſtabat ſuper aquam, & paulatiuè ſubmerſa eſt in fundo vaſis. In ſeptimo, habetur qualiter iſta terra ſoluta eſt in aquam iterũ in colore olei, & tunc vocatur oleum Philoſophorum.

In octauo habetur, qualiter natus eſt draco in nigredine, & paſcitur Mercurio ſuo, & interficit ſeipſum, & ſubmerſus eſt in eo, & aqua aliquãtulum dealbatur, & iſtud eſt Elixir. In nono habetur, qualiter aqua mundatur totaliter à nigredine & remanet in colore lactis, & multi colores apparent in nigredine. In decimo habetur, qualiter illæ nebulæ nigræ quæ erant in vaſe ſupra aquam, deſcenderunt in corpus ſuum vnde exierunt. In vndecimo habetur, qualiter ille cinis factus eſt albiſſimus, vt marmor coruſcans, & illud eſt Elixir ad album & fœtus eſt cinis. In duodecimo habetur, qualiter illa albedo cõuerſa eſt in rubedinem tranſparentem vt rubinus, & iſtud eſt Elixir ad rubeum. Et ſi vis bene intelligere, totum opus lege de parte in partem, & videbis mirabilia. Hæc omnia vidi in diebus noſtris vſq; ad leonem. Ego non dixi omnia apparentia & neceſſaria in hoc opere, quia ſunt aliqua quę non licet homini loqui. Depinxi tamen vſque ad complementum, licet non viderim. Scio quia de neceſſitate opus ad talem perueniat naturã. Et impoſſibile eſt hoc ſciri, niſi à Deo ſciatur, aut à magiſtro qui eum doceat. Et ſcias quòd hæc eſt longiſſima via, ergo patientia & mora ſunt neceſſariæ in noſtro magiſterio. Argentum viuum eſt ſal commune vnde Roſarius dicit: Sal commune aurum & argentum ſoluit, & auget in auro rubedinem, & in argento albe-

to albedinem, & mutat æs à corporalitate ad ſpiritualitatem, & cum ea re calcinantur corpora. Vnde Lumen luminum: Si hoc ſal omnipotens Deus non creaſſet, nõ perficeretur Elixir, & vanum eſſet ſtudium Alchimicum. Nota, quatuor ſunt Mercurij, videlicet Mercurius crudus, Mercurius ſublimatus, Mercurius Magneſiæ, & Mercurius vnctuoſus. Sed Magneſia eſt Luna plena. Mercurius Philoſophorum: id eſt, materia in qua continetur Mercurius Philoſophorum. Et eſt ille quem natura paululùm operata eſt, & in metallicam formam formauit, tamen imperfectum reliquit. Hæc ille: Notandum quòd talis res quæ dicitur medium ingreſſionis, quæ neque eſt perfecta, neque ex toto imperfecta. Quia ex nihilo nihil fieri poteſt, & quòd natura non perfecit in ipſa, ipſe artifex adiuuando naturam ipſam poteſt reducere de imperfectione ad perfectionem. Et ille dicitur lapis inuiſibilitatis, lapis ſanctus, res benedicta. Geber.

Argentum viuum aduſtionem non habet. Eſt ergo eius depuratio terreſtreitatis & aquoſitatis remotio per ingenium, quod ſi fuerit purum, coagulabit illud vis ſulphuris albi non vrentis, in argentum: & illa eſt res optima vt per artificium ex eo fiat Elixir ad argentum. Si autem fuerit ſulphur rubeum optimum naturæ non vrentis, erit res optima, vt fiat ex eo Elixir ad aurum. Tale ſulphur eſt ſulphur

noſtrum & ſapientum, & non reperitur ſuper terram, niſi quod ex illis corporibus extrahitur. Arnoldus: Sulphur quod eſt occultum in argento viuo, eſt dans formam auream ipſi argento viuo per virtutem coloris ſulphuris mineralis eius extrinſeci. Auicenna: Tale ſulphur non reperitur ſuper terrá, niſi illud quod eſt in corporibus. Ideo corpora illa ſubtiliter præparentur, vt ſulphur habeamus ſuper terram. Nam corpus perfectum per noſtrum magiſterium iuuat & perficit imperfectum, ſine mixtione alicuius rei extraneæ. Aliàs ſulphur cuiuſcunque generis fuerit, fuſionem rectam impedit, vt patet in ferro, quia non funditur, quia ſulphur fixum in ſe habere dignoſcitur. Si verò fixum non fuerit, fuſionem rectam anticipans, impeditur ab igne & comburitur & euaporat, vt patet in plumbo & in alijs corporibus infirmis. Ideo ſulphur vulgare non eſt de veritate noſtræ artis, neque de perfectione eius, quoniam perfectum impedit in omnibus operationibus ſuis. Vnde Geber: Sulphur nunquam niſi calcinetur poteſt figi: & cùm fuerit calcinatum, nullam dat omnino fuſionẽ. Senior: Sulphur & arſenicus non eſt vera medicina huius magiſterij, quia non complẽt nec perficiunt, vt ſufficienter notum eſt de omnibus minoribus mineralibus. Albertus: Sulphuris proprietatis eſt Mercurium congelare & cum Mercurio perficere. Sed tinctura ſolũ

exiſtit

exiſtit ex duob. perfectis corporibus, ex quibus ſulphura illa elici poſſunt.

Philoſophus: Fundamentum artis eſt Sol, & eius vmbra. Morienes dicit: Tres ſpecies ſufficiunt ad totum magiſterium, ſcilicet fumus albus: id eſt, vis quinta, ſcilicet aqua cœleſtis: & Leo viridis: id eſt, Æs Hermetis & aqua fœtida, quæ mater eſt omnium metallorum, ex qua & per quam, & cum qua præparant Philoſophi ipſum, ſcilicet Elixir in principio & in fine. Has igitur tres ſpecies ad eius cōfectionem nemini detegas. Sed ſtultus hoc magiſterium tractat circa quálibet aliam rem. Arcanum Philoſophorum ſecretiſſimum. Hermes pater Philoſophorum dicit: Tres partes habet Philoſophia, ſcilicet Solem, Lunã, Mercurium. Ex illis coniunctis pater Hermes ſciuit conficere tincturam. Iohannes de Aquino: Qui auri deſtructionem ignorat, conſtructionem eius ex curſu naturę neceſſario habet ignorare: faciliùs itaque eſt aurum conſtruere quàm deſtruere. Qui verò ſine his tincturam efficere credit, cæcus procedit ad practicam, ſicut aſinus ad cœnam. Quia corpus non agit in corpus, nec ſpiritus in ſpiritum, eò quòd forma non recipit impreſſionem à forma, nec materia à materia, quia ſimile in ſuo ſimili non habet actionem & paſſionem, cùm neutrum eorum ſit dignius altero, quia par in parem non habet imperium. Vnde Ariſtoteles: Nulla eſt

generatio vera nisi ex conuenientibus in natura. Quoniam res non fiunt nisi secundùm earum naturam. Nunquam enim sambucus profert pira, nec rubus mala granata: Nec arbor mala bonos potest facere fructus. Item dicit Philosophus: Mercurius noster conuertitur in omnem naturam vel naturas, cum quib. iunctus fuerit vel diuisus.

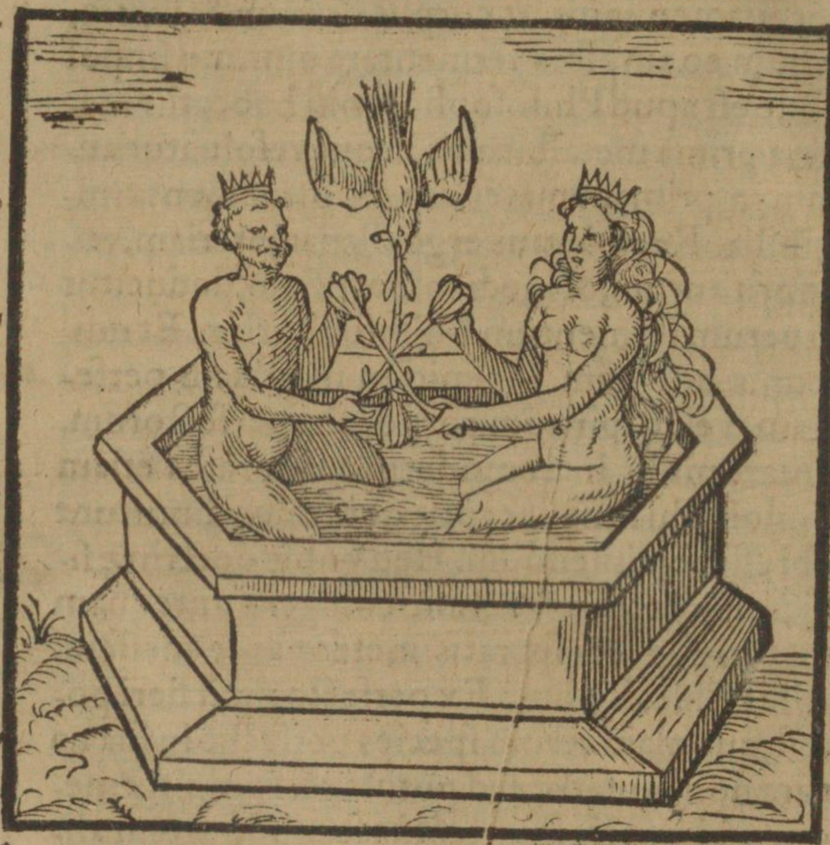
Philosophus: Qui aurũ scit destruere quod peramplius non erit aurum, ille ad maximum arcanum peruenit. Alius dicit Philosophus: Difficile est aurum destrui, difficillimè construi, facilius est destruere accidentale quàm essentiale. Aurum est totum Mercurius, quod patet ex ipsius pondere: & ex ipsius Mercurij facili combinatione: ergo in ipso est totalis & radicalis Philosophorum intentio & voluntas. Has enim virtutes & excellentias acquisiuit mediante calore cœli & planetarum motu, quas per se creare est impossibile nisi per accidens. Ad hæc autem omnia in Mercurio, si artifex opus incipit peruenire quidem posset cum meditatione, suffragio ignis, & ingenio, quod laboris est copia. Albertus: Vnde patet quod multa quãtitas argenti viui est causa perfectionis in corporibus. Multa verò sulphureitas, scilicet immunda, est causa perfectionis & corruptionis. Euclides vir sapientissimus nobis consuluit vt nihil operemur nisi in Sole & Mercurio simul iunctis, in quibus

lapis

lapis Philosophorum consistit. Ex perfecto nihil fit, quia iam perfectum est, prout ista natura seu artificium, habemus exemplum in pane. Panis fermentatus & coctus, est perfectus in suo statu seu esse, & ad suum vltimum finem peruenit, nec ex eo plus poterit fermentari sicut est in auro, aurum purum deductum est per examen ignis in corpus firmum & fixum, & cum eo amplius fermentare omnino impossibile est apud Philosophos, nisi habeatur materia prima metallorum, in qua resoluatur aurum in primam materiam, & in elementa miscibilia. Recipiamus ergo illam materiam, vnde erit aurum, & mediante artificio, deducitur in verum fermentum Philosophorum. Et mutemus hoc cum ingenio in materiam perfectam, vel in spiritum corporum perfectorum. Quare multi inter modernos laborátes etiam Philosophi sunt decepti, quia opus dimittunt vbi esset incipiendum. Heu vobis doctrinæ filij, qui speratis fructum colligere antequam maturi sunt, & speratis metere ante messem. Alius Philosophus: Ex perfecto nihil fieri potest, quoniam rerum species perfectæ in sua natura non mutatur, sed potiùs corrumpitur: neque ex imperfecto penitùs secundũ artem aliquid fieri potest. Ratio est, quia ars primas dispositiones inducere non potest, sed lapis noster est res media inter perfecta & imperfecta corpora, & quod natura ipsa incœpit, hoc per-

artem ad perfectionem deducitur. Si in ipso Mercurio operari incœperis, vbi natura reliquit imperfectum, inuenies in eo perfectionem, & gaudebis.

Perfectum non alteratur, sed corrumpitur. Sed imperfectum bene alteratur: ergo corruptio vnius est generatio alterius.

Speculum: Necesse est quòd lapis noster extrahatur de natura duorum corporum, antequam de eo fiat Elixir completum: quoniã est necessarium quòd Elixir magis sit depuratum, &

tum, & digestum quàm aurum & argentum, eò quòd ipsum habet conuertere omnino à perfectione diminuta in aurum Philosophorum vel argentum, quod ipsa minimè perficere possunt. Quia si de perfectione sua alteri darent, ipsa imperfecta remanerēt, eò quòd non possunt tingere nisi in quantum se extendunt: quoniam nulla res dealbat, nisi secūdùm suam albedinem: nec vlla res rubificat, nisi secundùm suam rubedinem. Et ideo ad hoc fiunt opera in lapide nostro vt melioretur eius tinctura in eo plus, quàm in sui natura. Et etiam vt fiat Elixir iuxta Sapientum allegoriam compositum ex speciebus limpidis condimētum, antidotum, medicina & purgamentum omniū corporum purgandorum, transformādorum in lunificum & solificum verum. Hermes.

Ibi fit coniunctio duorum corporum, & est necessaria in nostro magisterio. Et si vnum istorum duorum corporum tantùm non esset in nostro lapide, nunquam aliquo modo tincturam daret. Ideo dicit Philosophus, portauit eum ventus in ventre suo. Planum est ergo quod ventus est aër, & aër est vita, & vita est anima: id est, oleum & aqua. Arnoldus: Ordines inter quantitatem ignis experimētum demonstrat mediocrem. Quoniam in solutione ignis semper erit lenis, in sublimatione mediocris, in coagulatione tēperatus, in dealbatione continuus, in rubificatione fortis. Si ve-

conjunctio duplex fol. 138.

Ventus portavit in ventre suo. fol. 258. 156.

1. p. fol. 53. 223.

oleum & V.

gradus Δ. 1. p. fol. 8.

rò iſtis neſcienter erraueris, caſum ſæpiſſime & laborem deflebis. Oportet ergo vt ſedulus operi inſiſtas: quoniam ars ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte ſimiliter. Sed & ſoli complemento intẽdas, alia prætermittas. Sanctus Thomas de Aquino: Eſt autem materia lapidis aqua groſſa. Agens autem eſt calor aut frigus congelans illam aquam. Idem: Et credas precioſiores eſſe lapides qui procedunt ab animalibus, quàm alij.

Lumen luminum: Nullum tamen genus lapidum poterit præparare, abſque duenech viridi & liquido quod valet, & in mineris noſtris naſcitur. Raſis:

„ Fili, contemplare altiſſima mundana, quæ „ ſunt à dextris & à ſiniſtris, & aſcende illuc vbi „ lapis noſter inuenitur, & in illo monte qui fert „ omne genus pigmentorum & ſpecierum ſimiliter & minera.

Malchamech: Lapis qui eſt in hoc opere neceſſarius de re animata eſt. Hunc inuenies vbique in planitie, in montibus & aquis, & habent eum tàm diuites quàm pauperes. Eſtque viliſſimus atque cariſſimus, creſcit ex carne & ſanguine, quam precioſus homini ſcienti illum! Ex theſauro Philoſophiæ: Dixerunt Philoſophi, quòd lapis noſter eſt ex ſpiritu, corpore & anima, & verum dicunt. Nam corpus imperfectum dixerunt corpus, fermentum animam, & aquam ſpiritum, & bene quidem.

Nam

Nam corpus imperfectũ per se est corpus graue & infirmum & mortuum. Aqua est spiritus, corpus purgans, subtilians & dealbans. Fermentum est anima quę corpori imperfecto vitam tribuit, quam priùs nõn habebat, & in meliorem formam perducit. Corpus est Venus & fœmina, spiritus est Mercurius & masculus, anima est Sol & Luna. Corpus habet liquefieri in primam materiam suam, quæ est Mercurius, vt dicit Morienes: Mercurius noster non habetur nisi ex corporibus liquefactis, liquefactione non vulgari, sed ea tantùm quæ durat donec coniuges vero matrimonio socientur & vniuntur, & hoc vsq; ad albedinem. Morienes dicit: Accipe flegmaticũ & colericum, & terite sanguineum cum eis donec sanguineum fiat cœlum tingens. Hermes: Intelligite filij sapientum, quòd hic lapis preciosissimus clamet: Protege me, protegam te: largire mihi ius meum vt te adiuuem. Sol enim meus & radij mei intimi sunt in me. Luna verò mihi propria est, & lumen meum omne lumen superat, ac mea bona omnibus bonis sunt sublimiora. Gaudet & lætitiam, & diuitias, & delitias optátibus largior multas, & cùm quid inquiro, agnoscunt: eos intelligere facio, & diuinam vim possidere facio.

Ego gigno lumen, tenebræ autem naturæ meæ sunt, nisi metallum meum esset siccum. Omnia corpora mei indigent, eò quòd ea

liquefacio: eorum rubiginem deleo, & ſubſtantiam extraho. Me igitur & filio meo coniuncto, nil melius ac venerabilius in Mundo fieri poteſt.

i.e Auro

Vaſis diſpoſitio ad opus noſtrum conueniens ſecundùm traditionem cuiuſdam Ferrarij nomine dictum.

Fiat concha vitrea rotunda, cuius fundus paruæ ſit quantitatis ad modum parapſidis. Et in medium eius ſpōdilium formetur zona vitrea circundans eam. Et ſuper illam zonam paries fundetur rotundus æquè diſtans à conchæ pariete ad groſſitiem cooperculi ipſius conchæ, ita quòd in diſtantia hac cadat paries coopertorij largè ſine preſſura. Altitudo verò parietis huius ſit ad menſuram altitudinis parietis conchæ, aut parum plus aut parum minus. Formentur verò duo coopertoria ad menſuram huius concauitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo ſit æqualis, & ſit quælibet duarum magnarum palmarum, & figura eorum vna ſcilicet piramidalis: In quorum capitibus duo æqualia ſint foramina, vnum videlicet in vno, & alterum in altero, in quib. ambobus poſſit cadere vna gallinæ penna. Eſt autem tota vaſis intentio, vt poſſit remoueri ſecundùm artificis voluntatem coopertorium illius: & quòd iunctura ſit ingenioſa, per quam ſine lutatione aliqua, non pateat

ſpiritibus:

ſpiritibus: id eſt, Mercurio & lazmer egreſſio. Specialis intentio ſuper hoc eſt, vt concha inferior cum ſpondilibus ſuis vſque ad medium ſubintret coopertorium ſuum.

Hermes: Draco non moritur niſi cum fratre & ſorore ſua interficiatur, non per vnum ſolùm, ſed per ambo ſimul, ſcilicet per Solem & Lunam.

Philoſophus: Mercurius nunquam moritur niſi cum ſua ſorore interficiatur: id eſt, cum Luna vel Sole illum congelare oportet. Nota quòd Draco eſt argentum viuum, extractum à corporibus, habens in ſe corpus, animam & ſpiritum, ſuper quo dicit: Draco non moritur niſi cum fratre ſuo & ſorore ſua: id eſt, Sole & Luna: id eſt, ſulphure extracto habente in ſe naturam humiditatis & frigiditatis ratione Lunæ, cum illis Draco moritur: id eſt, argentum viuum ab eiſdem corporibus extractum à primordio, quę eſt aqua permanens Philoſophorum, quæ fit poſt putrefactionem, & poſt ſeparationem elementorum: & aqua illa alio nomine dicitur aqua fœtida.

Vnde Philoſophus: Omnia fert ſecum quæ indiget hæc aqua fœtum. Ariſtoteles ſecundo Phyſicorum: Ridiculum eſt ex perfecto facere imperfectum melius.

Bonellus Philoſophus: Æs quod prædixi non eſt Æs, neque ſtannum vulgi, ſed eſt verum opus noſtrum. Quia oportet corpori ma-

gnesiæ misceri vt coquatur & teratur cum aqua vitæ, donec diruatur. Habere autem vos oportet huius filij artis aquam multam, & hoc continuò, donec per partes aquæ apposuisti, & maxima pars terræ fuerit soluta. Auicenna: Quod fit spirituale in vase sursum ascendit. Quod verò spissum & grossum in vase remanet deorsum. Et nisi corpus ita denigraueris & destruxeris, donec aqua non vult misceri ei, vel recipi à terra, nihil consequeris. Nam quando fit puluis spiritualis in vase, manet deorsum. Ideo nisi omnia vertas in puluerem spiritualem nondum eam contriuisti. Et quod facis in albo corpore, fac & in rubeo: quia hæc medicina est in essentia vna, & in modo agendi similiter vna. Versus:

Aes in aquam puram nil plus perficere cura,
Tinctura gymme de rebus fixis in igne.
Soluitur in igne rata, lapis est aqua fixa gelata,
Quum redit in formam primum sic percipe normam,
Tunc erit æs nostrum lapis instar Philosophorum.

De sale Philosophorum.

Tres sunt lapides, & tres sales sunt, ex quibus totum magisterium consistit: scilicet mineralis, plantalis, & animalis. Et sunt tres aquæ, scilicet Solaris, Lunaris, & Mercurialis. Mercurius est minera, Luna planta, quia recipit in se duos colores, albedinem & rubedinem. Et Sol est animalis, quia recipit tria, scilicet con-

cet con-

eet constrictionem, albedinem & rubedinem, & vocatur animal magnum. Et sal Armoniacus fit ex eo. Et Luna vocatur planta, & sal Alkali fit ex ea. Mercurius verò vocatur lapis mineralis, & fit sal commune de eo. Item: Quando Philosophi viderunt rem huius artis dissolutam, vocauerunt eam, salem Armoniacum. Et quando fuit putrefactum, tunc dixerunt lapis noster est vilis, & in sterquilinio inuenitur. Et multi foderunt, & in stercore operati sunt, & nil inuenerunt. Et quando fuit in aquá conuersus, habent eum tàm diuites quàm pauperes, & inuenitur in omni loco, & in quolibet tempore, & apud omnem rem, cùm inquisitio aggrauat inquirentem. Et quando fuit dealbatus, vocauerunt eum Arsenicum, & nomine omnis rei albæ, & lac virginis. Et quando fuit rubea, vocauerunt sulphur, iacintum, & sanguinem, & nomine cuiuslibet rei rubeæ.

Gratianus: De omni re potest fieri cinis, & de illo cinere potest fieri sal, & de illo sale fit aqua, & de illa aqua fit Mercurius, & de illo Mercurio per diuersas operationes fit Sol.

Arnoldus: Cinis verò iste fusione caret: qualiter autem ingrediatur vt tingat, certè liquefactio sibi redditur, siue sudor, per modum à Philosophis traditum. Quis ergo modus est ille, est ne in aquam soluendo? certè non: quoniam Philosophi non curant de aquis tangenti adhęrentibus, & huiusmodi humiditatibus,

Nota fol. 36.

1. p. fol. 171.

Lac virgini

Nota ☉ 1. p. 488.

Philoſophus: Quicunque vult corpora & ſpiritus alterare, & mutare à ſua natura, oportet vt prius reducat ad naturam ſalium & aluminum, aliter nil faciet: deinde ſoluat ea.

Philoſophus: Salia & alumina ſunt, quæ ab operibus noſtris fiunt. Vnde Arnoldus: Qui haberet ſal fuſibile, & oleum incombuſtibile, laudaret Deum. Auicenna ait: Si vis ditari, præpara ſales, donec ſint aqua pura: quoniam ſales conuertuntur in ſpiritum igne. Sales ſunt radices tui operis. Hermes: Omnia ſalia cuiuſcunque generis arti noſtræ ſunt contraria, dempto ſale noſtræ lunariæ. Arnoldus: Ratio autem quòd non ſit in ſalibus ſeu aluminibus eſt: quia factus eſt, qui quærit à natura quod in ea non eſt. Philoſophus: Sal metallorum dat ſoluere Mercurium in aqua pura ſub fimo. Et illud mixtum coagulatum erit perfecta medicina.

Nota, omne ſal bene præparatum, redit ad naturam ſalis armoniaci, & totum ſecretum eſt in ſale communi præparato. Nota: Vitriolum Romanum habet naturam lapidis metallorum, & eſt calidum & ſiccum. Item: Alumen videtur eſſe Mercurius coagulatus, ſed deficit à ſuo complemento, calidum & humidum: & dicitur compar vnius: id eſt, Mercurius. Qui ergo ſcit ſalem & eius ſolutionem, ille ſcit ſecretum occultum antiquorum ſapientum. Pone ergo mentem tuam ſuper ſalem, nec cogites de

tes do

tes de alijs. Nam in ipſa ſola occultatur ſcientia & arcanum præcipuum, & ſecretiſſimum omnium antiquorum Philoſophorum.

CONIVNCTIO SIVE *Coitus.*

O Luna durch mein vm̃gebē/vñ ſüſſe mynne/
Wirſtu ſchön/ſtarck/vñ gewaltig als ich byn.
O Sol/du biſt vber alle liecht zu erkennen/
So bedarffſtu doch mein als der han der hēnen.

Arisleus in visione.

„Coniunge ergo filium tuum Gabricum di-
„lectiorem tibi in omnibus filijs tuis cum sua
„sorore Beya, quæ est puella fulgida, suauis &
„tenera. Gabricus est masculus, & Beya fœmi-
„na, quæ ipsi dat omne quod ex ipsa est.

O natura benedicta, & benedicta est tua o-
peratio, quia de imperfecto facis perfectum.
Idcirco non assumas ipsam naturam nisi pu-
ram, mundam, crudam, amœnam, terream &
„rectam. Si verò secus feceris, non proderit
„quicquam. Vide quòd nil contrarium intret
cum lapide nostro, nisi ipsum solum pone.
„Coniunge ergo seruum nostrum sorori suæ o-
„doriferæ & inter se filium gignent, qui non as-
„similabitur parentibus. Et quanuis Gabricus
„sit charior Beyæ, tamen non fit generatio si-
„ne Gabrico. Gabrici enim cum Beya concu-
„bium protinus mortuum est. Nam Beya ascen
„dit super Gabricum, & includit eum in suo v-
tero, quòd nil penitùs videri potest de eo. Tan
„toque amore amplexata est Gabricum, quod
„ipsum totum in sui naturam concepit, & in
„partes indiuisibiles diuisit. Vnde Masculi-
nus ait: Versus:

Quæ quasi lac fuerat conceptio sanguinem mutat,
Pallida nigrescunt, rubea diffusa litescunt,
Candida mulier, si rubeo sit nupta marito,
Mox complexantur complexaq; copulantur.

Pon.

Per ſe ſoluuntur, per ſe quoque conſiciuntur,
Vt duo qui fuerant, vnum quaſi corpore fiant.

Vnde Maria ſoror Moyſi dicit: Matrimonifica gummi cum gummi vero matrimonio, & fac illa ſicut aquam torrentem. Aſtanus:

Spiritus non coniunguntur corporibus, donec perfectè fuerint depurati. Et in hora coniunctionis maxima apparent miracula. Tunc enim corpus imperfectum coloratione firma coloratur fermento mediante, quod fermentum eſt anima corporis imperfecti. Et ſpiritus conjunctio trinitiva fol. 138.
mediante anima cum corpore coniungitur & ligatur, & cum ea ſimul in colorem fermenti conuertitur, & fit vnum cum eis. Baſius dicit: In perfecto magiſterio lapides non recipiunt ſe ad inuicem, niſi vtrique priùs fuerint mundati. Non enim recipit corpus ſpiritum, neque ſpiritus corpus, ita quòd ſpirituale fiat corporeum, vel corporeũ ſpirituale, niſi priùs fuerint ab omni ſorde depurati perfectiſſimè. Senior: O Sol tu mei indiges, ſicut gallina gallus indiget, & ego indigeo opere tuo. Alexander in ſecretis naturæ: ſcias quòd nullus natus naſcitur, niſi ex viro & muliere.

Hermes tractatu ſecundò: Hoc, fili, noſcas, quòd niſi quis ſciat ducere, & prægnantem facere, & generare ſpecies nil fit, nec aliquid peragitur. Si autem hoc fecerit, maximæ dignitatis erit.

Roſinus Philoſophus: Artis auri arcanum

fit ex masculo & fœmina, quia fœmina masculi vim recipiens lætatur, eò quòd fœmina masculo roboratur. Alphidius: Fili per fidem
„gloriosi Dei, complexio est ex complexione
„inter duo luminaria, masculinum & fœmininum. Deinde seipsa complectũtur & coeunt, & lux moderna ab eis gignitur, cui nulla lux similis est per totum Mundum. Senior:
„ Ex duabus aquis vnam facite aquam. Si
„verbulum meum intellexistis, omne regimen
„sub pedibus vestris erit. Rosarius: Oportet
„te duas aquas habere, vna est alba, altera ve-
„rò rubea.

Senior: Hæc aqua est in qua congregatæ sunt potentiæ albedinis & rubedinis. Hali, Philosophus & Rex Arabiæ in suo Secreto dicit: Accipe canem coëtaneum, & catulam Armeniæ, iunge simul, & hi duo parient tibi filium canem, coloris cœlici: & iste filius seruabit te in domo tua ab initio in hoc Mundo & in alio. Senior: Seruus rubicundus candidam duxit vxorem, & in istorum coniunctio-
„ne vxore grauida remanente, peperit filium,
„qui in omnibus suos genitores seruauit, & est
„splendidior & lucidior. Rosinus Philosophus: Hic enim lapis est clauis: eo namque excepto nihil fit, lapis enim noster est fortissimi spiritus, amarus & æneus, cui corpora non miscentur quousque dissoluatur. Et si verò nomine nuncuparem, insipientes eum esse non crede-

rent.

rent. Arnoldus: Tu qui cupis inuestigare huius artis secretum cognoscere te oportet primam metallorum materiam, alioquin tuo labore frustraberis. Rosinus: Vtimur vera natura, quoniam natura non emendat naturam, nisi in suam naturam. Tres sunt lapides Philosophorum principales, videlicet, Mineralis, animalis, & vegetabilis. Lapis mineralis, vegetabilis, animalis, triplex in nomine vnus in esse.

Spiritus est duplex, scilicet tingens & præparans. Albertus: Spiritus præparans æs dissoluit, & à corpore magnesiæ extrahit, & iterum ad ipsum corpus reducit. Senior dicit: Et ipse est præparator & extractor animæ à corpore eius, & ipse reducit ad corpus suum. Spiritus tingens dicitur quinta essentia, quæ est vis & anima stans, profundans & penetrãs. Vnde liber trium verborum. Oportet te extrahere quintam essentiam, aliter inuanum laborabis, & hoc sine dubio absq; aqua fieri non potest. Secundus verò spiritus est extra corpus, & est aquæ naturæ, & est tingẽs corpus in Elixir, vt Turba dicit. Masculus verò hic est corpus, & fœmina hæc est spiritus. Arnoldus: Quod spiritus nõ alteratur à corpore, ita quòd amittat suam virtutem spiritualem, sed omne corpus alteratur à spiritibus & tingitur. Aristoteles: Notate ergo verba, signate mysteria, quia spiritus qui soluit terram albam foliatam,

non permanet aliquid eorum fixum, nisi occupaueris ipsum cũ corpore illo de quo præparatum erat in principio. Aqua permanens siue perennis siue vinum ardens, dicitur aqua corporis: id est, quando corpus est redactum in Mercurium. Item absque aqua permanente nihil fit, dicitur etiam aqua vitæ. Vnde Philosophus: Iuro per Deũ cœli, nihil aliud est ars, quàm lapidem soluere & coagulare semper. Et iterum: Solum cum ardente vino posses complere Elixir perfectum. Aqua Philosophorum vocatur vas Hermetis, de qua Philosophi sic scripserunt: In aqua nostra fiunt omnes modi, scilicet sublimatio, distillatio, solutio, calcinatio, fixio. In dicta aqua fiunt tanquam in vase artificiali, quod est maximum secretum. Et aqua est pondera sapiẽtum, ideo aqua & ignis tibi sufficiunt ad totum opus, aqua nostra fortior est igne: quia facit de corpore auri merum spiritum, quod ignis facere non potest. Et ignis respectu eius est tanquam aqua respectu ignis vulgaris. Ideo dicunt Philosophi: Comburite æs nostrum igne fortissimo. Aristoteles: In regimine principum dicit ad Alexandrum de quatuor elementis. Quando habueris aquam: id est, Mercurium ex aẽre: id est, Sole, & aẽrem ex igne, scilicet spiritum Mercurij, & ignem, scilicet Mercurium ex terra, scilicet Lunæ, tunc plenè habebis artem. Vnde Philosophus: Lapis noster transit in terram, terra in aquam,

in aquam, aqua in aërem, aër in ignem, ibi eſt ſtatus, ſed deſcendetur econuerſò. Opus albũ completur tribus elementis, in quo non eſt ignis, ſcilicet tria pondera terræ, duo aquæ, vnum aëris. Ad Elixir verò Solis, mitte duo pōdera terræ, aquæ tria, aëris vnum cum dimidio, & de igne: id eſt, fermentum rubeum.

Raſis in Libro magno præceptorum ſic ait: Quicunque ignorat pondera, non laboret in noſtris libris, quia Philoſophi nil ſuarum rerum poſuerunt, nec aliud occultauerunt niſi hæc.

Turba dicit: Noſtra contritio non fit manibus, ſed fortiſſima decoctione. Calidius: Minor ignis omnia terit. Nota: differentia eſt inter elementum & elementatum, & quintam eſſentiam. Elementum eſt primum componibilium, vnde nec terra, nec aqua, nec aër, nec ignis purum elementum eſt, & ſimplex apud nos: quia inter ſe inuicem iſta commiſcentur, & maximè in illa parte vbi ſe coniungunt. Sed quinta eſſentia eſt corpus per ſe ſubſiſtens, differens ab omnibus elementis & elementatis, tàm in materia quàm in forma, tàm in natura, quàm in virtute, non habens in ſe cauſam corruptionis, & dicitur quinta eſſentia: ideo quia ex omnibus elementatis eſt extracta, nec in ea eſt motus elementalis, ſicut in alijs corporibus elementalibus. Lapis ergo dicitur omnis res: quia habet in ſe & de ſe omnem rem ne-

cessariam de sua perfectione. Vbique inuenitur propter elementorum participationem: omnibus nominibus nominatur, propter naturæ suæ dignam & mirabilem colorum varietatem: & vilissimus per putrefactionem, & charissimus per virtutem, apud Philosophos est hoc magisterium tectum & absconditum. Lapis noster dicitur vna res, quando corporis substātia & aqua pręparatur indiuisè, ita quòd vnum illorum separari ab altero non potest. Lapis noster dicitur esse de materia combustibili, & solus Mercurius spiritus est incombustibilis & aëreus, & ideo oportet quòd sit in magisterio. Item: Lapis quem Philosophi quærunt, in quo sunt elementa prima mineralium, tinctura & calx, anima & spiritus cum corpore, fixum & volatile, est Mercurius scilicet non quilibet, verùm ille circa quem natura suas primas operationes determinauit ad naturam metallicam, & imperfectum reliquit. Hunc autem lapidem si extraxeris ab illa re, in qua inuenitur, & circa ipsum incœperis operari ad perfectionem, incipiendo in eo, vbi natura illum reliquit, inuenies in eo perfectum, & gaudebis.

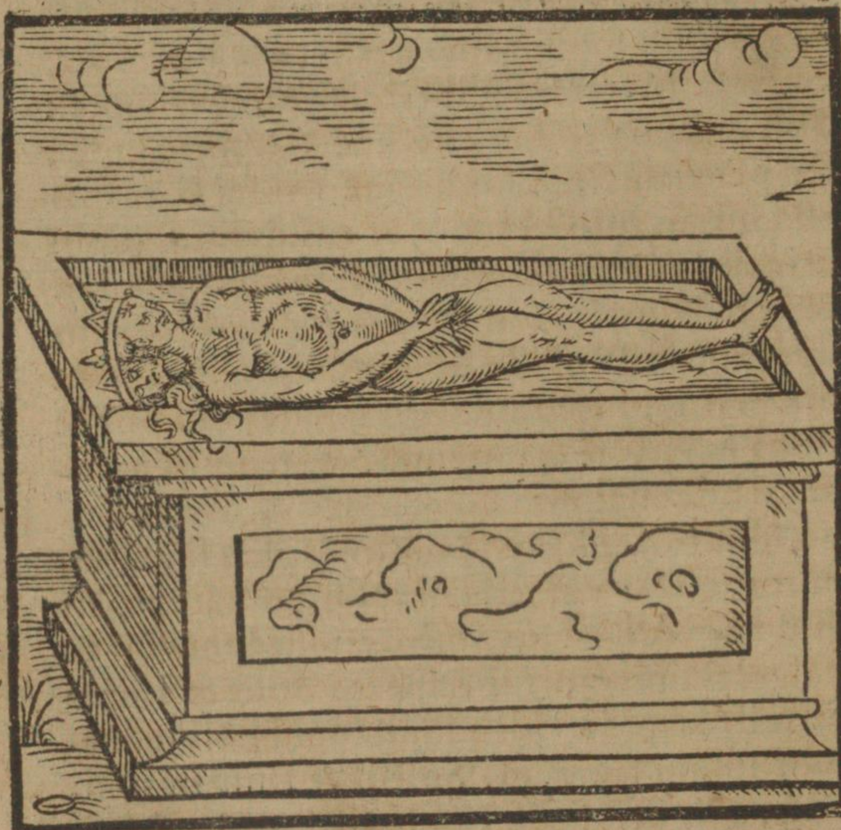
Argentum viuum per se nil valet, cùm verò mortificatur cum corpore suo occulto, tunc valet & viuit vita incorruptibili, & hoc corpus est de natura Solis, ideo necesse est quòd totum argentum viuum conuertat in naturam Solis,

Solis, ſicut fermentum totam paſtam conuertit in fermenti naturam, non autem econuerſò: quia ſemper dominatum transfertur ad dominans. Lapis noſter apud omnes Philoſophos nominatur Mercurius qui non eſt natus, vt multi putant, ſed de corpore extractus. Lapis Philoſophorum ex tribus, ſcilicet Sole, Luna & Mercurio: id eſt, fac Mercurium ex Sole & Luna in ſuo eſſe ſine Mercurio vulgi, ſed per viam Philoſophicam. Nota: Hic lapis eſt vnus in toto Mundo, & qui ab hoc vno in principio operis errauerit in vanum laborat. In toto Mundo non eſt alia res neceſſaria in opere noſtro niſi iſte lapis nobis Solis filijs datus. Arnoldus: In noſtro lapide ſunt Sol & Luna in virtute & potentia, ac etiam in natura. Si hoc eſſet non fieret inde Sol neque Luna, quia Sol & Luna in noſtro lapide ſunt meliores, quàm vulgaris in ipſorum natura, eò quòd Sol & Luna in noſtro lapide ſunt viui, & vulgares ſunt mortui reſpectu Solis & Lunæ in noſtro lapide. Ideo Philoſophi nominauerunt ipſum lapidem, Solem & Lunam inuicem: quia in ipſo ſunt potentialiter & non viſibiliter, ſed in virtute & in eſſentia. Quare dicit Hermes: Quia lapis noſter clamat, dicens: Fili, adiuua me, & ego adiuuabo te.

CON-

CONCEPTIO SEV PV-trefactio.

Hie ligen König vnd Königin todt/
Die Seele scheidet sich mit grosser noth.

Aristoteles Rex & Philosophus.

Nunquam vidi aliquod animatum crescere sine putrefactione, nisi autem fiat putridum, in vanum erit opus Alchimicum.

Morienes: Hæc terra cum aqua sua putrefit & mun-

& mundificatur, quæ cùm fuerit mundificata, auxilio Dei totum opus dirigetur.

Parmenides Philoſophus: Niſi corpus diruatur, confringatur & putreſcat, & conuertatur in ſubſtantia ſubſtantiali, non poteſt illa virtus occulta extrahi nec corpori commiſceri.

Baccho Philoſophus: Quando naturæ corrumpuntur & putreſcunt, tunc gignunt. Plato Philoſophus: Habemus exemplum in ouo quod putreſcit primò, & tunc gignitur pullus, qui poſt totum corruptum eſt animal viuens.

Plato: Nota, quòd ſine corruptione generatio fieri non poteſt, vnde ſtudeas in putrefactione. Philoſophus: Corruptio vnius generatio eſt alterius.

Hermes: Secundus gradus eſt putrefacere & terere. Diſpoſitio itaque eius ipſum primò denigrare & putrefacere. Plato: Primum regimen Saturni eſt putrefacere, & Soli imponere. Compoſitio verò fit ex quatuor noctibus.

Democritus: Non ſis piger nec velox multum in putrefaciendo calculos, & corpora collocata & coniuncta, attende in opere tuo, & proficies. Roſinus ad Euthyciam: Accipe animal marinum, deſicca & putrefac. Morienes: Nullum creſcens & naſcens fit niſi poſt putrefactionem. Si autem putredo non fue-

Sine corruptione nil generatur 1. p. fol. 23

Regimen [illegible] fol. 8. 58.

rit, fundi nec ſolui poterit, & ſi ſolutum non fuerit, in nihilum redigetur.

Morienes: Lapis noſter eſt confectio ipſius magiſterij, & aſſimilatur in ordine creationi hominis. Nam primum eſt coitus, ſecundum conceptio, tertium prægnatio, quartum ortus, quintum ſequitur nutrimentum. O chariſſime, hæc verba Morienis intellige, & non errabis in veritate. Aperi ergo oculos tuos & vide, quòd ſperma Philoſophorum eſt aqua viua: terra autẽ eſt corpus imperfectum, quæ terra meritò dicitur mater: quia eſt mater omnium elementorum. Ideo quando ſperma coniungitur cum terra corporis imperfecti, tunc coitus appellatur, tunc enim terra corporis diſſoluitur in aquam ſpermatis, & fit aqua ſine diuiſione vna.

Vnde Hali: Solutio corporis & coagulatio ſunt duo, ſed habẽt vnam operationem. Quia ſpiritus non coagulatur, niſi cum ſolutione corporis. Nec corpus diſſoluitur, niſi cum coagulatione ſpiritus, & corpus & anima quando coniunguntur, agit vtrumque in ſuum ſimile. Exemplum: Cùm aqua coniungitur terræ, aqua cum ſua humiditate & virtute conatur eam diſſoluere: nam facit eam ſubtiliorem, quàm priùs erat, & reddit eam conſimilem ſibi: quia aqua eſt ſubtilior terra, ſimiliter facit anima in corpore. Et eodem modo inſpiſſatur aqua cum terra, & fit conſimilis terræ indenſatæ,

ſatæ, quia terra ſpiſſior eſt aqua. Ideo inter ſolutionem corporis & coagulationem ſpiritus non eſt differentia, nec diuerſum opus in aliquo, ita quòd fiat vnum ſine alio: ſicut non eſt inter aquam & terram in ſua coniunctione diuerſa pars temporis, quod cognoſcitur vel ſeparatur vna ab alia in earum operationibus. Sicut ſperma viri nõ ſeparatur à ſpermate mulieris in hora ſui coitus: ſic & earum vnus eſt terminus, vnum factum, & vna & eadem operatio in ſimul cernit ſuper ipſa duo.

Ideo dicit Merculinus:

Rerum mixturam coitum vocat & genituram,
Semina miſcentur quaſi lac, quæ mixta videntur.

Secundum eſt conceptio, cùm terra in nigrum ſoluitur puluerem, & incipit aliquantulum de Mercurio ſecum retinere: tunc enim agit maſculus in fœminam: id eſt, azoth in terram. Ideo dicit Arisleus: Maſculi ad inuicem non gignunt, nec mulieres concipiunt. Generatio enim eſt ex maribus & fœminis, & maximè ex compoſito. i.p. fol. 147.

Maribus namque ducentibus fœminas natura gaudet, & fit generatio vera: natura autem alienæ naturæ ineptæ coniuncta, nullam veritatem gignit ſpermatis. Hoc eſt quod Merculinus dicit:

Qui quaſi lac fuerat conceptio ſanguinem mutat,
Pallida nigreſcunt, rubea diffuſa liteſcunt.

Arnoldus: Quicunque color poſt nigredi- Color, quinq post nigred. laudabilis.

principium operis.

fol. 198. 377. 363.

v. fig. 1. p. fol. 8.

nem apparebit, laudabilis eſt in Turba Philoſophorum. Et cùm videris materiá tuam denigrari, gaude: quia principium eſt operis. Idem: Combure ergo æs noſtrum igne leui, ſicut ouorum nutrix, donec corpus conſtituatur, & tinctura extrahatur. Non autem extrahas eam totam ſimul, ſed per parum & parum egrediatur omni die, donec in longo compleatur tempore.

Ego ſum nigrum albi, & rubeus albi, & citrinus rubei, & certè veridicus ſum & nõ mentiens. Et ſcitote quòd caput artis eſt coruus, qui in nigredine noctis & diei claritate ſine alis volat. Ex amaritudine namque in ſuo gutture exiſtente, coloratio accipitur, à ſuo vero corpore, rubor, ac ſuo dorſo mera aqua accipitur. Intelligite ergo donum Dei, & recipite, & ab omnibus celate inſipientibus. De cauernis namque metallorum occultum eſt, cuius lapis eſt mirabilis & animalis, color ſplendidus, mons ſublimis, & mare patens. Etenim confitemur, quòd in lapide Philoſophico poſt veram mundificationem, maior pars eſt argentum viuum. Et propter hoc non comburitur, niſi per accidens. Et eſt illud verbum precioſiſſimum. Hoc autem totum factum eſt à natura, & non eſt credendum quòd hoc facere ſit poſſibile per aliquod artificium, ſicut quidam fatui putauerunt & putant. Lapis enim Philoſophicus creatus inuenitur à natura, &

corvus sine alis volans. 363.

per

per Deum altissimum nihil plus indiget, nisi quòd remoueatur quod est superfluum in eo. Ergo ipsa præparetur materia, vt ex eo elicia-tur quod est purum, terreum autem & fœcu-lentum remoueatur. Vnde Tudianus Philo-sophus: Scias quòd lapis noster aëreus & vo-latilis est in suo manifesto frigidus & humi-dus, & in suo occulto calidus & siccus est. Et illa frigiditas & humiditas quæ est in manife-sto fumus aquosus, corrumpens, denigrans & destruens se & omnia, fugit ab igne. Et calidi-tas & siccitas quæ est in occulto, est aurum ca-lidum & siccum, & est oleum mundissimum, penetratiuũ in corporibus, & non fugitiuum: quia caliditas & siccitas Alchimiæ tingit, & non aliud. Fac ergo quòd frigiditas & humi-ditas aquosa, quæ est in manifesto, sit compar caliditati & siccitati, quæ est in occulto: ita vt insimul conueniant & coniungantur, & fiant insimul vnà penetrans, tingens & profundás. Has autem humiditates oportet destrui per i-gnem & gradus ignis, cum molli temperamen to & congrua ac moderata digestione. Putre-factio Philosophicalis nil aliud est nisi corpo-rum corruptio siue destructio. Vna enim for-ma destructa, statim introducit sibi natura aliã formam meliorem & subtiliorem. Putrefactio idem est quod fractio putridi: nam per putre-factionem omnis res digeritur, & fit fractio inter putridum; id est, fœtidum & mundum.

Mundum enim corpus putrefactum immediatè crescit, & multiplicatur in suo simili, vt patet in grano, quod postquam stetit per multos dies sub calore terræ, tumescit, vt & quod Mundum est ex eo crescat & multiplicetur: fœtidum verò euanescat, necessaria est ergo etiam in opere nostro propter prædictas causas putrefactio.

Conceptio & desponsatio fit in putredine in fundo vasis, & generatio genitorum fiet in aëre, scilicet in capite vasis: id est, alembici. Corpus nihil facit nisi putrefiat, & non potest putrefieri, nisi cum Mercurio, pro vna parte corporis videntur accipiendæ propter putrefactionem trigesimæ sextæ partes aquæ. Putrefactio fiat igne lentissimo fimi calidi & humidi, & nequaquam alio: ita quod nihil ascendat: quia si aliquid ascenderet, fieret separatio partium, quæ fieri non debet donec masculus & fœmina sint perfectè coniuncti: & vnum recipit aliud, cuius signum est in superficie ingenio perfectæ solutionis. Et licet azoth appareat in prima mixtione seu coniunctione albus, pro eo quod fœmina vincit suo colore: nihilominus in putrefactione per ignis beneficium denigrantur ambo. Per ignem augentem in humido calorem putrescit nigrum, quę est tinctura, & ideo seruanda est. Secretum magnum.

Natura auri in aqua forti putrefacta, excellit omnes

lit omnes naturas. Ideo in compositione lapidis est notandum, quòd nullus lapis excellit lapidem mineralem in virtute. Philosophus: Fac de masculo & fœmina circulũ rotundum, & de eo extrahe quadrangulum, & quadrangulo triangulum: fac circulum rotundum & habebis lapidem Philosophorum. Lapis Mineralis optimus. 274.

Geber probat in libro Examinum, quòd si Sol & Luna insimul incorporentur cum arte, non separantur de facili. Et sic vnum appetit reliquum, eò quòd vnum siccum sit & aliud humidum. Et postquam vnum ademptum est aliud, adeò se forti nexu complectuntur, & se inuicem continent, quòd vnum ab altero de facili auelli non possit. Multo fortius hoc erit si alterum illorum sit spirituale: id est, medicinale: & sic tingibile, ratione suæ spiritualitatis. Aurum est aurum actu, & ipsa materia: quòd si spiritualizetur, factum est ex actu potentia, & ex materia forma, & ex actu agens, & ex fœmina vir, & ex re nata res naturans. Ergo cùm nulla sit materia auri, nullum aurum quod non fuerit priùs argentum, vt dicit Philosophus: Si ergo talis forma coniungatur suæ materiæ: id est, Lunæ, certè auidissimè se amplectentur: & perfectum maius perficit perfectum minus, & hoc naturaliter & amicabiliter, quia omnis natura perfici appetit, & destrui abhorret naturaliter.

Sciendum, quòd secundùm Auicennam in

epistola ad Hasen de re tecta. Intentio operantium in hac arte, imò potius intentio ipsius artis, secũdùm possibilitatem naturæ rerum, est materiam vnius induere formam & naturam alterius. Verbi gratia: Cuprum induere formam & naturam argenti vel plumbum auri, & sic de cæteris similiter. Cùm enim forma sit natura rei vniuscuiusque (vt habetur secundo Physicorum) spoliata aliqua re à forma sua, & alia superinducta eidem, proculdubiò & natura ipsius transmutata est à sua specie. Dicimus itaque quòd nomen Alkimia in Græco, sonat Transmutatio. Et inde Alkimiam dicimus scientiam esse transmutationis rerum à suis formis & speciebus, secundum quòd formæ rerum diuisæ sunt.

ANIMAE

Alkimia qd signif.

Alchimiæ definitio.

ANIMAE EXTRACTIO vel impregnatio.

(quæ accidit et fit in et per putrefactionem

Hie theilen ſich die vier Element/
Auß dem Leib ſcheidt ſich die Seele behēdt.

De nigredine plura.

Hermes Rex tractatu ſecundo: Scito, fili, quòd lapis noſter hic plurimorum nominum & variorum colorum ex quatuor ordinatus & compoſitus eſt elementis, quem nos oportet

diuidere & in membra secare, arctius sequestrare, ac partes mortificare, & in naturam quę in eo est vertere. Aquam & ignem in eo habitantem custodire, qui ex quatuor elementis est, & eorum aquas sua aqua continere, si qua non est aqua, forma ignea veræ aquæ, ascendentes in vase suo sinere, quæ suis corporibus spiritus continent, & tingentes fiunt & permanentes.

In artificio Sorin distinctione prima: Accipe ab eo paulatim, totum diuide, tere seriatim quousque morte occupetur ex nigredinis intensione vt puluis. Hoc est ergo magnum signum, in cuius inuestigatione nonnulli perierunt, deinde quodlibet discernes separatim, tere seriatim.

Morienes: Omne corpus cùm anima caruerit, tenebrosum & obscurum inuenitur.

Hermes: Oportet nos duo argenti viui simul mortificare. Idem: Accipe cerebrum eius, aceto acerrimo terite, vel vrina puerorum, quousque obscuretur. Hoc peracto viuit in putrefactione, & fuscæ nubes quæ super ipsum fuerant, & in suo corpore antequam moreretur, reuertuntur. Reiteratus autem prout scripsi iterum moriatur prout narraui. Idem: Oportet autem ipsum à duobus sulphuribus sequestrare: continuè coquatur quousque aqua nigra fiat. Idem: Qui ergo denigrat terrã, ad propositum perueniet, & bene habebit.

Arnol.

Nigr. fol. 73.

Arnoldus: Verùm cum primùm denigratur, clauem operis dicimus eſſe, quoniam non fit abſq; nigredine: nam ipſa tinctura quam quærimus, qua in quolibet corpore tingamus: Quæ quidem occulta fuit in ſuo ære, quemadmodum anima in humano corpore. Speculum: Ideo chariſſime fili, cùm in opere fueris, fac vt in principio habeas colorem nigrum, & tunc certus eris quòd putrefacis, & viam rectam procedis.

O natura benedicta, & benedicta eſt tua operatio, quia de imperfecto facis perfectum cum vera putrefactione quæ eſt nigra & obſcura. Poſtea facis germinare nouas res & diuerſas, eum tua viriditate facis diuerſos colores apparere. Iſta nigredo nuncupatur Terra, quæ fit leui decoctione totiens reiterata, donec nigredo ſuperemineat. Et ſic habes duo elementa, primò aquam per ſe, dehinc terram ex aqua. Nam vt dicit Auicenna in titulo de Humoribus: Calor agens in humido corpore, primò generat nigredinem, vt eſt videre in calce quæ apud vulgum fit. Ideo dicit Menabdes: Iubeo poſteros facere corpora nō corpora per diſſolutionem, & incorporea corporea per ſuauem decoctionem, in qua ſummè cauendum eſt ne ſpiritus conuertatur in fumum & euaneſcat per nimium ignem. Vnde Maria dicit: Cuſtodi ipſum, & caue ne fugiat aliquid in fumum. Et ſit menſura ignis

caliditas Solis Iulij, quatenus ex ſui & longa decoctione inſpiſſetur aqua, & fiat terra nigra. Sic ergo habes aliud elementum quod eſt terra, & tantum de nigredine pro modo ſufficiat.

Stephanus Philoſophus: Aperi oculos tuos & cor tuum, audi & intellige, oſtendam & dicam tibi verba intelligibilia, quæ ſcire poteris ſi fueris de intelligentibus. Scias quòd ex homine non exit niſi homo: ſic ex quolibet animali ſibi naſcitur ſimile. Videmus tamen aliquas res natas à radicib. ſuis diſſimiles, quia videmus res habentes tales generatas ex non habentibus alas. Videmus etiam & ſcimus res aliquas, quas homines neſciunt, de quibus egreditur natura, quam ſcimus quod ſufficit nobis, & ignoratur, quia ſunt res profundæ: etſi quæris de eis, forſitan ſubtus terram ſunt. Et ſcias quòd de iſta natura minerali fit ars non de alio.

Auicenna: Cognoſce ergo radices minerales faciens ex eis opus tuum. Ariſtoteles ſecundo de Anima: Naturaliſſimum & perfectiſſimum opus, eſt generare tale quale ipſum eſt, vt planta plantam, capra capram.

Idem: Opera artis Alchimiæ nil in ipſa proficeret, niſi apparentes naturas abſque errore cognoſcere. Hermes: O aqua forma permanens regalium creatrix elementorum. O natura maxima naturarum creatrix, quæ naturã conti-

contines, & mediocriter natura superat, quæ cum lumine venit & cum lumine genita est.

Ex Lucidario Arnoldi.

Dixerunt aliqui, quòd in opere Lapidis apparent omnes colores qui in toto Mundo excogitari possunt. Hoc est sophisma Philosophorum, cùm non appareat nisi quatuor principales. Et quia ex eis omnes alij trahunt originem, ideo dixerunt omnes colores. Etsi tibi non apparent omnes colores non cures, dummodo possis elementa segregare. Nam citrinitas choleram significat adustam & ignẽ, rubedo sanguinem & aërem, albedo flegma & aquam, nigredo melancholiam & terram. Vnde Hortulanus ait: Quatuor habens colores, quatuor elementa sunt. Scias tamen quod dicti colores apparent in nostra dissolutione.

Quæro in quanto tempore possit fieri hic lapis benedictus: ad quod respondetur quòd quidam author Philosophus Lilius testatur, magisterium suum fecisse in octo diebus, & quidam per septem, & quidam per tres menses, & alij per quatuor, alij per dimidium annum, & alij per vnum annum. Et hoc Maria dicit se fecisse in tribus diebus. Ad hoc dico quòd causa diuersitatis scilicet breuitatis & prolongationis defectus potuit esse virtute aquæ Mercurij. Vel quia operabatur de Sole & Luna. Et quidam ipsorum apponebant plus

& alij minus. Sol autem fixus eſt & non fugiens, & cum iſtis ſolum operabătur. Vnde propter ſuam impotentiam fixionis, & impatientiam ignis, quando per fuſionem erat commixta cum Sole, faciebat eum aſcendere pro magna parte. Et quando aſcendebat, ſic vocabant aquam & animam & ſpiritum, dicentes quòd aqua eorum non erat aqua vulgi, nec Mercurij: & tunc remanebat terra in fundo, tunc reducebăt aquam illam ſupra corpus, & iterum faciebant aſcendere per virtutem ignis, & iterum commiſcebant cum terra, quouſque ſecum totam terram portabant in ventre ſuo. Vnde dicit quidam: Portauit eum ventus in ventre ſuo. Vnde neceſſe erat eis habere magnam quătitatem de dicta aqua. Et tunc fixus erat de corpore ſpiritus. Reiterabant ergo ipſam ſublimationem, quouſque totum remanebat fixum, & impotens aſcenderet. Et tunc ſpiritus fixus erat in corpore, & Luna erat Soli incorporata, & per minima commixta: & ſic erat operatio completa. Vnde dicta diuerſitas in agendo, opus potuit eſſe in imponĕdo plus de fixo corpore, quàm de non fixo; vel econuerſò, quia non erat plus de non fixo citiùs aſcendebat, & quando plus de fixo tardiùs aſcendebat.

Sed quid dicitis de hoc quod dicunt Philoſophi, ſcilicet: Aurum noſtrum non eſt aurum vulgi, & argentum noſtrum non eſt argentum vulgi.

vulgi. Dico quòd ipsi dicunt aquam aurum, id« quod virtute ignis ad superiora ascendit. Et verè istud aurum non est aurum vulgi: vulgus namq; non crederet ipsum posse ascendere ad superiora propter suam fixionem. Scias insuper quòd talis per Deum consueuit esse modus Philosophorum, semper scilicet, quòd in passu certissimo claudicare, & rem quasi dictã quandoque per typos & figuram, & quandoque per verba metaphorica, & quandoque per falsam & alienam practicam occultare, & vbi se verum dixisse sentiebant, se tunc similitudinariè locutos fuisse dicebant. Vnde Geber dicit: Vbicunque apertè locuti sumus, ibi nihil diximus: sed vbi sub ænigmate aliquid posuimus & figuris, ibi veritatẽ occultauimus, &c. Vnde quidam dicit:

Sales & alumina non sunt lapis, sed adiutores lapidis. Qui nõ gustauerit saporem salium, nunquam veniet ad optatum Fermentum fermenti; fermentat etenim finitum per excellentiam. Tale superius quale inferius. Combure in aqua, laua in igne. Coque & recoque, & iterum coque. Sæpissimè humare & semper coagulare. Interfice viuum & resuscita mortuum. Et hoc septena vice. Et habebis verè quod quæris. Si scis regimen ignis, sufficit tibi Mercurius & ignis. Versus:

Aes nostrum bene si scis sufficit, si cætera nescis.

Philosofi ratione intentionis vere loquuntur ratione verborum autem non.

Ex antiquo libello. Hortulanus super Epistolam Hermetis ait.

Solus ille qui scit facere lapidem Philosophorum, intelligit verba eorum de lapide. Philosophi enim hãc artem manifestè conati sunt patefacere dignis, & indignis abscondere. Et sic de virtute intentionis semper dixerunt vera, sed de virtute sermonis non: & dixerunt sic lapidem Philosophorum fieri ex ouo, quia in ouo tria sunt similia tribus quæ integrant lapidem. Hermes ait: Pater eius Sol, Mater eius est Luna. Et sic innuit quòd iam duo hic lapidis compositionem intrant, & probat hoc Hortulanus. Quia aqua Solis est volatilis, & corpus eius fixum. Et econuerso de Luna, & tunc declarata sunt verba illa dicentia per Gebrum & alios Philosophos: Fac fixum volatile & volatile fixum, & fixum volatile. Persuadent enim multiplicem solutionem, quia totum opus stat in solutione. Item cùm dicit, quod est superius, est & inferius. Hic per superius intelligitur dignius, & per inferius indignius, vt scilicet fiat vnus ex illis tribus, vel ex Sole & Luna fiat vna res, cuius partes sint æquales: & appellatur hæc coniunctio sublimatio Philosophorum. Et dicitur sublimatio, exaltatio, siue dignificatio, quia Luna dignificatur & Mercurius. Nam cùm facta est vnio in tanta dignitate, est Luna sicut Sol & Mercurius. Similiter &

ter & cùm facta eſt fixatio, quę appellatur corpus mortuum, ita vilis eſt Sol ſicut Mercurius, & litera vult illa, & iſtud eſt aſcendere & deſcendere Philoſophorum.

Item: Lapis dicitur habere quatuor elementa, quæ exponit Arnolphus. Quia cùm facta eſt ſolutio, dicitur vnum elementum ſcilicet aqua. Et cùm corpus eſt immundum, dicitur ſecundum elementum, ſcilicet terra. Et cùm eſt calcinata dicta terra, dicitur ignis: & cùm iterum ſolutus eſt lapis, dicitur aër. Item: Lapis dicitur habere corpus ſpiritum & animã. Per corpus intelligitur corpus immũdum, vt ſuprà. Per animam intelligitur fermentum, & per ſpiritum qui ſe habet in proijciendo, qui alio nomine dicitur Quinta eſſentia, quam acquiſiuit hæc compoſitio, veram habet virtutem conuertendi.

Item: prædictus lapis dicitur Rebis: id eſt, vna res quæ fit ex duabus rebus: id eſt, corpore & ſpiritu, vel ex Sole & Luna, ex corpore mundato & fermentato. Item: dicitur lapis vbique repertus propter veram compoſitionem: quia quando illa tria Sol, Luna & Mercurius ſunt coniuncta ſimul, virtus lapidis eſt per totum & in montibus & in planis: id eſt, in corporibus, & Mercurio, & in mari: id eſt, aqua diſſoluta. Et volãtes accipiunt ab eo iuuamentum. Volantes ſunt Mercurius viuus, & corpora imperfecta, quæ conuertuntur in Solẽ &

Lunam, & dicitur Scorpio: id est, venenum: quia mortificat seipsum, & seipsum viuificat: quia illa trina res proiecta super Mercurium viuum, viuificat ipsum: quia facit ipsum verũ corpus, & sic vlterius possunt exponi omnium Philosophorum dicta: & tamen à Philosophis dicitur argentum viuum minerale, sed materia lapidis Philosophorum est aqua, & intelligitur de aqua illorum trium, vt probat Ortulanus. Nec debent esse plura nec pauciora: & dicit quòd Sol est masculus, Luna fœmina, & Mercurius sperma. Sed vt fiat generatio & cõceptio, oportet vt masculus iungatur fœminę: & vltra hoc requiritur semẽ, & sic ante fermentationem debet fieri conceptio & impraegnatio: & cũ multiplicatur materia, dicitur quod infans crescit in vtero matris, & cùm fermentatur. Ortulanus & Arnoldus, quòd infunditur anima corpori, & nascitur Rex coronatus. Item in libro Turbæ Philosophorum habetur hæc doctrina: Soluite corpora & imbibite spiritum. Et dicunt corpora in plurali, quoniam oportet quòd ad minus sint duo. Et dicunt Spiritum in singulari: & sic oportet, quòd sit vnus. Et nullum est sperma sine materia corporum nisi Mercurius. Et cùm dicitur Imbibite spiritum, intelligitur operatio ea, quæ fixat Mercurium, & multiplicatur lapis, multiplicatur: id est, reiteratur.

Item, quãdo materiam Solis & Lunæ mortificat

tificat

tificat Mercurius, remanet materia ſicut cinis, & vocatur à Philoſophis Cribratio & contritio eorum. De quo cinere dicitur in libro Turbæ & Arnoldi. Cinerem hunc ne vilipendas. Item: Prędictus cinis qui eſt illis tribus, appellatur à Philoſophis. Corpus immundum: quia oportet decoqui & calcinari vſque ad albedinem. Ideo dicit Morienes in libro Turbæ: Niſi corpus immundum mundaueris, & ipſum dealbatum reddideris, & in ipſum animam miſeris, nihil in hoc magiſterio direxiſti. Et ſic habentur duo, ſcilicet, calcinatio ipſius lapidis, & fermentatio. Calcinatio: id eſt, in modum albi cineris, ſeu terræ, ſeu calcis albæ per ſpiritus operationis reductio, quæ fit igne noſtro: id eſt, aqua Mercurij noſtri. Item: cùm dicitur tinctum tingit, intelligitur, quòd ſi medicina hæc calcinata, diſſoluta & coagulata fermentatur ad albũ, fit Luna, cum Sole, fit Sol. Item: Geber de medicina tertij ordinis probat, & dicit ad literam: quia tam ad album & rubeum eſt vna atque eadem via cum Sole & Luna, differunt tamen fermentatione. Cuius hæc tertij ordinis medicina eſt duplex, ſcilicet, Solaris & Lunaris: & eſt tamen in eſſentia vna, & modus agendi vnus. Eſt tamen additamentum citrinitatis ſeu citrini coloris, qua medicina perficitur à ſubſtantia ſulphuris fixi, hoc eſt, quòd vtraque medicina incipitur cum Sole & Luna. Sed ad rubeum fit fermentum cum Sole,

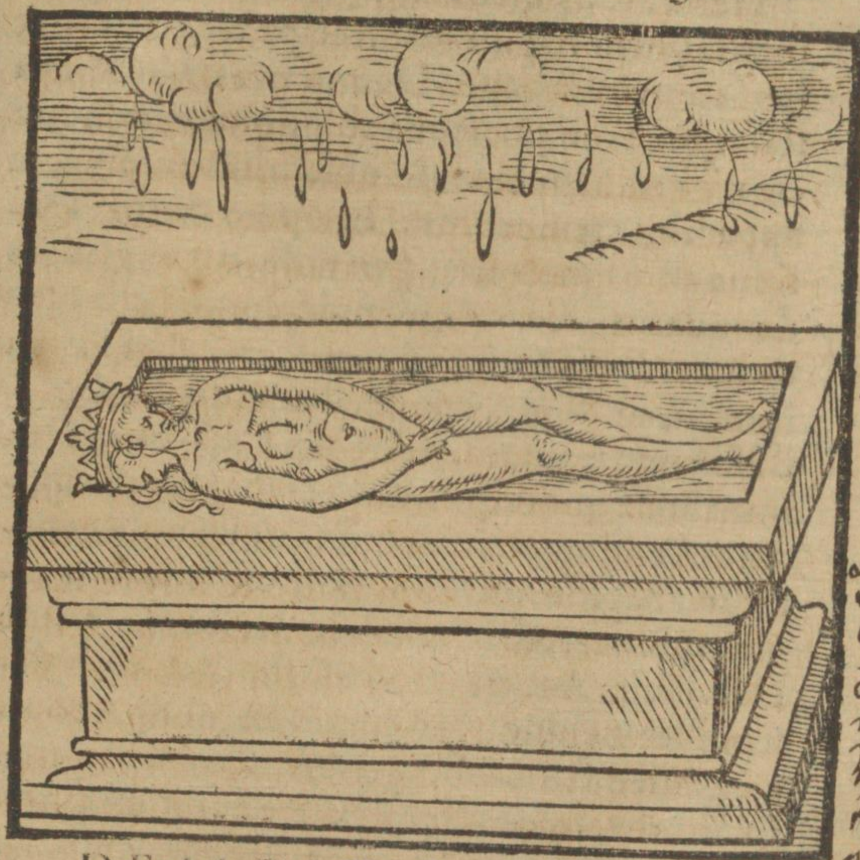
ad album cum Luna. Sol capitur dupliciter, vno modo pro aqua Solis, alio pro corpore Solis, vt suprà.

Item, cûm dicitur quòd apparent omnes colores, verum est: quia ante fermentationem in calcinationibus, dissolutionibus, & fixationibus apparent omnes colores. Item: Lumen luminum sic ait: Et scitote quòd eadem sunt, quæ dealbant & rubificant intrinsecus & ex-
„ trinsecus, scilicet, Sol, Luna, Mercurius. Quæ
„ tria dissoluta & fermentata appellat argentum
„ viuum, dicens: Argentum viuum habet in se corpus, spiritum & animam. Ibidem, talis est causa, coquite masculum & fœminam simul, quousque coaguletur, & fiat lapis. Item: Notandum quòd nostrum Elixir non fit nisi ex mineralibus. Et amplius notifico, quòd draco non moritur nisi cum fratre & sorore sua interficiatur: & non per vnum tantùm, sed per duo simul. Frater est Sol, soror est Luna. Vltimò ait Arnoldus: Quia Philosophi dixerunt verùm de lapide quicquid dixerunt. Quia de virtute sermonis loquebantur, indignis ad celandum. De virtute autem intentionis loquebantur dignis & semper verum: & Philosophi sciunt, quòd talis materia debet tradi mysticè, sicut poësis fabulosè & parabolicè. Et cùm Philosophi loquuntur de magnis rebus, non admiscent parabolas, nec fabulas, vt dicit Macrobius.

ABLVTIO

ABLVTIO VEL MVNdificatio.

Hie felt der Taw von Himmel herab/
Vnd wascht den schwartzen Leib im grab ab.

DEALBATIO PRIMI lapidis prima.

Senior in epistola Solis & Lunæ.

Aqua verò quam memoraui, est res de cœlo descendens, & terra cum humore suo suscipit eam & retinetur aqua cœli cum aqua terræ, &

aqua terræ propter ſeruitium ſuum & arenam ſuam honorat eam, & congregatur aqua in aquam, & retinebit aqua aquam, & dealbabitur Albira cum Aſtuna.

Hermes: Spiritus non ingreditur corpora, niſi munda. Alphidius: Accipe albedinem, & nigredinem dimitte. Democritus: Mundifica ſtannum cum præcipua ablutione, extrahe ab eo nigredinem eius, & obſcuritatem eius, & apparebit candor eius. In opere Sorin: Diſſolue albo igne quouſque videatur vt gladius denudatus, & fac dealbando corpus eſſe candidum. Raſis: Aqua cùm miſcetur Æri, ipſum interiùs dealbat. Hæc dealbatio dicitur à quibuſdã impręgnatio, quia terra dealbatur. Dominante namq; aqua, terra creſcit & multiplicatur, & augmentatio nouæ prolis inde generatur. Alphidius: Tunc oportet te terram nigram abluere, & igne calido dealbare. Vnde Hali dicit: Accipe quod ad fundum vaſis deſcendit: & ablue iſtud cum igne calido, quouſque auferatur eius nigredo, & recedat eius ſpiſſitudo, & fac ab eo euolare additiones humiditatum, donec deueniat calx nimis alba, in qua non erit macula. Tunc enim terra ad recipiendam animam eſt habilis & purata. Vnde dicit Merculinus:

Firmans mutatum prægnatio ſpondet hiatum.
Qui bene prægnantur, concordi pace ligantur.

Vnde dicit Morienes: Hæc terra cum aqua ſua

ſua putrefit & mundificatur, quę cùm mundata fuerit, auxilio Dei totum magiſterium dirigetur. Hermes quoque ait: Azoth & ignis latonem abluunt, & nigredinem ab eo auferunt.

Ideo dicit Philoſophus: Dealbate latonem, & libros rumpite, ne corda veſtra rumpantur. Hæc eſt enim compoſitio omnium Sapiētum, & etiam tertia pars totius operis. Iungite ergo, vt dicitur in Turba, ſiccum humido: id eſt, terram nigram cum aqua ſua, & coquite donec dealbetur. Sic habes aquam & terram per ſe, & terram cum aqua dealbatam: illa albedo dicitur aër.

Salomon, Sapientiæ ſeptimo: Hanc ſcientiam pro luce habere propoſuit, & ſuper omnē pulchritudinem & ſalutem. In comparatione illius lapidis precioſi non comparauit illum: quoniam omne aurum tanquam arena exigua eſt, veluti lutum æſtimabitur argentum in conſpectu illius. Melior eſt enim acquiſitio eius negociatione argenti & auri puriſſimi. Fructus illius precioſior eſt cunctis opibus huius Mundi, & omnia quæ in Mundo deſiderantur, huic non valent comparari. Longitudo dierum & ſanitas in dextera eius: in ſiniſtra verò eius gloria & diuitiæ infinitæ. Viæ eius operationes pulchræ & laudabiles, non deſpectæ, & ſemitæ eius moderatæ, & non feſtinæ, ſed cum laboris diuturni inſtantia: lignum vitæ eſt his qui apprehendunt eam, & lumen in-

deficiens: beati qui tenuerint eam: quia ſcientia Dei nunquam peribit, vt Alphydius teſtatur, dicens: Qui hanc ſcientiam inuenerit, cibus eius legitimus erit & ſempiternus.

Ariſtoteles: O quam mirabilis eſt illa res, habet enim in ſe omnia quæ quęrimus, cui nihil addimus vel diminuimus: ſed in ſola præparatione ſuperflua remouemus.

Arnoldus: Materia prima metallorum eſt quædam ſubſtantia fumoſa, continens in ſe humiditatem vnctuoſam, à qua ſubſtantia artifex ſeparat humiditatem Philoſophicalem, quæ apta eſt pro opere, quę erit tã clara ſicut lachry-
»ma, in qua habitat quinta eſſentia metallica, &
»illa eſt metallum placabile, & in ea eſt medium
»coniungendi tincturas, ideo quia habet natu-
»ram ſulphuris, & naturam argenti viui.

Geber: O quam vtilis eſt iſta res, quia nos vtimur ea medicina cruda, quæ res poſtquam cocta & digeſta fuit, eſt maximum venenum ſuper omnia venena. Gratianus Philoſophus: In Alchimia eſt quoddam corpus nobile, quod mouetur de domino ad Dominum, in cuius principio erit miſeria cũ aceto, ſed in fine gaudium cum lætitia. Aſtanus in Turba: Accipite ipſum ſpiritum nigrum non vrentem, & cum eo corpora ſoluite & diuidite. Idem, ipſe eſt toctus igneus, & ſoluens per igneitatem ſuam, diuidens omnia corpora cum ſuis coæqualibus. Roſarius: Quicunque vult intrare Roſarium

noſtrum,

noſtrum, & ibi videre, & habere roſas tàm albas quàm rubeas abſq; illa re vili, cum qua noſtræ reſeraturæ reſerentur, ille aſſimilatur homini ambulare volenti abſq; pedibus: quia in illa re vili eſt clauis, ex qua ſeptem portæ metallicę aperiuntur, & abſq; illa re vili nunquam precioſum perficitur. Ablutio eſt nigredinis terminatio, vel mundatio, donec albũ fiat perfectè album, & rubeum plenè rubeum. Azoth enim & ignis obſcuritatem ignis euellunt.

Mortificatio eſt duritiei à corpore ſeparatio: quia anima tunc eſt mortua, corpus autem viuum, ratione caliditatis & ſiccitatis. Omne enim habens calorem, habet vitam. Et propter hoc calx Alchimica dicitur habere vitam: quia illorum vitam imperfectã Philoſophi ſtuduerunt occidere, & vitam perpetuam reddere.

Reuiuificatio eſt ratione nutrimenti, ſcilicet ſui humoris perfecti, & humiditatis rectificâtis reſtauratio expeditione humoris ipſius imperfecti.

EX QVADAM CARTVla lacerata.

NVnc manifeſto tibi naturali cognitione in hoc propoſito meo de lapide omniũ Philoſophorum & occulto, qui eſt lapis triplici veſte decoratus, lapis diuitiarum, lapis charitatis, & lapis releuationis ab omni penuria, & lapis curationis ab omni languore.

»Et in eo continetur omne ſecretum, & dicitur
»diuinum myſterium à Deo datum, & in Mũdo
»non eſt res ſublimior poſt animam rationalẽ.

Diligenter notare debes: Dixi tibi, quòd la-
»pis noſter ſit ornatus triplici veſte: id eſt, in
»tres partes diuidendus, in corpus, animam &
»ſpiritum. Vnde corpus mortuum, quod ani-
ma caruerit, tenebroſum eſt.

Si vis, fili, vt corpus illud reuiuificetur, red-
de ſibi animam ſuam, & ſtatim viuit:

O Magiſter, non intelligo.

Fili, tibi dico expreſſius: Vnus lapis, ſiue v-
na res tantûm: quia corpus in ſuam naturam
eſt redactum, videlicet, in aquam ſuam: id eſt,
in primam ſuam materiam: quia prima mate-
ria corporum eſt aqua vnctuoſa, & tunc pri-
mùm dicitur vna res, cùm corporis ſubſtantia
& aqua vnionis per partes minimas indiuiſè
vniuntur, & lapis Philoſophicus ex quo rami
infiniti multiplicantur. Et hoc dicitur Lapis
in libris Philoſophorum notus. Ideo, fili, ab il-
lo lapide extrahitur aqua ſua propria, & in ſpi-
ritu per modum ſeparationis.

Sublimatio noſtra eſt partium non fixarum
eleuatio à partibus fixis. Partes verò non fixæ
eleuantur per fumum & ventum.

Sed volumus vt hæc duo ſimul fixentur, &
præſtent fuſionem facilem. Et ſic intelligas
noſtram ſublimationem veram & certam, &
lapis quem nemo poteſt tangere ſua lingua.

Hermes

Hermes dicit: Diuide ſubtile à groſſo, &c. Ter« ra calcinatur, aqua ſublimatur: terra manet de« orſum, aqua aſcendit ſurſum: terra purgatur« per calcinationem, aqua per ſublimationem:« ambo per putrefactionem. Aqua defendit ter-« ram ne comburatur, terra ligat aquam ne fu-« giat, ambobus ſufficiētet purgatis fiunt vnum« vltra non ſeparabilia: quia vnum ſine alio non« poteſt eſſe: cuius prima pars proiectum ſuper centum argenti viui, in verum argentum tingit. Et ſi talis tinctura fuerit, vna pars in rubeum verſa, tingit tot partes in verum aurum, quo auro melius non reperitur, & hoc ex natura occulta, & acquiſita per calorē ignis, &c.

Actio giunctio fol. 246.

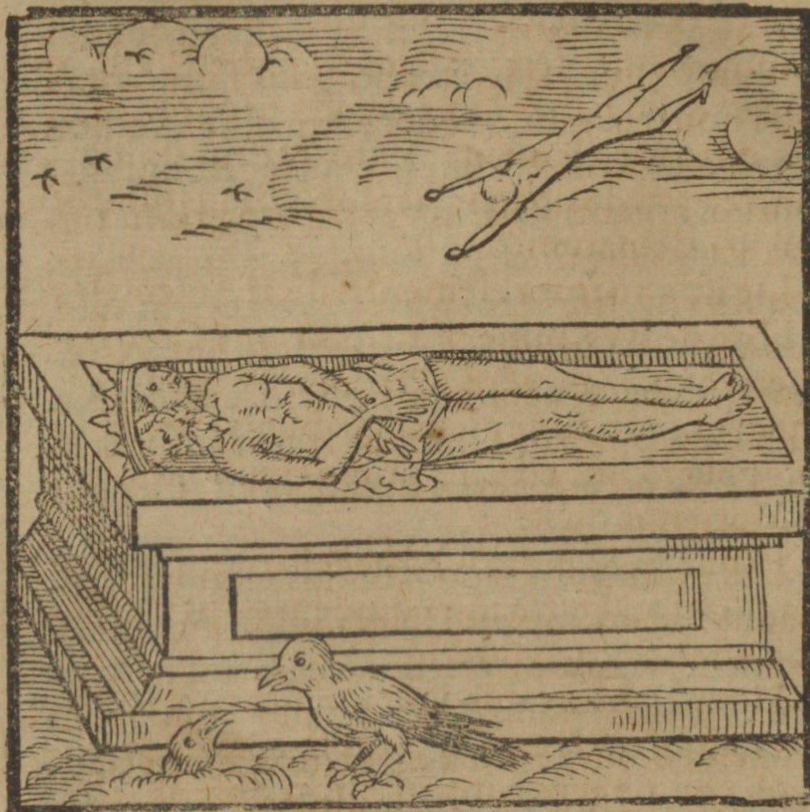
Nota: Spiritus Domini ferebatur ſuper aquas ante cœli & terræ creationem, Geneſis primo.

Videndum ergo, quòd omnia ex aqua creata ſunt: Hanc aquam Deus diuiſit cùm dixit, & præcepit aquæ partem in ariditatem, & illam vocauit terram, & aquam non conuerſam pro terra conſeruauit irrigādam & humectandam: quia terra ſicca non multum fructum facit, niſi aqua ſua pluuiali deſurſum humectetur ſæpiùs, & ſine aqua vix, aut nunquam.

N.B. de V.

ANIMAE IVBILATIO, SEV
Ortus, seu Sublimatio.

Hie schwingt sich die Seele hernider/
Vñ erquickt den gereinigten Leychnã wider.

Modò sequitur quartum verbum, & est, quòd aqua quæ cum terra fuerit inspissata & coagulata, ascendat sublimatione. Sic habes terram, aquam & aërem. Et hoc est quod dicit Philosophus: Ipsum dealbate, & citò igne sublimate, quousq; ex eo exeat spiritus quem in eo inuenies, qui dicitur Auis, aut cinis Hermetis.

metis. Vnde & Morienes ait: Cinerem ne vilipendas: nam ipse est diadema cordis tui, & permanentium cinis. Et in libro Turbæ dicitur: Ignis regimen augmentate: quia post albedinem peruenitur ad cinerationem, quę dicitur terra calcinata. Vnde dicit Morienus: In « fundo remanet terra calcinata, quæ est naturæ « igneæ: & sic habes in prædictis proportioni- « bus quatuor elementa, puto aquam dissolu- « tam, terram dealbatam, aërem sublimatum, & « ignem calcinatum.

De istis quatuor elementis dicit Aristoteles in libro de Regimine principiorum: Cùm habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra, tunc plenam habebis artem Philosophiæ: & hic est finis primę compositionis, vt Morienus dicit:

Patientia & mora sunt necessariæ in nostro magisterio. Festinantia quidem ex parte diaboli est in hoc magisterio.

Hermes: Mortuum vult viuificari, & ægrotum curari. Idem: Oportet te corpus & animam coniungere contritione in Sole.

Idem: Seminate aurum vestrum in terram albam foliatam. Senior: Descendet fumus superior ad inferiorē, & concipit fumus â fumo. Idē: Hæc aqua diuina est Rex de cœlo descendens. Idem: Ipse est reductor animæ ad corpus suum, quod viuificat post mortem suam, & per eum vita est, postquam non erit mors.

Rosinus: Corpus enim lætatur, cùm anima in ipsum ingreditur. Idem: Corpus verò occupat animam, & omne corpus quod animam inuenit, facilè eam occupat. Et notum habeas, quòd anima punitur cum corpore, & cum eo incarceratur, & ab eo in corpus vertitur. Hermes: Ipse spiritus est extractor animæ, & reductor, & totius operis reformator, & omnia quę quærimus sunt in eo. Senior: Nihil eo aspectu vilius, & nihil eo in natura preciosius, & eum Deus precio emendum non posuit. Senior: Præparatio nostra natura surgit per seras aperientes seraturas.

Hermes: Oportet nos scire cognitionem principij tàm naturalium quàm artificialium. Nam qui principia ignorat, ad finem nō venit. Idem: Hoc secretum est vita cuiuslibet rei, & est aqua, & aqua suscipit nutrimentum hominum & aliorum, & in aqua est maximū secretum. Sed vt minus erres, scire te cōuenit, quòd nostrum sublimare nihil aliud est quàm corpora exaltare: id est, in spiritum ducere, quod non fit nisi igne leni. Sic enim dicimus: ille sublimatus est in episcopum: id est, exaltatus.
"Et ideo vulgaris sublimatio, quæ tantùm est "effectus, scilicet, quòd iam corpus sublimandum, sit ita spirituale factum, quòd possit sublimari. Nihil confert operi nostro, nec vltrà requiritur post præparationē primi lapidis: quia "talis sublimatio non spiritualizat, sed tantùm

effectum

effectum ſpiritualitatis oſtendit. Ideo bene dicit ille regalis Philoſophus Geber: Quia in opere magiſterij noſtri non egemus niſi vnico vaſe, vna fornace, vnaque diſpoſitione, quod intellige, poſt præparationem primi lapidis. Geneſis: Ex aqua omnia facta ſunt, & ſuper aquam ferebatur ſpiritus Dei, & principium generationis hominis ex ea. Hermes: O natura fortis, naturas vincens & ſuperans, fuſasque naturas gaudere faciens. Geber: Expedit huius artis principia & radices principales, quæ ſunt de eſſe operis non ignorare. Baſius: Sulphur noſtrum fortius eſt omni igne. Alanus Philoſophus: Vna res ex omnibus eligenda, quæ eſt liuidi coloris, habens ſpeciem metallicam, limpidam & liquidam, & eſt res calida & humida, aquoſa & aduſtiua, & eſt oleum viuum, & tinctura viua, lapis mineralis, & aqua vitæ miræ efficaciæ. Ariſtoteles: Nullum tingens venenum generatur abſque Sole & eius vmbra: id eſt, vxore.

Sublimatio eſt duplex: Prima eſt remotio ſuperfluitatis, vt remaneant partes puriſſimæ à fæcibus elementaribus ſegregatæ, ſicq; virtutem quintæ eſſentiæ poſſideant. Et hæc ſublimatio eſt corporum in ſpiritũ reductio, cùm ſcilicet corporalis denſitas tranſit in ſpiritus ſubtilitatem.

Secunda Sublimatio eſt extractio, quod in ipſa eſt de natura quintæ eſſentiæ, à fæcibus

» elementaribus separata. Dico autem quintam » essentiam animam tingentem, ad quam necessaria est ablutio, vt per eam extrahatur vnctuositas arsenici, siue natura oleaginosa, purissimæ » vnctuositatis, quæ ligata est cum fæcibus suis, » quæ fæces non permittunt ipsam sublimari.

Vincentius de Lapide Elixir.

Vincentius in Speculo naturali, libro primo: In corporibus mineralibus ad instar operationis naturæ conati sunt Alchimistæ facere breui tempore quod natura facit in annis mille, vnde & docuerunt rem quandam facere, quæ corpora super quibus proijcitur transmutat. Hæc vocatur ab eis Elixir, & dicitur lapis non lapis: lapis quia teritur, non lapis, quia funditur, & currit absque euaporatione, sicut aurum, nec est alia res cui proprietas illa conueniat. Auicen: Elixir ergo est res quæ proijcitur super maius corpus, & mutat rem à natura sua in aliam. Fit autem quando miscetur corpus minus, & spiritus, & elementa, & fermentum, fitque de omnibus vna confectio. Et est Elixir verbum Græcum, quod sonat magnum thesaurum, vel meliorem de thesauris. Et Elixir quidem quod se cum corpore miscet, est quasi Tutia cum Cupro. Sed augmentatur vel crescit Cuprum de illa Tutia, cuius ratio est, quia Tutia res terrenalis est, Elixir autem res spiritualis, & reuertitur natura sui generis ad aliud genus.

Alchimista: Fit autem Elixir duobus modis. Vno modo ex spiritibus mineralibus & corporibus mundis præparatis. Alio modo ex quibusdam rebus prouenientibus ex animatis, scil. ex capillo, vel ouo, vel sanguine, &c.

Elixir fit duob. modis

De hoc 2do modo v. fol. 312.

Primo modo sic: Mortificantur quidam spiritus, & sublimantur, donec mundi fiant. Post hoc vnum de corporibus à natura generatis comburitur, donec possit teri: deinde calcinatur, donec in modum calcis mundũ efficiatur. Tandem verò spiritus & corpora sic præparata teruntur, & imbibuntur cum aquis acutis distillatis. Postea tam diu inhumidantur, donec in aquam claram conuertantur, deinde congelantur, ad extremum tam diu ponuntur in igne, donec fixa efficiantur.

Totius operis processus

De Complemento Elixir. Capite 12.

Auicenna in epistola ad Hasen: Elixir itaque tinctura sua tingit, & oleo suo submergitur, & calce sua figitur, & album quidem completur tribus, in quibus non est ignis. Citrinum verò completur quatuor totis. Glossa: Verum est, quòd Elixir album non indiget nisi tribus, scilicet, oleo, tinctura, & calce. Sed rubeum quatuor, scilicet, oleo, calce, tinctura, & iterum tinctura, quæ dicitur Ignis. Et ideo subdit Auicenna: In quibus non est ignis.

De igne multiplici.

Eſt autem ignis multiplex, & eius qualitas diuerſa, per quoſdã gradus diſtincta. Quidam enim in primo gradu eſt calidus ignis, & humidus in ſecundo, ſcilicet ventris equi: cuius proprietas eſt, quòd non deſtruit oleum, ſed augmentat propter ſuam humiditatem: nam alij deſtruunt propter ſiccitatẽ. Huic ergo non aſſimilatur alius in Mũdo niſi materialis ignis corporis hominis ſani. Ignis quidem Solis calidus eſt in eodem gradu, ſed ſiccus eſt. Hic autem eſt qui domat rem, & de re animata fit, ac nutritur, ſicut puer cui datur in principio lac. Nam puer ex calido & humido nutritur & augmentatur; ſic & ignis equi augmentat oleum ſua humiditate: figit autem lapidem ſuo calore temperando. Eſt inter hos duos & alius, qui eſt calidus & ſiccus in ſecundo gradu, vt ignis furni poſt panis extractionem. hic fundit leniter, & non comburit: quia non eſt in eo flamma, nec fortitudo caloris. Calor enim paulatim declinando recedit: ſed ſi ſtaret, ſpiritum figeret in corpore, vel extra corpus. Ignis autem equi nec fundit, nec comburit: ſed domat, & humidum augmentat. Eſt & quartus furni fixionis ignis, hic fundit & figit, non autem comburit: quia flammalis non eſt, nec differt à præcedenti, niſi quod in hoc eſt calor continuus, in illo non.

Quintus dicitur flammalis, & eſt calidus & ſiccus

ſiccus in tertio gradu: hic calcinat tantùm, & non fundit, ſcilicet, ad comparationem auri & argẽti, & aliorum corporum in eodem gradu, vel vltrà: & eſt ignis in furno calcinationis.

Sextus eſt calidus & ſiccus in quarto gradu: & hic fundit & figit fortiter, mollificando corpora ſuauiter, nec diſſipat ea vel diſpergit. Hic eſt ignis furni fuſionis in eodem gradu.

Eſt & ignis follium, qui corpora diſſipat & diſpergit, & fundit, & hic eſt ſeptimus.

Octauus eſt qui fundit & calcinat, & eſt flãmalis: quia in eo ſola flamma operatur. Subſtantia ignis carbones & flamma & in iſta ſola flamma lignorũ, hic etiam eſt in eodem quoq; gradu cum præcedentibus. In eodem quoque gradu eſt nonus, ſcilicet, qui omnibus eſt magiſter: vt ignis officiationis: id eſt, examinationis, hic fundit & comburit, & diſſipat, & diſpergit malum, ſaluat & rectificat bonum, & eſt quaſi iudex, diſcernens iuſtum ab iniuſto.

Iuniperorum ignis.

Ignis artificialis continuus, durans in eodem gradu quo volueris, per vnum, aut duos, aut tres menſes, donec nudes carbones: ideo ſemper coopertos debes ſeruare, & potes augmentare vel diminuere calorem pro beneplacito tuo, & hoc ſecũdùm additionem plurium vel pauciorum carbonum incenſorum. In primis, habeas cineres ſufficiẽtes, & ſolum factas de ligno Iuniperi. Tũc habeas ollam magnam

fictilem, in cuius medio sit alia minor olla siue crucibulum,& imponendo cineres magna olla stet super calorem ignis, quatenus ipse cinis calescat: & sic circumquaque ollam minorem super cineres pones carbones etiam de prædicto ligno Iuniperi tantùm factos.

Habeas denique adhuc plures cineres calefactos eiusdem ligni, quos supersperges prædictis carbonibus,& cooperies eos suo cinere calido peroptimè. Et in illam minorem ollam siue vitrum habeas tuam materiam digerendam, & desuper maiorem ollam coopertoriũ pones, & in stubam pones subter scamnum, vel suprà, super lapidem tamen, ne fortè damnum inferatur. Poteris tali practica plures huiusmodi præparare ignes: poteris etiam in minorẽ ollam ponere aquam calidam, vel ventrem equi humidũ,& in illum fiolam materiæ.

Carbones prædictos facies in hũc modum: Secabis lignum iuniperi in paruas particulas, ad grossitudinem duorum digitorum, vel maiores, illos pones in magnam ollam bene vndique clausam, & perlutatam, & repletam: illam ollam ponas per integrum diem in ignem fortem furni venti, vel flammæ lignorum. Deinde permittas per se infrigidari: aperi ollam, & habebis quod optas. Cineres autem communi modo combures. Hic ignis potest esse ignis primi vel secundi gradus fixionis spirituum.

Hie

Hie ist geboren die Edle Keyserin reich/
Die Meister nennen sie jhrer Tochter gleich.
Die vermeret sich/gebiert Kinder ohn zal/
Sein vntödtlich/rein/vnd ohn alles mahl.
Die Königin hasset den todt vnd armuth/
Sie vbertriffet Goldt/Silber/vñ Edelgestein/
Alle Artzney/groß vnd klein.
Nichts ist auff Erden jhr geleich/
Des sagen wir danck Gott von Himelreich.
O gewalt/zwingt mich nackendes Weib/

Dann vnsälig was mein erster Leib.
Vnd noch nie Mutter war ich worden/
Biß ich zum andern mahl ward geboren.
Da gewann ich aller wurtz vnd kreuter krafft/
Inn aller kranckheyt ward ich sighafft.
Meines Sones nam ich da war/
Vnd kam mit jhm selbander dar.
Da ich seiner wardt schwanger/
Vnd gebåret vff ein vnfruchtbarn anger.
Ich wardt Mutter/vnd bleib doch Magt/
Vnd wardt in meinem wesen angelacht/
Daß mein Son mein Vatter wardt/
Wie das Gott geschickt hat wesentlicher arth.
Die Mutter die mich hat gebåret/
Durch mich ward sie geborn auff Erdt.
Eins zubetrachten/natürlichen verbunden/
Das hat das gebirg meisterlich verschlunden.
Darauß kommen vier inn ein/
Inn vnserm meisterlichen Stein.
Vnnd sechs/jnn dreifalt bedacht/
Vnnd inn ein wesentlich arth gebracht.
Wer das bedencken kan eben/
Dem ist von Gott der gewalt gegeben.
Daß er alle kranckheyt thut vertreiben /
An metallen/vnd Menschen Leiben.
On Gottes hülff das niemand mag bawen/
Dann der sich selbs kan durch schawen.
Auß meiner Erd entspringt ein Brunn/
Darauß rinnen zween straüm.
Der ein fleust gen Orient.

Vnd

Vnd der ander gen Occident. (gefider/
Darauß zwen Adler fligen vñ verbrennen jr
Vnd fallen bloß in die Erd nider.
Vnd werden hinwider gefidert schon/
Jhm sein vnderthenig Son vnd Mon:
O Herre Jesu Christ/
Du der die gaben geben bist/
Durch deinen Heyligen Geist so gut/
Der hat es als in seiner hut.
Wenn er es gibt furwar/
Der vernimt der Meyster sprüch gar.
Daß er bedenck das künfftig Leben/
Als Leib vnd Seel gefůgt werden eben.
Daß sie schweben in jhres Vatters Reich/
Also helt sich die kunst auff Erdtreich.

Hermes: Scitote rumorum inquisitores, & sapientię filij, quòd vultur supra montem existens in cacumine, clamat voce magna, inquiens: Ego sum albus, niger, & rubeus, citrinus, veridicus sum, & non mentior. Alphidius: Argentum autem viuum, quod ab eo corpore nigro extrahitur, est humidum, album, & corticibus mundum ne pereat. Morienes: Scire te conuenit, quòd fumus albus est anima, & spiritus illorum corporum solutorum. Et certè si fumus albus non fuisset, aurum albi Alchimiæ non fuisset. Rosarius: Hic est Mercurius noster nobilissimus, & Deus nũquam creauit rem nobiliorẽ sub cœlo præter animam ratio- fol. 277.

nalem. Plato: Hæc est materia nostra & secretum nostrum. Ortulanus: Sic habes verum Mercurium extractum ab istis duobus corporibus prænotatis, & est bene lotus & digestus: & iuro per Deum, quòd nullus alius Mercurius est in via vniuersali, nisi iam declaratus, in quo dependet tota Philosophia: qui aliter dicit, falsum dicit Parmenides in Turba: Quidá audientes aquam à Philosophis nominare, putant aquam nubis esse, certè non: sed si haberēt rationem, scirent vndique, aquam esse permanentem, quæ quidem aqua permanēs esse non potest absque suo corpore cum quo soluta est. Alphidius: Istam medicinam vocant Philosophi omnib. nominibus: quia tot nomina sunt huic Mercurio imposita, quòd vix aut nunquá possit aliquis noua ratione vocabula imponere, & dicit Plato Philosophus: Nos omnia re„uelauimus, excepto secreto artis, quod nemi„ni licitum est reuelare: sed attribuimus illud „Deo glorioso, qui cui vult, inspirat, & cui vult ,aufert. Salomon Rex: Hæc est filia, ob quam regina austri ab Oriente dicitur venisse, vt aurora consurgens audire, & intelligere, & videre sapientiam Salomonis, & data est in manu eius potestas, honor, virtus & imperium, & florens regni corona in capite suo radijs septem stellarum rutilantium, tanquam sponsa ornata viro suo, habens in vestimentis suis scriptum literis aureis, Græcis, & Barbaris, & Latinis:

Ego

Ego ſum vnica filia ſapientum, ſtultis penitus ignota. Hermes: Quemadmodum Sol in ſtellis: ita aurum in metallis. Sol dat ſtellis lumen, & omnem continet fructum: ſimiliter & aurum omnem continet fructum. Item: Dies eſt natiuitas lucis, Sol quoque lucerna diei quem Deus creauit ad opus noſtrū: id eſt, pro Mundo regēdo. Item: tinctura debet eſſe corporea, à corporibus metallicis extracta perfectis, per beneficium & medium mineralium.

Regulæ generales.

Omnis res de eo eſt in quod reſoluitur: nam glacies conuertitur in aquam, calore mediante: neceſſe eſt ergo, ipſam prius aquam fuiſſe quàm glaciem. Sic omnia metalla prius fuerunt argentum viuum, quod patet: quia cùm in igne liqueſcunt, conuertūtur in ipſum. Hîc nota, quòd Philoſophus liquatum metallum etiam vocat Mercurium, ſiue argētum viuum: ergo reductio metallorum in argētum viuum iſto modo dicitur liquatio iſta, quanuis fiat per violentiam ignis: tamen quia in liquatione illa forti tenet ſpeciem argenti viui, ideo etiam nominat ipſum argentum viuum. Sed non eſt iſta ſolutio Philoſophicalis, ſed laicalis: ergo ad particulare tibi notum, aliquo modo correſpondet dictis Philoſophiæ.

Secunda Regula.

Omnis natura naturaliter perfici deſiderat,

& destrui abhorret & fugit: ergo auidè amplectitur illud, quod suijpsius emendatiuum, & contrarium respuit in quantum potest, & secundum istud ars debet imitari naturam, aliàs semper errat.

Tertia Regula.

Omne peius laborans in aliqua arte, de sua naturali malitia nititur melius destruere. Et omne melius laborans in aliqua arte, conatur peius perficere: ergo in primis tibi sciendum erit naturas rerum, vt scias discernere quid sit melius aut peius naturæ, & vnde perficiatur, & vnde prohibeatur: & quòd quantitas peioris non excedat quantitatem melioris, alioquin maximè errabis.

Quarta Regula.

Omne siccum naturaliter appetit bibere suum humidum, vt in suis partibus sit continuatum. Hîc nota quid sit humidum radicale omnium liquabilium, & tali humido ciba nimis siccum, & fiet temperatum, &c. Et sic habebis optatum.

EX

EX TRACTATVLO quodam probato.

DE DIFFERENTIA SVLPHVris vulgi & simplicis Philosophorum non vrentis.

VM generaliter Philosophus loquatur, quòd sulphur coagulat, dicendum quòd non: quia omne sulphur vulgi secũdùm Philosophum, metallis est extraneum & cõtrarium. Auicenna: Non intrat in magisterium, quod non est ortum ab eo: quia semper inficit & denigrat, & corrumpit, quocunque modo per artificium præparetur. Est enim ipsum ignis infectus, ergo fusionem impedit. Si verò calcinatur, in terream redit substantiam, vt puluis mortuus. Quo ergo modo potest alijs vitam inspirare? habet enim duplicem superfluitatem, scilicet, inflammabilem substantiam, & terream fœculentiam. Igitur per hæc cõsidera, sulphura vulgi non Philosophorum esse, cùm sulphur Philosophorum sit simplex ignis viuus, viuificans alia corpora mortua, & maturans ea, ita quòd naturæ defectum supplet, cùm ipsum sit superfluæ maturitatis, secũdum quod in natura sua sit perfectum, ac per artificium magis ac magis depuratum. Vnde Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, nisi in quantum

existit in istis corporibus, Sole & Luna, & in alio quidem est illud, quod nulli dicitur, nisi ex parte Dei sibi reueletur. In Sole perfectius: quia magis est digestum & decoctum. Philosophi enim subtiliter sunt imaginati, quomodo in istis corporibus perfectioribus sulphura illa elicere possent, & ipsorum qualitates per artem purgare, vt hoc haberent in arte, mediãte natura, quod in ipsis antea nõ apparuit, quanuis plenariè & occultè prius habuerunt. & hoc nequaquam fieri cõcedunt sine corporis solutione, & in primam materiã reductione, quod est argentum viuum, ex quo facta sunt ab initio, & hoc absque vlla permixtione rerum extranearum, quæ extraneæ naturę lapidem nostrum non emẽdant: quoniam nihil conuenit rei, nisi quod propinquum est ei, cùm sit medicina simplicis ac virtualis naturæ, ex aqua Mercuriali producta, in qua aurum & argentũ priùs sunt soluta. Verbi gratia, si glacies ponitur in aquam simplicem, soluitur in ea per calorem, & redit in primam substãtiam aqueam, & sic aqua tingitur ex virtute etiã occulta, quæ fuit in glacie. Si autem glacies non resoluitur per calorem in aquam, non coniungitur aquę, sed in aqua iacet, nec illam aquam tingit sua virtute, quæ in ea antea coagulata fuit ex partę specierum: sic eodem modo si corpus non resolueris in Mercurium cum Mercurio, occultam virtutem ex eo habere non potes, scilicet

sulphur

ſulphur digeſtum & decoctum per opus naturæ in minera: ſic enim lapis eſt vnus, vna medicina, quæ ſecũdùm Philoſophos dicitur Rebis, ex bina re, ſcilicet, ex corpore, & ſpiritu albo vel rubeo, in quo multi fatui errauerunt.

Quomodo ſulphur rubeum eſt in Sole, & album in Luna.

habes in 1.p. fol. 563.

Cùm ſit dictum, quòd ſulphur Philoſophorum rubeum exiſtat in Sole per maiorem digeſtionem, & ſulphur album in Luna per minorem digeſtionem. Vnde Philoſophus: Citrinatio nõ eſt aliud quàm completa digeſtio: nam calor agens in humidum primò generat nigredinem, & agens in ſiccum cauſat albedinem: quia ignis ſi tranſcendit, agens in eo mutat in citrinitatem puriſſimam. hæc omnia in calcinatione plumbi attendi poſſunt. Et dicit Philoſophus, quòd iam actu vnumquodque perfectorum corporum ſuum bonum ſulphur cum Mercurio contineat, ſcilicet aurum aureum, argentum argenteum, ideo ſulphur album per citrinum eſt aurum. Quamobrem ſulphur in eo eſt ſulphur rubeum, ignis ſubſtantia, qui hoc album plus digeſſit: & ſic ſulphur album & rubeum ex vtraque parte exiſtit in Sole: quare ignis eſt perfectio eius, & in igne generatum eſt: & ideo amicabiliter gaudet natura ſuæ igneæ naturæ.

Vnde aliquæ res extraneæ hoc in corpori-

bus non poſſunt cauſare, cùm ars nō eſt aliud, mediāte natura, niſi decoctio & digeſtio illius naturæ per ſimplicem laborem. Verbi gratia: Manè cùm ſurgo, & video vrinā meam albam, iudico me parùm dormiuiſſe: tunc repono me iterum ad dormiendum, & accepto ſomno, vrina citrinatur: & hoc propter maiorem digeſtionem caloris naturalis in me exiſtentem. Sic ſequere naturam, per artem ſimiliter decoquere, digerere, maturare, ſublimare, cùm iam actu natura contineat in ſe ignem naturalem, quo maturatur: hoc illæ res non habent, ideo dare non poſſunt. In Luna verò non eſt niſi ſulphur album, ſimplex, non tamen digeſtum ſicut rubeum, nec ſic à nigredine purgatum per actionē caloris, quem in ſe naturaliter continet. Sed ignis ſpecies eſt obtecta & occulta, agens eam magis in arte quàm in natura, & è conuerſo: & ideo non eſt impoſſibile, vt ars mediante natura. Hîc nota mediantem naturam, ſiue mediam naturam, quòd plus digerat & perficiat, cùm naturaliter intendit perfici: ſed per ſe non poteſt, niſi moueatur arte & operatione. Sed iſti labores, vt credo, non peruenient ad hominē duræ ceruicis, & ideo non fit verum aurum, niſi fiat ita digeſtum & decoctum, vt melius melioret peius. Quia omnium Philoſophorum intētio eſt, cum meliore perficere: quod fatui contrariè intelligunt: quia cum peiore melius perficere nituntur, & hoc

quærunt

quærunt in re quæ nunquam fuit in illa, ſcilicet, aurum & argentum in rebus aduſtibilibus, vt priùs explanatum eſt.

Quòd in alijs ægris corporibus non eſt vtile hoc ſulphur quærere, quia ibi non eſt.

Quæri non immeritò poteſt: Vtrum ex alijs ægris corporibus hoc ſulphur album & rubeum ad tingendum Mercurium elici poſſit. Dico quòd non: quia prius dictum eſt, quòd non eſt aliqua res maioris temperantiæ quàm in iſtis duobus corporibus reperitur, quibus inſunt radij tingentes: cùm prius dictum eſt, quòd ægra corpora in ſe contineant ſulphur fœtidum & aduſtibile, & non virtualis naturæ ſicut in iſtis, &c. Cùm omnis ars non valeat, niſi præhabita natura, quam ſequatur: poſſes tamen cum minoribus mineralibus purgare metalla: quibus purgatis, tamen adhuc non haberent auream & argenteam naturam in ſe: quia digeſtio & decoctio aurea non fuit in illis, ſicut in alijs, nec ſulphur ita maturum: & ideo ipſis immaturis ſuccurrendum eſt cum maturis vt maturentur. Igitur non tingunt, ſed tinguntur: quia tinctura auri & argenti proportionabilem naturam habet cum ipſis, ſcilicet immaturis vel imperfectis: quia originem ex Mercurio traxerunt. Ex his manifeſtè patet, quòd minora mineralia tingere non poſ-

ſunt: quia corpora metallica imperfecta quæ non conueniunt cum auro & argento ex parte Mercurij maturi, tingere non poſſunt, nec
» naturam auri vel argenti infundere. Et ideo
» non eſt tingendum, niſi cum illis quibus ineſt
» virtus tingendi. Tinge ergo cum auro & ar-
» gento: quia aurum aureum tribuit colorem &
» naturam, & argentum argenteam. Quare o-
» mnia alia deſpicias, quibus non ineſt virtuali-
» ter ſeu naturaliter virtus tingendi, cùm in
» ipſis nullus ſit fructus, ſed ſolùm
» perditio rerum & ſtridor
» dentium.

Vide ſupra.

FERMEN-

FERMENTATIO.

Hie wird Sol aber verschlossen/
Vnd mit Mercurio Philosophorũ vbergossen.

Hermes tractatu septimo de Sole: Filij, Philosophorũ corpora sunt septem, quorum primum est aurum eorum optimũ, Rex & caput, quod nec terra corrumpit, nec res comburentes comburunt, nec aqua alterat, eò quòd eius complexio est temperata, & natura directa in caliditate, & frigiditate, & humiditate, & sic.

citate, nec in eo eſt quod ſuperfluum, nec minus, quare ipſum prætulerunt Philoſophi & magnificarunt, & dixerunt, quòd aurum ſic ſe habet in corporibus, quemadmodum Sol in ſtellis ſuo lumine & ſplendore, eo namque vegetabilia germinant in terra, & omnis fructus perficitur nutu Dei. Similiter aurum in corporibus omne corpus ſecum continet & viuificat, quòd Elixir fermentum eſt, ſine quo nequaquam peragitur, quemadmodũ paſta abſque fermento non fermentatur, nec eleuatur: ſic cûm corpora dealbas, ſublimas, mũdificas, & ex eis fæcem & turpitudinem extrahis: deinde volens ea coadunare, coniungere, & ſimul miſcere, impone fermentum eis: inſpice qualiter paſtæ fermẽtum, nihil aliud eſt quàm fermentum. Meditare igitur & contemplare, vtrum rei fermentum ſit, niſi etiam ex ſua natura. Hæc eſt clauis omnium Philoſophorum. Et notandum, quòd fermẽtum confectionem dealbat, combuſtionem inhibet, & tincturam continet ne fugiat, corpora lenificat & ſe inuicem ingredi facit & coniungit, quod eſt finis operantis, & ſua ſcientia corpora mundantur, & earum opus Deo annuente peragitur. Raymundus in Apertorio: Nunc per ſecundã partem colorabit ſe lapis, fixatur & fermentatur: fermentum autem lapidis ad album eſt argentum, & ad rubeum eſt aurum, ſicut Philoſophi demonſtrant: quia ſine fermẽto non venit Sol

neque

neque Luna, nec aliquid aliud quòd sit suę naturæ: coniunge ergo fermentum cum sulphure suo, vt generare poterit suum colorem, & etiam ad suam naturam, & ad pondus, nec non ad saporem & sonum suum: quia quodlibet simile generat suum simile: quia fermentum vt Sol tingit, & mutat suum sulphur in medicinam permanentem & penetrantem. Ideo dicit Philosophus: Qui nouerit sulphur & argentum viuum tingere, ille peruenit ad maximũ arcanum: propter hoc oportet, quòd Sol & Luna sit in tinctura & fermentum ipsius spiritus, & aquæ permanentis argenti viui, & per illam aquam illæ naturæ debent fixari, & nutriri cum naturali calore tam diu vsquequo habebunt suam fixationem & fusionem perfectam, post hoc fit regimen coniunctionis lapidis cum suo fermento, scilicet vsque donec ad complementum suum opus peruentum sit, & hoc non fit vna vice simul: quia hoc de intentione naturæ non est, sed bene per copulationem, scilicet parum & iterum parum: & etiam per coagulationem fit vera medicina vniformis, & propter hoc illa copulatio causatur à subtilibus partibus transmutatis & alteratis in formam & essentiã spiritualem: quia scriptum est: quòd corpus grossum cum simplici, & simplex cum grosso propter earum contrarietatem se coniungere non possunt, nisi grossum conuertatur in subtilitatẽ suam per suum sim-

plicem ſpiritum, & tunc ſint commiſcibilia ſimul, & hoc notificant Philoſophi declarando cuidam filio veritatis, & dicunt quòd perfecta mixtura eſt commiſcibilium alteratorum corporum per indiuiſibilia ſibi iunctorum vnio: quia illa hîc requiruntur per patentem rationem, quòd mixtio ſiue vnio non poteſt fieri ſine alteratione, quæ eſt ſubtiliatio corporis, & reductio in formam ſpiritualem.

Et de illa parte dicũt Philoſophi, quòd iam medicina completa eſt ab vna manerie in aliam maneriem criſtallinam: & tũc apparebit, quòd illa lamina compoſita eſt de ſubtilibus partibus naturalibus, per naturale ingenium vniformiter coniuncta, ſine diuiſione illarum partium per modicum & iterum modicum: quia talis cauſa non poteſt fieri ſine ſubtiliatione & homogeneitate naturæ. Et propter hoc conuenit, quòd veniat illa materia ita ſubtilis, quòd omnes partes in natura ęquales ſint mixtæ cum aqua. Et hoc videre poteris per tuum intellectum, cùm factum ſit vnum corpus tranſparens, & in vnum continuatum per coniũctionem aut commixtionem multarum partium ſine diuiſione, diſcõtinuatione & terminatione in vnam ſpiſſitudinem & figuram tranſparentem per omnes partes ſuas.

Iam, fili, tu modò habes non modicum ſecretum: illumina igitur primò corpus, antequam imponas animam: quia aliàs nunquam

poſſet

posset suscipere, aut in se retinere spiritũ. Hæc Raymundus.

Calidius Philosophus: Nemo vnquam potuit, vel postea poterit tingere terram foliatam, nisi cum auro. Ideo præcipit Hermes, dicens: Seminate aurum vestrum in terram albam, foliatam, quæ per calcinationem facta est ignea, subtilis & aërea.

In istam ergo terram aurum seminamus cùm tincturam auri illi imponimus. Sed nunquam aurum potest perfectè aliud corpus tingere, quàm seipsum, certè hoc non potest nisi perficiatur arte.

Aurum est fermentum operis, sine quo nequaquam peragitur: quia est sicut fermentum pastæ, coagulum lactis in caseo, & sicut muscus in aromatibus bonis, & cum eo fit compositio maioris Elixir: quia illustrat, & ab adustione conseruat, quod est signum perfectionis. Et scias quòd sine auro, nec perficitur, nec emendatur opus: quia aurum capistrum est argenti viui, & nullus congelat argentum viuum, nisi in corpore magnesiæ, in quo est vnũ cremans, alterum verò fugiens, & ipsum aurum est tertium illorum tincturas recipiens, & est tinctura rubedinis, & argentum viuum transformat omne corpus cum eo. Vnde quidam: Nisi aurum in auro ponas nil agis. Arisleus: Scias firmissimè quòd si parum aurum in compositione ponatur, exiet tinctura patens

candida. Per fermẽtum Solis intelligitur sperma viri: & per fermentum Lunæ sperma fœ-
„minæ: ex illis fit primo coitus, postea fit gene-
„ratio vera & casta, fermentum auri aurum est: sicut fermentum panis, panis est. Rosarius:
„Sicut in operatione panis modicum fermenti
„leuat & fermentat magnam copiam pastæ: ita
„& illud modicum terræ, quod continet iste la-
„pis, sufficit ad nutrimentum totius lapidis.

De duplici differentia mineralium ex eodem tractatulo.

Distinguuntur autẽ corpora mineralia specialiter in duas partes, scilicet, in partem metallicam & in partem mineralẽ. in partem metallicam: id est, in metalla quæ originem ex Mercurio ducũt; & in partem mineralem, quæ ex Mercurio non ducunt. De metallis exemplum, Sol, Luna, Iuppiter, Mars habet & electrum. De mineralibus exemplum, Sales, atramenta, alumina, vitriolum, arsenicum, auripigmentum. Sunt autem ductibilia & liqua-
„bilia omnia metalla, quæ originem ex Mercu-
„rio duxerunt: quia materia eorum est substan-
„tia aquea mixta cum substãtia terrea commix-
„tione forti, vt vnum ab altero separari non po-
„test: quare congelatur substãtia aquea illa cum
„frigore magis post actionem caloris, & erunt
„ideo ductibilia seu fabrilia, & non congelatur
„sola aqua nisi cum siccitate terrestri, quæ alte-
rat

rat aqueitatem, cùm in ipsis non est humor vnctuosus: quia congelatio eorum est ex siccitate terrestri, ideo faciliter non soluũtur nisi per actionem caloris vehementem in ipsis, secundum quod sunt fortius commixta. Sũt autem minora seu media mineralia secundum quod dictum est, quę originem ex Mercurio non ducunt: & horum quidã sunt sales, qui liquefiunt humido faciliter, vt alumen, sal simplex, sal armoniacum, sal lapideum, & omnia genera salium: & quidem virtuosa sunt, nec liquefiunt solo humore faciliter, vt auripigmentum, arsenicum, sulphur, cùm aqueitas sulphureorum corporum est cõmixta cum terra viscosa commixtione forti cum feruentia caloris, donec facta sunt virtuosa, & postea coagulata sunt ex frigore: atramenta verò composita sunt ex sale, & sulphure, & lapidibus, & creditur in ipsis vis mineralis aliquorum corporum liquabilium, quæ ex eis fiunt, vt calchantum & olocari: sed corpora metallica ex ipsis artificialiter fieri non possunt, cùm sint alterius naturæ, & cum metallis ex prima materia propinqua, scilicet cum Mercurio originem non duxerunt, scilicet ex argento viuo. Non nego, quin cum ipsis metalla possunt purgari aut dissolui, vel sophistica forma per ea introduci ad decipiendum homines, &c.

Duplex est sulphur, viuum scilicet & vrens. Viuum causat metalla, quanuis adhuc

-ens.

-nuc bene

differunt vnum ab alio, ſecundum quòd plus exiſtit viſcoſitate terræ infectum, cùm tamen ſulphur ſimplex viuum cauſans aurum & argentum, non eſt niſi vapor calidus & ſiccus generatus ex puriſſima ſiccitate terreſtri, in qua omnibus moribus prædominatur ignis, & illud dicitur elementum cum Mercurio metallorum, &c. ſulphur, patet ſuprà.

Quòd impoßibile eſt minora metalla artificialiter fieri metalla.

Sed quia in præcedenti capitulo determinatum eſt, minora mineralia artificialiter impoſſibile fieri metalla, propterea hîc reſtat, fore probandum primò ſic, quia minora metalla de prima metallorum materia, quæ eſt Mercurius, non ſunt generata, quia generatio eorum cum generatione Mercurij in primis differunt in forma, in natura, in compoſitione: ideo etiam fieri metalla non poſſunt: quia rerum vnius ſpeciei vna eſt materia prima, & ſperma ex quibus generatur. Prima pars antecedentis patet, quòd minora mineralia non ſunt generatiua ex Mercurio, quod eſt cauſa: quia ſemper manet in prima materia metallorum, & non extranea ſulphura. Vnde Ariſtoteles & Auicenna: Ideo ſi deberent fieri metalla, oportet quòd primò tranſirent in primam materiam metallorum: ſed quia artificialiter fieri non poteſt, ideo minimè metalla ex

cis

eis fieri poſſunt: ſic patet prima pars antecedentis ſatis declarata. Secundò ad idem, quòd minora mineralia principium metallorum artificialiter fieri non poſſunt, quod eſt Mercurius: ideo etiam medium & finem non pertingunt, quæ ſunt metallum & tinctura quam tenet: quia nutrimentum in homine per generationẽ non poteſt fieri homo, niſi priùs conuertatur in ſperma, & ſic additũ ſuo ſimili, nouus generatur homo. Sed quia minora metalla à metallis extraneæ ſunt naturæ, quanuis bene in aliqua vi minerali participant, & debilioris ſunt virtutis, & aduſtibilia, ideo natura metallica eo nõ gaudet, ſed reſoluit & ſeruat ea, quæ ſunt ſuæ naturæ. Verbi gratia: Si aqua miſceretur terræ, ſeparatur ab inuicem: quia terra petit fundum, cùm ſit grauis & ſicca, aqua ſuperficiem & nequaquam artificialiter ſic poſſunt coniungi, quòd iſtæ naturæ cõtrariæ ſteterint in vna natura coniunctim. bene quidem aqua poteſt abluere & mũdare terram: ſed quòd ſiccitas terrę artificialiter mutetur in aqueum humidum, credi non debet, licet terra madefiat aqua. ſic minora mineralia poſſunt quidẽ coniungi cum metallis, & ea purgare, & aliquomodo nouam formam introducere: ſed cum ipſis permanere, & illud immaturũ maturare natura non concedit. Quare fatui, vt diuerſa negotia & ſophiſtica ad decipiendũ homines adducunt, ſcilicet res improportionabiles, quæ nec

materiam dant,nec eam etiam recipiunt, ſcilicet,ſecundinas,oculos animalium,teſtas ouorum, crines, ſanguinem hominis rufi,vermes, herbas, radices, ſtercus humanum. Multi enim fatui laborauerunt, & adhuc laborant in his rebus vegetabilibus & ſenſibilibus, vbi tamen nihil inuenerunt veritatis: ſed quaſdam humilitates, de quibus indicamus inſcijs,vt euitare poſſint deceptiones: nam ex his rebus poſtea dicendis longo tempore extraxerunt, quod appellabant argentum viuum artificiale,& olea, & aquas, quas nominauerunt quatuor elementa, videlicet, aquam, aërem, terram,& ignem,& ſalem armoniacũ,arſenicum, & ſulphur, & auripigmentum, quod emiſſent melius in foro,& citiùs perfeciſſent. Quæſiuerunt etiam in rebus vegetabilibus & ſenſibilibus ſiccorum & humore carentium combuſtibilium & corruptibilium,in quibus quæſierunt tincturam quam non habent. Hi verò damnificati ſunt damno apparenti, & iſtæ ſunt rationes,capilli humani,cerebrum,ſputum humanum,lac mulierum, cruor humanus,vrina, ſtercus humanum, embrio, menſtruũ,& ſperma,oſſa mortuorum, oua gallinarum: & ſimpliciter in omnibus animalibus brutis, piſcibus, & volatilibus, vermibus, ſcorpionibus, bufonibus, baſiliſco naturali & artificiali, in quo maxima trufa eſt: in teſtudinibus, & ſuccis quarundam herbarũ, & floribus arborum,

de fol. 287.

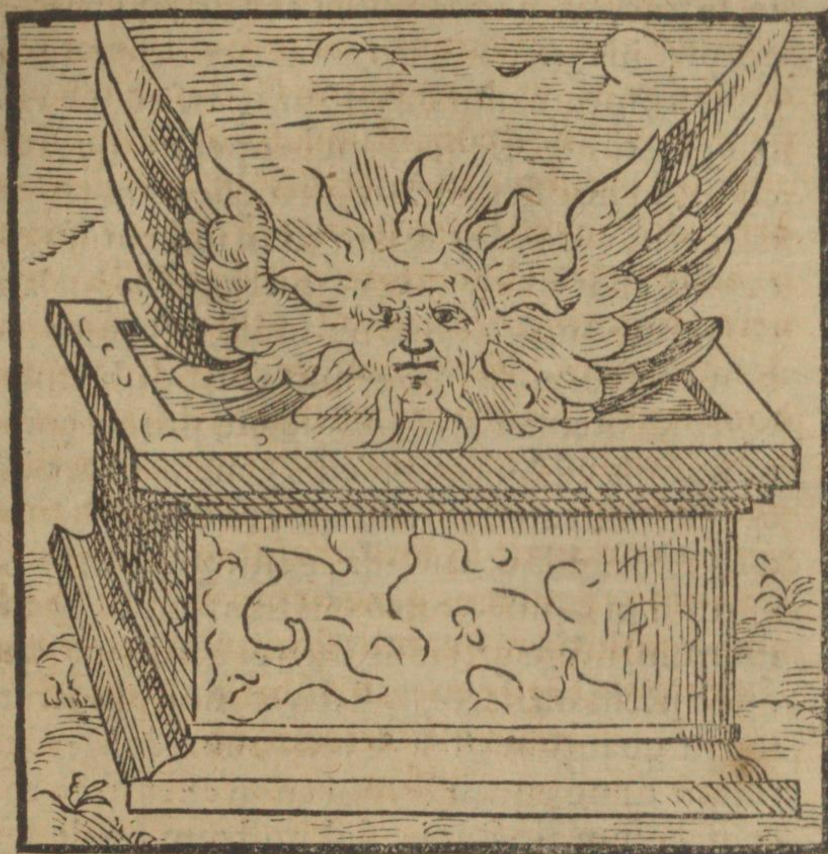
& ſpe-

& specialiter in his, videlicet herba lunari, & solari, quæ dicitur Toxicum, & in omnibus in quibus finxerunt nomina ad placitum suum secundùm metalla, decipientes se & alios, volentes cum pessimis rebus optima facere, & naturæ defectum cum talibus adimplere. Sed quia in his nullam virtutem imaginantes veraciter, nec scrutantes, volentes stercus seminare, & metere triticum, quod vsui videtur impossibile. Vnde dicitur: Si quid homo seminauerit, hoc & metet: ergo si stercus seminas, merdam & metes. Quare nõ est mirum, quòd vix vnus inter mille, aut nullus de talibus perficit. Semina aurum & argentum, & affert tibi fructum millesimum, cum labore tuo mediante natura: quia ipsum solum habet quod quæris, & nulla res alia mundi, cùm alia omnia sint fœtida, & naturæ cedũt per ignis assiduitatem & examen. Sunt & alij Alchimistæ in minoribus mineralibus laborãtes, scilicet in quatuor spiritibus, vt in sulphure vulgi, arsenico, auripigmento, & sale armoniaco, volentes ex his tincturã perficere: sed hoc facere non possunt, vt patet per definitionem tincturæ: quia tingere non est aliud quâm tingendo tinctum in naturam suam transformare, & secum sine vlla transformatione permanere, & docens natura naturam contra ignem præliari: nam tingentis & tincti natura concordat. Verbi gratia: si ex auro vel argẽto tinxeris plumbum vel

ſtannum, vel aliquod aliud tale, hoc concor-
dat in naturis: quia originem ex vtraque parte
ex Mercurio duxerunt, maturum immaturo
coniungitur, vt immaturum ſecum in tali via
perficiatur. Sed cùm iſti quatuor ſpiritus ſint
alterius naturæ cum metallis, vt ſufficienter
priùs dictum eſt: ideo ſi tingere debent, quæ-
ro, an debeant conuertere vel cõuerti? Si con-
uerti, tunc tinctura non eſt, vt patet per eius
definitionem. Si conuertere, ergo tingendo
conuertit in ſuam naturam, quæ eſt terrea, na-
turæ metallicæ extranea. Ideo metallum tin-
gendo facere non poſſunt. Quòd autem tin-
gendo conuertit in ſuam naturam probatur,
quia omne generans generat ſibi ſimile. Sed
quia hęc tinctura quatuor ſpirituum generans
eſt terrea, ergo generabit ſibi ſimile, quod
etiam eſt terreum, vt
ipſum.

ILLV-

ILLVMINATIO.

Hie ist Sol wider gar versuncken/
Vnd im Mercurio Philosophorũ ertruncken.

Sic & istam tincturam & omnem aliam quę non inuenitur in proprietate naturę despicias cum alijs vijs extraneis: quia in ipsis non est aliud quàm rerum cõsumptio, temporis perditio & laboris, cûm omnia alia apparentia sunt, & non existentia metalla, quæ per minora mineralia vel consimilia fuerint laborata.

Raymundus: Quanuis hic lapis noſter iam in ſe tincturam naturaliter contineat: nam in corpus magneſiæ eſt creatus perfectè, per ſe tamen motum non habet, niſi perficiatur arte & operatione. Geber dicit in operatione radicum: Ad hoc fit operatio, vt melioretur tinctura auri in auro plus quàm eſt in ſua natura, & etiam vt fiat Elixir iuxta ſapiētum allegoriam compoſitum, &c. Sed nunquid ſolo auro, & non alio corpore indigemus? Audi Hermetem dicentem: Pater eius: id eſt, primæ compoſitionis eſt Sol, mater eius Luna. Pater eſt calidus & ſiccus, tincturam generans: Mater eius eſt frigida & humida, genitum nutriens: „igitur ſi in lapide noſtro eſſet tantum alterum „ipſorum, nūquam facilè flueret medicina, ne„que tincturam daret, & ſi daret, nón tingeret, „niſi in quantum eſſet, & reliquum, & Mercu„rius in fumo euolaret: quia non eſſet in eo re„ceptaculum tincturæ: ſed noſtrum finale ſecretum eſt habere medicinam, quæ fluit ante fugam Mercurij: ergo duorum coniunctio eſt neceſſaria in opere noſtro. Dicit enim Geber in perfecto magiſterio: Precioſius metallorū eſt aurum. Ipſum enim eſt anima coniungens ſpiritū cum corpore ſcilicet imperfecto: quia ſicut corpus humanum ſine anima eſt mortuū & immobile: ſic & corpus immundum ſine fermento, quod eius eſt anima, terreum & vegetabile: ipſum enim eſt tinctura rubedinis,

transfor-

transformans omne corpus: ipſum eſt fermentum, totam maſſam conuertens ad ſuam naturam: quia ſicut Sol & Luna cæteris planetis dominantur: ſic iſta duo corpora dominantur alijs corporibus metallorum, quæ ad naturam prędictorum corporum duorum conformiter conuertuntur, & ideo fermẽtum dicitur: nam ſine ipſo germina non emẽdantur, & ſicut modicum fermenti totam maſſam corrumpit: id eſt, tranſmutat & eleuat: ſic & in noſtro quoq; lapide accidit. Vnde Hermes dicit: Fili, extrahe à radio ſuam vmbram: accipe ergo quartam partem ſui, hoc eſt, vnam partem de fermento, & tres partes de corpore imperfecto, diſſolue fermentum in æquale ſui aquæ Mercurij: coque inſimul lentiſſimo igne, & coagula illud fermentum, vt fiat ſicut corpus imperfectum, & orificio vaſis clauſo, eodem modo & ordine, vt dictum eſt, fit per omnia prępáratum. Ariſtoteles: Elige tibi pro lapide, per quem reges venerantur in Diadematibus ſuis, & per quem Phyſici habẽt curare ægrotos ſuos, quia ille eſt propinquus igni.

Fili, recipe de ſimpliciſſimo & de rotundo corpore, & noli recipere de triangulo vel quadrangulo, ſed de rotundo: quia rotundum eſt propinquius ſimplicitati quàm triãgulus. Notandum eſt ergo, quòd corpus ſimplum nullum habens angulum: quia ipſum eſt primum & poſterius in planetis, ſicut Sol in ſtellis: quia

in Astronomia firmamenti videmus, quòd Sol est Dominus omnium Planetarum, & omnes planetæ egent lumine suo: quia dat lumen suū sursum vsque ad Saturnum, & deorsum vsque ad Lunam: deinde respicit omnia tàm superiora quàm inferiora. Aristoteles: Fili, accipere debes de pinguiori carne: fili, tu debes scire, quòd vnumquodq; semen suo germini respondet: quia ea quæ seminas, ea etiam & metes.

Quæ sunt particularia quæ perficiuntur in hac arte.

Vniuersaliter omnibus intuētibus, ad quos sermones pręsentes deuenerint declaro, quòd in totius artis serie non sunt nisi duo particularia, quæ particulariter perficiuntur secundū Philosophos & naturam: primum particulare tàm in albo quàm in rubeo existit in Mercurio sine administratione medicinæ perfectæ: quāuis bene corpus cum quo perficitur in se occultè ipsius tincturam continet, veluti natura requirit, primum quod in eo particulariter ex vtraque specie rerum est illud, cùm Mercurius sit ex prima materia omnium metallorū compositus, ex terra alba nimiū sulphurea, & aqua clara: & ideò albedo terræ transparet limpiditatem aquæ, & est color in eo albissimus, vt docet experientia, & continet in se sulphur bonum, maturum, & mundum, tunc possibile est ex eo particulariter fieri Solem & Lunam.

Philoso-

Philoſophus: Admiſceatur per artificium alijs metallicis corporibus: quia eſt de natura eorum, & ipſa generata ſunt ab eo, & ideo per artificium fieri poteſt, & imitetur digeſtam naturá in illud, vt cum eis perficiatur: & ſic quibus complectitur metallis, fit ſimile illis ſine aliqua admixtione extranea, cùm ſimpliciter natura gaudet ſuæ naturæ, & non per aliquod extraneum: ſed cum Sole fit Sol, cum Luna Luna, cum Venere Venus, &c. cùm vnumquodq; mittit in illud vim ſuam: & etiam quia in ſe continet ſuum ſulphur bonum, ſed immaturum, quod per artem maturatur. Quare alia metalla coagulata & infecta per ſulphur aduſtibile particulariter, ſicut ipſum, Sol & Luna fieri non poſſunt.

Prima ratio: Si enim in Mercurium tranſformarentur, & admiſcerétur cum Sole & Luna, tunc ipſorum Mercurius haberet in ſe illud præhabitum ſulphur malum.

Et ſi purgaretur, tunc in tátum purgari non poſſet, quòd reduceret in Mercuriũ, ſicut ante talem ſimplicitatem. Nec etiam poſſet corpus per Mercurium in eo diſſolui, & cùm diſſolui non poſſet, tunc etiam vim ſeratam in illud mittere non poſſet.

Sed naturis ex vtraque parte ſeratis vnumquodque in examine ab altero ſepararetur, cùm in ſe non haberet naturam perfectam occultè, cum qua propè per ipſorum ſolutionem

perficere possent: sed cùm semper ipsis necessarium sit mediante arte, vt alia corpora perfecta ipsis subuenirent cum sua natura, quæ naturaliter est perfecta. Secundò, si insoluta adiungerentur corporibus perfectis, minus aurum & argentum fieri posset, cùm naturaliter per congelationem ex vtraque parte naturæ eorum seratæ sunt, & cum non est medium aperiens illas naturas ad mittendum vnam vim in aliam, tunc coniungi non possunt coniunctione naturali, ita vt redeant in Mercurium: vnde ex vtraque parte originem duxerunt: & ideo per vehementiam ignis ab inuicem separarentur per combustionem naturæ imperfectæ, vt bene cernitur. Sed cûm coniũgere volueris, facias Mercurium per Mercurium, qui dissoluit & aperit naturas seratas, vt simpliciter vnum possit transire in aliud, & perfectum mittere vim in imperfectũ, vt secum perficiatur. Et isti sunt labores viæ particularis, & sic particulariter aurum & argẽtum fieri possunt. Nota quòd Mercurius crudus dissoluit corpora, & reducit ea in primam materiam suam siue naturam: sed Mercurius corporum hoc facere non potest: hoc est, propter cruditatem sui sulphuris, quod in prima terra alba habuit, cum qua ex aqua clara factũ est ab initio: quia illud crudum semper appetit corrodere, quod suæ naturæ vicinius est, primò aurum, secũdò argentum, &c. Sed alter Mercurius ex corporibus

ribus congelatus hoc facere non poteſt: quia per congelationẽ illud crudum ſulphur, quod antea fuit in eo, eſt alteratum in natura: ideo non corrodit ſicut primum, nec ſeratum aperit, & ideo vna vis nòn mittitur in aliam, ſed vnumquodque per ſe manet: vnde quidem flu-ctualiter ſunt coniuncta, ſed naturaliter ex vtraque parte ſunt ſerata. Quare per examen & aſperitatem ignis imperfectũ comburitur perfecto manente: quia vna natura alteri ſuccurrere non poteſt, ſed cum argento viuo crudo hoc facere poteſt, ſcilicet naturas reſerare & aperire, vt vnaquæque res vicina ſit ſuæ naturæ adiuuamen: ideo ſi diſſoluitur argentum, inueniet argenteam naturam: & ſi aurum, auream: ſi plumbum, plumbeam, &c. Per ipſorum ſulphur congelatur. vnde Philoſophus: Si verò iſta corpora quæ ſuam naturam participant, ſicut tu quæris in multis rebus fœtidis, & immundis, & ideo eſt particulariter poſſibile ex vtraque parte ex eo fieri aurum & argentum, & in alijs corporibus non, vt audiuiſti. Nota, duplex eſt ſolutio corporum, in Mercurium, per Mercurium, & in aquam Mercurialẽ. Prima ſolutio requiritur ad particularia: ſecunda ad vniuerſalia. Prima ſolutio corporũ in Mercurium non eſt niſi reſolutio: id eſt, quod per ſolam reſolutionem ſeratum aperitur propter ingreſſum naturæ vnius in aliam: & iſta reſolutio eſt in particularibus. Secunda ſolutio eſt

Duplex solutio corp... ... per § 298.

Prima solutio ad particularia ... vide.

Secunda solutio

„in aquam mercurialem, & fit vniuersaliter: & „illa fit non per solam dissolutionem sulphuris „immaturi in Mercurium: sed per putrefactio„nem corporis & spiritus in humido, cùm pu„trefactio omnium naturarum ad inuicem ligatarum est solutio & separatio: & sic partes ligatæ ab inuicem separantur, & vnaquæque pars ab alia: & hoc fit per separationem & solutionem elementorum, quæ in generatione Mercurij sunt cõnexa, scilicet aquæ & terræ, & eædem partes dum purgantur in natura per conuersionem coniunguntur, & plus se diligunt propter eorum mundificationem, quàm antea in natura: & hæc separatio fieri non potest in corporibus nisi per spiritũ. Sic ars transcendit naturam in vna via, licet artificialia bene subitò fiant, quæ tamen antea naturaliter pro„lixa fuerunt. Non credas, quòd hæc sint ele„menta vulgaria, scilicet, aqua nubis, vel consimilia: sed frigidum & siccum terra, frigidum & humidum aqua: humidum & calidum aër: calidum & siccum ignis. Et sic sunt in naturis elementa: tamen nequaquam ars potest partes connexas in generatione ita separare, quòd simpliciter in elementa quæ fuerunt transmutentur, cùm prima natura vnam qualitatẽ mu„tauit in aliam: taliter ars bene separare potest, „vt humidum à sicco, frigidum à calido: sed ta„men vna qualitas adhuc de naturali commix„tione possidet naturã alterius in aliqua parte, per

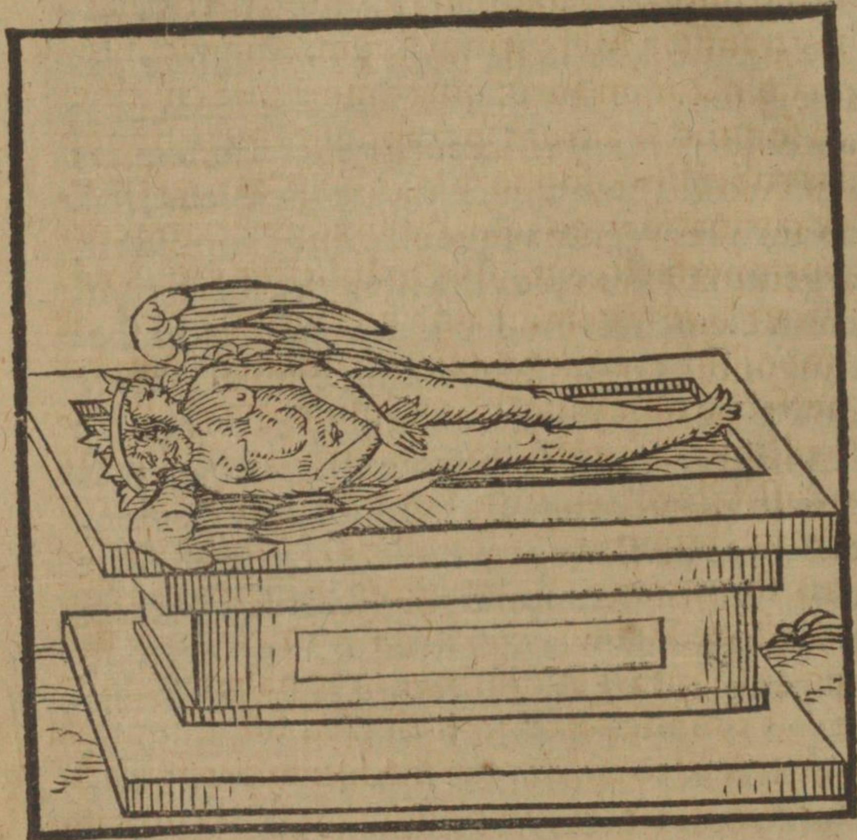
per hæc possunt per artem vice versa coniungi sicut diuisa sunt, si illud non esset quòd vna qualitas participaret naturam alterius, scilicet aqua naturam terræ in frigiditate, & aër naturam aquæ in humiditate, & cæteris: tūc sequeretur, quòd naturale opus esset totaliter destructum, cùm simpliciss. essent elementa, sicut antea fuerūt: ante Mercurij generationem, ars destruxisset naturam, à capite incipiens, scil. ab auro & argento vsque ad principium: id est, argentum viuum, & vltra ista principia simplicium elementorum, secūdum quòd antea fuerunt ante Mercurij generationem, ita remotè in arte est impossibile. Si esset possibile, tunc sequeretur quòd de nouo extra primam materiam metallorum ars componeret elementa, & vice versa ars generaret Mercurium, sicut destruxit, quod impossibile est artificialiter fieri: bene quidem ars destruitur à capite vsque ad pedes: id est, Mercurium à pede ædificans vsque ad caput in subtiliori forma, cùm substantia naturę, quæ antea fuit ars concedit. Sic diuiduntur species rerū, cùm in aliam formam transmutantur, quàm antea fuerunt. Quia dicit Aristoteles: Sciant artifices Alchimiæ, species rerum transmutari non posse, quod verum est nisi in primam materiam reducantur vel conuertantur: id est, in argentum viuum, & vltra hoc non consulit, secus fieri est impossibile, &c.

vid. paul ... a me fa... p. 574. P.

Ar. vi. 1. mara Avicenna fol. 381. fol. 280. 401.

NVTRIMENTVM.

Hie ist Sol worden schwartz/
Mit dē Mercurio Philosophorū als ein hartz.

SECVNDVM PARTICVLA-
re est in Sole, Mercurio, & sulphure Philosophorum.

Cùm supradictum est quòd Luna contineat in se sulphur album, sicut aurum rubeum, tamen ignis species sub albedine in eo est obtecta; ideo

4 fol. 432.

cta: ideo omne argentum possibile est fieri aurum. Vnde Philosophus: Non est aurum nisi priùs fuit argentum: sic argentum continet in se aliquas qualitates indigestas, quæ possunt ab eo purgari per artem, ita quod particulariter transit in Mercurium fixum, & in vicinissimam naturam auri: quia omne tunc continet in se quod & aurum, per appositionem sulphuris rubei Philosophorum, quo plus digeritur, & citrinatio in eo causatur in adiunctione corporis perfecti, cùm sint simpliciter vnius naturæ: hoc autem in alijs corporibus fieri est impossibile, cùm tantam vicinitatem naturæ perfectæ non habeát sicut ipsum, quod est impeditum in generatione ipsorum per sulphur adustibile & fœtidum, nec ipsa sunt Mercurij: de quo loquitur Philosophus: Non fit transitus ab extremo ad extremum, nisi per mediū: id est, ex Mercurio non generatur aurum nisi priùs fuerit argentum, nec in se habet sulphur ignis simplicis non vrentis, sed sulphur adurens, & ideo in Mercurium fixum particulariter transformari non possunt, vt suprà dictum est per Aristotelem: Sciant artifices, se similia illis facere possunt, & tingere per rubeum citrinum, vt videatur aurum, & album tingere albo, donec sit multum simile argento: possunt quoque plumbi immunditiam abstergere, vel aliorum corporum ægrorum, vt videantur aurum & argentum: verùtamen plumbum

manet ſemper plumbum: quia in ſe non habet qualitates digeſtas auri & argenti, vt dictum eſt ſuprà: vt hi qui accipiunt ſalem armoniacum, vel alia minora mineralia ad illudendum homines, & coniungunt cuprum vel ſtannum cum Mercurio, vt appareat hominibus argentum, & aliquo modo fabricabile, & in igne examinabile ſecundum eos qui in igne experti ſunt, qui tamen in hoc illuduntur: quia veram naturam argenteam in ſe non habet, ſicut apparet in colore & examinatione.

Sophisticum. fol 554.

Prima ratio eſt: Cuprum continet in ſe Mercurium aliqualiter mundum, niſi in quantum ex ſulphure exiſtit de foris: ſed ſulphur fœtidum & aduſtile quod ipſum comburit, & rubedinem non bene digeſtam habet, ſed ratione ſulphuris rubei & immundi, cum Mercurius præhabet ſubſtantiam præ ſulphure, & ideo tardiùs deficit in igne quàm plumbum vel ſtannum, quia Mercurius reſiſtit, niſi quantum violentiam patitur à ſulphure ſibi commixto: ſed quòd plumbum citiùs comburitur, hoc eſt ratione Mercurij infecti: quia infectus Mercurius cum infecto ſulphure ſicut plumbum eſt, quærit aliquod vicinatum ſuę imperfectionis, & cùm argentum & cuprum commixta ſunt in argento, non inuenit quam rem infectam, ſed in cupro inuenit primò ſulphur adurens, cui citius admiſcetur, & in commixtione vniuerſali Mercurius cupro magis inficitur,

Nota.

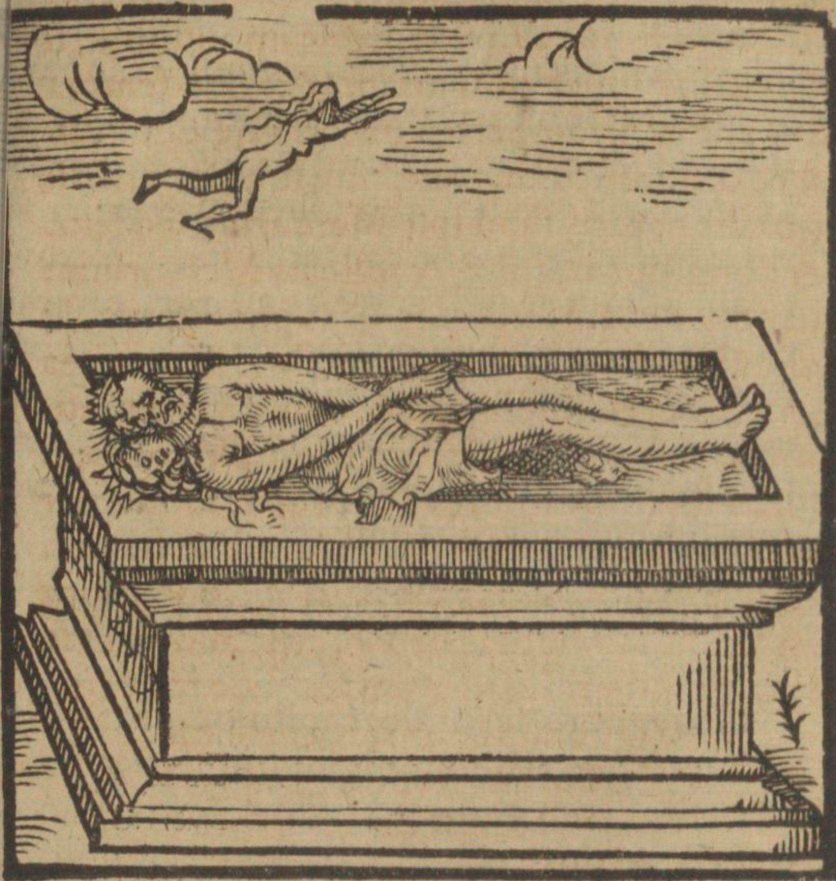
citur, cùm plumbum ſit ex vtraque parte ſcilicet Mercurij & ſulphuris infectum. Et iam quia plus malum citius adhæret malo, in tantum debilius & peius erit, & ideo citius adhæret cupro vel argento, inficiens & comburens illud, cùm natura cupri & argenti, vt audiſti, ex vtraq; parte ſit ſerata, peiori ſubuenire non poteſt: & ſic plumbum comburit cuprum ab argento, quod tardius ſeparatur ſine plumbo, quoniam in quantum magis imperfectius eſt tanto debilius erit & cõbuſtibile. Sed in coniunctione ſtatim cum cupro & Mercurio aliquo modo aperit naturas, & coniungit hæc duo, ſcilicet, ſtannum & cuprum. Mercurium ex vtraque parte aliquo modo mundum, cùm ſtannum habet Mercurium mundum, & ſulphur malum debiliter commixtum, coniungitur Mercurius Mercurio. Et Mercurius ſemper habet potentiam ſulphuris, variando colorem cupri, qui exiſtit in ſulphure, ita quòd noua forma appareat, & etiã citò ſulphur comburere non poteſt: ſicut antea ipſum Mercurium, & cùm Mercurius crudus coagulatur per ipſum, alteratur cum eis in natura, ſicut aliquo modo appareat argentum, quanuis verè non eſt argentum, cum in eo non fuerit debita digeſtio & decoctio, & ſulphur ignis non ſimplicis & virtualis naturæ, ſicut ipſum argentum viuum, ex quo aurum & argentum ex vtraque parte, ſcilicet Mercurij & ſulphuris,

ſufficienter ſunt digeſta, & bonæ maturitatis, & in omni digeſtione perfecta. Sic habes argentum ſophiſticum ex cupro, ſtanno, & Mercurio: & ſi tunc admiſcueris aliquos pulueres minorum mineralium, non eſt impoſſibile, ſi Mercurius ſuper potentiam agat, ſed ſemper cùm adhuc ſit imperfectum in fine diminuitur & comburitur in igne, cùm ſulphur non ſit virtualis naturę, ſicut ipſe Mercurius, ſed ſemper obnoxius occultè, & inficiēs Mercurium: quanuis bene Mercurius ſit ſuppeditatus, & ſic poſtmodum in ſtercus redibit, ſicut antea fuit. Sic ergo intellige quomodo verum aurum & argentum differunt à ſophiſtico: licet plures ſophiſticationes fiāt eodem modo per alia metalla in rubeum & album, adiunctis minoribus mineralibus vel aliquo ipſorum. Sunt autem illi laborantes deluſi, cùm æſtimant ſe bonam inueniſſe apparentiam: hoc facit eorum ignorantia: quia naturas metallorum non cognoſcunt, &c.

FIXA-

FIXATIO.

Hie hat der Lune leben gar ein end/
Der Geist steigt in die höhe behendt.

Raymundus: Nunc dicam fixationem tincturæ siue aëris qui portat in se tincturam, &c. qui fit calcinatione, de quo modo supersedebo. Lilius Philosophus: In fine exibit tibi Rex suo diademate coronatus, fulgens vt Sol, clarus vt carbunculus, foris effluens vt cera, perseuerans in igne, penetrans & retinens argen- Qualitas Lapi

tum viuum. Arnoldus: Color namque rubedinis creatur ex complemento digestionis: quoniam sanguis non generatur in homine, nisi priùs diligenter coquatur in epate. Sic nos cum videmus de mane nostram vrinam albam, scimus nos parum dormiuisse, redimus ad lectum: somno autem recepto, completur digestio, & nostra citrinatur vrina: sic per solam decoctionem potest albedo deuenire ad rubedinem, ignem sic continuando. Æs nostrum album si diligenter coquatur, optimè rubificatur, igne ergo sicco, & calcinatione sicca decoquatur, donec rubeat vt cinabrium, cui de cætero nequaquam impones aquam, neque aliam rem, quousque ad complementum decoquatur rubeum.

Fusionem & ingreßionem simul & fixationem quid præstet.

Geber libro secundo, capite quinto, dicit: Dicimus quoniam omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilibus, & maximè acutis & acribus, & ponticibus, fæcem nullam habẽtibus: sicut est acetum distillatum, & vua acerba, & pira multæ acritudinis, & mala granata, similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtiliatio eorum, qui nec fusionem nec ingressionem habent, de quibus magna vtilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorum quæ naturæ sunt: nam omne

nne quod ſoluitur, neceſſe eſt ſalis aut alumi-
nis, vel eorum conſimilium habere naturam.
Eſt autem natura eorum, quoniam fuſionem
dant ante illorum vitrificationem. Ergo & ſpi-
ritus ſoluti fuſionem præſtabunt, ſimiliter ſi-
milem. Cùm ergo multum ex natura ſua cor-
poribus, & ſibi inuicem conueniant, habita fu
ſione, neceſſe eſt per illam corpora penetra-
re, & tranſmutando penetrare, & penetrando
tranſmutare. Ad hoc verò ſine magiſterio non
peruenitur, quod eſt ſcilicet, vt poſt ſolutio-
nem & coagulationem illius, adminiſtretur il-
li aliquis ex ſpiritibus purificatus non fixus, &
totiens ab illo ſublimetur, quouſq; ſecum ma-
neat, & illi velociorem præſtet fuſionem, & i-
pſum in fuſione à vitrificatione conſeruet. De
natura enim ſpirituum & corporum eſt non
vitrificari, & à vitrificatione commixtum ſal-
uare, donec in eo fuerint ſpiritus: ergo qui ma-
gis naturam ſeruat ſpiritus, magis à vitrifica-
tione defendit: magis autem ſeruauit ſpiritus
ſolummodo purificatus, quàm purificatus, fi-
xus, calcinatus atque ſolutus: ideo neceſſe eſt
illi admiſceri, reſultat enim in his bona fuſio,
& ingreſſio, & fixio ſtans. Ex operibus ergo 1. p. fol. 310.
naturæ probare poſſumus, ſola ſaliũ & alumi-
num, & ſimilium naturam ſeruantia ſolubilia
eſſe: non enim in operibus illius omnibus con
ſiderantes inuenimus alia ſolui præter illa: igi-
tur quæcunq; ſoluũtur neceſſe eſt per illorum

naturam ſolui per reiterationem calcinationi & ſolutionis : ideoq́ue probamus per illud, o mnia calcinata ad ſalium vel aluminum natu ram approximare, ideo ſeſe in proprietatibu neceſſe eſt concomitari. Modus verò ſolutio nis duplex eſt, ſcilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam : quorum eſt vna inten tio & vnus effectus. Modus ergo per fimun eſt, vt ponatur calcinatum in ampullam vi tream, & ſuper illud fundatur quantitas acet diſtillati vel conſimilis dupli eius, & obſtrue tur caput ſuum ne reſpiret, & ſub fimo tepido triduo dimittatur, & poſtea per diſtillationem philtri ſolutum remoueatur, non ſolutum ve rò iteratò calcinetur, & poſt calcinationem i terato ſimiliter ſoluatur, donec per reiteratio nem operis ſuper illud totum ſoluatur. Modus verò qui per bullitionẽ aquæ fit, velocior eſt, & eſt vt calcinatum in ampullam : ſimiliter ordinetur, cum aceto, obturato foramine ne reſpiret, quæ in caldario pleno aqua & ſtramine ſepelietur, vt in deſtillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem : & poſtea accendatur ſub ea ignis, donec per horam ferueat: poſt hoc verò ſolutum diſtilletur, & ſeorſum ſeruetur, &c. vt ſuprà. Fuſio medio igne, qua fit ingreſſio, eſt perfectionum vltima, vt dicit Geber lib. 7. cap. 17. Coagulantur cuncta reſoluta cum ſolo adiutorio ignis, & hoc in vaſis firmiter clauſis, & hoc à me tene

ſecre.

cretum, quòd res perfectè coagulata est, quę
uit cum ignitione conuenienti, & cum expe-
ratione examinis ignis: sin autem, reitera o-
us, & peruenies per reiterationem ad propo-
tum Deo adiuuante. Raymundus: Noster
nfans habet duos patres & duas matres: &
uia ipse charè nutritus est ex tota substantia
n igne, propter quod nunquam moritur. Ce-« Cerationis defi-
atio est reductio humoris super terram igne« tio.
nediante, vt ipsa per calcinationem priuata«
humore, & arefacta mollescat, & ad fluidita-«
tem reducatur, & per consequens habeat in-«
gressum, non autem liquefactione communi,« Liquefactionis diffin. fol. 227.
quæ vulgus per ignem liquefacit, sed Philoso-«
phica, quæ fit per aquam.

Fixio est, cùm corpus recipit spiritum tin-« Fixionis defi.
gentem, & aufert eius volatilitatem, & fit per«
frequentem iterationem, donec fiat cinis per-«
petuę durationis, & totum in igne permaneat.«

Quomodo ex Mercurio generantur metalla in speciali. 1. p. fol. 550.

Rerum omnium liquefactibilium natura ex
argento viuo est, ex sui substantia, eò quòd
proprium est argentum viuum, quòd coagu- fol. 432.
latur ex vapore, siue calore sulphuris albi vel
rubei non vrentis. Vnde Aristoteles quarto
Meteororum: Si fuerit sulphur album non v-
rens, congelat Mercuriũ in argentum bonum:
si verò sulphur fuerit purum cum rubore cla-

ro, & in eo fuerit vis igneitatis simpliciter non vrentis, congelat in aurum purissimum melius quàm minera produxit: quia omne siccum naturaliter ebibit suum humidum, vt in suis partibus sit continuatum. Vapor ergo sulphuris argenti viui coagulãdus est ex substantia terrea subtili, aërea, decocta & indigesta à commixtione prima sibi vnita actione caloris, postea eleuata, decocta, & digesta, donec habeat vim sulphuream coagulandi argẽtum viuum in corpora metallica. Aurum habet multum de virtute sulphuris & parum de substantia eius, & multum de substantia Mercurij, & parum de virtute eius, propter quod ratione Mercurij est maximè ponderosum, & ratione virtutis sulphureæ multum est rubeum: argentum autem per omnia contrario modo se habet, quia habet de substãtia sulphuris multum, & de virtute eius parum, & de substantia Mercurij parum, & de virtute eius multum: ideo est album, quia color sequitur multitudinem virtutis, virtus verò in vapore locata est, materia eius vicinior est materiæ auri quàm aliquod aliud metallum, ideo faciliter vertitur in aurum; non indiget alio labore nisi transmutando colorem, & dando pondus.

Differentia olei & aquæ in ratione tincturæ.

Arnoldus: Differentia est inter tincturam aquæ

aquæ & olei, quia aqua abluit tantùm & mundat, oleum verò tingit & colorat. Exemplum autem huius est, quia si pannus mergatur in aquam, mundatur ab ea, & quando desiccatur, aqua recedit, & pannus manet in statu suo, & in colore suo, in quo prius erat, nisi quòd est magis mundus. Econtrà est in oleo: quia si intingatur pannus in eo, non separatur ab eo per calorem ignis vel aëris, nisi ex toto id destruatur: nec poterit separari oleum ab ipso panno, nisi per ablutionem & ignis desiccationem; aqua autem est spiritus, extrahens hanc animam à corporibus. Cùm verò extrahitur anima ab ipsis corporibus, remanet in ipso spiritu deportata, sicut deportatur tinctura tinctorum per aquam super pannum: deinde recedit aqua per desiccationem, & remanet tinctura in panno fixa propter oleoginositatem: sic ergo aqua est spiritus, in quo portatur tinctura aëris, quæ cùm reducitur super terram albam foliatam, statim siccatur aqua spiritualis, & remanet in corpore anima, quæ est tinctura aëris. Spiritus ergo retinet animam, sicut " anima retinet corpus: quoniam anima nõ mo- " ratur in corpore, nisi mediante spiritu, cùm ve- " rò coniunguntur, nunquam separantur: quia " spiritus retinet animã, sicut anima retinet ter- " ram. Vnde præcipit Hermes, animas venerari in lapidibus: est enim mansio eorum in ipsis. Sunt autem retentiuæ fugitiuarum cum eis:

fol. 421.

Modus coniunctio[nis] scriptativæ. fol. 138

fol. 422.

ergo eſt coagulatio noſtra, quoniam retinent fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatam: quoniã ipſa retinet eam: quoniam cùm aſcẽderit à terra in cœlum, iterumq; deſcenderit in terram, recipiet vim inferiorum & ſuperiorum, &c.

De inceratione, ſiue modo reducendi aquam ſuper terram.

Arnoldus: Infunde ergo aquam per vices conterendo, & pòſt leniter calcinando, quouſque ipſa terra biberit de ſua aqua quinquageſimam partem ſui, ſciens quòd oportet primò terram nutriri modica aqua, & pòſt maiori: ſicut eſt videre in infantis educatione. Idcirco multum contere terram paulatim imbibendo cum aqua, de octo in octo dies: decoque in fimo: quia per inhumationem aduſtio tollitur, & res in primam ſuam materiam redigitur: & poſtea mediocriter calcina in igne, & non tædeat te multoties hoc reiterare, quoniam terra fructum non gerit abſque frequenti irrigatione. Et ſi trituratio non fuerit bona, donec aqua vnum fiat cum terra, corpus nihil proficit. Non ergo ſuſpendas manum à tribulatione triturationis, vel à trituratione & aſſatione: quia terram facit albam; caueas tamen ne imbibas terram, niſi paulatim, & paulatim, cum longa trituratione ſupple pòſt exſiccationem terræ. Deinde eſt pondus in hoc vbique notan-

notandum, ne ſcilicet nimia ſiccitas aut ſuperfluus humor adminiſtrando corrumpant, vt videlicet tantum aſſando decoquas, quantum diſſolutio adiecit, & imbibendo diſſoluas, quantum aſſando defecit. Ideo omni vice poſt calcinationem terræ ſuperfunde aquam temperatè, neq; multùm videlicet, neque parùm: quia ſi multùm fuerit, fiet pelagus calcinationis: ſi verò parùm, comburitur in fauillam. Quare ſuauiter & non feſtinanter de octo in octo diebus terram irrigabis, decoques in fimo, & calcinabis, donec de aqua biberit quinquageſimam partem ſui. Et nota, quòd poſt imbibitionē debet inhumari per ſeptem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam ſit longum: quoniam non videbis tincturam, neque proficuum profectum, donec ſit completum. Studeas ergo cùm in omni fueris opere, omnia ſigna, quæ in qualibet decoctione apparent, in mente tua recordari, & eorum cauſas inueſtigare.

Tres quippe ſunt colores, niger, albus, & citrinus: cùm terra egreditur, nigredo imperfecta eſt, & nigredo completa.

Qualibet ergo vice paulatim & paulatim vigora ignem in calcinatione, quouſque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam ſicut calor agens in humido præſtat nigredinem, ita agens in ſicco præſtat albedinem. Idcirco ſi terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, &

postea calcina iteratò: quoniam Azot & ignis latonem abluunt, & obscuritatem ab eo auferunt: nam pręparatio sua semper fit cum aqua. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra, & quantò magis fuerit abluta terra, tantò magis alba. Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis cum forti contritione, & frequenti assatione aqueitatis Mercurij maior pars deletur, scilicet aqueitatis: cuius residuum per sublimationis reiterationem similiter remouetur. Hæc Arnoldus in suo Rosario de verbo ad verbum.

De modo sublimandi & albificandi, & recapitulatio totius magisterij.

Cùm autem terra exhauserit de aqua quinquagesimam partem sui, citò illam sublima fortiori igne quo poteris, donec ascendat sursum ad modum albissimi pulueris.

Cùm autem videris terrã sicut niuem albissimam, & quasi puluerem mortuum, Aludel & spondilibus, & ad latera adhærere, tunc super eum reitera sublimationẽ sine fęcibus inferiùs remanentibus: quoniã adhęret pars illius fixa, & fixaretur cum fæcibus, & nunquam per aliquod ingeniorũ genus posset separari ab eis.

Puluis autem ascendens à fæcibus superiùs est cinis à cinere & terra extractus, sublimatus, honoratus: quod verò remanet inferiùs, est cinis cinerum, & cinis inferior vituperatus, damnatus,

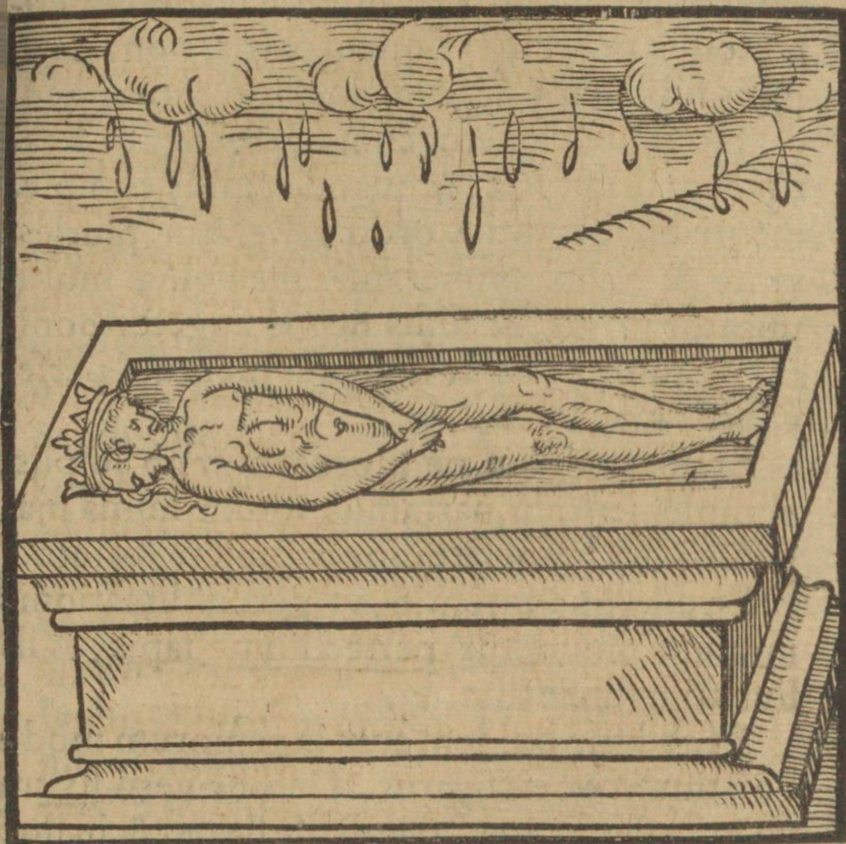
damnatus, fæx & ſcoria. Fac ergo differentiam inter clarum & limpidum eius: quoniam cùm albiſſimum, vt nix aſcenderit, completum erit, colliges ergo eum cautè ne euolet in fumum: quoniam ipſum eſt quæſitum bonum, terra alba foliata, congelans congelandum, & mundificans arſenicum, & ſulphur album: de quo Ariſtoteles dicit, quòd eſt res optima, quam recipere poſſunt Alchimiſtæ, vt de ea faciant argentum. Nullus debet ſublimare terram ad opera ſophiſticorum, ſed debet ſublimare ad Elixir noſtrum perfectum: & illa quæ ſublimantur, duobus modis ſublimãtur, aut per ſe: quia ſpiritus ſunt: aut cum alijs: quia in ſe incorporant cum ſpiritibus. Mercurius enim cùm ſit ſpiritus, ſublimatur per ſe: terra verò noſtra, cùm ſit calx, non ſublimatur, niſi quia ſe incorporat cum Mercurio. Conuerte ergo calcem, & imbibe Mercurium, & decoque, donec fiat corpus vnum: & non tædeat te hoc ipſum multoties iterare: quia corpus niſi cum Mercurio ſit incorporatum, non aſcendet ſurſum: ideo neceſſe eſt, vt in quantum poteris naturã ſuam ſubtilies, & cum Mercurio fortiter piſtes, quouſque fiat vnum: quia ſublimationem non facimus, niſi vt reducantur corpora ad ſubtilem materiam, ſcilicet, vt ſint ſpiritus, & quòd corpus ſit leue ad regendum in omnes res, ſiue in Solem, ſiue in Lunam: & hanc ſublimationem facimus, vt corpora redigamus in ſuã primam

»materiam ſcilicet in Mercurium & ſulphur. F
»cimus ergo hác ſublimationem tribus de cau
»ſis: vna eſt, quòd corpus ſit ſpiritus de ſubti
»materia & natura: ſecunda eſt, quòd Mercu
»rius ſe bene incorporet cum calce: tertia eſt
»quòd totum ſumat colorem album vel rubeũ
Idcirco quando calx ſublimatur ad Lunam
debet eſſe alba, & Mercurius ſimiliter albus, &
calx quando ſublimatur ad Solem, debet eſſ
rubea, & Mercurius ſimiliter rubeus igne ca
lefactus, & debet eſſe puluis inceratus. Non
mittas Mercurium rubeum ad album, nec al
bum ad rubeum: ſed pone vnamquanq; ſpe
ciem cum ſua ſpecie, & pone ad ignem accen
ſum, & ſublima totum, & non miſceas illud
quod remanet deorſum cum illo quod aſcen
dit ſurſum: quoniam quod in fundo remanet
reiterabis ad ſublimandum per Mercurij in
corporamentum, donec aſcenderit totum, a
lioquin non ponas ipſum in magiſterium. A
lembicum, in quo ſublimas Mercurium, ſit vi
treum, & cucurbita terrea vitreata, cuius os
fundi ſit amplum, quòd poſſit Mercurius a
ſcendere liberius. Alembicum verò cum cu
curbita debet iungi, ita quòd Mercurius
non poſſit exire ſeu euaporare,
ne depereat magiſte-
rium, &c.

MVLTI-

MVLTIPLICATIO.

Hie thut sich das wasser sincken/
Vnd gibt dē Erdtrich sein wasser wid zutrincken.

Capitulum Gerbis septuagesimum nonum libri tertij.

Solaris medicinæ præparationi, non adurentis fit additamētum sulphuris, per modum figentem & calcinātem cum astutiæ industria, administrati perfectè, atque solutionis mo-

dum multiplicẽ, cum reiteratione multa quousque mundum fiat: his quidem administratione perfecta præueniente, quæ per sublimationem perficitur, & est huius scil. additamenti modus per reiterationem patris, non fixi lapidis sublimationis cum ingenio coniungendi quousque eleuetur cum ea, & iteratò figatur cum illa vt stet, & quando huius complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tantò & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis: & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectionis maximæ.

Et nos quidem ne mordeamur ab impijs, complementum narramus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & noto.

Et est illius intentio, vt per sublimationis modum mundetur perfectissimè lapis, & illius additamentum.

Et ab hinc quidem cum ingeniorum modo volatiuum ex eis figatur. Dehinc verò fixum volatile fiat. Et iteratò volatile fixum, & in hoc ordine completur arcanum preciosissimum, quod est super omne huius mundi sciẽtiarum arcanum, & thesaurus incomparabilis: & tu quidem exciteris ad illum cum laboris instantia maxima, & cum diuturnitate meditationis immensæ, cum illa enim inuenies, & sine illa non: & huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis administrationis, cùm talis cautelæ industria

dustria potest in præparatione lapidis eueni-re, quousque argentum viuum mutet in infinitum solificum, & verum lunificum: & non dependet nisi in multiplicatione illius: iam enim laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarum reuelauit seriem cum illius experientia, quam illius inuestigationis bonitate, & nostri laboris instantia perquisiuimus, & oculo vidimus, & manu tetigimus, complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed etsi quidem hanc palliauimus, non miretur doctrinæ filius, non enim illi palliauimus: sed malis & improbis eá tali sermone tradidimus, quam latere insipiẽtem necessariò accidit, & eodem ad illius inuentionis perquisitionem prudentes allici possint. Filij ergo doctrinæ perquirite, & hoc excellentissimum Dei donum vobis solis seruatum, filij insipientes nequitiæ, & maleuoli prauitatis immensæ, ab hac scientia fugite: quoniam vobis est inimica & aduersa, & vos in miseriam paupertatis constituet: quoniam vobis penitus hoc Dei donum diuinæ prouidentia est occultatum iudicio, & denegatum omnino: Hæc Geber. Idem dicit libro primo, capite vigesimo sexto: Innuimus ergo tibi secundùm antiquorũ opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantium, quòd principalia naturalia in opere naturæ sunt spiritus fœtens: id est, sulphur & aqua viua, quam

& ſiccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem fœtentem diuiſimus: eſt enim albus in occulto, & rubeus & niger vterque in magiſterio huius operis: in manifeſto autem vterque tendens ad rubeum. Idem libro 2. capite 39. Conſideratio autem rerum iuuantium perfectionem eſt conſideratio naturarum illarum rerum, quæ corporibus ſine artificio videmus adhærere, & mutationẽ facere, vt ſunt, marchaſita, magneſia, thutia, antimonium, & lapis lazuli, & conſideratio illorum, quæ ſine adhærentia corpora mundificant, & ſunt, ſcilicet, ſal & alumina, nitrum & boracia, & quæ ſuæ naturæ ſunt, & quæ conſideratio vitrificationis mundantis per conſimilem naturam.

Mundatio aceti acerrimi ſecundum Gebrum in libro Inueſtigationis magiſterij.

Acetum cuiuſcunque generis eſt, ſeu acerbum, ſubtiliatur & depuratur, & illorum virtus ſiue effectus per diſtillationem melioratur, de eorum mundatione & depuratione ſufficiẽter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta præparari poſſunt, & depurari, & meliorari, & ſubtiliari, igneq; ſemper debito mediante; præparantur enim & depurantur per iſta ad intentionem ignis per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates ſuperfluas, & ſulphureitatem aduſtibilem,

lem, nigredinem in ipſis admiſcendis generantem, ipſa prædicta corpora corrumpẽtem. Habent enim terreſtreitatem immundam, fœtulentem & combuſtibilem, nimis groſſam, ingreſſionem impedientem, & fuſionem, iſta & talia ſunt ſuperflua in his corporibus prædictis, quæ in ipſis noſtra experientia & inueſtigatione, certa & ingenioſa ſunt inuẽta: & quia hæc ſuperflua accidentaliter his ſuperueniunt corporibus, & non radicaliter: ergo & ſpoliatio accidentalium poſſibilis eſt. Oportet ergo nos cum igne artificiali his prædictis mundandis & ſuperflua demere accidentia cuncta, ſola ſubſtantia argenti viui & ſulphuris radicalis permanente. Et hæc eſt integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta, melioratio, depuratio, & ſubtiliatio horum, vel huius ſubſtantię puræ remanentis fit multis modis, ſecundum quod indiget Elixir præparationis: ergo & depurationis in generali modus hic eſt. Primò enim eleuanda eſt cum igne proportionali tota humiditas ſuperflua, & corrupta in illorum eſſentia, etiamque ſuperfluitas ſubtilis & comburens, & hoc calcinando: deinde totalis ſubſtãtia remanens corrupta, in illorum calce ſuperfluæ humiditatis comburentis & nigredinis, corrodẽda eſt cum his mundatis prædictis corroſiuis, acutis, ſeu acerbis, donec calx fuerit alba, ſiue rubea: aut ſecundum corpus, naturam & proprietatem

colorata & munda, & pura ab omni ſuperflui-
tate ſeu corruptione prænarratis, & hæc cum
his corroſiuis mundantur, terendo, imbiben-
do, & lauando: poſtea verò delenda ſeu depo-
nenda eſt totalis terreſtreitas immunda, &
fœtulentia combuſtibilis & groſſa, cum rebus
prædictis, mundatis vel puris, fuſionem me-
tallicam non habentibus, cum calce prædicta,
modo prædicto depurata, commixtis & be-
ne tritis, quæ in fuſione ſeu calcis reductione
retinebunt ſecum terreſtreitatem groſſam &
immundam, remanente corpore puro, ex o-
mni ſuperfluitate corrumpente mundato. Ex
hoc totum deſcendendo meliorationis & ſub-
tiliationis horum ſubſtantiæ puræ in generali
modus hic eſt. Primò hoc corpus purgatum
& redactum eſt iterum calcinandum cum i-
gne & adiutorio mundatiuis prædictis. De-
inde cum his quæ ſunt ſolutiua ſoluendum:
hæc enim aqua lapis noſter eſt argentum vi-
uum de argento viuo, & ſulphur de ſulphure
ex corpore ſpirituali extractum & ſubtiliatū,
ſiue attenuatum, quę meliorari poteſt confor-
tando in ipſum virtutes elementales, cum a-
lijs præparatis, quæ fiunt ex genere ſui gene-
ris, & augmentando colorem, fixionem, pon-
dus, puritatem, fuſionem, & alia, & omnia quæ
pertinent ad Elixir perfectum. & iſte eſt mo-
dus, per ſolos nos inueſtigatus, præparatio-
nis, depurationis, ſubtiliationis, & meliora-
tionis

tionis corporum mineralium in generali.

Multiplicatio Elixir fit duobus modis, vna per reiterariam solutionem & coagulationem lapidis: secunda per proiectionem primi lapidis Elixir super corpus, aut album aut rubeum tali quantitate, quòd idem corpus etiam conuertetur in medicinã: & tunc simul imponentur hæc ad soluẽdum in sua aqua & menstruo: & sic Elixir primum est fermentum talis tincturæ, & sic mulieres pistrices faciunt.

Multiplicatio dup. 1. p. fol. 333.

De inceratione Elixiris albi.

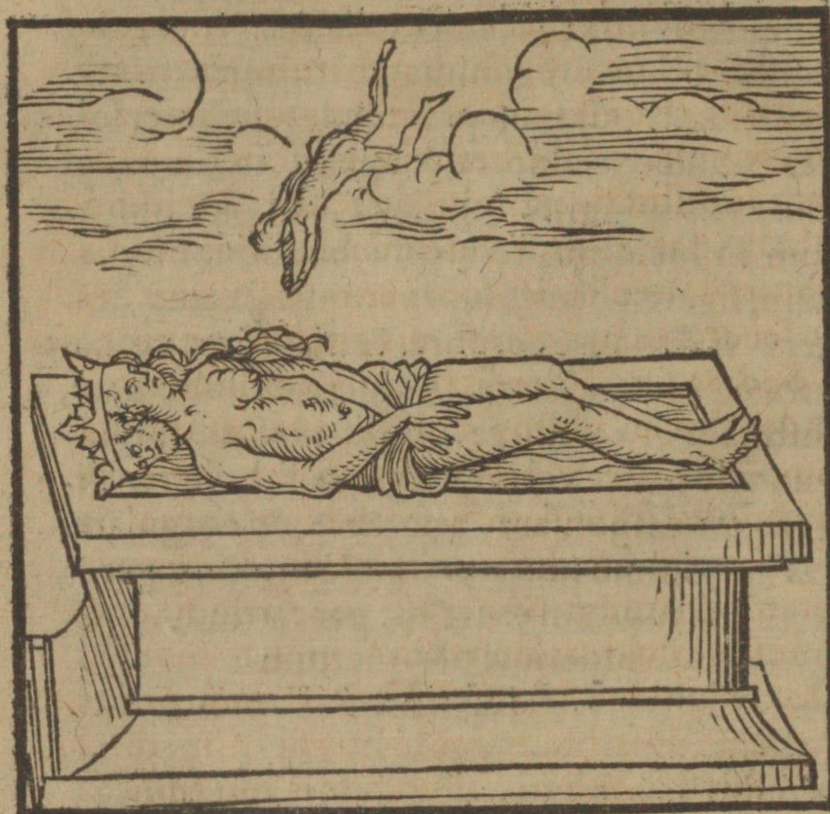
Ab hinc ergo extrahe de lamina crystallina, quam in fundo reperies lucidam, & primò tere & cera inceratione vltima, guttando super ipsum guttam ad guttam in crucibulo, super ignem leuem de suo aëre albo iam dicto, donec fundatur sicut cera sine fumo: tunc proba super laminam ignitam, si se resoluerit velocissimè sicut cera, cerata est: si verò non, reduc ipsam ad cerandam guttam ad guttam de oleo suo albo, donec fundatur vt cera sine fumo. Et hoc quidem est præceptum omnium Philosophorum, vt cùm partes sublimatas fixaueris, mundissimam terræ partem, reiteres sublimationem residuæ partis non fixæ super eam fixam, donec ipsa similiter figatur, hinc tẽta super ignem: si bonam dederit fusionem, tunc sufficienter sublimationem reiterasti. Si

verò non, reitera ſuper illam vice poſt vicem non fixæ partis ſublimationem, donec fundatur citò, ſicut cera ſine fumo: tunc extrahe & infrigidari permitte. Ex iam dicto capitulo nota attentè intentionem zeloſam authoris in eo, quòd toties reiterat modum incerationis: fortè ſuffeciſſet ſemel illud repetiſſe. Sed vt fortius & tenacius imprimeret lectoris intellectum de neceſſaria infatigabili incerationis multiplicatione, ideo toties illam repetit, quia in illa tota vis Elixiris dependet, &c. Etiam cõſidera, quòd idem ſunt ceratio, fixio, & ſublimatio, & ſunt idem actus: inceratione enim figitur ſpiritus, & ſublimatur corpus. Idem Arnoldus capite priori ait: Aqua verò ſepties diſtillata ſerua eam ad partem, quoniam ipſa eſt Mercurius Philoſophorum ſolutiuus, faciens matrimonium, & aqua vitæ abluens latonem. Et vt feciſti de alba aqua, ita facies de rubea: quoniam vnum & eundem modum habent ablutionis, & conſimilem effectum, niſi quòd aqua alba eſt ad albificandum, & aqua rubea ad rubificãdum. Non ergo miſceas vnam cum alia: quoniam errabis ſi feceris. Idem Arnoldus alio capitulo dicit: Si autem fundatur grauius quod eſt ex defectu cerationis, ſuccurre ei cum oleo: id eſt, aëre, guttando guttam ad
» guttam ſuper ignem leuem, donec fundatur vt
» cera: quoniam quando inceras, miſces de re
» calida & humida magis, quàm de frigida & ſicca: &

ca: & quando figis, miſces magis de re frigida & ſicca, quàm de calida & humida. Ergo intellige quæ dico, quoniam huius operis perfectio eſt naturæ permutatio. Ex ſupradictis nota, quòd aqua, aër, & oleum idem ſunt: id eſt, ſpiritus Mercurij mineralis, &c. Idem alio capitulo: Modi regiminis ad inuicem conuertentes ſunt quatuor principales, ſcilicet, ſoluere, abluere, reducere, & figere. Soluere groſſum in ſimplum & ſubtiliare, abluere obſcurum in lucidum, reducere humidum in ſiccum, figere volatile ſupra corpus fixum. Soluere eſt diuidere corpora, & materiam vel naturam primam facere. Abluere eſt inhumare, diſtillare & calcinare. Reducere eſt impinguare, incerare vel imprægnare, ſubtiliare. Figere eſt deſponſare, reſoluere, & coagulare. Per primum mutatur natura interius: per ſecundum exterius: per tertium ſuperius: per quartum inferius.

REVIVIFICATIO.

Hie kompt die Seele vom Himel schön vñ klar/
Vnd macht aufferstehen der Philosophi Tochter fürwar.

Geber libro tertio, capite nonagesimo Epilogatio totius. Quia pertractauimus huius magisterij causarum sufficientiæ experientias notas, secũdùm nostri propositi sermonis exigentiam, restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in

summam

summam contrahere sermonis abbreuiati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa nō est, nisi vt sumatur lapis in capitulis notus: deinde verò cum operis instantia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus, & per hoc mundatur à corrumpente impuritate. Et est scilicet sublimationis perfectio, & cum ea subtilietur lapis, donec in vltimam subtilitatis puritatē deueniat, & vltimò volatilis fiat: ab hinc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat, & hîc secundus præparationis gradus consistit.

Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in vltimo constat præparationis complemento, scilicet vt iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iteratò volatilem, & iteratò volatilem fixum, quousque fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis alterationis diuersitas: vt ex medicinis quædam quidem septuplum, quædam verò decuplum, & quædam centuplum, quædam verò millesimum, & quædam in infinitum solificum, & verum perfectionis

Recapitulatio op. fol: 474. 1. p. fol: 4

Utilitas multiplicationis.

lunificum transmutet corpus. Ab hinc igitur & vltimò tentetur, vtrum in perfectione consistat magisterium.

Attendat ergo quis proprietates actionis seu modos compositionis Elixir maioris: nos enim quærimus substantiam vnam facere, tamen ex pluribus aggregatam, coadunatam, fixam, quæ super ignem posita ignis eam non exprimat, & liquatis permisceatur, & liquescat cum ipsis, cum eo quod est in ea de substantia ingressibili, & permisceatur cum eo quod est de substátia permiscibili, & consolidetur cum eo quod est de substantia consolidatiua, & figatur cum eo quod est de substantia fixatiua, & non comburatur ab his quę comburunt aurum & argentum, & afferat consolidationes cum ignitione debita & perfecta.

Non tamen eatenus breui tempore intelligas, cum paucis diebus vel horis possit prima vice restitui. Sed quod respectu aliorum medicorum modernorum, respectu etiam naturæ operationis veritatis: hæc verò citiùs terminatur. Vnde dixit Philosophus: Medicina est cuius temporis longum spacium anticipauit. Quare vobis dico, quòd sustineatis patienter: quia fortè moratur, & festinantia quidem ex parte Diaboli est. Ergo qui patientiam »non habet, ab opere manum suspendat: quia »impedit eum ob festinantiam credulitas.

Omnis enim actio naturaliter suum habet modum,

modum, & tempus determinatum, in quo maiori & minori ſpacio terminatur. Tria ad opꝰ neceſſaria

Ad hanc tria neceſſaria ſunt, ſcilicet patientia, mora, & inſtrumẽtorum aptatio: de quibus in Summa noſtri magiſterij perfecti artificem allocuti ſumus in capitulis diuerſis, in quibus experiri poteſt, ſi in noſtris dictis fuerit ſufficienter inueſtigatus, in quibus manifeſta probatione & aperta cõcludimus, lapidem noſtrum nihil aliud eſſe, quàm ſpiritum fœtentem, & aquam viuã, quam & ſiccam aquam nominauimus, & per naturalẽ proportionem mũdatam, & vnitam vnione tali, quòd ſibi nec abeſſe poteſt, quibus addi debet, & tertiũ ad opus abbreuiádum, hoc eſt corpus perfectũ attenuatum.

Ex præmiſſis igitur patent res, in quibus veritas eſt propinqua, & perficiẽtes ipſum opus.

De coagulatione & præparatione primi lapidis, & eius ſublimatione.

Sequuntur nunc aliqua notabiliora ex libello cuiuſdã dicti Ademarus ſuper Gebrum Regem Perſarũ, capitulo quarto, vbi dicit: Quantumcunq; lapis ſit mundatus per ſublimationem, & eius aduſtio ſit deleta per eius olei extractionem, & eius fuga ſit deſtructa per eius fixionẽ, nihilominus non funditur, nec ingreditur, nec permiſcetur: ſed vitrificatur, vt habetur capitulo decimo Gebri circa medium: imò oportet ipſum in aquarũ acumine diſſolui, & fol: 150. 342. 454.

calcinari multis vicibus, vt habetur capitulo sexagesimo septimo, & septuagesimo tertio Gebri. Idem capite sexto dicit, quòd ex multiplici reiteratione imbibitionis cum contritione & leni assatione aqueitatis eius maior pars deletur. Hæc est ergo sublimatio primi gradus, per quam aqueũ Mercurij deletur: postea in aludel vase, quod describitur in capitulo vigesimo octauo, ista tota substantia spargatur in ipsius fundo: deinde ignis augeatur, vt dicitur in capitulo tertio circa medium, donec ipsius pars albissimam præcellens niuem, sua albedine quasi mortua spondilibus aludel adhæreat. Et hęc est sublimatio nostra, per quam terrea fœtulentia, & partes sulphuris cum fæcibus in fundo remanet, & in ea natura eius purificatur, & ab hinc cum fixionis modo figatur: id est, fermentetur: quia quod fixum est figit: id est, fermentum: deinde ad fimum ponatur. Sequitur, donec in ignis asperitate quiescat, & hic secũdus præparationis: id est, sublimationis gradus appellatur. Si autem quæratur, quomodo Mercurius subtiliari potest, cùm in actu habeat subtilissimam substantiá, vt habetur capite trigesimo nono: dicendũ quòd in capite septuagesimo tertio dicitur, quòd per sublimationis vel subtiliationis modum: id est, cum sublimatione primi gradus mundetur & subtilietur: ergo & vltimò volatilis stat: id est, sublimetur cũ ignitione, ita vt de fæcib.

ad vasis

d vasis spondilia crystallo nitidior ascendat.

Geber: Dealbate latonem: id est, terram, & libros reponite, ne corda vestra rumpantur. Et libi: Ignis & aqua latonem abluunt, & eius nigredinem abstergunt. Sequitur: Recipe ergo ipsum sublimatum in vase aludel, reitera vice vna: id est, sublimando fixa, sicut dicit capite sexagesimo secundo circa medium, quòd plus quam fulgidissima, & cum cautela in administratione ignis, vt ipsius humiditas in tantum deleatur, quòd sufficiat ad fusionem perfectam complendam: quia ignis lentus, vt dicitur ibidem, est humiditatis conseruatiuus; & fusionis perfectiuus. Item capite vigesimo nono dicitur, quòd argentum viuum primò debet sublimari, postea figi.

Item capite vigesimo octauo dicitur, quòd Mercurius figitur per successiuam illius iterata vice sublimationẽ, ita vt fusionem det metallicam, hoc idem sæpe in dictis suis reperies. Hæc omnia prædicta intelligi debent de præparatione primi lapidis & dealbatiõe eius, ante impositionem ipsius in fimum, quòd scilicet toties debet incerari aquis acutis: & solui & coagulari super cineres, donec nimium mollescat, dealbescat, & tãdem fluat vt Luna splendida, &c. Hæc est enim sublimatio eius, scilicet in altiorem dignitatem & virtutem, & eius vera purificatio, &c.

Sequitur capitulum septimum: Sed consulo

Materia fol. 235.

fol. 235.

De ♃

quod hoc opus imperfectis lapidib. inchoes: hoc enim fuit de principali & occulto ipsius Gebri intellectu: sic habes in capitulo decimoseptimo: quòd natura Mercurij est ita in corporibus, sicut est in Mercurio, imò in Mercurio, imò in lapidib. notis est perfectissimus. Item in capitulo tertio dicitur, quod in marcasita est natura Mercurij mortificati, & medio criter præparati, qui melius valet. Iste Philosophus in suis operibus solùm vult naturam Mercurij, sed tota Solis natura est ex Mercurio, vt dicitur cap. 8.

Item Philosophus iste vult istam substãtiam Mercurij mortificatam, sed naturaliter Mercurius illius est in illo venerabili lapide, vt omnibus est manifestum: ergo, &c. Item iste Philosophus vult istam substantiam Mercurij esse fixam, vt pater: quia ingenia fixandi docet cum cautelis multis & ingenijs, sed quis dubitet substantiam istius lapidis preciosi esse fixissimã? certè nullus qui cognoscit eũ, igitur, &c.

Item Philosophus vult suum lapidem figi cum cautela ignis, vt eius humiditas conseruetur, sed vbi temperantior calor quàm in terræ visceribus? ergo, &c. Item Philosophus vult suum lapidẽ fundi: ergo, &c. patet ergo quod Philosophorum Magister lapis est, quasi diceret, quòd naturaliter etiam per se facit quod tenetur facere: & sic Philosophus non est Magister lapidis, sed potius minister.

Geber schreibt der Stein ... 20 ... 2 ... der Künstler ... nur d ... d jünger dises ... Steins

Ergo

Ergo qui quærit per artem extra naturam
er artificium inducere aliquid in rem, quod
n ea naturaliter non eſt, errat, & errorẽ ſuum
eflebit.

Sol principium pro opere rubeo, Luna pro
lbo à ſuo ſulphure comburente, & combuſti-
ili purgata.

Quòd autem in ipſo ſit talis ſubſtantia, ha-
es capite quadrageſimoſeptimo. Quòd au-
em Luna ſit lapis pro opere albo, habetur de-
imooctauo. Recipe ergo hunc lapidem pre- fol. 238.
ioſum, habẽtem ſpiritum, corpus & animam,
c calcina cum ſuo humido vel cum Mercurio,
ta quòd non ſit in eo tactus.

Sed & tertio lapis adminiſtratur gradu, qui
n vltimo conſiſtit præparationis complemen
o: & eſt ſcilicet, vt iam fixum lapidẽ cum mo-
lis ſublimationis volatilem facias, & cum ſpi-
itibus non fixis ſublima. Fixum ſublimari ni-
il aliud eſt, quàm corpus in ſpiritum conuer-
i, quod ſecretũ ex dictis Philoſophi ſic extra-
itur. In capitulo namque trigeſimo ſeptimo
habetur, quòd corpori: id eſt, ſubſtantiæ fixæ,
quæcunque ſit illa, non commiſcetur ſpiritus,
niſi priùs cũ magiſterio: id eſt, lapis priùs ſol-
uatur & coaguletur. Sed quæris, quomodo la- Solutio 1 part: fol 390. 210. 172.
pis ſoluatur, dicendum quòd cum aquis acu- 2. p. 330.
tis ponticitatem habẽtibus, & acredinem ſine
fæcibus exiſtentibus, vt acetum eſt vini, &c. Si
autem quæras cur lapis ſoluatur: dicendum vt

habetur capite trigesimo septimo: quòd omne quod soluitur, acquirit naturam salium & aluminum: quia soli sales priùs funduntur quàm vitrificantur, & similiter secundùm suam naturam, ipsi soli scilicet sales soluuntur. Si ergo lapis noster soluitur, salium naturá acquiret: sed quod funditur, ingreditur: & quicquid ingreditur, transmutat, &c. Capite quinquagesimo septimo habetur, quòd corpora sublimantur per excellentissimum ignis gradum, quousq; fixum cum non fixo leuetur totaliter, vt capite duodecimo: quòd si totum nõ fuerit sublimatum, addatur illi non fixæ partis, quantitas iteratò, quousq; ad totalem eleuationẽ sufficiat. Per ignem fortissimum, intellige ignem putrefactionis & Mercurij nostri, quo tantummodo corpus eleuatur: id est, in spiritum cõuertitur. Cũ ergo leuata fuerit, reiteretur eius sublimatio, quousque administratione reiterationis figatur totum. Et fixum solutũ: id est, ad acetum pone vt suprà, quater omnia reiterando, vt habes satis suprà declaratũ. Et solutum volatile: quasi dicat, quòd per solutionẽ lapis fit volatilis. Et iterum: Volatile fixum facias, sic enim continuat se Philosophus, hæc in capite quinquagesimo septimo, &c. quousque fusionem præstet vel fluat. Capitulum decimum: Opus hoc ne est ad album, vel ad rubeum? Respõdet Adamarus: Ad vtrunque. Sic enim scribitur in capitulo sexagesimo sexto, quòd lapis lunaris

&

& solaris sunt idẽ in essentia: quia ex solo Mercurio perficitur vterque. Est etiam vna via in modo agendi: quia per easdem operationes, & eodem ordine operatur. Est ergo vna medicina secundùm omnes Philosophos: differunt tamen fermentatione.

PERFECTIONIS *ostensio.*

Ænigma Regis.

Hie ist geboren der Keyser aller ehren/
Kein höher mag vber jn geboren werden.

Mit kunst/oder durch die natur/
Von keiner lebendigen creatur.
Die Philosophy heisen jn jhren Suhn/
Er vermag alles was sie thun.
Was der Mensch von jhm begeren ist/
Er gibt gesundtheit mit starcker frist.
Goldt/Silber/vnd Edelgestein/
Sterck/Jungheit/schön vnd rein.
Zorn/trawren/armut/kranckheit er verkert/
Selig ist der Mensch dem es Gott beschert.

Responsio Lunæ Reginæ. p. 291.

Hie ist geboren die Edel Keyserin reich/
Alle Philosophi nennen sie jhrer Tochter gleich.
Die mehret sich/vnd gebürt Kinder ohn zal/
Die seind vntödtlich/rein ohn alles mahl.
Sie vertreibt den todt/ vnd haßt armuth/
Sie gibt reichthumb/gesundtheit/ehr vnd gut.
Vnd vbertrifft Gold/Silber/vñ Edelgestein/
Alle Artzney/groß vnd klein.
Nichts ist auff Erdtrich jhr geleich/
Des sagen wir danck Gott von Himelreich.

Geber: Inuestigatione verò nostra qua certi sumus & per experientiam manifestam considerauimus omnia verba vera esse, quę iam per nos solos in nostris voluminib. scripta sunt, secundum quòd vidimus per experimentum & rationem in voluminibus istis redacta; ea verò quæ per nostram experiẽtiam digitis extraximus,

ximus, & vidimus oculis, & manibus tetigimus, ſcripſimus in Summam noſtri perfectionis magiſterij.

Sapiens ergo artifex in noſtris ſtudeat voluminibus, colligendo noſtram diſperſam intentionem, quam in diuerſis locis propoſuimus, ne malignis ſeu ignaris publicetur, & collectam probet, donec ad cognitionem ſtudendo, & experimentando cum laboris inſtantia ingenioſi peruenerit totalem: exerceat ergo ſe artifex & inueniet. Sed ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus, quoniam non tradidimus ſcientiam noſtram ſermonis continuatione: ſed eam ſparſimus in diuerſis capitulis, & hoc ideo: quoniam tàm probus quàm improbus, ſi continuatim fuiſſet tradita, vſurpaſſet indignè, & eam ſimiliter occultauimus, vbi magis aperta locuti fuimus. Non tamen ſub ænigmate, ſed ſub plana ſermonis ſerie artificẽ allocuti fuimus, & ſermonis modo eam aſſcripſimus, quam ſolius Dei altiſſimi & benedicti, ſublimis & glorioſi, & noſtrę qui illam ſcripſimus, menti recolligi accidit, aut diuinæ gratia bonitatis infuſi, qui cui vult largitur & ſubtrahit. Non deſperet igitur doctrinæ filius: quoniam ſi illam quæſierit, eam inueniet, non doctrinæ, ſed proprij modus indagatione naturæ, quoniam qui per ſuæ induſtriæ bonitatem quęſierit, ſcientiam inueniet: qui verò per librorum inſecutionem quæſiuerit: tardiſſimè

ad hanc perueniet artem preciosissimam: quia nobis solis artem per nos solos inuestigatam ædidimus, & non alijs: verissimam tamen & omnino certam. Solùm igitur prudentes ad artem alicuius, & per ingenia nobis tradita viam inuestigationis eisdem exposuimus: non autem eam inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modum, & modorum ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat se bonæ mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinuenisse lætabitur. Ad artis igitur excelsæ perquisitionem hæc dicta sufficiant: Hæc Geber. Geber in Summa sua, capite decimosexto de naturalibus Principijs sic »dicit: Notandum est enim, quòd postquam »lapis fuerit purificatus, atque perfectè mun»datus ab omni re corrumpente, & postea fue»rit fermentatus, non indiges amplius mutare »vas, nec ipsum aperire, sed solummodo quòd »Deus custodiat, ipsum ne frangatur, & pro»pter hoc dixerunt Philosophi, quòd in vno vase conficitur totum magisterium. Et est sci»endum quòd in quadraginta diebus & nocti»bus completur opus ad album post veram pu»rificationem lapidis: quia in purificatione non potest esse tempus determinatum, nisi secundum quòd artifex bene laboret: & in nona»ginta diebus & noctibus completur opus ad »rubeum, & isti veri sunt termini ad totam perfectionem: hoc intellige de coagulatione, quæ

fit post

fit poſt purificationem, quæ purificatio non habet aliter fieri, niſi in putrefactione & conuerſione corporis in merum ſpiritum, & cùm hoc habueris, lauda Deum. Senior: Ego ſum Luna creſcens humida & frigida, & tu Sol, calidus & humidus (aliàs ſiccus) quando copulati fuerimus in æquitate ſtatus in manſione, quæ non fit aliâs niſi igne leui, habens ſecum grauem, in quo vacabimus, & erimus, ſicut vacat mulier & vir eius generoſi partus, hoc eſt, verum ex locutione, & ego & Sol cùm coniuncti fuerimus, vacaturi in vẽtre domus clauſæ, recipiam à te animam adulando, ſi abſtuleris pulchritudinẽ meam, & decoram̃ figuram ex propinquitate tua, gaudebimus & exultatione ſpiritus exaltabimur, quando aſcenderimus ordinem ſeniorum, tũc lucerna lucis tuæ infundetur lucernæ meæ, & ex te & me fit cõmixtio vini & aquæ dulcis, & prohibeo fluxũ meum, poſtquam fueris indutus nigredinem meo colore, qui fit velut atramentum poſt ſolutionem meam & coagulationem: cùm intrauerimus domũ amoris, coagulabitur corpus meum, & ero in vacuitate mea. Reſpondit Sol Lunæ, dicens:

Si feceris hoc, & non inferes mihi ô Luna, nocumentum, reuertetur corpus meum: & poſtea dabo tibi nouam virtutem penetrationis, per quam potẽs eris in prælio ignis liquefactionis & purgationis, ex qua exibis ſine

diminutione & tenebris, ſicut ęs & plumbum, & non impugnaberis cùm non ſis rebellis: Hæc ex Ademaro.

*Raymundus Lulius ad Rupertum Regem Franciæ in Epiſtola ſcribit**

Scire debes quòd ex plumbo Philoſophorum extrahitur quoddam oleum aurei coloris: vel quaſi, cum quo ſi lapidem mineralem, vegetabilem, vel animalem, vel mixtum poſt fixionẽ primam ſublimaueris tribus aut quatuor vicibus, excuſabit te ab omni labore ſolutionum & coagulationum.

Ratio eſt: quia hoc eſt occultum quod facit medicinam penetrabilem, amicabilem & coniungibilem omnibus, & augmentabit eius effectum vltra modum, ſic quod in mundo non eſt ſecretius.

Vnde mirabilia dico, quæ omnibus antiquis Philoſophis incredibilia forent, ſcilicet quòd ſciueris oleum hoc bene ab aqueitate ſeparare, & laboraueris in modo mixtionis iam dicto, poteris in triginta diebus lapidem componere.

Hoc autem non eſt neceſſarium per ſe, quoniam ſolutiones & coagulationes illius (vt dictum eſt) citò fiunt.

Tamen ſi fieret ſublimatio illius, credo tincturam lapidis multum ampliari: elige ergo ex his intentũ tuum. Galeni ratio vnde fiat Yccir, vel

* aut compilator Rosarii phil. in nomine regis, aut in Raimundi errauit; Nam iste mortuus est 1033. hic autem 1315, d. 26. Martii finivit suam vitam

vel Elixir: & dicit quòd diuersi doctores ponunt diuersas medicinas. Aliqui dicunt, Yccir esse de mineralibus montium: alij de herbis: alij de bestijs & vrina, &c. Fit tamen de vna istarum rerũ, quæ ponitur in ymbie, & primò exit aqua in fumo: id est, spiritus: secundò oleum in liquore: id est, anima: tertiùm verò quod in vase remanet, terreum est, & vocatur corpus: ex his enim tribus, spiritu, anima & corpore, ita coctus vt commisceri & fundi possit, fit Yccir: alij dicunt quòd sulphur & argentum viuum, si quis ea fusibilia faciat, fit Yccir.

Nota, quòd nulla aqua, aut oleum, aut ignis, habet suam ad tingendum efficaciam: quin priùs rectificetur per reiterationem reductionis ad fæces & distillationes, addimus vsque octies vel decies: In omnibus igitur tàm soluendis quàm figendis, quàm tingendis perficiendisq; tenendus est modus, eò quòd intentio debito modo rem ornet & compleat, scilicet quòd corpora imperfecta calcinentur debitè, lauentur subtiliter, & mollificentur, imbibantur, siue cerentur, fœcundentur, & ad solutionem modo prædicto ponantur: spiritus verò subtiliter lauentur, & depurentur, & disponatur ad mollificationem & humiliationẽ, quæ calida sunt & sicca soluantur, calcinentur, siue sublimentur secundum quòd viderit, & melius iudicatur secundùm sanum sensum operantis.

Jch bin der wahr grün vñ Guldisch Löwe ohn sorgen/

Jnn mir steckt alle heimlichkeit der Philosophen verborgen.

De nostro Mercurio, qui est Leo viridis Solem deuorans.

Mercurius est ille: Et scias, quòd ipse est frigidus & humidus, & ex eo creauit Deus omnes mineras. Nam ipsum est elementum & aëreum,

aëreum, fugiens ab igne. Cùm ergo figitur ei aliqua pars, efficit opem ſublimem, & eſt ſpiritus vtilis, & non eſt aliquod in Mundo niſi ipſum, nec eſt quod ſtet loco eius, & eſt profundans ſolùm in omni corpore, erigens ipſum. Cùm ergo miſcetur corpori, viuificat ipſum, & illuminat & cõuertit de diſpoſitione in diſpoſitionem, & de colore in colorem. Eſt ergo totum Elixir albedinis & rubedinis, & eſt aqua permanens, & aqua vitæ & mortis, & lac virginis, herba ablutionis, & eſt fons animalis: de quo qui bibit non moritur, & eſt ſuſceptiuum coloris & medicina eorum, & faciens acquirere colores, & eſt illud quod mortificat, ſiccat & humectat, calefacit & infrigidat, & facit contraria ſecundum menſuram regiminis eius. Et ſunt ei, quando eſt viuum, operationes aliæ, & quãdo eſt mortuum, aliæ operationes ab alijs: & quando eſt ſublimatum, aliæ operationes. Et ipſe eſt Draco, qui maricat ſeipſum, & impręgnat ſeipſum, & parit in die ſuo, & interficit ex veneno ſuo omnia animalia, & ignis perdit ipſum, & diſperdit tempore breui propter argentum viuum: non enim poteſt ſuper ipſum, nec comedit, ſed fugit ab ipſo. Ingeniauerunt autem ei ſapientes primi Philoſophi modos ingeniorum, donec paulatim factum eſt expectans ignem: non ergo ceſſat gradari ſuper pugnamentum ignis: & cibatur eo, ita quòd quando ei figitur aliqua fixio,

Excellentia ☿ philos. et eius appellationes.

perueniunt mirabilia & mutationes: quoniam cùm ipſe mutatur mutat, & apparet nigredo eius, & ſonitus eius, & ſplendor eius: cùm ergo tingitur, eſt tinctum & tingit: cùm ſoluitur, ſolutum eſt & ſoluit, & ipſum albificat in viſione oculi: & rubificat in ſucceſsione, & eſt aqua congregās, & lac & vrina fortis, & oleum mollificans, & pater mirabilium omnium, & eſt caligo & nubes, & ſeruus fugitiuus, & Mercurius Occidentalis, qui prætulit ſe auro & vicit illud: dicit ergo ei aurum: an præfers te mihi? & ego ſum Dominus lapidum, expectans ignem. Dicit ei noſter Mercurius, vtique: ſed ego genui te, & ex me natus es, & vna pars ex me viuificat multas partes de te: ſed tu es auarus, & nō das aliquid in comparatione ad me, & qui ligauerit me cum fratre meo & ſorore mea, viuit & gaudet, & ſufficit ei in vita ſua & ſi viueret mille millibus annis, & ſi reficeret omni die ſeptem millia hominum, non egeret: & ego ſum ſecretum totum, & in me occultatur ſcientia: quia conuerto omnia corpora in Solem & Lunā, cùm natura mea talis ſit quòd durum mollifico, & molle induro: & ideo nota quòd lapis Philoſophicus ad ipſam Alchimiam veraciter procreandam, eſt vnus in toto Mūdo, & qui ab hoc vno errat, in præcipitium abijſſe credatur, non tamē eſt perfectus in ſua natura, ad quam perduxit ipſum artificium: Nam ſine magiſterio nihil valet nobis, nec ali-

cuius

cuius vtilitatis eſt, nec perfectè præſtat quicquam, ſed potiùs corrumpit: & hoc ideo dico, quatenus eo vtaris cum magiſterio: quia ipſum eſt phlegma purum. Philoſophi quandoque vocant ipſum ſulphur & melancholicum citrinum, propter ſuæ mirabilis virtutis effectum: vt enim quidam voluerunt, ex ipſo creauit Deus omnes gentes, & earum ſtatuit originem. Hunc etiam lapidem noſtrum aliqui æs album vocauerunt. Vnde Lucas & Eximeus: Scitote omnes ſcientiam quærentes, quòd nulla ſit tinctura niſi ex ære noſtro albo: æs enim noſtrum non eſt æs vulgi: æs vulgi corrumpitur & inficit omne cui imponitur: ęs verò Philoſophorum perficit & dealbat cui aſſociatur. Ideo dicit Plato: Omne aurum eſt æs, ſed non omne æs eſt aurum. Itaq; æs noſtrum habet corpus, animam & ſpiritum, & illa tria ſunt vnum: quia ipſa omnia ſunt ex vno & de vno & cum vno, quod eſt radix ipſius. Æs ergo Philoſophorum eſt Elixir eorum, ex ſpiritu, corpore, & anima completum & perfectũ. Sic Philoſophi lapidem diuerſis nominibus nominauerunt, vt ſapiẽtibus eſſet manifeſtus, & inſipientibus occultus. Sed quocunque nomine nominetur, ſemper tamen eſt vnus & idem, & de eodem.

Vnde Merculinus:

Eſt lapis occultus, & in imo fonte ſepultus,
Vilis & eiectus, fimo vel ſtercore tectus.

Vnus habet vnius lapis omnia nomina diuus,
Vnde Deo plenus sapiens dixit Morienus,
Non lapis hic lapis est animal quod gignere fas est.
Et lapis hic auis, & non lapis, aut auis hic est.
Hic lapis est moles, stirps & Saturnia proles.
Iuppiter hic lapis est Mars, Sol, Venus, & lapis hic est
Alliger & Luna, lucidior omnibus vna.
Nunc argentum, nunc aurum, nunc elementum,
Nunc aqua, nunc vinũ, nunc sanguis, nunc crisolinũ,
Nunc lac virgineum, nunc spuma maris vel acetum,
Nunc in sentina fœtenti stillat vrina,
Nunc quoq; gemma salis, Almisadir sal generalis,
Nunc auripigmentum primum statuunt elementum,
Nunc mare purgatum cum sulphure purificatum.
Siccine transponunt, quod stultis pandere nolunt.
Sicq; figuratur, sapiens ne decipiatur.
Es quod tractatur stultis ne distribuatur.
Hæc Luna vocatur omnibus nominibus vna.

Hi autem sunt modi operationis istius lapidis, quib. mediãtibus, hæc res quam nos quærimus, generatur, & in esse actuale deducitur.

...ia operationis nomina ...m fol. fol. 348. 488. ...ol. 36.

Et est vnus modus Sublimatio, alter Descẽsio, tertius Distillatio, quartus Calcinatio, quintus Solutio, sextus Congelatio, septimus Fixio, octauus Iteratio, nonus Ceratio, & his similibus dicunt infinita. qui quidem modi, licet sint ad inuicem ratione diuersi, sunt tamen idem in re. Aliquando enim Philosophi considerantes materiam eorum, quæ quando in vase est, & sentit Solem, & calorem in continenti

tinenti exhalat, ſeu euaporat in ſpeciem fumi ſubtiliſſimi, & aſcendit in altum in capite vaſis, vocauerunt talem aſcenſionem Sublimationem. Videntes poſtea talem materiam, quę aſcenderat, deſcendere ad fundum vaſis, vocauerunt diſtillationem ſeu deſcēſionem. Adhuc videntes inſpiſſari iſtam materiam & denigrari, & fœtorem malum dare, vocauerunt putrefactionem. Videntes colorem nigrum ſeu fuſcum, & fœtorem malum poſt longum tempus dimittere, & albedinem aliqualem ad modum cineris coloris venire, vocauerunt Inceratiónem ſeu dealbationem. Ideo Mōrienes ait: Totum magiſterium nihil aliud eſt niſi extractio aquæ ex terra, & aquæ ſuper terram dimiſſio, donec putrefiat ipſa, & hæc terra cum aqua putrefit, & cûm mundificata fuerit auxilio cuncta regētis, totum magiſterium perficitur. Adhuc videntes terram cum aqua commiſceri, & aquam paulatim propter temperatam decoctionem diminui, & terram creſcere: dixerunt omnes quòd hæc erat Ceratio perfecta. Vnde ait Philoſophus, quòd terra cū aqua ceratur, imbibitur, & temperata decoctione Solis: id eſt, caloris deſiccatur, & in terram vertitur tota materia. Vnde idem: Hæc vis integra, ſi verſa fuerit in terram.

Hermes

Denique videntes, quòd tota materia veniebat in quandam diſſipationem, & quomodo reducebat ſe ad ſolidam ſubſtātiam: & quia

non fluebat, imò ſtabat ſtrictè, dixerunt, quòd hæc eſſet perfecta Congelatio. Vnde ait Plato: Soluite lapidem noſtrum, & poſtea congelate cum magna cautela, ſicut vobis eſt demonſtratum, & habetis quaſi totum magiſterium. Idem alibi: Accipe lapidem noſtrum, & pone in vaſe & aſſa igne leui, donec confringatur, & poſtea coquite ad calorem Solis, donec congeletur, & ſcitote quòd totum magiſterium nihil aliud eſt, niſi facere veram ſolutionem, & perfectam & naturalem congelationem: Hæc Plato. Idem dicit: Soluite & congelate, & ſic ſcietis totum magiſterium. Item videntes materiam prædictam, perfectè congelatam & inſpiſſatam, ita quòd nullo modo vlterius reſoluebat ſe in aquam, nec in fumum, dixerunt, quòd verè erat fixata: quia eandem congelationem & inſpiſſationem ſeu fixionem, propter maiorem decoctionem caloris viderunt venire ad perfectam deſiccationem & dealbationem: & quòd iſta albedo erat ſuper omnes albedines, dixerunt quòd hæc erat perfecta calcinatio, videntes hanc materiam ad ſuum colorem ſtare, & coloribus infinitis mutari: quia hoc fieri non poterat, niſi per materiæ reſolutionem: ideo hanc reſolutionem dixerunt ſolutionem: nam ipſa reſolutione diſcontinuantur elementa, viciſſim agunt & patiuntur, & ideo Philoſophi dicta elementa coniuges vocant. Quare turpiter errant inſipientes, qui

credunt

credunt medicinam Philoſophicam creari ex alia re, cùm tamen dicant Philoſophi: Fili, Alchimici ac credentes ſuis cunctis diſſolutionibus, ſublimationibus, coniunctionibus, ſeparationibus, congelationibus, præparationibus, contritionibus, alijsque inſiſtunt deceptionibus: & ſileant prædicantes aliud aurum à noſtro, aliam aquam à noſtra, quæ etiam dicitur acetum acerrimum: aliam diſſolutionem & congelationem à noſtra, quæ fit igne leui, aliam putrefactionem à noſtra, &c. Plato in ſumma: Tuum quæſitum itaque ſit de genere amborum luminum Mundi: nam aurum circundat partem ſuperiorem, argẽtum verò inferiorem lunarem. Ariſtoteles: Nullum tingens venenum generatur abſque Sole & eius vmbra: id eſt, vxore. Hermes in ſuis ſecretis, pater eius eſt Sol, mater eius Luna. Roſarius: Quicunque conatur aliam tincturam quærere, abſque Sole & Luna, ille aſſimilatur homini volenti ſcalam aſcendere abſque gradibus. Oportet ergo vt habeamus receptaculum noſtrum tincturæ idoneum, quòd eſt ſibi conſonans cum quadam ſimilitudine ad patrem, & hoc receptaculum debet eſſe ipſa Luna: quia Sol per ſe eſt valde difficilis fuſionis, & liquefactionis: ſimiliter & Luna per ſe, dum autem ſimul coniunguntur, tunc valde faciliter ſimul fluunt & liquefiunt: & ideo aurifabri ſic faciunt eorum conſolidaturas. Philoſophus:

Mulier eſt quoddam receptaculum virili ſeminis, quia ipſa conſeruat ſemen in ſuis cellulis & matrice, & ibi nutritur, & pullulat vſque ad tempus maturitatis, ideo eligamus ſibi nūc coniugem, vt receptiuum ſui ſeminis habeat, quam poſſumus ſic eligere in vxorem, quæ propinquior eſt ſibi in ſimplicitate & puritate: quia nihil propinquius viro quàm vxor, quæ ſunt homogenea. Hermes in allegorijs: »Luna eſt lucerna noctis: nox eſt natiuitas te»nebrarum, quam Deus creauit pro Mundo re»gendo. Luna autem à Sole lumen recipit, & »eſt dilecta, eò quòd Solis lumen in ea eſt, id»eo quod Solis natura Lunæ naturam ſuperat. »Mercurius noſter fit ex minerali & vegetabi»li iunctis pariter: quia coniuncta ſimul magis »proſunt, quàm ſi per ſe forent ſeparata. Ex »iſtis conſidera neceſſitatem vtro»rumque Mercurio»rum.

DEMO-

Vel ☉ ☿ generan infantem s. lapidem mediante natura

DEMOCRITVS
Philosophus.

Oportet te vt in primo negocio dissoluas corpora super cinerem candidum, & non fiat tritura nisi cum aqua. Auicéna: Primum quoque in opere est dissoluere lapidem in suam primam materiam. Senior & Hermes: Soluite corpora in aquas. Plato in Summa: Tu indiges, quòd in corporum solutione labores: ideo oportet ignem lentum continuare super ipsum, donec soluatur totum hoc, & per eum

efficitur opus. Nota, omnium rerum circularium reuerſio circularia nequaquam perficitur, donec in primam deducantur materiam. Raſis: Niſi corpora ſolueritis, in vanum laboratis. Albertus Magnus: Scias pro certo, quòd nullus corporum ſpiritus tingi poteſt, niſi priùs ſoluatur.

Morienes: Niſi in vaporem cuncta tranſeant naturalia per ſuam naturam, aliàs fruſtrà fit operatio in hac arte. Et ſi ſolutum fuerit, præparatum eſt opus Alchimicum, multiplicetur, congaudebit.

Hîc ſubalternantur ſcientiæ naturales, quod in ſolutione conſiſtit pariter operando. Sorin Diſtinctione vndecima: Regiminis initium eſt perfecta ſolutio: vt autem corpus rareſcat, & ſicut ſpiritus tenuiſſimus fiat, oportet eos diſſoluere: corporum autem regimen, vt prædixi, eſt ſolutum.

Alphidius: Argentum autem viuum, quod ab eo corpore nigro extrahitur, eſt humidum album, & à corticibus mundum ne opus pereat. Morienes: Scire te conuenit, quòd fumus albus eſt anima & ſpiritus illorum corporum ſolutorum: & certè ſi fumus albus non fuiſſet aurum, ibi Alchimia non fuiſſet. Roſarius: Hic eſt Mercurius noſter nobiliſſimus, & Deus nunquam creauit rem nobiliorem ſub cœlo, præter animam rationabilem.

Hermes Rex Græcorum: Corpus ſolutum

eſt aqua

est aqua perennis, congelans Mercurium perpetua congelatione. Hippocras: Corpora vbi quis vult purgare, oportet fluxa facere. Nigredo putrefactionis durat secundùm quosdam quatuor diebus vel quinque. Senior: Prima ⹂ clauis est humorum extractio & pinguedinis, ⹂ cuius sunt hæc signa, scilicet nigredo supera- ⹂ bundás, qua consumpta iam anima est in aqua. ⹂ Albertus: Nisi anima corpus suum exierit, & in cœlum sursum ascenderit, nihil proficies in hac arte. Parabola Senioris de tinctura alba: Si parentes dilecti mei de vita gustauerint, & lacte mero lactati fuerint, & meo albo inebriati fuerint, & in lectulo meo nupserint, generabũt filium Lunę, qui totam parentelam suam præualebit: & si dilectus meus de tumulo rubeo petræ portauerit, & fontem matris suæ gustauerit, & inde copulatus fuerit, & vino meo rubeo: & mecũ inebriatus fuerit, & in lecto suo mihi amicabiliter cõcubuerit, & in amore meo sperma suum cellulá meam subintrauerit, concipiam, & ero prægnans, & tempore meo pariam filium potẽtissimum, dominantem & regnantem præ cunctis regibus & principibus terræ, coronatum aurea corona victoriæ, ad omnia à Deo altissimo, qui viuit & regnat in seculorum secula. Turba Philosophorum: Videntes autem huius artis inuestigatores illam albedinem apparẽtem in omnibus superemi- nentem in vase, rati estote, quòd rubedo in al-

Nigredo fol. 258

Parabola.

In albedine e ru[illegible] occultata. fol. [illegible]

bedine illa occulta eſt, & tunc non oportet illam extrahere, ſed quouſque totum rubeum fiat coquere. Senior Philoſophus: Facite nigrum album, & omne album rubeum: quia aqua dealbat, & ignis illuminat. Nam lucet in colore vt rubinus per animam tingentẽ, quam acquiſiuit virtute ignis. Hermes: Regimen ſeptimum eſt Lunæ, videlicet aſſare, rubificare, calefacere & frixare per viginti quinque dies, & ſic habes operis peractionem. Idem Animæ color rubeus eſt. Item: Album vult rubificari. Item: Albedo eſt rubedo noſtra. Item: Lapis noſter hic eſt ignis ex igne creatus & in ignem vertitur, & anima eius in igne moratur. Ænigma Hermetis de tinctura rubea: Ego coronor, & diademate ornor, & regijs veſtib. induor: quia corporibus lætitiam ingredi facio.

Hermes Tractatu tertio: Venite filij ſapientum ex nunc gaudebimus, & delectemur ſimul: quia mors conſumpta eſt, & filius noſter iam regnat, ac rubeo ornamento & carne indutus eſt. Iam filius noſter genitus Rex ſumit tincturam ab igne: illum verò mors mare & tenebræ fugiunt, & Solis radios Draco fugit, qui foramina obſeruabat, filiusque noſter mortuus viuit, & Rex ab igne venit, ac coniugio gaudebit, & occulta apparebunt, filiusque noſter iam viuificatus fit igne bellator, & tincturis ſupereminens.

Metaphora Belini Philoſophi de Sole: Scitote

tote quod Pater meus Sol dedit mihi poteſtatem ſuper omnem potentiam, & induit me veſtimento gloriæ, & totus Mundus me quærit, & currit poſt me. Ego enim ſum maximus, iam ſciuerunt virtutem meam & altitudinem; ego enim vnicus ſum, & aſſimilor patri meo, qui vnicus eſt, qui dedit mihi virtutem iſtam ex gratia ſua, & homines quærũt à ſeruis meis fuſtibus id quod quæritur à me, & non perueneruntad id niſi per me, & terra cum omnibus viribus ſuis me humiliare non poteſt. Imò ego ſum ſuper eam, & ſuper ſeruos meos, donec humiliem eos, & extraho de potentia & natura eorum, & induo eos de ſplendore & NB hanc Meta
lumine meo pulchro, quem dedit mihi pater meus, in omnibus operibus eorum. Ego enim ſum excellens, qui exalto, & de primo cuncta, & nullus ſeruorum meorum poteſt ſuper me, niſi vnus, cui datum eſt, quòd contrarius eſt mihi. Et ipſe deſtruit me, non tamen deſtruit naturam meam. Nota ♄ 382
Et ipſe eſt Saturnus, qui ſeparat omnia mea mẽbra. Poſtea vado ad matrem meam, quę congregat omnia membra mea diuiſa & ſeparata. Ego ſum illuminans omnia mea, & facio lumen apparere patẽter in itinere de patre meo Saturno, & etiam de matre mea, quæ mihi inimicatur. Veruntamen niſi hoc fieret, non poſſem bibere de animabus animalium & plantarum. Sed ego venio cum calore ignis, ad expellẽdam virtutem & iniquitatem

eorum à me. Ego ſum habitans ſuper faciem mineræ, & tribuo ſeruis meis de extremitatibus meis, & nomen meum vocatur nominib. magnis, & qui ſtudet in me non curat de aliquo, ſed non ſaturatur ex me. Ego defero naues per mare, & fabrico ciuitates denſas. Non quæratis in eis magnitudinem meam. Nuncio ergo vobis omnibus ſapiētibus, quòd niſi me interfeceritis, intellectus veſter non erit perfectus, & in ſorore mea Luna creſcit gradus ſapientiæ veſtrę, & non cum alio ex ſeruis meis, & ſi ſciretis ſecretum meum, ego ſum frumentum ſeminatū in terram puram, quod naſcens creſcit & multiplicatur, & adfert fructū ſeminanti: quia omne quod generatur genere ſuo, & quodlibet indiuiduum multiplicat formam ſuæ ſpeciei, & non alterius, quemadmodum ex frumento naſcitur, & ſic de alijs: & in hoc expoſui omnes figuras. Cùm itaq; egero cum vxore mea alba, pura, & humida, & munda, tactu, addo pulchritudini faciei ſuæ, bonitati & virtuti ſuæ: ipſa enim eſt obediens mihi. Vnde cùm fuero iūctus cum ea, nihil melius in mundo, nec æquipollens: ipſa enim imprægnabitur, & germinabit, & erit ſicut ego ſum in ſubſtātia & colore: quoniam hoc magiſterio multiplicatur ſemen. Ex me enim ſimile naſcitur, ſicut quando ſeminatur vnum granū frumenti, naſcitur, multiplicatur, teritur, cribellatur, & fit panis, ex quo viuit totus mundus, & fabricatur

catur

catur minera terræ ex me, nec deficit, quia donum Dei eſt. Ego illumino aërẽ lumine meo, & calefacio terram calore meo, genero & nutrio naturalia, plantas & lapides, & demo tenebras noctis cum potentia mea, & facio permanere dies ſeculi, & illumino omnia luminaria lumine meo, & etiam in quibus non eſt ſplendor & magnitudo: quę quidem omnia ex meo opere ſunt, cùm induor veſtimentis meis: & qui quærunt me, faciant pacem inter me & vxorem meam. Itaque niſi ſeparetur à me, & miſceatur mixtione inſeparabili: & hoc fiat, quando extraxeris me partim à natura meá, & partim vxorem meam à natura ſua, & poſtea occidatis naturas, & ſuſcitamur reſurrectione noua & incorporali, eò quòd poſtea mori non poſſumus. Nam poſt reſurrectionem habebimus gloriam & fortitudinem ſempiternam, tunc gaudebũt omnes in proſperitate magna, qui ſciunt noſtrum progreſſum.

Et in hoc cõpletur precioſum Dei donum, quod eſt ſuper omne Mundi ſcientiarum arcanum, & incõparabilis theſaurus theſaurorum. Quia vt dicit Plato: Qui habet iſtud Dei donum, Mundi habet dominium: quoniam ad finem diuitiarum peruenit, & naturæ vinculum confregit. Non tamen ex eo quod habet poteſtatem conuertẽdi omnia corpora imperfecta in puriſſimum Solem & Lunam. Sed magis ex eo, quòd hominem & quodlibet animal præ-

Metaph. contin

De effectu Elixiris nondum fermentati ad corpus humanum.

seruat in conseruatione sanitatis. Lamina verò crystallina, quæ est Elixir albũ, si detur in quantum granum sinapis febricitanti, curat ipsum. Etiam leprosus si per quatuor anni tempora de eadem lamina purgatus fuerit cum puluere rubeo, vnde fit Sol bis in anno, in Martio & Septembri, curatur. Et vterq; puluis albus & rubeus sanat schiaticos in periculo mortis: sanat etiam paralysim. Item, si puluis teneatur ad nares in partu laborantium, liberantur: hoc dicit Hermes. Geber quoque dicit, quòd Elixir rubeum curat omnes infirmitates chronicas, de quibus medici desperauerunt, & facit hominem iuuenescere vt aquila, & per 500. annos viuere & amplius, vt aliqui Philosophi fecerunt, qui vsi fuerunt eo tribus vicibus in hebdomada quantum granum sinapis. Est herba quæ vocatur Saturnus de canalibus, de qua fit talis medicina. Quare nota quòd omnes infirmitates quæ à vertice capitis vsque ad plantam pedis generantur, si fuerint vnius mensis, in die: si vnius anni, in duodecim diebus: si ex longo tempore, in mense curantur: quia sicut curat omnia metalla infecta ab omni infirmitate, sic & humana corpora. Quapropter noster benedictus lapis non immeritò Tiriacus maior tàm corporum humanorũ quàm metallorũ dicitur: de quo Hermes Rex Græcorum, & pater Philosophorum ait: Si de Elixir nostro omni die vsque ad septem dies

sumpseris

Efficacia lapidis albi et rubei nondum fermentati ad corpus hominis.

sumpseris pondus carrobiarum, capilli tui cani de capite tuo cadent, & renascentur nigri, & ita de sene fies iuuenis & fortis.

Arnaldus dicit: Hic lapis noster virtutem habet efficacem omnem sanandi infirmitatem super omnes alias medicinas medicorũ. Nam animam lętificat, virtutem augmentat, conseruat iuuentutem, & remouet senectutem. Non enim permittit sanguinem putrefieri, nec flegma superdominari, nec cholerá aduri, nec melancholiam superexaltari: imò sanguinem supra modum multiplicat, contenta in spiritualibus purgat, & omnia corporea membra efficaciter restaurat, & à læsione custodit, & generaliter omnes tàm calidas quàm frigidas, tàm siccas quàm humidas infirmitates arctissimè sanat præ omnibus alijs medicinis medicorũ. Quoniam si ægritudo fuerit vnius anni, sanat in duodecim diebus: si verò antiqua fuerit ex multo tempore, sanabit in vno mense. Et breuiter omnes malos expellit humores, bonosq; inducit: confert amorem & honorem ipsum deferentibus, securitatem & audaciam, & in prælio victoriam. Et in hoc completur secretum naturæ maximum, quod est super omne precium preciosissimum secretum, thesaurus incomparabilis & preciosissimus, quem habentibus Deus in sua mente recondat, ne insipientibus patefiat. Amen dicat omnis viuens.

Nach meinem viel vnd manches leiden vnd
marter groß /
Bin ich erstanden / clarificiert / vnd aller ma=
ckel bloß.

ARNALDI

ARNALDI
DE VILLA NOVA
PHILOSOPHI ET MEDICI EXCELLENTISSIMI LIBER
dictus Theſaurus theſaurorum, & Roſarium Philoſophorum, ac omnium ſecretorum maximum Secretum, de veriſſima compoſitione naturalis Philoſophiæ, qua omne diminutum reducitur ad Solificum & Lunificum.

PROEMIVM.

ISTE namq; Liber vocatur Roſarium, quod ex libris Philoſophorũ abbreuiatus: in quo, Deo teſte, nihil occultum, nihil deuium, nihil diminutum eſt: ſed quicquid eſt neceſſariũ ad noſtri Operis complementum, eſt in ipſo. Diuiditur autem iſte liber in Theoricam & Practicam: & etiam in diuerſa capitula. Quippe quia iuſtum eſt, de naturali & ſublimiori rerum proceſſu non pigeat, qui de eorum ſublimiori effectu tractare voluerit. Tunc enim ſupplicium naturæ beatæ, & naturali quale procedit intentio, cùm & ipſius ſtudij precium ſecurius ſpectat, & ad arcanam rationis ſeriem, in illo declinare paratus eſt. Nullus negligat finalem, præcipuá totius Philoſophiæ matrem ab editis effodere, quæ hominem ornat moribus, & ditat benefi-

cijs: auxiliatur pauperi, & etiam corpus incolume sanat, & præbet etiam sanitatem. Qui enim in legendis libris deses extiterit, in præparandis rebus promptus esse non poterit. Liber namq; librum aperit, & sermo sermonem explicat: quia quod in vno est diminutum, in alio est completum. Non enim potest in Practicam bene assuescere, cuius mens in Theorica renuit desudare: quoniam procedit ad Practicam, sicut asinus ad cœnam, ignorans quomodo, & ad quid porrigat rostrum & os. Istum autem librum nominaui Rosarium, eò quòd ipsum abbreuiaui ex libris Philosophorum quantum potui melius, & in diuersa diuisi capitula.

In ista arte duo sunt libri, quos ponam in capitula per ordinem.

CAPITVLA LIBRI primi.

Ex

De modo generationis metallorum.
CAP. I.

VTrum natura omnia liquabilia sint naturaliter ex argento viuo, & sulphuris substantia: eò quòd proprium est argento viuo quod coaguletur, ex calore siue vapore sulphuris: quoniam omne siccum naturaliter exhibet suum humidum. Vapore ergo sulphuris argenti viui coagulatum est ex sua substãtia terrea, subtili, aërea & digesta, admistione prima sibi vnita actione caloris: postea eleuata, decocta & digesta, donec habeat vim sulphuream coagulandi argentum. Argentum verò viuum in prima sua radice est compositum ex terra alba, nimiùm subtili, sulphurea, cum aqua clara fortiter admista, donec fiat substantia vna, non quiescens in superficie plana. Est enim homogeneũ in natura: quoniam aut remanet totum in igne fixum, aut totũ ex eo volat in fumum, cùm sit incõbustibile & aëreum. Et hoc est signum perfectionis: & ideo cùm postea in terra sulphurea decurrit calefactum, superiùs ascendit; quoniam de sua natura est,

vt per calorem sublimetur: veruntamen continua sublimatione nimiùm depuratur, decoquitur & inspissatur, ac in sulphur album & rubeum gradatim congelatur. Quod quidem sulphur dissoluitur multoties, & postea congela-
„tur per argentum viuum, illius sublimati ince-
„ratum caloris actione, donec vix in millib. an-
„norum successiuè opere naturæ in metallum
„congelatur perfectum. Et hoc quidem vasis
„mineralibus, ipsa natura mediante operatur metalla. In istis ergo operibus naturam imitari oportet, quicunque velit perficere medicinam imperfectorum perfectiorem.

Quòd argentum viuum est medicina omnium metallorum. CAP. II.

Dicit ergo Aristoteles, quòd argentum viuum est Elementum omnium liquabiliũ: quoniam omnia liquabilia cûm ligantur, in eo conuertuntur, & admiscetur cum ipsis; quia est de substantia eorum: licet ista corpora differant in compositione sua ab argento viuo, eo modo quo ipsum fuit purum à sulphure immundo sibi extraneo. Fit enim argentum viuum ex vero sulphure non vrente. Nam vt dixit Philosophus: Sulphur album non vrens congelat Mercurium in bonam Lunam. Et illud est res optima quam suscipere possunt qui Alchimiã operantur, & conuertunt illud in argẽtum bonum. Si verò sulphur purum, mũdum & optimum

mum fuerit cum rubore clarum: & fuerit in eo vis igneitatis sulphureæ non vrentis, erit res optima, quam suscipere possunt Alchimistę, vt ex eo faciant Solem. Si enim fuerit argentum viuum bonæ substãtiæ, & sulphur non purum adurens, conuerte ipsum argentum viuum in æs. Argẽtum etiam viuum si fuerit petrosum, immundum, terreum, & sulphur non mũdum fiet ex eo ferrum. Stannum verò videtur habere bonum argentum viuum & purum: sulphur autem malum, & non bene mistũ. Plumbum verò grossum argenti viui & malum, & ponderosum & luteum: Sulphur autem malum mali saporis & fœtidi ac virtutis dẽbilis: vnde non bene coagulatur. Hæc de verbo ad verbum sunt verba Aristotelis in quarto libro Meteororum: Cui Philosopho naturali in omnibus est credendum, non fabulis nec operibus mendacibus, ab operibus naturæ omnino extraneis. Et sic fateris sequi: Et qui credit in mẽdacijs, secretum Philosophorum perdit.

Quòd sulphur extraneum siue vulgi est causa imperfectionis omnium metallorum.

CAP. III.

Notate ergo verba, signate mysteria: quoniam tota veritas istius scientiæ, ex iam dictis Philosophorum est corripienda, eò quòd à vanitate relinquatur, per ipsam duplicem corporis superfluitatem inesse: vnam quidẽ in pro-

funditatem argenti viui inclusam in principio suæ mixtionis superuenientem: alteram extra naturam suæ naturæ, & corruptibilem: quarum ista cum labore tollitur: altera verò nullo artificis ingenio tolli potest. Quare sulphureitas adustibilis calcinatione ignis tollitur, vel à corporibus deletur. Et illud ideo: quia argentum viuum tenet, & ab adustione defendit illud quod suæ naturæ est: alterum respuit igni exponens, qui ipsum inficit: vnde est amicabile, & suæ naturæ placabile. Ipsum argentum viuum argento viuo magis adhæret, & etiam magis amicatur: post illud verò aurum: post illud argentum. Vnde ex hoc relinquitur, ipsa duo magis participare suam naturam: talia verò corpora non habent tantam conformitatem ad ipsum: quoniam habent in se sulphur extraneum, terreum, immundum & fœtidum. Ideo & ipsa verè dicere possumus, quòd minus participant naturam: quoniam sunt corpora fœtida adustibilia. Et illud ideo: quia sulphur quoquomodo præparetur per artificium, semper comburit & comburitur, & nigredinem in omni opere præstat. Ideo enim dicit Auicenna: In magisterio nostro non intrat: quoniam non est de argento viuo, vel de argenti viui substantia, nec de perfectione eius, cũ ipsum semper inficiat, denigret & corrumpat. Relinquitur ergo, argentum viuum corporum esse perfectissimum, & adustionis

esse

esse saluatiuum, eò quòd corpora illa omnino comburũtur, quantò plus suam naturam participant & possident. Vnde patet, quòd multa qualitas argenti viui est causa perfectionis in corporibus: multa sulphureitas est causa corruptionis: id est, quod quædam magis, quædam minus comburuntur secundùm examinationem ignis, vt illa quæ sunt pluris sulphureæ quantitatis continentur magis: quæ verò minus, minus. Habet enim sulphur in se duas causas corruptionis, puta inflammabilem substantiam, & terream fœtulentiam: quare per primam naturam stare facit: quoniam comburit semper & comburitur, ac semper nigredinem in omni opere præstat. Per alteram verò neque fusionem habet, neque ingressionem: quoniam si fixum fuerit, prohibet fusionem, & ipsum nunquam figitur: nisi priùs calcinetur, nullo modo funditur in artificio, quoniam in terrenam substantiam redigitur.

Quòd solum argentum viuum est perfectio omnium metallorum. CAP. IIII.

Hoc autem in argento viuo minimè contingit: quoniam figitur absque eo quòd in terram vertatur: & similiter figitur conuersione eius in terram. Nam per festinantiam ad eius fixionem, quæ fit per prçcipitationem, figitur, & in terram vertitur, & per successiuam iterata vice illius sublimationem figitur similiter,

& non vertitur in terram, imò dat fusionẽ metallicã. Et illud ideo est, quia viscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius cum imbibitione, & commixtione cum rebus sui generis sortitus. Itaque manifesta in illa viscositas illius propter multam sui adhærentiam constat. Densam autem illud habere substantiam, manifestè videt monoculus, propter grauedinem sui ponderis immensi: quoniam præponderat auro, dum in sua fuerit natura. Est autem fortissimæ compositionis & naturæ vniformis: quia non separatur in partes, vt nullatenus se diuidi permittat: quia aut cum tota sui substantia in igne permanet stans, aut ex igne recedit cum tota sua sub-
» stantia. His ergo relinquetur argentum viuum
» figi posse sine ipsius humiditatis radicalis con-
» sumptione, & absque illius in terram conuersione. Et ideo notatur in eo causa perfectionis vera: quoniam ipsum solum ad fusionis perfectionem sufficit in vnoquoque gradu, scilicet
» cum ignitione & sine ignitione. Propter enim
» bonam partium adhærentiam, fortitudinem
» suæ mixtionis, si aliquo modo partes illius in-
» spissentur per ignem vlterius non permittit se
» corrumpi, nec per ingressionem furiosæ flam-
» mæ illud se in fumum patitur euolare: quoniam rarificationem sui nõ suffert propter sui densitatem, & adustionis carentiam, quæ per sulphureitatem quam non habet perficitur.

Hoc

Hoc ſatis ſufficienter probatum eſt ſuperiùs.

Sulphur quod eſt terra ſicca grauis eſſe dicimus perfectionis corruptiuum: quoniam ſi fixum fuerit, fuſionem rectam impedit: vt patet in ferro quod non funditur: quia ſulphur fixum in ſe habere cognoſcitur. Si verò fixum non fuerit, fuſionem rectam impedit, vel anticipat, vel ab igne corrumpitur, comburitur & euaporat: vt patet in plumbo & alijs corporibus infirmis. Et ideo ſulphur non eſt de virtute noſtræ artis, neq; de perfectione eius: quoniam perfectionem impedit in omnibus operibus ſuis: ſed Mercurius viuus in omnib. ſuis operationibus eſt manifeſtè perfectiſſimum & probatiſſimum: quoniam aduſtionis eſt ſaluatiuum, effuſionis effectiuum cùm figitur: & eſt tinctura vberrimæ perfectionis, fulgidi ſplendoris. Et non recedit à commixto, donec eſt, & eſt amicabile, & metallis placabile, ac medium coniungendi tincturas: quoniam miſcetur per minima cum ipſis. Et etiam in profundo naturaliter adhæret: quia eſt de natura ipſorum: veruntamen cum Sole & Luna miſcetur faciliter: eò quòd ipſa magis naturam ſuam participant: attamen non ſubmergit aliquid in eo niſi Sol.

Ex hoc itaque ſecretum elicias maximum: quòd Mercurius in ſe recipit, quod ſuæ naturæ fuerit, & alienum reſpuit, eò quòd ſua natura gaudet magis quàm extranea. Ex hoc enim

manifestè relucet, corpora maioris esse perfectionis, quæ plus Mercurij sunt continentia: & quæ minus, minoris.

35. fol: 408. Laudetur ergo omnium opifex Deus gloriosus & benedictus, causator optimus & altissimus, qui ex vili creauit preciosum, vt cum mineralibus maximè in natura teneat symbolum, & dedit illi substãtiam, & substantiæ proprietatem, quam contingit vllam minimè ex rebus in natura possidere: quoniam ipsum solum est quod ignem superat, & ab igne non superatur, sed in eo amicabiliter quiescit gaudens: fol: 408. ipsum namque solum cùm sit metallicum, continet in se totum quo indigemus in nostro magisterio: quoniam omnia alia cûm sint combustibilia, igni cedunt, & in fauillam deficiunt.

Quòd argentum viuum continet in se sulphur suum. CAP. V.

Manifestum est igitur quòd argentum viuum continet in se sulphur suum bonum fixum, quo coagulatur in aurum & argentum, secundum diuersum disponẽdi modum. Nam secundum Philosophum argentum viuum, & si fuerit purum, coagulabit illud vis sulphuris albi non vrentis in argentum. Et illud est res optima vt per artificium Alchimistæ faciant Elixir ad argentum. Si verò sulphur fuerit optimum cum rubore clarum: & fuerit in eo vis ignei-

igneitatis simpliciter non vrentis, erit res optima: vt ex eo fiat Elixir ad aurum. Et bene tradidit Philosophus primò sulphur album ad argentum, & postea rubeum ad aurum: quia non potest fieri aurum nisi priùs fuerit argentum: quoniam non est transitus de extremo ad extremum, nisi per medium: Non ergo potest fieri transitus de nigro ad perfectum citrinum, nisi fuerit primò album: quoniam citrinum ex multo albo & paruissimo rubeo est compositum. Nec potest fieri etiam de citrino transitus ad album, nisi priùs fuerit nigrum: quoniam non potest aurum fieri argentum, nisi primò fuerit destructum, & corruptum, & nigrum: quia quod est melius, nō potest fieri deterius, nisi per sui corruptionem. Nam generatio vnius est corruptio alterius: ideo qui scit aurū conuertere in argentum: scit & argentum conuertere in aurum: quoniam sulphur non vrēs album ad argentum, potest fieri per maiorem digestionem sulphur rubeum ad aurum: quoniam citrinatio nihil aliud est, quàm completa digestio: nec albedo aliud est, quàm nigredinis ablatio. Calor namque agens in humido, efficit primò nigredinem: & agens in sicco operatur albedinem: & in albo citrinitatem. Et hoc quidem in calcinatione plumbi attēdi potest, quod conuertitur in cinerem nigrum: postea in album: deinde in nimium citrinum, vel rubeum. Sic sulphur album vel rubeum,

fol. 114.

Ex ☉ fit ☽.

fol. 337.

habetur ex vna metallorũ materia ad plenum depurata, modo tamen diuerſo digeſta & decocta. Idcirco dicit Philoſophus, quòd omni argento ineſt ſulphur album, ſicut omni auro ineſt ſulphur rubeum. Sed tale ſulphur non inuenitur ſuper terrã, vt dicit Auicenna: quòd in iſtis duobus corporibus exiſtit. Et ideo iſta duo corpora ſubtiliter pręparemus, vt ſulphur & argentum viuum de illa materia habeamus ſuper terram, de qua aurum & argentum efficiebatur ſub terra. Ipſa namque corpora lucentia: ſunt, quibus inſunt radij tingentes, cætera corpora albedine & rubedine vera, ſecundum quòd ipſa fuerunt præparata. Nam per noſtrũ magiſterium corpus perfectum iuuat, & imperfectum perficit ſine admixtione alterius rei extraneæ. Aurum itaque cũm ſit precioſum, omnibus metallis eſt tinctura rubedinis tingens, & transformans omne corpus. Argentum verò eſt tinctura albedinis perfecta albatione tingens cætera corpora. Cum illis namque corporibus, ſcilicet, Sole & Luna miſcetur Mercurius, & figitur per ipſa maximo ingenio, quod minimè peruenit ad artificem duræ ceruicis.

Quòd vnus eſt lapis Philoſophorum.

CAP. VI.

Oportet igitur inquiſitorem huius ſcientiæ conſtantis voluntatis eſſe in opere. Nemo hoc

modo

J.D.P.

modo illud præsumat attendere: quoniam in rerum multitudine ars nostra non perficitur: vna enim est. Est enim lapis vnus, vna medicina, cui nil extranei additur, nec diminuitur, nisi quòd superflua remouentur. Omne enim sulphur, linternum: id est, vulgare, vel butyrum argenti viui est extraneum, eò quòd sui ipsius est destructiuum, vel corruptiuũ. Econtrà verò illud non est extraneum, in quo habet ipsum conuerti per magisterium nostrum, scilicet in aurum & argentum. Nihil ergo conuenit rei, nisi quod est ei propinquius, ex sui natura. Non enim generatur ex homine nisi homo, neque ex alijs animalibus nisi similia sibi. Quoniam quodcunque quod generatur, sibi simile consequitur. Vera igitur vtamur natura: quoniam non emendatur, nisi in sua natura, cui nihil alienum iungitur. Nolite ergo introducere, nec puluerem, nec aquam, nec vllam rem: quippe diuersæ naturæ lapidem nostrum non emendant, nec intrant in eo, quòd non sit ortum ab eo: quoniam si aliqua extranea sibi apponãtur, statim corrumpitur, & non fit ex eo quod fieri quæritur. Ex rebus ergo corporalibus maximè conuenientibus in natura, necessariò est medicinam colligere. Vnde oportet, quòd ipsa medicina illis in natura conueniat, & eis in profundo maximè cohæreat: ita quòd diminutum perficere compleat, & etiã quòd Mercurius per minima ante illius

p. 486. 48 supra.

Nihil alieni introducendum in artem. Treuis. fol. 1[illegible]

fugam misceatur: sed nullum corpus in sua natura manẽs Mercurium coagulat, nec ei firmiter adhæret: nec etiam ipse Mercurius per se medetur infirmis corporibus: quoniam in examinatione separatur ab eis. Nam grossa simplicibus, & simplicia grossis minus bene conueniunt. Subtilioris ergo substantiæ, & liquidioris fusionis necesse est illam medicinã esse, quàm ipsa corpora: & fixionis ac retentionis, quàm sit argentum viuum in sua natura.

Ex quibus extrahitur lapis Physicus.

CAP. VII.

Quæri ergo non immeritò potest: vnde hęc nostra maximè possit elici medicina. Quibus respondentes dicimus, quòd in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tàm in corporibus, quàm etiam in argento viuo secundum naturam, cùm vnius sint reperta naturæ: sed in corporibus quidem difficilius, in ipso verò Mercurio viuo propinquius, non autem perfectius. Et illud ideo: quia nõ est corpus dignius Sole, aut purius, aut eius vmbra, scil. Luna, sine quibus nullum argentum viuum generatur tingens. Qui verò absque isto argento tingere nititur, cæcus procedit ad practicam, sicut asinus ad cœnam: nam aurum aureum, argẽtum argenteum tribuit colorẽ. Qui ergo argentum viuum cum Sole & Luna tingere nouit, venit ad arcanũ, quod dicitur Sulphur album, optimum

mum ad argentũ, quod cùm rubeum efficitur, erit ſulphur rubeum optimum ad aurum. Ab illis igitur corporibus extrahitur ſulphur nimium album & rubeum, cùm in ipſis ſit puriſſima ſulphuris ſubſtantia, ingenio naturę ſummè deprauata: quod ſecundum Albertum clarius eſt & ſubtilius: quia in deprauatione ipſius eſt ars debilior natura, nec conſequitur eam, licet multùm laboret. Pater enim eius eſt Sol, Luna mater eſt: quia ex illis corporibus cum ſuo ſulphure, vel arſenico præparato, noſtra elicitur medicina. Ex corporibus ſimiliter Solis elici poteſt ipſa. Ex ſolo autem argen« to viuo facilius & propinquius, & perfectius « inuenitur, cùm ipſe ſit pater omnium iſtorum « luminarium, & omnium liquabilium, ab ipſo « ſiquidem omnia ſunt: & ideo in ipſum omnia reſoluuntur: quoniam natura naturam amplectitur propriam, amicabilius, magiſque gaudet cum ea quàm cum extranea. In ipſo namque eſt facilitas extractionis illius ſubtilis ſubſtantiæ, cùm iam in actu habeat ſubſtantiam. Relinquitur ergo, medicinam noſtram eſſe puriſſimam & ſubtiliſſimam ſubſtantiam, quæ ex argenti viui materia originem ſuam ducit, & ex illa creata eſt. Non eſt autem materia argenti viui in ſua natura, nec in ſua ſubſtantia tota, ſed fuit pars illius. Non autem quæ eſt nunc, cùm lapis noſter factus eſt ſimpliciter eſt argentum viuum, licet fuerit pars eius;

quoniam ipsum illuminat, & ab adustione defendit & conseruat, quod est causa perfectionis. Igitur cuiuscunque causa tantùm generationis fit medicina, tàm quidem in corporibus, quàm in ipsius argenti viui substantia, lapidis preciosi indagatur substantia. Consulo tamen quòd non opereris, nisi cum Mercurio & Sole ad Solem & Mercurium, & Luna ad Lunam: quoniam totum beneficium huius artis consistit in ipsis tantùm.

Quòd impossibile est, lapidem perfici ex sola metallorum substantia siue materia.
CAP. VIII.

»Igitur si in prima naturæ materia opus no»strum vellemus incipere, esset longissimum & »incompossibile, & etiam magnæ, & quasi infi»nitæ requirerentur expensæ ad hoc perficiendum. Et cùm demum per difficilimum artificium lapis fuerit factus de natura metallorum, tamē opus Philosophicū, siue Physicum nondum est incœptum: quippe quia est necessarium, quòd Lapis Philosophorum elici possit de natura duorum corporum, antequam de eo fiat Elixir completum. Quoniam est necessarium, quòd illud quod est Elixir, magis sit depuratum & digestum, quàm aurum vel argentum, eò quòd ipsum Elixir habet conuertere omnia imperfecta alia perfectione diminuta corpora in aurum vel argentū, quod ipsa minimè

minimè perficere possunt: quia si de perfectione sua alteri darent, ipsa imperfecta existerent: eò quia non possunt tingere, nisi quantum se extendunt. Et ad hoc fiet operatio in lapide nostro, vt melioretur eius tinctura in eo plus quàm in sua natura, & vt fiat Elixir iuxta Sapientum allegoriam, compositum ex speciebus limpidis, condimentum, antidotum, medicina, purgamētum omnium corporum purgandorum, & transformandorum in solificum & lunificum verum. Sed moderni operantes, finem credunt operis esse cùm incipiūt opus: quoniam tamen in tātum laborauerunt, quòd opus eorum sit de natura metallorum, credūt compleuisse Elixir perfectum. Sed quando faciunt proiectionem, nihil ibi inueniunt: qui operari desistunt, vbi incipere debuissent.

Quid sit opus primum Physicum.
CAP. IX.

Opus namq; Philosophorum est dissoluere lapidem in suum Mercurium, vt in primam reducatur materiam. Vnde Philosophus in quarto Meteororum, huius artis sophisticos illudit artifices Alchimiæ, dicens: Species transmutari non posse: quod quidem similiter verum est, nisi vt species ipsæ (vt postea subdit) in primam suam materiam rediguntur, quę quidem materia prima est argenti viui, cùm ipsum sit elementum omnium ductibilium. Tunc enim

in aliam formam quàm priùs erant bene permutantur: non quidem species, sed indiuidua specierum, quoniam ipsa indiuidua actionibus sensibilibus sunt subiecta, eò quòd in se sunt corruptibilia. Species verò cùm sint vniuersales, actionibus sensibilibus non sunt subiectę, & ideo non sunt in se corruptibiles. Species igitur argenti, quæ est argẽteitas, non mutatur in speciem auri, quæ est aureitas, nec è conuerso: quia species verè permutari nõ possunt, sed indiuidua specierum bene permutantur, cùm in primam suam materiam rediguntur: quia cùm forma istius fuerit corrupta, vel illius, vel in primam materiam resoluta, bene permutatur, & necessariò introducitur alia forma: quia corruptio vnius est introductio alterius. Et scias, quòd nulla materia potest ita destrui, quin sub aliqua maneat forma: vnde destructa vna forma, immediatè introducitur alia, ad hanc operationem, vel ad illam disposita. Et ideo dicit Philosophus: Indiges tu qui vis operari quod in solutione, & sublimatione duorum luminarium primò labores, quia primus gradus operationis est, vt fiat argentum viuum ex ipsis. Notate ergo verba, signate mysteria: quoniam in hoc opere declaratur, quis sit lapis, cùm principium sui operis sit dissolutio ipsius. Oportet igitur sublimare, figere, & calcinare ipsum, vt sic demum soluatur in argentum viuum, quod Philosophis est contrarium.

rium. Vnde etiam dicunt Philosophi: Nisi corpora fiant incorporea, siue non corporea, vel volatilia, & è conuerso, nihil operamini. Verum ergo principium nostri operis est dissolutio lapidis: quia corpora soluta in naturam primam spirituum sunt redacta, nisi quia magis sunt fixa: quia spiritus sublimatur cũ eo. Nam solutio corporis fit cum congelatione spiritus, & congelatio spiritus est cum solutione corporis: tunc enim miscetur cum spiritibus vel spiritu, & fit vnũ corpus cum eis, vel cum eo, & nunquam separantur: sicut nec aqua mista cum aqua. Quoniam omnia tunc ad suam naturam homogeneam primá sunt redacta. Prima verò homogeneitas metallorum est argentum viuum. Cùm ergo in ipsa homogeneitate soluuntur, insimul coniungũtur, & nunquam separãtur: quoniam tunc vtrunq; agit in suum socium sibi similem. Et ideo dicit Aristoteles, quòd Alchimistæ corpora metallorum verè transmutare non possunt, nisi priùs ipsa redigantur ad suam primam materiam: tunc enim in aliam formam quàm priùs erant, bene rediguntur. Quoniam contra hoc non stat ratio: quippe quia destructa vna forma, immediatè introducitur alia, vt patet ex operibus rusticorum, qui de lapidibus faciunt calcem, & de cineribus vitrum. Sic & multò fortius potest sapiens studio suo per magisterium naturale, seu artificium nostrum ista corpora corrumpere,

& illis nouam formam introducere: quia intentio nostræ operationis non est aliud, nisi quòd eliciatur, & eligatur purissima substantia Mercurij in istis corporibus: quoniam Elixir consistit in illis tantùm, & non in alijs.

Quid sit lapis, & quo indiget in operatione, vt sit Elixir completum.

CAP. X.

Hic igitur est lapis noster famosus: quia non fit transitus de extremo ad extremum, nisi per medium. Extrema autem nostri lapidis in primo latere est argentum viuum: in secundo verò est Elixir completum. Media namque istorum aliqua alijs sunt magis depurata, decocta & digesta: & illa sunt meliora & operi propinquiora, quod te charissime ignorare non credo, sed bene scire. Nõ ergo ob hoc erres: quoniam si seminauerit homo hæc & metet. Nam semen suo semini correspondet, & omne arbustum, proprium adfert fructum iuxta genus suum. Natura quippe est sapiens, semper perfici appetens: quoniam in se semper continet incrementum suum. Idcirco dicit Auicenna: Nisi aurum & argentum viderem, pro certo dicerem, quòd Alchimia non est vera ars. Igitur quanuis lapis noster hic tàm in se tincturam materialiter cõtineat, quàm in corpore tenue creatus à quocunque per se motum non haberet, vt sit Elixir completum, nisi moueatur arte & ope-

& operatione. Et ideo artes diuersæ à diuersis Philosophis sunt inuentæ, vt compleatur per artificium, quod à natura est relictum incompletum: quoniam natura prona est ad sui perfectionem. Prudenter ergo & non casualiter operare, & scias naturas lapidis & fortitudines, & quis lapis, cuius lapidis sit amicus vel inimicus. Vide quòd agnoscas quod ipse fecerit. Et antequam scias grossum, fac gracile, ponderosum alleua, asperum lenifica, durum mollifica, amarum dulcifica, & habebis totum magisterium. Scias ergo quòd suarum operationum aliæ medicinę auri, quibus conuenit participare argento in aliquibus, & in aliquibus diuersificare: quoniam in principio suæ operationis opus auri & argenti per omnia conuenit: in modo verò fermentationis disconueniunt: quoniam fermentum operis argenti argentum est. Fac ergo vnamquamque speciem cum sua specie: & vnumquodque genus in suo genere: quoniam opus albi ad albificandum, & opus rubei ad rubificandum. Non ergo misceas opus vnius lapidis cum opere alterius lapidis: quoniam vehementer errares si secus faceres. Alia quippe corpora possibile est quòd separentur, sed non erunt bona sicut illa: quippe quia medicinam quam non habēt, dare nō possunt, impossibile siquidem est, non fixum figere, & immūdum mundare: quia non inuenitur in re, quod in ea non fuerit antea:

nec aliquis dare poteſt quod non habet. Quare licet vti poſſis, vel indiges tu cùm non poſſis habere in iſtis illud quod eſt maioris temperantię, & minoris fæcis, ſi indigueris vſu eorum, oportet primò vt conuertas ea in ſimilitudinem duorum corporum perfectorum: quod nunquã fiet, niſi Sol & Luna in vno corpore coniuncta proijciãtur deſuper ipſa: quippe quia Mercurius cùm ſit de ſua natura conuerſiuus, fit vnumquodq; cum ſingulis quos amplectitur ex planetis. Si iungatur cũ plumbo, plumbum erit: ſi cum ferro, ferrum erit: & ſi cum alijs corporibus erit conſimile eis. Si autem cum iſtis duobus iungatur radijs, fit Elixir perfectum. Non ergo operandum eſt, niſi de iſta nobili materia: quia non fiunt res aliqua ratione, niſi ſecundùm eorum naturam. Quicunque ergo quærit à natura quod in ipſa non eſt, fatuitas eſt & perditio laboris. Non comedas ergo de filio cuius mater menſtruum patitur. Quem ſi comedis leproſus, & tu, & opus tuum: ſed fruſtum comede de carne pingui, & habebis aurum & argentum quantum volueris. Et non quæras à natura quod in ipſa non eſt: quoniã fatigares animam tuam in vanum. Hæc extracta ſunt à Morieno doctore veraciq; Philoſopho. Nihil reputans inde lucrum ſi ita faceres; ſed bene facias vngendum de Sulphure & lanqueto: quoniam res, cuius caput eſt rubeum, pedes albi, oculi verò nigri,

eſt

est magisterium. Intellige quod dico: quoniã omnia verè sunt verissima: qualia nunquam Philosophus aliquis tradidit meliora.

Explicit liber Primus.

CAPITA LIBRI secundi.

De inueſtigatione perfecta lapidis Phyſici.
CAP. I.

MAnifeſtum eſt ergo per operationẽ medicinæ eſſe operationẽ naturæ, ipſamq́; medicinam eſſe eandem naturam: eò quòd ipſa medicina ſolùm eſt cõpoſita ex natura. Certum quippe eſt, omnem rem eſſe de eo, in quod reſoluitur. nam gelu conuertitur in aquam calore mediante. Clarum eſt ergo, aquam ipſam priùs fuiſſe, quàm ipſum gelu. Sic omnis lapis noſter reſoluitur in argentum viuum per magiſterium noſtrum: ergo prius ipſe fuit argentum viuum. Modus autem conuertendi ipſum argẽtum viuum eſt conuerſio

natura-

naturarum in suam primam radicem: naturam namque conuertere, est elementa circulariter rotare: sunt autem elementa de aptitudine sua ad inuicem conuersiua, & ideò generantur & corrumpuntur, & ad inuicem alterantur. Conuerte ergo elementa, & quod quęris inuenies: quia nostra operatio non est nisi naturarum mutatio, & eorum elementorum frigidi cum calido, humidi cum sicco amicabilis commixtio. Veruntamen non conuertitur siccum in humidum, nisi priùs fuerit frigidum: id est, aqua: nec frigidum conuertitur in calidum, nisi priùs fuerit humidum: namque transitus non fit ab extremis nisi per medium. Terra non conuertitur in aërem, nisi priùs vertatur in aquam: Aër quippe & aqua sunt elementa media: ignis & terra sunt elementa extrema: aër verò est iuxta ignem, sicut terra iuxta aquam: & ideo quia aqua contrariatur igni, & terra aëri: quia aqua frigida est & humida, & ignis calidus & siccus: terra verò frigida & sicca, aër autem calidus & humidus est. Et sic aqua & aër conueniunt in humiditate, ignis & terra in siccitate: & ideo vnum in aliud conuertitur: & similiter ad inuicem, ideo immediatè conuertuntur, ac tardiùs ab inuicem separátur. E contrà autem aër & terra, ignis & aqua ad inuicem non conuertuntur, nisi ignis in aërem, & terra in aquam priùs conuertantur. Si ergo siccum conuertitur in frigidum, & frigidum in humi-

conuersio natura
1. p. fol. 59.
2. p. fol. 161.

dum, ac humidum in calidum, & calidũ in siccum: tunc habebis totum magisterium. Modi verò regiminis ad inuicem conuertentes, sunt quatuor principales, scilicet, soluere, abluere, reducere & figere. Soluere grossum in simplũ & subtiliare: abluere, obscurum in lucidum: reducere humidum in siccum: figere volatile supra corpus fixum. Soluere, est diuidere corpora & materiam, vel naturam primam facere. Abluere, est inhumare, distillare & calcinare. Reducere, est incerare, impinguare vel impraegnare, subtiliare: figere & desponsare, resoluere & coagulare. Per primum mutatur natura interius, per secundum exterius, per tertium superius, per quartum inferius.

De primo lapidis regimine.

CAP. II.

Lapidem siccum, grossum dissoluere in argẽtum viuum, vt in suam reducatur materiam primam. Et hoc totum solum fit per argentum viuum, eò quòd ipsum solum habet Solem & Lunam ad suam materiam, vel materiam primam redigere. Sed quia argentum viuum habet in se fœculentiam terream & adustibilem absque inflammatione & aqueitatis substantia, necesse est superflua demere, & absentia implere vel supplere, si plenam medicinam volumus facere, vel trahere. Terrenam autem fæculẽtiam oportet omnino per sublimationem demere,

demere, ne humidum in proiectione creat calorem & aqueitatem ipsius. Simili modo fugitiuam oportet quo ad medicinam illius substantiam saluare, de cuius proprietate est mundare, & ab adustione defendere, & etiam figere, ac fixum facere. Ideoq; contingit ex ipsius medicinæ diuersitate, secundùm eius diuersam deprauationem, quandoque creari Saturnum ex illa, quandoque Iouem, quandoq; Venerem, quandoque verò Martem, quod ex impuritate necesse est euenire, vel accidere.

Quomodo depuratur Mercurius, & purgatur. CAP. III.

Ingenium igitur ipsius terreæ substantiæ i. part. fol: 210. superfluæ remotionis, est ipsum semel vel bis sublimare à vitro & sale, donec ipsius albissima sumatur substantia. Cùm verò albissima ascenderit, proijce in feruenti aqua, donec redeat in argentum viuum. Pòst tolle ab eo aquam, & operare cum eo: quoniam non est bonum operari cũ ipso, nisi priùs hoc modo purgetur. Vnde dicit Auicenna: Primùm quoque facere incipere est, quòd sublimetur Mercurius: postea solue eum vt redeat in primam materiam suam, & sublima totũ. Tunc in hoc Mercurio mũdo mitte corpora munda, æquali lance librata: veruntamen non misceas corpus album cum rubeo, nec corpus rubeũ cum albo: sed vnumquodq; seorsum dissolues in partem

quoniam aqua alba est ad albificandum, aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas aquam vnius lapidis cum aqua alterius, aut cū alio lapide: quoniam vehementer errares & excæcaberis, si secus feceris. Ab hinc vice post vicem contere & imbibe, & coque in balneo Mariæ: pòst distilla per filtrum quousq; transeat ipsum: collige tamen ad partem supereminens nigrum: quoniam illud est oleum, ac verum dissolutionis signum: quia quod est solutum, peruenit ad sublimitatis finem, vnde separatur ab inferioribus, ascendens sursum, & petens altiora loca, vt corpus aureum. Custodi autem ipsum cautè, ne euolet in fumum, & quod facis in albo, facias etiam in rubeo: quoniam hęc medicina in essentia est vna, & in modo agendi similiter vna: est tamen in rubea additamentum citrini coloris: quia sulphuris fixi substantia mundissima efficitur. Differentia tamen inter solarem & lunarem medicinam: eò quòd hæc quidem illud continet, illa verò non: quoniam indiget mundissimo sulphure albo, sicut hæc indiget rubeo. Sufficiunt hæc duo corpora, eò quòd assimilātur quæsito, vel illi quod quæris. Sed indiges quòd in solutione, sublimatione, & subtiliatione eorum labores. Sunt enim fortia, & indigent præparatione longinqua & operatione continua, vt primò calcinentur, & postea soluantur: quoniam cùm calcinata fuerint, faciliùs soluuntur: eò

quia

quia calor ignis penetrans partes corporis, facit aquam ingredi post ipsum: & sic est magis solutionis susceptiuum. Veruntamen si calcinaueris corpus grossum, quod etiam dissolutiuum est, pone ad partem, & quod remanet in filtro, accipias cautè ipsum, ne perdatur in fumum, & pereat magisteriũ. Idcirco cùm istud graue sit perficere & difficile, expedit corpora soluere per aquam solum: id est, per argentum viuum sine calcinatione: quoniam istud est securius, licet in operatione sit tardius. Esto ergo longanimis, & non festinanter extrahas tincturam, nec festinanter aut velociter quæras perficere: quia primus error in hac arte est festinatio: quia comburit omnia, & ad remotum perducit. Nam ignem si multũ feceris, in principio mixtionis ei⁹ eueniet in tincturis detrimentum: quoniam comburuntur medicinæ per nimias caliditates. Vnde versus:

Dißipa rem captam prius per partem satis aptam,
Leuiter extractam sic massam contere factam.
Hæc non festinè, sed temporis ordine sine
Albumen vrinæ disponit membra ruinæ.

Patienter igitur sustine, & contere, & coque, reitera, & non tædeat te hoc ipsum reiterare: quia quæ imbibuntur, per aquam mollificantur. Et quantò magis teres, tantò magis mollificas: & quantò magis mollificas, tantò magis partes grossas subtilias, donec vniantur, & ab inuicem non diuidantur: quoniã spiritus cum

corpore tunc inſpiſſantur, & omnia quæ im-paſtantur, diſſoluuntur, & impaſtatio fit cum nimia trituratione & aſſatione. Nam per contritionem, & inceratione͂, ac aſſationem diuiduntur partes ligatæ viſcoſitate aquæ, quæ viſcoſitas eſt in corporibus. Corpora verò ſoluta ad naturam ſpiritus ſunt redacta, & nu͂quam ſeparantur, ſicut nec aqua miſta aquæ: quippe, quia naturâ lætatur: quoniá ſponſa cum ſponſo copulatur: quæ verò non diſſoluuntur, non habent partes ſubtiles, niſi mollifices. Ideo chariſſime indiges, quòd in diſſolutione lapidis labores, ſcil. partes ſuas priores diſgregas ab ipſis, vt grauioribus partibus abiectis, opus cum leuioribus perficiatur.

De inhumatione lapidis. CAP. IIII.

Lapide autem diſſoluto, accipe totum, & pone ſuper calorem temperatum, vt putrefiat & digeratur meliùs, videlicet per menſem Philoſophorum: id eſt, per triginta dies: quoniam aduſtio in animalibus per inhumationem tollitur, & decoctionem. Decoquas ergo completè, vt ebulliant omnia leui igne, & in ſuam materiam primam redeant, & ſint argentum viuum. Hoc autem habito ſoluitur illa authoritas Ariſtotelis in quarto Meteororum: Sciant artifices Alchimiſtæ: Species rerum tranſmutari non poſſe, quod quidem verum eſt, niſi priùs, vt ſubditur, in ſuam primam reducantur

mate-

materiam. Tũc autem in aliam formam quàm prius erant, bene permutantur, non quidem species, ſed indiuidua ſpecierum permutantur: quoniam ſunt corruptibilia ipſa, & actionibus ſenſibilibus ſubiecta. Materia namque nullo modo poteſt iſta deſtrui, quin ſemper maneat ſub aliqua forma. Vnde ſoluta prima corporis forma in Mercurio, immediatè introducitur noua forma, corrupta ipſorum forma, quæ quidem forma eſt in colore nigra, in odore fœtida, & in tactu ſubtilis & diſcontinuata: & hoc eſt ſignum perfectæ diſſolutionis corporum: quia calor agens in humido primò generat nigredinem, quæ quidem nigredo eſt caput corui: ſed eſt principium operis noſtri, quod eſt diſſoluere lapidem noſtrum in Mercurium, vel in aquam mercurialē. Modò habes primum regimen operis.

De recapitulatione primi regiminis. CAP. V.

Modò dicam breuiter totum diſſolutionis modum. Sublima ergo primò Mercurium, & deinde ſoluas ipſum: hinc incorpora ipſum, cũ terra lota & igne, & pariter decoque, quouſq; redeât in ſuam primam materiam. Et hoc ideo fit, vt habeamus ſulphur & Mercurium de illa materia, de qua aurum & argentum efficiebantur ſubtus terram: quia ſi verum ſulphur fuerit & argentum viuum, bene poſſumus ex

ipſis aurum & argentum facere. Hoc autem magiſterium non eſt niſi pro diuitibus, & pro Mundi altioribus. Et qui habet ipſum, habet theſaurum ſempiternum. In ipſo ergo tria ſunt inquirenda, puta ſubtile ingenium artificis, opera manuum & arbitrium. Quod quidem requirit diuitias, ſapientiam, & libros.

De ſecundo regimine quod eſt abluere.

CAP. VI.

» Secundum autem lapidis regimẽ eſt abluere nigrum corruptum & fœtidum, vt ſit nimis » lucidum, clarum, & à ſordibus vacuum. Quod » quidem fieri nullatenus conuenit ſine elemen» torum diuiſione & aquarum diſtillatione, & » lapidis diſſolutione: quia elementorum duo » ſunt lapidea, & duo ſunt aquatica. Lapidea au» tem ſunt ignis & terra: quia ſunt ſicca. Aqua» tica verò ſunt aër & aqua: quia ſunt humida. » Ignis ergo comedit illud quod in exterioribus exiſtit: quoniam comedit, & vaſtat & deuaſtat ſordes aquarum per diſtillationem, & ſubtiliat eas per aëris leuificationem. Comminuit etiam groſſitudinem lapidis per calcinationem, & deuorat eorum ſulphureitatis ſalſedinem. Et ideo lapis noſter in quatuor elementa diuiditur, vt magis ſubtilietur, & vt magis à ſordibus depuretur, & poſtea firmius coniungatur. Sed nunquã fuit aliquid natum, vel creſcẽs, nec animatum, niſi poſt putrefactionem.

Ideo

Ideo putrefiunt, vt magis digesta meliùs separentur. Quippe, quia si putrefactum non fuerit, fundi non poterit, nec soluetur, & si solutum non fuerit, ad nihilum redigetur.

De diuisione lapidis per quatuor elementa. CAP. VII.

Accipe ergo lapidem sic corruptum, & diuide ipsum per quatuor elementa per distillationem. Primò per leuem ignem æqualiter continuatum. Et recipe suam aquam: deinde paulatim vigora ignẽ, donec receperit aërem igne mixtum. Quod verò remanet in fundo combustum, est terra nigra & sicca. Et scio quòd distillatio aquæ habet fieri in balneo mediante eo, quòd subtiliores lapidis partes sine calore, ad naturam simplicis aqueitatis approximantes, per eam distillabuntur. Aër verò & ignis per cineres distillantur, eò quòd per ipsum cùm ignitionem sustineant, contingit calores, & grossiores terreas partes sursum eleuari. Subtilior ergo separatio per aquam, cûm non substineat ignitionem quæ per cinerem elicitur. Isto ergo modo diuides quatuor elementa, eò quòd oportet extrahi de sua substantia humida, & non ex alia, quòd in eis est maior tinctura. De terra verò non cures cuius sit substantiæ, dum tamen fuerit alba & fixa substantia. Terra desiccat & figit: aqua verò mundificat & abluit: aër verò &

ignis tingunt & fluere faciunt. Ideo oportet quòd sit aqua multa, & aër multus: quoniam multitudo tincturæ tanta erit, quanta multitudo aëris erit. Studeas ergo, charissime, in omnibus operibus tuis Mercurium superare in commixtione, vt satis habeas de aëre: quoniã si per ipsum solum perficere poteris, preciosissimæ perfectionis naturæ vincentis indagator eris. Veruntamen firmiter teneas, quòd omnium capitulorum huius preciosissimæ artis, non excedit precium ipsarum medicinarum expensione quinquaginta argenteos ex prima operatione computando. Oportet tamen ipsam Medicinam diutius assari super ignem, & nutriri puer in vberibus.

De ablutione aquæ. CAP. VIII.

Cùm autem habueris elementa, vt dictum est, diuisa, ablue ea, scilicet, aquam & aërem septies distillando: ignem verò & terram fortiter calcinando, aquam tamen & aërem separatim destilles: quoniam aër est melior quàm aqua, licet ipsa aqua abluet & dealbet terram, faciensque matrimonium tincturarum: ac aër tingit terram & infundit animam, & facit eam sensibilem: vnde oportet, quòd aër & aqua sint à sordibus mundata, & ab adustione tuta, donec fumatur eorum tinctura: quoniam si comburantur, effectu priuantur, nisi postea in fine coquantur. Iccirco inhumatio in fimo interposita

posita inter distillationes multum iuuat, vt ad perfectæ ablutionis signum melius deueniatur. Quod quidem signum est splendor & crystallina serenitas absque fæcibus, nisi fortè albis. Fæces verò aqua, quas facies in omne ablutione: id est, distillatione vice post vicem ad partem separa, & repone in terra nigra superiùs collecta. Aqua verò septies distillata serua eam ad partem: quoniam ipsa est Mercurius Philosophorum solutiuus faciens matrimonium, & aqua vitæ abluens Latonem. & sicut fecisti de alba aqua, sic facies de rubea: quoniā vnum & eundem modum habent ablutionis, & consimilem effectum, nisi quòd aqua alba est ad albificandum, & aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas vnam cum alia: quoniam errabis si secus feceris.

De ablutione aëris. CAP. IX.

Ab hinc autem diuide aërem ab igne per distillationem: quoniam quod distillatum est, est aër purissimus: quod verò remanet in fundo, est ignis siccus. Considera ergo quæ dixi, vt opereris lapidem humidum, & aquam & terram solùm, & vt vtaris lapide sicco ad ignē & aërem tantùm. Aër sanè est oleū, & tinctura, & aurū, & anima Philosophorum, & vnguētum, quo totum perficitur magisteriū. Intellige ergo quòd ignis cum aëre distillatur, quia conueniunt in casualitate, & non cum aqua, eò quòd

aqua refugit ignem: quia contrariantur ad inuicem. Aër ergo diſtillatur cum igne: quia ipſa eſt aqua tincta, & eius tinctura eſt ignis: quoniam corpus eſt aër ſpiritus ignem deferens. Si ergo lapidem miſcueris cum igne, ſtatim erit rubeus, & ſemper diligent ſe. Quodcunque ergo volueris rubificare, rubifica cum igne lapidis, & erit rubeum ſemper.

Quomodo ab omni re extrahitur oleum.
CAP. X.

Pone ergo ſuper ſubſtantiam corporis, cuius oleum extrahere volueris puriſſimi Mercurij, tantùm quod ſuperueniat quatuor digitis, vel plus, quod melius eſt: deinde accende ſub eo ignem lentum: donec videris eius oleum: id eſt, aërem paulatim aſcendere, ſeu eleuari ſuper ☿, collige eum cautè, & ſerua ſeroſum. Si ergo minuatur Mercurius, adde alium Mercurium mũdum, & clauſulam, & repone ad coquendum: continuè hoc facias, donec ſumas eius oleum, & nihil remaneat inſolutum. Diſtilla ergo totum per alembicum ſepties: quia ablutio eiuſdem eſt eadem, ſicut ablutio aquæ. Quod quidem inhumando & diſtillando humiditatem debebit fieri, quouſque deuenerit ad cryſtallinam ſerenitatẽ abſque fæcibus, niſi fortè album: cuius ſigna ſunt gutta ſpiſſior, abſcolor, intenſior, & leuitas aërea ita: quòd ſi ipſum prædictæ aquæ miſcueris,

ris, natabit ſuperius. Aërem verò ſic ablutum ſerua ſeorſum: quoniam eſt oleum, tinctura, & aurum, anima & vnguentum Philoſophorum, quod colorat & tingit, & figit, & fluere facit, tingit omnem laminam in eo ter extinctam, in aurum vel argentum, ſecundum quòd ipſum vel album erit vel rubeum. Non ergo miſceas oleum auri cum oleo argenti, nec è conuerſo: quoniam oleum albi ad albificãdum, rubeum ad rubificandum. Idcirco ſi illorum corporum oleum multũ fuerit, multa erit tinctura: quoniam multitudo tincturæ tanta erit, quanta fuerit olei multitudo.

Quæ differentia eſt inter aquam & oleum.
CAP. XI.

Differentia eſt inter tincturam aquæ & olei: quia abluit tantùm & mundat, oleum verò tingit & colorat. Exemplum autem huius eſt, quia ſi pannus mergatur in aquam, mundatur ab ea: & quãdo deſiccatur pannus, mundatur ab ea, & recedit aqua, & permanet in ſtatu, & in colore ſuo in quo priùs erat, niſi quia eſt magis mundus. E contrà eſt in oleo, qui ſi intingatur pannus in eo, non ſeparatur ab eo per calorem ignis vel aëreum, niſi ex toto deſtruatur, nec poterit ſeparari oleum ab ipſo panno, niſi per ablutionem, & ignis deſiccationem. Aqua autem eſt ſpiritus extrahens hanc animam à corporibus: cùm verò extra- fol. 89. 335.

hitur anima ab ipſis corporibus, remanet in ipſo ſpiritu: quia ſpiritus locus eſt eius. Anima „ergo eſt tinctura ſoluta in ipſo ſpiritu deportata, ſicut deportatur tinctura tinctorum per „aquam ſuper pannum. Deinde recedit aqua „per deſiccationem, & remanet tinctura in panno fixa propter oleaginoſitatem. Si ergo eſt de aqua ſpiritus, eſt in quo portatur tinctura aëris, quæ cûm reducitur ſuper terram albam foliatam, ſtatim ſiccatur aqua ſpiritualis, & remanet in corpore anima, quæ eſt tinctura aëris. „Spiritus igitur retinet animam, ſicut anima retinet corpus: quoniam anima non moratur in corpore, niſi mediante ſpiritu. Cûm verò coniunguntur, nunquam ſeparantur: quia ſpiritus retinet animam, ſicut anima retinet terram. Vnde præcepit Hermes, animas venari in lapidibus: eſt enim manſio earum in ipſis. Non „ergo ſis in venando piger vel lentus, præcauens ne fugiant à te. Si autem fugiant, non accipias eas cum falcone. Sunt autem retentiuæ fugitiuorum. Cum eis ergo eſt coagulatio noſtra: quoniam retinet fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatá, quoniam ipſa retinet eam. Quoniam cûm aſcenderit à „terra in cœlum, iterumque deſcenderit in terram, recipiet vim inferiorum & ſuperiorum.

„Non tamen commiſceas oleum auri cum „oleo argenti, nec è con„uerſo.

De

De ablutione ignis & terræ.
CAP. XII.

Olei verò fæces quas fecerit, collige omni vice, & repone cum igne: quoniam sunt ignis ac nigredinem tenentes, id est rubedinem, quas oportet cum aqua prima terere, & suauiter comburere, donec fiat puluis omnino priuatus ab aëris humiditate. Sic enim oportet fæces, etiam aquam cum terra coniungere, igne accenso fortiter calcinare, quousque sit subalba humiditate vacua. Calcina ergo ignē cum igne, & terra quousque fiat munda & nigredine priuata. Quod autem ascenderit ab igne, illud est oleum rubeum: quod verò à terra, est album preciosum: quippe quia oleum quod tardius à corporibus separatur, preciosius habetur. Consequere ergo omnia tempore suo, partem à parte, & serua vnumquodque eorum.

De recapitulatione secundi regiminis.
CAP. XIII.

Oportet ergo te Platonem pro posse tuo separationem elementorum exercere, aquam & aërem abluere per destillationem, & terram comburere per calcinationem, quousque non remaneat aliquid in corpore de anima, nisi quòd non sentiatur in operatione, cuius signum erit cùm nihil à corpore euaporabitur, si de eo parum laminæ ignitæ fuerit superpo-

situm, tunc sanè erit appropriatum. Nomine spiritus, subtile, purum & appropriatum: nomine corpus, subalbum & siccum. Quippe in nulla nostra operatione est necessaria aqua, nisi candida: nec oleum, nisi album vel subcitrinum: nec ignis, nisi rubeus: nec terra, nisi pallida sit vel subalba. Si autem ita præparaueris
»elementa, erit terra habilis ad soluendum, a-
»qua efficax ad digerendum: & oleum in quo
»portatur ignis superabundans ad tingendum. Si verò elemēta talia non habueris, est signum erroris. Ergo corrige errorem tuum, quia propinquior est operatio, præparatio in eo, quam in opere nouo incipere. Elementa ergo abluta in vase sigillato singulariter reserua, & maximè oleum: quia consumit ipsum aër propter naturæ suæ vicinitatem: & scribe super totum sic.

De tertio regimine, quod est reducere.

CAP. XIIII.

Tertium regimen lapidis est reducere aquam humidam super terram siccam, vt recuperet perditam humiditatem: sed cùm terra sit ex duobus corporibus, & duo elemēta sint sicca, dura & lapidea, ignis supple & terra in siccitate concordant, insimul sunt præparanda: quoniam vnam habent præparationem. Coniunge ergo grossitiē ignis cum terra post aëris abstractionem, & præpara insimul pro-

pter

pter temporis abbreuiationem, & etiam vt bona sit eorum commixtio, & non confundatur præparatio, & vnus alium bene tingat, & ne vrantur super ignis pugnam: vnde præparare eos insimul, est magis saluum magisq; propinquum: eorum autem præparatio est, vt eorum maiorem reciperent humiditatem. Corpus namq; calcinatum est discõtinuatum, eò quòd ab aqueo est omnino priuatum. Vnde cùm nudum sit & vacuum, & multum sitiens, ebibit suum humidum aqueum.

De modo reducendi aquam super terram.
CAP. XV.

Infunde ergo primò aquam per vices conterendo, & pòst leuiter calcinando, quousque ipsa terra biberit de sua aqua quinquagesimã partem sui, sciens quòd oportet primò terram nutriri modica aqua, & pòst maiori. sic est videre in infantis educatione. Idcirco multum contere terram, paulatim imbibe cum aqua de octo in octo dies, decoque in fimo, & postea mediocriter calcina in igne, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quoniam terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Et si trituratio non fuerit bona, donec aqua fiat vnum cũ terra, corpus nihil proficit. Non ergo suspendas manum à tribulatione triturationis, vel à trituratione & assatione, donec aqua fiat sicca & desiccata à terra alba: quo-

fol. 336

niam exiccatio cum forti trituratione & aſſatione terram facit albam. Caueas tamen ne imbibas terram niſi paulatim & paulatim cum longa trituratione, ſupple poſt exiccationem terræ. Deinde eſt pondus in hoc vbique notandum, ne nimia ſiccitas, aut ſuperfluus humor adminiſtrando corrumpant: vt videlicet tantum aſſando decoquas, quantum diſſoluendo adiecit, & imbibendo diſſoluas, quantum aſſando deficit. Ideo omni vice poſt calcinationem terræ ſuperfunde aquam temperatè, neque multum videlicet, neque parum: quia ſi multum fuerit, fiet pelagus conturbationis: ſi verò parùm, comburetur in fauillam: quare ſuauiter & non feſtinanter de octo in octo diebus terram irrigabis. Decoques in fimo & calcinabis, donec de aqua biberit quinquageſimam partem ſui. Et nota, quòd poſt » imbibitionem debet humari per ſeptem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam ſit longum: quoniam non videbis tincturam, neque proficuum profectum, donec ſit completum. Studeas ergo cùm in omni opere fueris, omnia ſigna quæ in qualibet apparent, in mente tua recordare, & eorum cauſas inueſti» gare. Tres quippe ſunt colores, niger, albus, & » citrinus. Cùm terra egreditur, nigredo imper» fecta eſt, & nigra completa. Qualibet igitur vice paulatim & paulatim vigora ignem in calcinatione, quouſque terra egrediatur alba ex

ignis

ignis fortitudine. Nam ſicut calor agens in humido præſtat nigredinem, ita agens in ſicco, generat albedinem. Idcirco ſi terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & poſtea calcina iteratò: quoniam azot & ignis latonem abluunt, obſcuritatem ab eo auferunt. Nam præparatio ſua ſemper fit cum aqua. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra: & quantò magis fuerit abluta terra, tantò magis alba. Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis, cũ forti contritione & frequenti aſſatione aqueitatis Mercurij, maior deletur pars, ſcilicet aqueitatis, cuius reſiduum per ſublimationis reiterationem ſimiliter remouetur.

De modo ſublimandi & albificandi terram, ex recapitulatione totius magiſterij.

CAP. XVI.

Cùm autem terra exhauſerit de aqua quinquageſimã ſui partem, citò illam ſublima fortiori igne quo poteris, donec aſcendat ſurſum ad modum albiſſimi pulueris. Cùm autem videris terram ſicut nix albiſſimam, & quaſi puluerem mortuum aluthel ſpondilibus, & ad latera adhęrere, tunc ſuper eum reitera ſublimationem ſine fæcibus inferiùs remanentibus; quoniam adhæreret pars illius fixa, & fixaretur cum fæcibus, & nunquam per aliquod ingeniorum genus poſſet ſeparari ab eis. Puluis autem aſcendens à fæcibus ſuperiùs, eſt cinis

à cinere & à terra extractus, sublimatus, honoratus. Quod verò remanet inferius, est cinis cinerum, cinis inferior, vituperatus, damnatus, fæx, & sicut scoria. Fac ergo agnitionem inter clarum & limpidum eius, quoniam cùm albissimum vt nix ascenderit, completum erit. Colliges ergo eum cautè, ne euolet in fumũ, quoniam ipsum est quæsitum bonum. Terra alba foliata congelans congelandum, & mundificans arsenicum. Et sulphur album, quod Aristoteles dicit, quòd est res optima, quã recipere possunt Alchimistæ, vt de ea faciant argentum. Operare ergo cum ea ad Lunã: quoniam est completum. Et hoc quidem modo perficietur sulphur album non vrens.

Quomodo sulphur album fit rubeum. CAP. XVII.

Igitur si ad aurum volueris sulphur rubeũ, dissolue sulphur album superius collectum in aquam rubeam per contritionem & imbibitionem, & bonam decoctionem dissolutum, congela in lapidem coagulatum. Dissolue iterum in aquam rubeam: dissolue & sublima totum per ignem fortissimum. Modus namque artificis opus deaurat, dirigit & coaptat quodcunque in similitudinem pulueris. Ascendens sursum est sulphur albissimum: quod verò remanet in fundo deorsum, est sulphur rubeum, tinctum, vt Scarlatta. Et istud est secundùm Aristo-

Aristotelem sulphur optimum non vrens, rubeum & clarum, & ex eo faciunt Alchimistæ aurum. Hoc autem argentum viuum conuertet per artificium secundùm Aristotelem in verissimum aurum. Ex his igitur manifestè relucet, Philosophos verum dixisse, quod stultis videtur impossibile, scilicet quòd vnus est lapis, medicina vna, dispositio vna, opus vnum, ac vas vnum, ad album sulphur & rubeum simul & semel faciẽdum. Videntes ergo omnes huius artis inuestigatores dictam albedinem in vase apparentem, mirati sunt stare rubedinem in illa albedine occultam: & tunc non oportet illam rubedinem extrahere, verùm & coquere quousque totum fiat rubeum. Sic ergo de mane quando video quòd vrina mea est alba, indigesta, statim cognosco quòd parum dormiui, & repono me in lecto: somno verò recepto vrina citrinatur: quia citrinatio non est nisi completa digestio. Hæc verò est verissima compositio albi & rubei sulphuris non vrentis, quo per regimen quartum completur Elixir perfectum ad omne diminutum perficiendum in solificum & lunificum verum.

De recapitulatione tertij regiminis cùm sublimatur terra. CAP. XVIII.

Nullus debet sublimare terram ad opus sophisticum: sed debet sublimare ad Elixir nostrum perfectum: & illa quę sublimantur, duo-

bus modis sublimantur: aut per se, quia spiritus sunt: aut cum alijs, quia se incorporant cum spiritibus. Mercurius enim cùm sit spiritus, sublimatur per se. Terra verò nostra cùm sit calx, non sublimatur, nisi quia se incorporat cum Mercurio. Conuerte ergo calcem & imbibe Mercuriū, & decoque donec fiat corpus vnum. Et non tædeat te, hoc ipsum multoties iterare: quia corpus, nisi cum Mercurio sit incorporatum, non ascendet sursum. Ideo necesse est, vt quantum poteris, naturam suam subtilies: & cùm Mercurius fortiter pistes, quousque fiat vnum: sublimationem non facimus, nisi vt reducantur corpora ad subtilem materiam, scilicet, vt sint spiritus, & quòd corpus sit leue ad regendum in omnes res, siue in Solem, siue in Lunam. Et hanc sublimationem facimus, vt corpora redigantur in suam primam materiam, scilicet in Mercurium & sulphur. Fecimus ergo hanc sublimationem tribus de causis. Vna est: quia corpus fit spiritus de subtili materia & natura: secunda est, quòd Mercurius se bene incorporet cum calce: tertia est, quòd totum sumat colorem album & rubeum. Iccirco quando scilicet calx sublimatur ad Lunam, debet esse alba, & Mercurius similiter albus: & calx quando sublimatur ad Solem, debet esse rubea, & Mercurius similiter rubeus, igne calefactus: & debet esse puluis inceratus: quia non bene operatur

ratur aliquis ad Solem, nec ad Lunam, nisi tali modo, & cùm Mercurius quem sublimas ad Lunam, non commisceas vllam rem: quia Solis calor non intrat ad Lunam, nec de Luna ad Solem. Non mittas ergo Mercurium rubeum ad album, nec album ad rubeum: sed pone vnamquamque speciem cum sua specie, & pone ad ignem accensum, & sublima totum: & non misceas illud quod remanet deorsum, cum illo quod descendit sursum: sed pone vnumquodque ad partem: quoniam quod in fundo remanet, reiterabis ad sublimandum per mercurialem incorporamentum, donec ascenderit totum: alioquin non ponas ipsum in magisterium. Alembicum in quo sublimas Mercurium, sit vitreum, & cucurbita terrea vitreata, cuius os fundi sit amplum, quòd possit Mercurius ascendere liberius. Alembicum verò cum cucurbita debet iungi ita, quòd Mercurius non possit exire: quia non sublimatur Mercurius nisi per fumositatem aëris. Ideo si locum inueniret apertum, euolaret in fumum, & deperiret magisterium. Vide ergo quod diximus, vide: quoniam omnia verba necessaria sunt, & laude digna. Hæc ergo sufficiant ad complementum sulphuris albi & rubei.

De quarto regimine quod est figere, & fermentum alias fixum, est necessarium ad figendum.

CAP. XIX.

Quartum verò lapidis regimen est figere album sulphur & rubeum supra corpus fixum: scilicet vt sulphur album figatur super argentum: sulphur verò rubeum figatur super aurum: quia secundùm Pythagoram, qui argentum viuum à corporibus extractum non coagulat in sulphur album patiens ignem, nullam viam exigit ad albedinem: qui verò dictum argentum viuum non coagulat in sulphur rubeum patiens ignem, nullam viam exigit ad rubedinem. Non ergo fatiges corpus tantum in huiusmodi rebus altis, ad quas peruenire non potes, vbi ista facere ignoras: quoniam in deuio erras. Prudenter ergo & non casualiter operare: quoniam sine fermento nec exibit Sol, nec Luna, sed aliud quod non permanet in essentia in cura naturæ, nisi occultaueris ipsum in corpore quod præparasti ab initio, scilicet Solem & Lunam. Coniunge ergo ipsum cum eo, vt generet sibi similem, & fiat Elixir id quod componis. Cùm autem coniunctum fuerit cum suo corpore, non desinit in aliud agere quousque conuertat totum. Iccirco quando vis fermentare, misce sulphur cum corpore, vt totum sit fermentum: quoniam fermentum rediget sulphur nostrum ad suam naturam,

turam, colorem & saporem, & per omnem modum. Quare fermentum ad album erit album, & fermentum ad rubeum, erit rubeum: quod patet, quia si posueris fermentum argenti, cum sulphure auri, rediget ad suam naturam: sed non ad suum colorem. Similiter si posueris fermentum auri cum sulphure argenti, conuertet ipsum non ad suam naturā, sed ad suum colorem, & econuerso. Non ergo misceas fermentum vnius sulphuris cum sulphure alterius: quoniam fermentum auri aurum est: argenti verò, argentum. Et nota quòd non sunt alia fermenta super terram: quia nunquam figit quòd nunquam fixum est, nec fuit.

Quòd pondus fermenti debet excedere pondus sulphuris, vel esse æquale.

CAP. XX.

Iccirco in omni fermento debet notari pondus vtriusque, vt summa volatilis sulphuris, non superet summam sui corporis: alioquin ligamentum sponsalitij verteretur in spiritus fugam non fixi. Vnde dicit Plato: Si purum sulphur proijciatur supra multitudinem corporis, ita vt super habeat potentiam: conuertit ipsum citò in puluerē, cuius color erit sicut corporis, super quod proijcitur spiritus, scilicet auri vel argenti. Dicam ergo inferiùs pondera omnium: sed quia sulphura non possunt ingredi corpora nisi mediante aqua, cum qua Tript. giunct. fol. 138

faciat medium inter sulphur & fermentum in omni dispositione. Primò pones, vt dicit Auicenna, terram: quoniam ipsa est iuxta fermentum. Secundò pones aquam. Tertiò pones aërem: quoniam est iuxta aquam. Quartò pones ignem: quoniam est iuxta aërem. Veruntamen non ponas ignem in Elixir ad album: quoniam Elixir ad album tribus completur elementis in quibus non est ignis: rubeum verò omnibus quatuor vtitur rotis. Aperi ergo & claude: solue & noda ab his, & desicca: quoniam aqua est medium coniungendi tincturas illorum, scilicet olei, aëris & ignis. Dico ego nunc verbum Philosophicum: Si prius mittas oleum, mortifica tamen in terra: quoniam aqua intraret. Si autem posueris: postea oleum stabit super aquam: si verò posueris aquam, & postea terram, erit aqua ponderosior quàm terra. Tinge ergo aquam cum terra vt ei adhæreat. Si vnum de quatuor occidisti, omnes sunt mortui. Si vnus habeat de anima plus quàm alius, nil valet. Appropria ergo fermentum quod est anima ante fermentationem, vt sit puluis calcinatus, solutus, & induratus: quoniam si bene non præparas fermentum, nil valet tuum magisterium.

Quæ

Quæ sunt vtilitates magisteriorum.
CAP. XXI.

Si non diuidis lapidē per quatuor elementa, non potest coniūgi cum corpore. Et si non misceas de ipso corpore cum eo, super quoduis facere proiectionem in Elixir, non colorabitur corpus super quod debet proijci, sicut decet. Et si non sublimas totum quod mittis in Elixir, erit aurum & argentum actu: et si non præparas corpus tuum, non sustinebit ignem. Et si non caueas tibi in inducendo & mollificando, non erit habile aurum & argentum ad operandum. Iccirco calx quæ mittitur in Elixir, erit sublimanda, vt sit omnino simplex & viua. Cùm autem vis facere proiectionem de Elixir, facias calcem de illa materia, cuius fuerit corpus, super quod proijcere volueris: & mitte ibi fermentum, sicut suprà dixi: Si est aurum, de auro: si argentum, de argento. Quoniam spōsalitium non est aliud, nisi quòd coniungas fermentum cum corpore, quod ego dico. Hi sunt sulphur album & rubeum: de quibus dictum est suprà, scilicet, quòd vis proijcere Elixir. Et nota quòd Elixires sunt plures simplices, quæ debent fieri de lapide & corpore: & fermentum quod misces in Elixir, debet esse puluis bis & ter sublimatus. Nam quoties sublimabis aliquod corpus cum commixtione sublimati spiritus, toties lucra-

Lapidem per 4 elem. diuidendum. fol. 181

beris in proiectionis mille partes. In quanto ergo alicuius corpus tuum, in tanto habebis melius, vt poſsis proijcere vnum pondus ſupra centum: & centum ſuper mille, & mille ſuper decem millia: & decem millia ſuper centum millia, & mille millia ſuper decem numeros, & ſic in infinitum.

Quomodo debemus ſeruare quantitatem vniuſcuiuſque. CAP. XXII.

Cùm volueris lapidem noſtrum præparare, ſcias quantum eſt de ipſo: de aqua, de aëre, de igne, & de terra. Cùm fuerit calcinatus, erit in eo calor maior, ſiccitas minor, frigiditas minor, humiditas minor. Cùm fuerit præparatus, erit in eo calor maior, ſiccitas minor, frigiditas minor, humiditas minor. Cùm volueris ipſum conuertere, ſcias quantum amiſerit de ſua prima natura in omni regimine: quoniam ſi neſciueris, nil valet opus. Iccirco quando reſoluitur, redigitur in frigiditatem minorem, humiditatem minorem, caliditatẽ minorem, ſiccitatem minorem. Cùm verò abluitur, redigitur in humiditatem maiorem, frigiditatẽ minorem, caliditatem minorem, & ſiccitatem minorem. Cùm verò reducitur, in ſiccitatem maiorem, & calorem minorem, frigiditatem maiorem, & humiditatem minorem. Cùm figitur redigitur in calorem minorem, humiditatem minorem, frigiditatem minorem, ſiccitatem

tatem

tatem maiorem. Quippe quia in fixione lapidis apponimus ſibi Mercurium calidum, & humidum præparatum vltra illud, quem habuerit naturaliter ante ſuam ſolutionem. Intellige hanc reuerſionem, ſolutionem, vel lapidis differentiam de differentia in differentiam, & cur hoc & quomodo. Omne quod mutatur, aut mutatur in melius, aut in peius, aut in ſimile ſibi: nullum eſt lucrum. Si mutatur in peius, tunc eſt damnum: ſi in melius, tunc eſt commodum: conuerte ergo lapidem de bono in melius, & erit Elixir completum.

Quomodo elementa ſunt corrigenda: & quomodo acquiritur fuſio medicinæ non fundentis.

CAP. XXIII.

In coniunctione lapidis attende tres colores principales: primò nigrum: poſtea album, & poſtea rubrum. Obſerua igitur diligenter, ne corpus tuum rubeat ante nigredinem, & pereat tinctura per combuſtionem. Si verò rubuerit ante nigrediné, corrige errorem decoquens omnia ſimul in aqua alba, donec conuerſa fuerint in nigredinem: ſic etiam facies ſi rubuerit ante albedinem. Non ergo negligas inhumationis decoctionem: quoniam tollit combuſtionem, & perditam reſtaurat humiditatem. Si verò medicina non commiſcetur, corrige per diſſolutionem eius quod ingreditur, & per commiſtionem ambarum ſolutio-

colores principales fol. 462.

correctio erroris missi fol. 164.

num facit ingressum omne quod illi pro minimo coniungitur. Hæc autem solutio non per aquam vulgarem cōpletur: sed in aquam Mercurialem: & completur similiter per solutionem. Fusio facilis in rebus non fusibilibus, vt apertiùs ingredietur & alterentur cum complemento. Vnde medicinam calcinamus vt citiùs soluatur: & eā soluimus vt meliùs mundetur figura, & fundatur, ac vt ab ea suscipiant corpora meliorē impressionem aut ingressum, & facilem fusionem dare materiei cum multiplici reiteratione solutionis spirituum non inflammabilium super illa, videlicet, aëris & aquæ Mercuriorum non fixorū. Aut cum multiplici reiteratione solutionis Medicinæ non fundentis. Est tamen bona cautela ad fusionem præstandam Medicinæ fundentis, vt soluatur corpus fermenti, supple albi vel rubri. De cuius intentione sit per eam mutari & alterari: & etiam soluatur Medicina: id est, Elixir: imò terra alba, supple, vel rubra: de cuius intentione sit ingredi cum alteratione. Non ergo negligas inhumationis decoctionem: quoniam tollit combustionem, & perditam restaurat humiditatem. Si verò medicina non commiscetur, corrige per commistionem eius ambarum, solutionem facit ingressum omne quod illi pro minimo coniungitur. Hæc autem solutio non per aquam aut in aquam vulgarem cōpletur, sed in aquam mercuria-

curialem, & completur ſimiliter per ſolutionem. Fuſio facilis in rebus non fuſibilibus, vt apertiùs ingrediantur & alterentur cum complemento. Vnde medicinam calcinamus, vt citiùs ſoluatur: & eá ſoluimus vt meliùs mundetur figura, & fundetur, ac vt ab ea ſuſcipiant corpora meliorem impreſſionem, aut ingreſſum, & facilem fuſionem dare materiei, cum multiplici reiteratione ſolutionis ſpirituum non inflammabilium ſuper illa, videlicet aëris & aquæ Mercurij non fixorum: aut cum multiplici reiterationis ſolutionis medicinæ non fundentis. Eſt tamen bona cautela ad fuſionem præſtandam medicinæ non fundentis, vt ſoluatur, & corpus fermenti ſupple albi vel rubei. De cuius intentione ſit per eam mutari & alterari, & etiam ſoluatur Medicina: id eſt, Elixir, imò terra alba ſupple, vel rubea, de cuius intentione ſit ingredi cum alteratione. Non fiet tamen omnium iſtarum partium ſolutio, ſed quarundam: quoniam ſolutio earum non eſt aliud, niſi quòd in humidum reuertuntur, & ſulphuris ſalſedines auferuntur. Dehinc illud corpus & non aliud corpus imbibatur vice poſt vicem, donec fundatur citiſſimè ſuper laminam ignitam. Quoniam ex his artificiorum ingenijs, neceſſe eſt Medicinam & commiſceri, & fundi, ac etiam ingredi perfectè cum alterationis complemento. Si autem metallum quod conuertere

debes per medicinam, non fuerit sufficientis coloris, addatur plus de Medicina ipsa: si verò de colore minus habuerit, scilicet in Sole: quia Luna non potest esse nimis alba, ponatur minus de medicina, & plus de metallo conuertendo. Si autem medicina non remanserit bene, quod est defectu fixionis, succurre per reiterationem solutionis & congelationis, atque per multiplicem non fixæ partis solutionem, super partem fixam, donec tamen ex ignis asperitate quiescat, & non fugiat ab igne aspero. Si autem non fundatur grauius quod est ex defectu cerationis, succurre ei cũ oleo: id est, aëre guttando guttam ad guttam super ignem leuem, donec fundetur vt cera: quoniam quando inceras, misce de re calida & humida magis quàm de frigida & sicca. Et quando figis, misces magis de re frigida & sicca, quàm de calida & humida. Ergo intellige quæ dico: quoniam huius operis perfectio, est naturæ permutatio.

De ponderibus obseruandis in fixione. CAP. XXIIII.

Omnia sub termino definito & dispositione certa consistunt. Iccirco vnicuique pondus, & omnis mensuræ pondus in omni opere opus est. Caue igitur tibi in commixtione Elixiris, & operare ibi sapienter, vt scias quantum debeas ibi apponere de aqua, de aëre, de terra,

terra, de igne: alioqui si secus feceris, opus nõ valebit: quia si ponis de terra magis vel minus quàm opus fuerit, vel quàm requiritur in Elixir: quòd si magis poneretur, faceret eas humidas nimis & non figerentur. Similiter in aqua: quia si amplius poneretur vel minus, faceret simile damnum. Si plus esset, faceret humidum & malè: Si minus faceret siccum & durum. De aëre si plus esset vel minus, simile damnum: si plus esset coloraret nimis: si minus esset, non haberet colorem. Ignis etiam lapidis simile damnum faceret: quia si plus esset, combureret: si minus & parum esset non siccat totam humiditatem quam debet desiccare, nec calefaceret: tamen ad album non ponas ignem: sed loquor de omnibus Elixiris. Iccirco pondus vbique notandum est, ne nimia siccitate authorum superfluitate magisteriũ corrumpatur. Quare fermentum iuxta adæquationis incrementum est semper apponẽdum. Nam nulla erroris offensa nocebit, si ad illud pondus superrecurreris. Quicquid igitur in Elixiri est grauius & stabilius per ipsius ponderositatem sibi nomen terræ vsurpat. Non minus quoque fermentum: quia cùm sulphur coniungitur, terræ nomen assumit. Quæ verò sublimantur, & etiam euolant, aquæ & aëris sibi nomen apponunt. Cùm ergo coniungis talia vt figantur in terra: si ad album est, sit ne terra plus quàm de alio aliquo elemẽto: alioquin

Pondus fol: 317.

terra non figeret ſpiritum, imò ſecum euolaret in fumum. Verùm illud ſit plus ſecundùm rationem iuxta adæquationis menſuram. Verbi gratia: ſi eſt de aëre vnum pondus & dimidiũ: de aqua duo pondera debent eſſe: tria pódera de terra minus quarta. Et terræ fermentum ſit ter tantum, quantum eſt ſulphur album: vt ſi vnum pondus fuerit de ſulphure albo, tria pondera erunt de fermento. Quantum ergo fuerit aër & aqua tantum debet eſſe de terra minus quarta: de aqua duo, de aëre vnam, & dimidiũ de igne. Dicam ergo breuiter vt intelligas: ad Lunam pone tria pondera de terra, ſcilicet fermentata minus quarta, duo de aqua: de aëre vnum & dimidium, & erit Elixir completum. Ad Solem verò cùm ipſe ſit calidior Luna, debent eſſe pondera terræ, tria de aqua, & tot de aëre, & vnum pondus & dimidium de igne. Nam pondus ignis medium eſt pondus aquę: nec eſt in hoc additio, nec diminutio: quoniá ſi ſit multa aqua & paruus ignis, extinguitur ignis. Et ſi ſit ſimiliter multa terra & paruus ignis, extinguitur ignis. Et ſi ſit ſimiliter multa terra & paruus ignis: ecõtrà tamen eſt de aëre: quia aër nutrit ignẽ, ſicut aqua nutrit terram. Nam ignis viuit de aëre, & aër de iuuamento aquæ, & aqua de iuuamento terræ. Fige ergó aquam in terram, vt aër poſſit figi in aquam: quoniam ſi aqua occidiſti, omnes ſunt mortui. Veruntamen aqua non figitur ſine terra: quia

Conſurgit

Consurgit nullus vnquam sine semine fructus,
In quo dum moritur semen fructum dare fertur:
Quoniam cùm terra sit in se fixa, retinet secum & figit aliā elementa. Aqua verò cùm sit humida & frigida, circundat terram, & constringit & tenet eam: quoniam frigidum & humidum est siccitatis constrictiuum. Veruntamen impressionem citò recipit, & citò dimittit. Siccum autem grauiter impressionem recipit, & grauiter dimittit. Ideo cùm humidum & siccum se inuicem temperauerint, adipiscitur siccum ab humido per partium constructionem, vel per continuationem, & facilem impressionem, & acquirit humidum à sicco, vt firmiter teneat impressionem, & quòd omnem patiatur ignem. Vnde per hoc humidum prohibet siccum à separatione. Et propter hoc siccum prohibet humidum à sua fluxibilitate. Aër verò circundat aquam, & clarificat eam, vel rarificat terram, & tingit, vel figit ipsam, vt sit apta ad extensionem & fusionem. Ignis autem totum compositum maturat, subtiliat, rubificat, permiscet aërem, & consolidat, ac terræ & aquæ constringit frigiditatem, vt ad incolumis redeāt æqualitatem complexionis. Elemēta ergo grauia vt terra & aqua, plus iuuant ad fixionem & tincturam. Non comedas ergo quòd non bibas, sed comede vnum post aliud secundùm rationem: quia caliditas maior facit corpus citiùs quàm oporteat. Non

ſis prodigus, non auarus, ſed moderata pondera ſerues, ſecũdùm æqualem & inæqualem complexionem. Intellige ergo quæ dixi, quia nihil omiſi quod ſit verum.

De fixatione elixiris in compoſitione ad album, & de reductione aquæ.

CAP. XXV.

Illumina corpus antequam imponas animam: quia corpus niſi ſit ablutum, non retinet ſpiritum. Sit ergo potus poſt commixtionem, nõ autem commixtio poſt potum. Alioquin facies ventrem humidum, & non recipiet ſiccitatem: bene ergo fige: bene commiſce: & bene tinge, & ſic totum habebis magiſterium. Idcirco ciba tres partes puríſſimę Lunæ minutim limatæ cum duplo ſui Mercurij albi, terendo totum inſimul fortiter in mortario porfirico, donec Mercurius imbibat limaturam, & fiat quaſi butyrum, ita quòd nihil inueniatur de limatura: hinc ablue fortiter cum aceto, & ſale communi præparato, donec acetum inde purum exeat & clarum: tunc ablue ſalem cum aqua dulci & clara ad ignem ſiccata. Abhinc verò adde prædicti ſulphuris ſublimati, & congelati albi partem vnam, conterendo inſimul totum, donec redeat quaſi corpus vnum: deinde incera ipſum cum vna parte ipſius, ſcilicet ſuæ aquæ: & mitte ad ſublimandum, vigorando ſuper ignem paulatim &

paula-

paulatim, donec ſublimetur: & quicquid fuerit ex eo volatile: deinde infrigidatum extrahe: & quod ad latera vaſis ſuperuolatum fuerit, cum aliqua parte ſuæ aquę, reduc ſuper fæces ſuas terendo, imbibendo & aſſando, donec fiat ſicut paſta, & remitte ad ſublimádum: ita continuè reiterata contritione & imbibitione, aſſatione & ſublimatione, vigoratur ſuper ignem donec figatur terra cum duplo ſui de aqua: & nihil penitus ſublimetur ab ipſa: & reducas ſemper quod ſuperius aſcendit ſuper illud quod inferius remanet fixum, quouſque totum figatur deorſum. Nam ſulphur fixum cùm ſit coagulatis coagulatiuum, naturaliter congelat ſuum Mercurium per frequentem ſublimationem ſuper ipſum. Exemplum autem huius eſt terra & aqua, & cùm aqua commiſcetur cum terra: ipſa terra abſorpſit aquam ſua ſiccitate, & inſpiſſat eam aquam ſua denſitate, & eam facit ſibi ſimilem ſua groſſicitate: quoniá omne ſiccum naturaliter appetit ſuum humidum, & in ſuis partibus continuitate. Vnde oportet experimentum iſtius ſcientiæ ad plenum cognoſcere vires naturæ, & eiſdem firmiter adhærere: quoniam naturæ ſufficiens eſt tibi vel ſibi, & ſimiliter in omni quo indiget eadem ſui perfectione. Ipſa ſiquidem cùm ſit ſagax, eſt ſolicita in creatione ſui corporis, cuius ſolicitudinis non eſt finis. Sufficit ergo vobis, chariſſime, naturam ſapiéter diſponere

extrinsecus: quoniam ipsa sufficienter extrinsecus disponet ad sui operationem. Motus siquidem ipsius sint adhærétes sibi viæ vni modo meliori & certiori, qui possint excogitari, vt patet ex creatione cuiuslibet generati. Idcirco tardamentum & præparamentum debent esse in magistris Philosophorum & operantium: quia natura motum præterire non poterit, nisi per contrarium impedita fuerit. Certum namque tempus est, quod ipsa habet ad imprægnandum, pariendum, & nutriendũ, ac operandum. Vnde cùm terram habueris imprægnatam, expecta partum: Cùm verò pepererit filium, nutrias eum, quousque possit tolerare omnem ignem, & tunc poteris facere proiectionem de ipso.

De reductione aëris super Elixir ad album.
CAP. XXVI.

Igitur cùm aqua fuerit fixata, tere & imbibe eam imbibitione rorida cum vna parte aëris sui, & pone ad sublimandum, faciens sub eo ignem primò lentum, postea fortiorẽ, quousque per continuam sublimationis reiterationem totum figatur deorsum, tunc per diem ac noctem facies sub eo ignem fortem: secunda die cum sua nocte fortiorem: tertia die cum sua nocte fortissimum, sicut est ignis fundendi. Sic enim aër figetur cum aqua & terra: quia natura lætatur naturâ, & natura docet naturam

iam præliari contra ignem per se combustibilem. Nam fugienti obuiante perit fuga: quoniam auis plumata detinetur ab implumata deorsum in terra.

De inceratione Elixiris albi.
CAP. XXVII.

Ab hinc ergo extrahe de lamina crystallina, quam in fundo reperies lucidam, ℥. j. tere & cera inceratione vltima, guttando super ipsum guttam ad guttam in tenui crucibulo super ignem leuem de suo aëre albo iam dicto, donec fundatur sicut cera sine fumo: tunc proba super laminam ignitam: si se resoluerit velocissimè sicut cera, cerata est: si verò non, reduc ipsum ad cerandum guttam ad guttam de oleo suo albo, donec fundatur vt cera sine fumo. Et hoc quidem est pręceptum omnium Philosophorum, vt cùm per sublimationes fixaueris mundissimam terræ partem, reiteres sublimationem residuæ partis non fixæ super eam fixam, donec ea similiter figatur. Hinc tẽta super ignem: si bonam dederit fusionem, tunc sufficienter sublimationem reitera. Si verò non, reitera super illam vicem non fixę partis sublimationem, donec fundatur citò sicut cera sine fumo. Tunc extrahe & infrigidari permitte: quoniam est Elixir completum, impreciabile precium, conuertens omne corpus diminutum, in infinitum solificum & lunifi-

cum verum. Proijce ergo vnum pondus de eo super mille partes Mercurij cum sale & aceto abluti, & fiet pura Luna melior quàm de minera. Sic etiam si super imperfectorum corporum vnumquodque fuerit de eo proiectum, in verissimum transfertur argentum. Modus itaque huius compositionis verissimi Elixiris tradidi vobis completo sermone, ad quam per illum potestis peruenire indubitanter. Solicitè ergo ad hos ingenieris modos regiminis exercere, & eorum virtutem ad vnguem inuenies. Quod quidem nec per se, nec fortè vt putes, miraculosè si arte perficitur in operatione. Operare ergo quodcunque volueris: quia vltra consilium istud, non possum aliud.

De compositione Elixiris rubei. CAP. XXVIII.

Eodem modo fit Elixir rubeus ad Solem, sicut album ad Lunam. Pro qualibet re alba ponas rubeam, & loco limaturæ Lunæ pone limaturam Solis, & aquam Mercurij rubificatam priùs cum igne lapidis.. Nam in opere lapidis ad rubeum, non intrabit nisi rubeũ, sicut in opere albo nisi album. Solaris namque medicinæ non vrentis: præparatũ sit additamentum rubei sulphuris per modum figentem & calcinantem in triplo fermenti præparati cum astutiæ industria. Administrare perfectè per modum solutionis, & sublimationis multiplicem cum

sem cum reiteratione multa, quousque non fixum cum fixo figatur deorsum: quoniá huius solutionis & fixionis modus est per reiterationem partis residuæ nõ fixę sublimationis cum fixo ingeniosè coniungendi per minima, quousq; eleuetur cum ea, & iteratò figetur cum illa, vt stet. Cùm verò tres partes aquæ suæ rubeæ fuerint secum: per hũc modum sublimetur, vice post vicẽ cum eo, donec figatur deorsum: & pone ipsam pẽr diem ac noctem in igne tepidissimo, vt meliùs depuretur & figatur in eo. Hinc extrahe, & cera sine fumo cum eo stás & penetrans, profundius tingens & manens. Proijce ergo vnum pondus de ipso supra mille partes Lunæ, vel ☿ abluti cum sale & aceto, & fiet Sol verissimus in omni examinatione, & melior valde, quâm de minera productus, quia aurum & argẽtum ipsius elixiris excedit aurum & argentum mineræ in omnibus suis proprietatibus. Vnde dicũt Philosophi, quòd aurum & argentum eorum, non sit aurum nec argentum quod est vulgi: quoniam additur eis additio magna in tinctura & præseruantia in igne, & proprietatibus multarum vtilitatum ad omnem infirmitatem expellendam.

De multiplicatione medicinæ.
CAP. XXIX.

Si verò medicinas istas cùm fixæ fuerint, & datis oleis suis albis vel rubeis, donec fluxe-

rint ſicut cera, diſſolueris in Mercurium ſuo albo vel rubeo, donec fiat aqua clara. Et poſtquam in leui decoctione congelaueris, & cum eorum oleis, & ſic ſuper ignem denuo cerauer is, quouſq; fluunt citiſſimè, duplicabitur virtus eorum in proiectione: & ſi eas cùm ſolutæ fuerint, ſemel ad minus diſtillaueris, in centuplo augmentabuntur virtutes eorum. Modus verò multiplicationis medicinarum, eſt vt diſſoluas vnumquenque illorum ſpirituum in aquam ſuam per inhumationem ſingulariter, poſtea oleum, deinde ignem, & remanebit terra deorſum: Reduc ergo aquam per ſublimationem ſuper terram: donec bibat eam, ſcilicet aquam totam, & figatur cum ea: deinde imbibe eam ex oleo & tinctura, donec figatur in ea, & etiam fundatur ſicut cera. Proijce ergo ſupra quoduis corpus, & ex eo tantum quãtum vis: quoniam in duplo multiplicabitur tinctura eius. Et ſi vna pars ſui primò conuertit cum ſuis corporibus centum partes: ſecundò conuertit mille: tertiò decem millia: quartò centum millia: quintò mille millia in ſolificum & lunificum verum. Vnde eſt notandum, quòd quantò plus ſoluitur medicina, & ſublimatur, & congelatur, tantò melius & abundantius operatur: quoniam in omni ſua imbibitione & ſublimatione acquirit ſibi decẽ in proiectione. Non ergo eſt faſtidium in reiteratione ſublimationis & coagulationis; quoniam per eas

medicina

medicina meliùs digeritur, vnitur, figitur, & perfectiùs operatur.

Quomodo debemus intelligere solutionem, sublimationem, & coagulationem.

CAP. XXX.

Veruntamen non putes me docere solutionem hîc, vt Elixir reducatur in aquam: sed vt subtilies ipsum in quantum potes, & diuidas suas partes in fixione coniunctas, suumque siccum conuertas, & humidum & grossum in simplum: quoniam opus solutionis inuentum fuit ad sublimandũ, & non propter aliud. Vnde coniunctio corporum cum spiritib. fit cum dissolutione, & non cum sublimatione: quia corpora non indigent nisi sublimatione, vt meliùs cum spiritibus coniungantur. Eorum verò sublimatio est in aquam dissolutio: quia destillatio trahit lapidem de potẽtia ad actum, eò quòd facit omnino eum subtilem. Vnde cùm corpus totaliter subtiliatur, spiritus vniuersaliter cum eo coniungitur, & non per aliquod ingeniorum genus ab inuicem separatur. Quoniam confirmatio spirituum cũ corporibus fit cùm corpora fiunt subtilia, vt retinere possint spiritus. Et ideo qui corpora poterit separare cum prima sublimatione, finem consequitur optimum: quoniam in coniunctione spirituum cum corporibus tota debet esse intentio operantis. Et coniunctio eorum

ſcilicet ſpirituum fit, cùm corpora ſubtilian-tur, vt ſpiritus & corpora fiunt ſubtilia per diſ-ſolutionem, contritionem, & aſſationem eo-rum cum ſpiritibus. Intellige ergo quæ dixi: quoniam vtile eſt totum, & nihil ſuperfluum eſt in dictis meis. Si verò non intellexeris, ite-ra lectionem multoties, vt totum intelligas. Vide ergo & intellige, & ſecundùm ea opera-re: quoniam quicquid diximus aliena verita-ti, viuit Deus in nullo deficiens, deprehendes declinare. Quare niſi deſpicias, nec labor pri-uabitur fructu. Idcirco ſi verò ſubſcripta non intellexeris, non me reprehendas, ſed tuam i-gnorantiam calumnieris: quoniam infortuna-tus es, ſicut ille cui nunquam Deus aliquid tribuit, vel condit boni.

De modo faciendi proiectionem, 1. p. fol. 350.
CAP. XXXI.

Sed quia graue eſt mille millium partes ſi-mul fundere, cùm volueris proiectionem fa-cere, hoc modo facies: Recipe centum partes Mercurij cum ſale & aceto abluti, & pone in crucibulo ſuper ignem. Cùm autem cœperit feruere, pone vnam partem tui Elixiris dicto modo præparati ſuper centum partes illius Mercurij abluti, & fiet totum medicina ſuper alium Mercurium ablutum. Deinde proijce: id eſt, partem medicinæ iſtius congelatę ſuper 100. partes ☿ abluti, in crucibulo feruentis ad ignem,

Hier steht doch wieder Rosarium philosophorum.

ignem, & fiet totum medicina. Postea pone vnam partem istius medicinæ vltimò congelatæ super centum partes Mercurij abluti, & fiet totum aurum vel argentum in omni iudicio secũdùm quod primum fuerit Elixir rubeum vel album, supple pręparatum, & vt dictum est compositum. Et hoc quidem est Rosarium Philosophorum, ferens odoriferas rosas tàm rubeas quàm albas, extractas breuiter à libris ipsorum, nihil habens superfluum vel diminutum in infinitum perficiendum, in solificum & lunificum verum, secundũ quod Elixir fuerit præparatum. Sic etiam habet virtutem efficacem super omnes alias medicorum medicinas omnem sanandi infirmitatem, tàm in calidis quàm in frigidis ægritudinibus, eò quòd est occultæ & subtilis naturæ: conseruat sanitatem: roborat firmitatem & virtutem: & de sene facit iuuenem, & omnem expellit ægritudinem: venenum declinat à corde: arterias humectat: contenta in pulmone dissoluit, & vlceratum consolidat: sanguinem mundificat: contenta in spiritualibus purgat, & ea munda conseruat. Et si ęgritudo fuerit vnius mensis, sanat vna die: si vnius anni, in duodecim diebus. Si verò fuerit aliqua ex longo tempore, sanat in vno mense, & non immediatè. Hæc medicina super omnes alias medicinas, & mundi diuitias est oppidò perquirenda: quia qui habet ipsam, habet incomparabile thesaurum.

virtutes lapid. fol. 368.

De recapitulatione totius magisterij.
CAP. XXXII.

Pertractatis igitur regiminibus totius huius summi operis secundùm exigentiã sui sermonis cùm causis omnibus sufficientibus, restat breuiter vt teneatur memoriale totum recapitulare sub completa breuitate sermonis. Dico ergo, quoniam totius operis intentionis finis est, vt sumatur in capitulis notus, & cum operis instantia assiduetur super ipsum opus sublimationis primi gradus, vt à corruptibilitate mundetur, & impuritate purgetur. Demum cum eo soluto per ipsius additamentum album vel rubeum, donec in vltima sublimitatis materia perueniat, & vltimò volatile fiat. Ab hinc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Demum verò fixum lapidem cum non fixa parte seruata, per modum solutionis & sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & iteratò volatilem: ac iteratò volatilem fixum quousque fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Et in hoc completur arcanum preciosissimum, quod est super omne huiusmodi arcanum impreciabile precium, & omnium Philosophorum thesaurus. Idcirco, charissime Domine, exerceamini ad illum cũ laboris instantia, maximè in diuturnitate meditationis immensæ; quoniam cùm illa Elixir

com-

completum inuenies, & ſine illa nũquam. Modos verò ipſius completo ſermone vobis ſuperius dedi, non ſub ænigmate, ſed ſub plena ſermonis ſerie. Diſcretionem veſtram lucidè alloquendo: quoniam, teſte Deo, ſic libris Philoſophantibus omnibus, & cunctis ſciẽtibus, nihil in hac arte inuenimus melius nec perfectius, quàm in iſta breuitate ſuprà ſcripta: tamen truncata, quanuis intelligentib. ſatis prolixa. Et qui habes iſtum librum, in ſinu tuo reconde, nulliq́ue ipſum reueles, nec manibus impiorum offeras: quia ſecretum ſecretorum omnium Philoſophorum plenariè comprehendit. Talis ſiquidem & tãtus margarita non eſt porcis & indignis largiendus: quoniam eſt donum Dei magnum, & Deus cui vult largitur ipſum & aufert. Quapropter, chariſſime, qui habes iſtum librum, digito compeſce labellum, filius exiſtens Philoſophorum, vt meritò merearis dici & eſſe de numero ſapientum antiquorum.

Explicit Roſarius à Magiſtro Arnaldo de Villa noua compoſitus.

MAGISTRI ARNALDO DE VILLANOVA, LIBER dictus, Nouum Lumen.

PROOEMIVM.

PATER & Domine reuerende: Lice liberalium exiſtam ſcientiarum igna rus, ſtudioq́ non ſim aßiduus: nec i ſtatu maneam clericali, voluit Deu tamen, ſicut cui vult inſpirat, mihi quanuis im meritò ſecretum præcellens reuelare. Et quoniam exigunt veſtra nobilitas, probitas, prudentia lar ga manus: vt quemadmodum aßiduè profunda ſcientiæ perſcrutando, non recuſaſtis labores, ſum ptus, & ſtudia diuturna: ſic & vberem fructum Ex qua in agro Philoſophiæ funditus arbore con ſequamini Dei dono. Ea propter veſtræ pruden tiæ deſideratum Lapidem ſiue Elixir, occulta fi de probum per virum, mihi à Deo inſtitutum, o ſtenſum, eiusq́ regimen, vt vidi, feci, & tenui, re ſerabo. Sciens quòd viſis & intellectis quæ ſcribo, liquidè erit veſtro ingenio perſpicaci, quod ego Dei nutu ſecretum noui vulgariter ignoratum.

CAP. I.

INtellige ergo dictum Philoſophi: Quòd a ctus actiuorum in patientis ſunt diſpoſitio ne: per

ne: per quod intelligitur, Elixir fieri non posse, nisi ex materia ad hanc perfectam dispositionem habentem. Testificor autem vobis, huiusmodi habilitatem inesse materiei, ex qua manibus meis, testibus oculis, per alienam tamen, vt prædixi, doctrinam, facta fuit Elixir, Saturnum conuertens in Solem: quam quidem materiam iam vobis nominaui, quod est Philosophorum magnesies: de qua Philosophi extraxerunt aurum in corpore eius occultum. Et de qua argentum viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure inuenerunt, quod est lapis in similitudine & actu: sed in natura non imitatur naturas lapidis. Quare dicitur Lapis non lapis, & est mista tabesci, dictum argentum viuum nostrum, non argentum viuum in propria natura, nec adhuc in natura ad quam deductum est per mineram. Sed argentum viuum nostrum in natura, ad quam deducit illud artificium nostrum. Istud est æs nostrum, ex quo fit tinctura vera, ex quo fit Chabrici, & Veyæ coniugium, in quo est Rex cum sua vxore. Et hæc quæque ipsos emendant in ipso aëre sunt: vt per operationis documetum clariùs patefiat. Iste est spiritus quo tingimus, & est corpus, de quo in Turba dicitur: Argentum viuum non habetur ex corporibus liquefactis liquefactione vulgari: sed ex illa quę durat, quàm diu coniuges vero matrimonio vniuntur, scilicet vsque ad albedinem. Hic est

lapis qui in vertice montium inuenitur. Et d
citur meritò mineralis, animalis etiam fertu
eſſe: quoniam animam habet. Quare dicitu
in Turba, æs, vt homo corpus habet & an
mam. Item omne quod habet ſpiritum, habe
& ſanguinem. Item dicitur ſpiritus: id eſt, ſu
phur per corpus: & æs: id eſt, magneſiæ, ſiu
terræ: quæ ſpiritualis facta, dicitur aurū quo
erat in corpore magneſiæ occultatum. Quar
dicitur: Fili extrahe à radio ſuam vmbram. Pa
tet etiam quòd applicari ſic poteſt anima: cùm
quaſdam oſtendit animi virtutes. Mouet e
nim & mouetur: agit & patitur. Quare in Tur
ba: O natura, qualiter omnibus imminet, ac o
mnia ſuperat: & eſt acetum acerrimum, quo
fecit aurum eſſe merum ſpiritum: & cùm cor
pori admiſcetur, fiet vnum cum eo, & vertit i
pſum in ſpiritum. Cùm enim dicatur anima
ergo vegetabile quid dicitur, & meritò. Nan
in operatione vegetabitur de virtute in virtu
tem, ſubtiliando & depurando ſe, & colores i
ſe meliorando, vſquequo optatum aſſumat ru
borem, in quo eſt perfectio, virtutemque pe
netrandi capiat & tingendi. Hoc autem ani
mal Berbel, crocos vel croceum, lapidem ve
getabilem, nutritum in montibus errantes
plurimi non cognoſcunt. Venditur
autem palàm minimo
precio.

Sequitu

Sequitur lapidis mundificatio, antequam ponatur in decoctione. CAP. II.

Hoc opus quod vestro intellectui demonstraui, purum, mundum, amœnum, sincerum, rectum, in tenues laminas coaptatum, se ostendit quod per ignis liquefactionem modos à minerali grossitie expurgatum eleuationum modis subtile fit in relictis quibusdam superfluitatibus adustionis, & terrestreitatibus & tenuis fortique vnione permixtis: & quibusdam humiditatibus corrumpentibus exhalatis. Cuius subtiliationis signa sunt duo: vnum quidem quod eleuans est spiritus citrinus, minus durus lapis factus, aliquantulum perspicuitatis habens. Aliud verò quod remansit in vasis fundo, terra tenuis & nigra. Aduertatur autem ad hoc: quòd in hac eleuatione si rectè fiat, quoddam permanens inuenitur, quod debet per vim adduci super abundanter volatilis, eleuari, & parti quæ residet, ex eadem quod eleuatum est, reddi debet, donec fugiens totum fiat. Et tunc terra nigra prædicta remanet ex ambobus, in lapidem prædictum, durum, citrinissimum, iam conuersum. Non autem contentemini de volatilitate prædicta, donec inueniatur quòd tota massa lapidis prędicti, igne eleuati, reddita in suo vase per eundem continuò ascendat: sic quod nil in profundo mundum nec sordidum resideat ex eadem,

prima purgatio

h. e. per sublimationem

Duo signa subtiliationis

in via sicca facta

Pars residens & qualis sit illa

Dum verò sic perfectissimè eleuabitur, adimplebitur in operis Philosophici perfectione, quá iubet scriptura, dicens: Suauiter cùm magno ingenio ascendit à terra in cœlum. Item: Scitote quòd cùm corpori admiscetur, fit vnũ cum eo, & vertit ipsum in spiritum. Et Geber idem pręcipit in capitulo de tertij ordinis medicina: & omnes Philosophi idem clamant, & hoc opus à Philosophis nominatur Ablutio, per quam achilesue: quoniam in eleuatione vterque ascendit in fumum, seu fumi speciem. Et quia etiam liquatur hæç materia dum ascendit, patet eam esse de natura aquę calidæ: namque liquatur, & frigido coagulatur: & cùm à superfluitatibus denudatur, abluitur & imbibitur: & aqua sua, scilicet spiritu prædicto ab eo eodem germine procedente. Hæc est ergo Philosophica dissolutio, quæ fit igne.

Sequitur decoctio primi gradus vsque ad albedinem. CAP. III.

Istud igitur rotundum spirituale factum, quod æs vertit in quatuor, balneum temperatum ingredi: sed per quod corpus fit suaue atque continens ignem leuem, qui humiditatum est corrumpentium consumptiuus. Fieri ergo debet furnus talis dispositionis, quòd in eo lentus administretur ignis, qui augmentari non possit: & vas materiam capiens vitreum debet esse coopertum ferro, vase eiusdem

tem formæ scisso per medium: & debet esse vas longum cubito vno: strictum in summitate, & strictura nihil permittat exhalare de spiritu: & longitudo fumos præcipitet, si quos leuari contingat, & humiditates corrumpentes infra se consumat. Quorum furni & vasis quærentium est lilij visio, non scriptura: & debet calor vas vndique circuire: ita vt æqualitas vndique sit caloris: aliàs frustrà balneum diceretur. Et in furni summitate debet esse foramen, per quod exire debet frustum vnum vitri rotūdum & longum, claudens orificium dicti vasis: in cuius frusti tactu cognoscitur, si calore congruo materia decoquatur. Et si fortè aliquis fumus infra vas iam dictum ascendere videatur, non permittit ipsum dosis dispositum exhalare, quantuncunque vas etiam teneretur apertum. Quare dicitur à Gebero: Nunquam vnum ab alio verè separatur, licet quo ad visum segregari, vel separari superficialiter videantur. Nec vnum sine alio esse potest: nam sui spiritus temperati sunt per viam naturæ perfectæ, in tantum, quòd ab inuicem non separantur. In hoc autem gradu caloris materia nigra efficitur: quoniam nigredinem efficit in humido calor agens. Quare in Turba dicitur: Videns autem nigredinem illi imminere, scito iam corpus liquefactum esse. Item primò in opere omnia denigrantur. Iste verò fructus ideo fit, vt caueatur ab igne nimio: quoniam

intrusus calor perire facit, & compositum se gregare. Et ideo temperato debet igne prosé qui: decoquitur, sicut puer lacte nutritur. Et i hoc omnes conueniunt. Et hoc etiam osten ditur in Practica de diuersis coloribus, sub ni gro colore contentis.

De gradu ignis aduentiente nigredine.
CAP. IIII.

Cùm verò totum est nigrum, continuetu ignis eiusdem gradus, donec albedo in ven tre ipsius occulta appareat: nam sic approxi mat fixum. Notandum autem, quòd in ipsa nigredine multi colores apparent, de quibus faciunt Philosophi mentionem. Nam quan doque totum fit viride, quandoque liuidum, quandoque violacei coloris: quandoque et iam ex vno latere vasis est viride, ex alio ni grum, vel liuidum intus, & viride extrà, hi ta men colores omnes sub nigro comprehẽdun tur. Et quoniam in eis nulla perfectio essen tialis existit: ideo Philosophi principaliter tan tùm inter cæteros colores nominant tres, vi delicet quæ virtutes dicuntur animæ, scilicet nigrum, album & rubeum. Quare in Turba: Veneramini regem & suam vxorem: & noli te eos comburere, ne fugetis eos nimio igne: quoniam nescitis quando indigetis his, qui regem & suam vxorem emendant. Coquite eos vt fiant nigri, deinde albi, deinde rubei:

deinde

deinde tingens fiat venenum. Item fiat lapis albus combuſtione: & humore ſeu liquefactione. Per aquam dicitur ſequi mortificatio quæ apparet in nigredine. Primò apparente, in qua mortificatione vniuntur ſpiritus: id eſt, deſiccantur: quia niſi corpora exiccentur, non apparent colores animæ, quæ nigredo & nubes appellantur. Item magneſies cùm dealbatur, non permittit ſpiritum fugere: quia natura naturam continet. Humiditas ergo quæ curabat in decoctione nigredinem, ſe deſiccatam oſtendit, dum color albus incipit apparere. Nam in tranſmutatione nigredinis vidi, antequam perfectè dealbaretur, fuſcam albedinem, quæ brunus color vulgariter dicitur: quæ brunicies vera albedo poſtea efficitur. Tunc autem durante brunicie magiſter meus fregit vas & lapidem & inſpexit eum intùs & extrà, & inuenit brunum extrà: intùs autem erat adhuc nigredo. Cuius cauſam mihi aſſignauit, quòd videl. partes materiæ vaſis lateribus adhærentes magis ſenſerant calorem ſibi propinquum, quàm materia media, ideóque citiùs in calorem cœperant tranſmutari. Et dixit mihi quòd iſta brunitas aſcendebat, quòd albedo extrahebatur à nigredinis eius ventre, ſicut in Turba dicitur. Cùm enim videris ipſum natum, ſcito quòd albedo ipſius in ventre nigredinis primò apparentis occulta eſt. Et tunc te oportet illam nigredinem ex-

trahere ab illa nigredine ſubtiliſſima eius: non autem miremini: quia adhuc materiam hanc voco lapidem. Nam ſciatis quòd quandiu durat albedo, & etiam aſſumpta rubedine, per longum tempus ſtat durus, & in maſſæ fortis ſpeciem reſidet, quouſque decoctionis continuatione per ſe ipſam incipit dirui, & aliquantulum eleuari.

Sequitur decoctio ſecundi gradus vſque ad rubedinem. CAP. V.

Cùm igitur ſic dimiſerit hic lapis nigredinem, mutatur gradus ignis, & ponitur in alio furno ſubtilis diſpoſitionis, in quo fortior adhibeatur decoctio. Calefacientes vas, & materiam circunquaque, & ibi decoqui debet. Nam tunc ſuſcipit veram albedinem, cum qua ibidem coquitur tandiu, donec albedine tranſmutata ruborem adſumere videatur. Cauendum eſt autem, quòd iſte ignis non ſit intenſior, quàm ad ſuum gradum ſpectet: nam in illo albo colore, corpus & ſpiritus ſunt verè coniuncti. Et ſi daretur decoctio in exceſſum vltra debitum ſui gradus, ſepararentur vnita. Quare in Turba dicitur: Coquite & cauete ne in fumum vertantur & procreant. Citrinatur autem quando de albo colore in rubeum tranſmutatur. Citrinus autem color eſt medius inter album & rubeum. Oportet ergo eum prætendi ante rubedinem veram. Et de hac Pra-

ctica

ſtica locuti ſunt Philoſophi, dicentes: Spiri-
tus & anima non vniuntur, niſi in albo colore:
quia tunc in albo colores qui in mundo exco-
gitari poſſunt apparent & firmãtur: & tunc in
vnum colorem ſcilicet albedinis, conueniunt:
dealbatio enim eſt totius operis fundamen-
tum: nec inde variatur in diuerſos colores, vi-
delicet veros, præterquam in rubeum, in quo
eſt finis vltimus. Citrinatio enim quæ fit inter
album & rubeum, non debet dici color in per-
fectione. Approbantur autem per hæc omnia
quæ prædixi, quæ etiam vel re ipſa facti expe-
rientia demonſtrauit.

Sequitur decoctio tertij gradus vſq; ad calcinationem. CAP. VI.

Et dum rubeſcere incipit, ponitur ad deco-
quendum in alio furno, fortiorem ignis gra-
dum, donec intus & extra vera rubedine per-
fruatur. Cuius ſignum eſt diruptio & perele-
uatio ſuprà dicta: de quibus in Turba dicitur:
Poſt albedinem autem non potes errare. Nam
igne augmentato poſt albedinem, ante rube-
dinem ad cinerationem peruenitur. Item vi-
dens autem illam albedinem ſupereminẽtem,
eſto ratus, quòd rubor in albedine illa occul-
tus eſt: & tunc oportet illud extrahere, & co-
quere, quouſque totum rubeum fiat. Et ſi vo-
bis dubium relinquatur: quare albedo à nigre-
dinis ventre extrahitur, rubedo autem non

extrahitur ab albedine, licet ſit rubeum deco-
quendo, declaro vobis hoc modo: quoniam
durante nigredine materia remanet, & eſt hu-
mida in natura, quæ humiditas ſe oſtendit ap-
parente albedine deſiccari. Et nunquam e-
tiam apparet albedo, donec humiditates cor-
rumpentes, ſint omnino conſumptæ. His er-
go duabus de cauſis dici poteſt, quòd albedo
à nigredine extrahitur. Dum autem rubeſcit
nihil deuaſtatur, ſed tantùm coquitur, & deco-
ctione ſuâ forti color rubeus immutabilis ap-
paret, in quo eſt perfectio. Quare in Turba: Ex
compoſito in ſpiritum rubeum verſo, fit mun-
di principium. Item ſpiritus tingens & viuifi-
cans intromittitur, poſtquam receſſit humidi-
tas corrumpens non aletur, quòd eſt peruen-
tum ad dealbationem ſeu ad albedinem. Hoc
ergo colore rubeo apparente, natura ſui perfe-
ctionem oſtendit occultam.

Sequitur calcinatio, in qua vltimus gradus figendi completur. Et tunc ſpiritus corpus eſt verè factus, verè permanens, & fugitiuum fugiens.

CAP. VII.

Poſtquam hæc materia rubeum habens co-
lorem dirui & eleuari incipit, ponitur ad cal-
cinandum per flammam fortem reuerberio-
rum iam in terreo vaſe, in quo ignis gradu fi-
xio completur, & permanens efficitur, vera at-
que perfectiſſima fixione. Quare Iber ait in
cap.

cap. de Calcinatione, quòd spiritus calcinantur, vt fixiones fiant, & meliùs dissoluantur. Et in capitulo etiam de tertij ordinis medicina incipit calcinari. Et debet in ignis calcinantis rigore permanere, donec puluis tactu impalpabilis fiat, intensissimum habens ruborem. Quare in Turba sic dicitur: Scitote quòd cùm cinis est, optimè miscuitur: eò quòd cinis ille recipit spiritum, & inclusus est ille humor per interiorem ignem, quousq; croci sicci, vel combusti sanguinis, vel syrupi granati colorem assumat. Item cum aqua introiuit in corpore, vertit ipsam in terram: deinde in puluerem, siue in cinerem, si vult apud perfectionem experiri, manu accipite. Si enim impalpabilem aquam inueniunt, bene est: sin autem iteratè. Hic autem cinis rubicundissimus impalpabilis in se ipso: eleuatur etiam & crescit in modum fermenti, & separatur ab eo in calcinatione, prædicta terra nigra, subtilissima & perlucida, quæ in fundo vasis est, sub dicto puluere rubeo reperitur. Vnde dicebat mihi magister meus: Apparet perfectionem fixionis in hoc existere duabus de causis: vna quidem: quia per fixionem & per calcionationis ignem introducitur parua quantitas huius Elixir super multas quantitates non permanentes corporis proiecta confirmans in eis aurifixionem: quod non faceret, nisi in eà fixio superabundaret. Alia verò: quia terra nigra prædicta

in calcínatione separatur à commixto, quæ aliàs fuerat in toto opere inseparabilis, propter fortissimam vnionem; & ideo necesse fuit per fortissimum artificium separari. Et si remaneret commixta propter sui impuritatem, impediret puræ materiæ ingressum.

Sequitur cinis per calcinationem factus fusibilis, & iteratò lapis, qui est Elixir completum.

CAP. VIII.

Cinis verò iste caret fusione: qualiter autem ingrediatur vt tingat, certè liquefactio sibi redditur, siue sudor, per modum à Philosophis traditum. Quis ergo modus est ille? Est'ne in aquam soluendo? Certè non, quia Philosophi non curant de aquis tangenti adhærentibus, & id humectantibus. Quare dicitur in Turba: Incipientes autem, audientes aquam, putauerunt eam aquam esse vulgi: quòd si nostros libros legissent, scirent vtique aquam esse permanentem. Quæ ergo aqua est verè, quæ tangenti non adhæret, sed superficiem discurrit nihil humectans sicut argentum viuum. Quis ergo faciet talem aquam? Certè dico quòd ille qui scit facere vitrum. Hæc enim materia nihil aliud est quàm de seipsa vult sibi adiungi: nam omnia quibus indiget in se habet. Et si bene excogitentur quæ prædixi, scietis ex hoc cinere habere lapidem rubeum in intenso colore, parum perspicuum habentem, frangibilem

cum

cum modico ictu, fuſibilem, penetrantem, ingredientem, & perpetua citrinatione tingentem. Cuius vnum pondus centum millia, & plus Saturni conuertit in Solem. Eſt autem in proiectionis modo ſubtilitas; qua ignorata Elixir tenens non proficit ex eodem.

Concluſio totius Epiſtolæ. CAP. IX.

Ergo pater non miremini, ſi in hoc opere multi errant. Quoniam iuro vobis, me nunquam vidiſſe quenquam præter magiſtrum meum: qui in debita applicaret materia opus ſuum, ſed conantur ad impoſſibilia in materijs: ac ſi de cane crederent hominem generare. Quid mirum ergo ſi reddant in operibus mendaces? Nam lapide, & vnde noto in Practica operis dubia ſubtiliſſima multa reſtant: verè autem credatis, quòd in libris ſuis poſuerunt Philoſophi veritatem. Sed poſt mortem ſcribentes cuiuslibet ſcripta eius, quando eſt ab aliquibus malè intellecta: quod tamen ipſe ſi præſens eſſet, & ſpeculatiuè exponeretur iuxta verbum, verificaret opera per effectum. Ego autem veſtræ prudentiæ per omnia expoſui totum opus: & per dicta Philoſophorũ aliqua approbaui, licet pauca curaui allegare, quod ex cauſa omiſi: quoniam præſumo, quòd vos ſcripta Philoſophorum omnia in ſcrinio veſtri pectoris incluſiſtis. Et ſic non dubito, quòd dictis meis ea omnia applicaueritis per

vos ipſum: ſicut ego per experientiam quam vidi, ſcripta ſapientum intelligo, aliàs non noturus. Et ſi circa hoc breuiloquio breuis fui: hoc ideo. Nam in vobis tantùm præſumo ſcire fundamentum, quod vobis non latebit intentio huius rei. Et ſufficit mihi, quòd vobis ſoli meus patet intellectus, & non mecum migrare queat huiuſmodi veritas ab hac luce. Ob paternitatis veſtræ reuerentiam, Nouum hoc Lumen edidi ſuper ea: quoniam inter Mundi cæteros vos elegi, hac re meo iudicio digniorem, & Altiſſimus faciat vos peruenire ad optatum.

Explicit Nouum Lumen.

Incipit perfectum Magiſterium, & Gaudium magiſtri Arnaldi de Villa noua, tranſmiſſum per eum ad inclytum Regem Aragonum, quod quidem eſt, Flos Florum, Theſaurus omnium incomparabilis & Margarita: in quo reperitur veri compoſitio Elixir, tàm album quàm ad rubeum componendum, videlicet ad Solem & Lunam ſub compendio declaratum.

SCias, chariſſime, quòd in omni re quæ ſub cœlo eſt, creata ſunt quatuor elementa, non per viſum, ſed per virtutem. Vnde Philoſophi ſub velamine ſcientiæ elementi, iſtam

i, istam scientiam tradiderunt: & ad literam non intelligentes operantur ex sanguine, capillis, ouis, & vrina, nec non multis alijs, & ex illis primò extraxerunt quatuor elementa, vt cum eis opus perficerent, separando primò per distillationem ex prædictis aquam claram: deinde oleum in superficie citrinum, quod dicunt ignem & aërem continere, & terra nigra in fundo remanet. Postmodum cum aqua terram abluunt & dealbant imbibendo ipsam: & decoquendo aquam illam toties, donec terra dealbetur.

Deinde reducunt oleum illud ad ignem paratum distillando, quousque dicta terra totum bibat, scilicet, aquam, oleum & tincturam. Et istam terram siue cinerem proijciunt super corpus fusum, videlicet super cuprum aut aliud, & nihil inueniunt: & tamen faciunt & operantur secundum quòd Philosophi dicunt in libris suis: & sic in errorem ceciderunt, non inuenientes introitum. Et tamen error illorum est: quia certum est, quòd non generatur ex homine nisi homo, nec ex equo nisi equus: similiter nec ex alijs animalibus, nisi sibi similia. Cùm igitur ista sint à natura metallorum penitus aliena, impossibile est ex ipsis fieri generationem ex metallis: quia metalla non generantur, nisi ex spermate proprio: Argentum autem viuum est sperma metallorum & origo eorum, prout dicunt omnes Philosophi, &

Necesse itaq est Arnaldum in summa iuventute, forte viginti et circiter an[nos] natum a Magistro suo ignoto* arcani [phi]losofici seu lapidis participem factum fuisse.

etiam vſus & ratio docet, prout inferiùs declarabo. Iſta autem prædicta, videlicet ſanguis, capilli, oua, & cætera vegetabilia, non ſunt argentum viuum: ergo ex ipſis eſt impoſſibilis generatio, ſeu tranſmutatio metallorum, non ſunt igitur prædicta lapis noſter, licet ſint exempla.

Sunt alij qui accipiunt quatuor ſpiritus, ſcilicet, arſenicum, ſulphur, argentum viuum & ſal armoniacum, & dicuntur Spiritus: quia ab igne fugiunt, & euolant in fumum. Et iſta accipiunt loco quatuor elementorum: videntes quòd Philoſophi dicunt in libris ſuis: ſcientiam eſſe in ſpiritibus, & iſtos ſubiacentes, vt ſint naturæ aëreæ, vel naturæ aëreæ efficiantur. Fixant poſtmodum calcinando, vt ſint naturæ terreæ: ſoluunt, vt ſint naturæ terreæ, aqueæ, diſtillant, vt ſint naturæ igneæ. Et iſta componunt iuxta libros credentes habere ſcientiam elementorum: & compoſita ſimul componunt ſupra captum, & nihil inueniunt: ſed vt primi in errorem ſunt elapſi. Et cauſa illorum errorum eſt multiplex, quarum duæ ſufficiunt quo ad præſens. Vna, quia vt prædictum eſt, quòd metalla non generantur niſi ex ſuo ſpermate. Iſta autem non ſunt ſperma metallorum perfectorum, excepto argento viuo. Ergo ex eis eſt impoſſibile fieri generatio, vel tranſmutatio in metallis. Item quia ſulphur & arſenicum citò comburuntur

in igne,

in igne, & ab ignis combustione in carbonem transferuntur: quomodo ergo expectabitur de eo bonum: quia citò comburitur, & in carbonem reducitur, nec aquam expectare debet? Igitur patet subtiliter intuenti, quòd nec ista per se, nec iuncta cum corporibus, neque mista cum oleis extractis ab ouis, sanguine & capillis, vrina, vel alijs vegetabilibus, nec mista ad inuicem sunt lapis noster, aut medicina nostra. Et hoc propter rationes prædictas, quia ad generationem hominis non fit alicuius commixtio rei, nec ad generationem animalis, nec ad generationem plantæ, nisi suis proprijs seminibus, aut spermatis. Igitur magisterium nostrum commistione alicuius non indiget extranea. Quidam credunt in salibus, seu saluminibus scientiam inuenire: & ea soluunt & calcinant, fundunt & pręparant: & aliqui per se solùm proijciunt super corpora imperfecta. Et alij simul miscent cùm spiritibus, vt dictum est. Præparant autem cum corporibus præparatis, & nihil inueniunt. Et causa illorum errorum est similis præcedentibus.

Et quidam ex solis corporibus credunt medicinam elicere: & præparant ea calcinando, soluendo & congelando, & proijciunt super corpus, & decepti sunt. Et error illorum est, quia sperma illorum ab initio non acceperũt, sed corpus, vt est in natura sua. Ex rationibus ergo dictis apparet, quòd non in sanguine, nec

in ouis, nec in capillis ſeu vegetabilibus appareat, aut habebitur ſcientia noſtra, nec in ſpiritibus prædictis per ſe, aut ſalibus, atramentis, aut alijs huiuſmodi quibuſcunque.

Et quidam ſubtiliùs inſpicientes, conſiderauerunt argentum viuum eſſe principium metallorum, & ipſorum origo in caloris ſulphure inuenitur. Decoxerunt & ſublimarunt per ſe argentum viuum, & fixauerunt, & præparauerunt, & nihil inuenerunt. Cauſa verò erroris illorum eſt: quia ſperma viri non prodeſt, nec fructum affert, niſi proijciatur in matricem mulieris. Sic etiam Mercurius, qui ſperma eſt, non prodeſt, niſi proijciatur in matricem corporum, vt ipſum maturent. Quidam ipſum cum corpore amalgamando miſcuerunt, & lauarunt tamdiu cum aqua dulci, donec eis apparuit: quia corpus mundum eſt redactum: & illud coxerunt vſque in finem: credentes quòd argentum viuum cum tali corpore miſceatur: & nihil inuenerunt: quia còrpus immundum inuenerunt, & argentum viuum euanuit: ſed corpus fuit mundius, quàm fuiſſet. Cauſa verò illorum errorum eſt: quia ſperma non iungitur cum corpore, niſi Luna mediante: quoniam anima eſt medium inter ſpiritum & corpus, ipſa ad inuicem coniungens. Anima autem fermentum eſt: quia ſicut anima corpus viuificat hominis: ſic fermentum corpus mortuum à natura ſua penitùs

ùs alteratum viuificat. Vnde anima obtinet principatum exercens vires ſuas: idcirco, quid ſit fermentum, infrà dicetur.

Quidam miſcent corpora imperfecta cum corporibus perfectis, & ponunt in examine, credentes, quòd id quod eſt bonum & purum in corporibus imperfectis cum perfectis remaneat, & reſiduum euaneſcat. Hæc autem non videntes illuſi ſunt, & cecidit in eis cogitatio praua. Cauſa autem illorum errorum eſt: quia corrumpens corpora imperfecta, impedit ne perficiantur. Et nota quòd hîc oporteret habere duplicem virtutem, quæ separaret terram ſulphuream comburentem à commixto, & quæ conuerteret iam ſeparatam ad naturam ſuam. Hanc autem virtutem corpus in ſua groſſitudine habere non poteſt. Hæc omnia tentauerunt communiter operantes, prout & ego tentaui iam, & in ſtuporem adducti ſunt tanquam de ſcientia deſperati, & intellectus imbecillitate magiſterium relinquentes.

Nunc autem ſcire te volo, quòd materia omnium metallorum, & eorum ſperma eſt Mercurius decoctus & inſpiſſatus in ventre terræ, calore ſulphureo decoquente, & ſecundùm varietatem ſulphuris, & ipſius multitudinem in terra diuerſa metalla generantur: ſemper tamē eorum materia eſt vna & eadem eſſentialiter, ſolo tamen differunt accidente, ſcilicet decoctione maiori aut minori aduren-

ti,vel non adurenti,ſeu comparatis. Et in hoc omnes Philoſophi conueniunt. Et adhuc tibi, chariſſime fili, clariùs demonſtrabo. Certùm enim eſt, quòd omnis res eſt ex eo, vel de eo in quod reſoluitur: ſuper quod ponam tibi exemplum. Glacies vel nix conuertitur in aquam mediante calore: ergo priùs fuit aqua quàm nix vel glacies: ſed omnia metalla conuertuntur in argentum viuum: ergo priùs fuerunt argentum viuum. Modum autem conuertendi ipſa in argentum viuum, inferiùs te docebo. Hoc autem ſuppoſito, quòd metallum poſſit reſolui in argentum viuum, ſoluitur opinio illorum, qui dicunt: Spiritus & alias ſpecies in elementa & naturam metallorum tranſmutari non poſſe: quia hoc verum nón eſt, vt ipſi aſſerunt, niſi ad primam materiam reducantur. Reductio ipſius ad primam materiam eſt facilis & poſſibilis metallis. Item oſtendo tibi quòd multiplicatio in metallis eſt poſſibilis. Nam omne creſcens & naſcens multiplicatur, vt patet in plantis & arboribus: nam ex vno grano mille grana procreantur: ex vna arbore infiniti procedunt ramuſculi: ex quibus fiunt diuerſæ arbores & infinitæ. Et ſic ſuum numerum augent & multiplicant. Metalla autem in terra naſcuntur & creſcunt: ergo poſſibilis eſt in eis augmentatio & multiplicatio vſque in infinitum.

Oſtendi tibi, chariſſime fili, ſapientiæ: ſi ea quæ

quæ dicta ſunt, intellexiſti, errores omnium operantium communiter cum cauſis ſuis: & affirmaui hoc eſſe verum demonſtratione aperta & lucida: nunc Dei auxilio ad practicam veniamus. Dico tibi chariſſime, quòd oportet corpora primò ad primam materiam reducere, ad hoc vt fiat generatio ſeu multiplicatio ~~ſeu multiplicatio~~ in eiſdem. Animaduerte ergo in his quæ tibi deſcribuntur. Accipe cupri ℔.j. & fiat ex eo limatura munda, & miſce cum ℔.iiij. Mercurij, terendo in mortario cum ſale modico & aceto, quouſque ſimul amalgamentur. Cùm autem cuprum fuerit optimè coniunctum, pone ipſum in bona quantitate aquæ vitæ, hoc eſt, in xij. partibus ſui de aqua vitæ. Hoc eſt, quòd ſi amalgama fuerit ℔.j. aqua de vite ſit xij. & pone totum in vrinali ſuper ignem debilis cineris inferius lentiſſimè ad ignem per diem naturalẽ: tunc dimitte infrigidari, & cum frigidũ fuerit, cola aquam tuam cum omnib. quæ in ea ſunt per pannum lineum donec exeat & tranſeat per pannum de aqua, id quod de corpore reſolutum fuerit, & non per filtrum: quia non exiret reſolutio corporis per filtrum, & pars quæ poterit exire exeat, & pone ad partem. Deinde accipe id quod remanſit in panno, & iterum cum noua aqua benedicta repone ad ignem in vaſe prædicto, per diem & noctem vt priùs: & cola vt ſuprà dicitur, & aquam ſecundam cum prima

ad partem pone, vt suprà: & sic toties reitera, quousque opus ad aquam reuertatur, hoc est ad primam materiam, quod est Mercurius.

Quo facto, totum istud accipe, & pone in vase vitri, super ignem lentũ decoquens, quousque videris in superficie nigredinem apparẽtem, quam remoue subtilius quàm poteris, & sic reitera coquẽdo, & nigredinem à superficie tollendo, quousque appareat nihil nigredinis, & aqúa remaneat clara: nunc habes aquã & terram, scil. duo principalia elementa.

Deinde accipe illam terram & nigredinem quam collegisti, & pone in vase vitreo, & superinfunde de aqua prædicta, quousque super eam natet: & coque lento igne per quatuor dies: tunc aquam pone & coque, & sic deinceps, quousque terra albata & clara. Et hoc est quod Philosophi dixerunt: hæc terra cum aqua putrescit & mundificatur: quia cùm mundificata fuerit; auxilio Dei totum magisterium dirigetur. Qua mundata & clarificata, seu dealbata, vt dictum est, aqua mediante, quæ cum dicta terra, mediante calore, & coagulata & inspissata terram ipsam coagulatam cum aqua sua, inspissatam sine alia aqua decoquens forti igne in cucurbita vitrea, alembico vitreo superposito, donec quicquid fuerit de aqua, ascendat ad alembicum, & terra remaneat calcinata. Tunc accipe de fermento de quocunque volueris quartam sui partem: id est, si fuerit

rit

sit vna libra corporis perfecti, de fermento vn
cias tres. Fermentum verò aut est aurum aut
argentum: & istud fermentum cum terra fer-
mẽtatur, sic soluti, vt de terra factum est: & eo-
dem ordine cum terra pręparatum simul con-
iũge & ablue cum aqua prædicta, & coque per
tres dies aut plures. Tunc iterum aquâ suâ im-
bue & coque vt priùs: & hoc toties reitera,
quoties & donec hæc duo in vnũ reducantur:
quod perpendes quando color non variabitur
in eisdem: tunc super eis infunde aquam prędi
ctam, partem post partem paulatim, vsq; dum
biberit de ipsa quãtum poterit: semper nouam
aquam infundendo. Nam in ista coniunctione
spiritus, & corporis, cum eisdem commiscetur
anima: & vnum fiet cum eis, & corpora cõuer-
tuntur in naturam ipsorum, & germen coniun
gitur cum corporibus ipsorum prædictis mun
datis: quia non poterát antea propter illorum
immundiciem & grossitudinem, sed cum eis
coniungitur, & in eis crescit & augmentatur.

Nunc reuertar, charissime, ad dicta priùs, ap-
plicás singulariter super ea verba Philosopho-
rum antiquorum, obscurè in parabolis collo-
cata. Vt me in dictis verba Philosophorum in-
telligere, cùm ipsa verba eos protulisse affir-
mes. Primum verbum est corporum in argen-
tum viuum reductio: & istud est, quod Philo-
sophi vocauerunt Reductionem, quæ est artis
fundamentum. Verba Philosophi;

Solutio.

Nisi corpora solueritis in vanum laborabitis: De qua solutione tractans Parmenides in libro Turbæ dixit: Si hunc librum legissent & intellexissent, scirent vtique aquam esse permanentem, quæ absq; suo corpore cum quo iuncta est, & facta est vnum permanens, esse non posset. Non igitur corporum Philosophorum aqua nubis, sed ipsorum conuersio in aquam, ex qua fuerunt creata, scilicet argentũ viuum, prout gelu conuertitur in aquam limpidam, ex qua primò fuit. Ecce per Dei gratiam vnum habes elementum quod est aqua.

Secundum verbum est: Quòd fit terra. Et hoc est quod Philosophi dixerunt: Quòd de grossitudine aquæ terra generatur: quoniam fæces aquæ quæ remanent in fundo vasis, Terram Philosophi dixerunt. Sic habes ergo secundûm alios, elementum, quod est aqua.

Tertium verbum est: Quod est terræ mundificatio. De qua mundificatione Morienus Philosophus dicit: Hæc terra cum aqua putrescit & mundificatur: quæ cùm mundificata fuerit, auxilio deitatis totum magisterium dirigetur. De qua dixit etiã Pheyrer in libro Turbæ: Iunge siccum humido, scilicet, terram aquæ. Ecce & aquam per se iam habes, & terram dealbatam cum aqua.

Quartum verbum est: Aqua quæ potest euaporare per distillationem, per quam sublimationem siue ascensionem efficitur ipsa terra aërea,

ra aërea, cùm prius esset spissatum cum terra & coagulatum. Et habes terram, aquam & aërem. Et hoc dixit Philetes in libro Turbæ: Dealbatum siccum igne comburite, quousque ex eo exeat spiritus, qui in eo inuenitur: qui dicitur Cinis Hermetis. Et Misêris Philosophus: Et remanet terra calcinata in fundo vasis, quæ est naturæ igneæ. Et sic habemus in prædictis præparationibus quatuor elementa. Hæc ergo terra calcinata est illa, de qua ait Misêris Philosophus sic: Nec cinerem vilipendas in inferiori loco, eo teste existente. In eo enim est diadema cordis, quæ remanet. Cinis est postmodum cum prædicta terra. Fermentum ponitur, quod Philosophi animam dicunt fermentum. Et hoc ideò, quia sicut corpus humanum absque suo fermento, seu eius anima nihil valet, ita est in proposito. Nam fermentum est corpus, vt dictum est, & ad naturam suam alia conuertit. Et scias quòd non est fermentum nisi Sol & Luna, hoc est aurum & argentum istis planetis appropriata. Ideò, quia sicut Sol & Luna alijs dominantur planetis: sic ista duo corpora alijs dominantur, & ipsa ad suam naturam conuertunt: & ideò à pluribus Fermentum dicuntur. Oportet ergo fermentum in corporibus introduci: quia est eius anima. Hoc est quod dixit Morienus: Nisi corpus immundum mundaueris, & eum dealbatum non reddideris, & in eo animam non

miseris, nihil huic magisterio direxisti. Igitur fit coniunctio fermenti cum corpore mundato: & tunc spiritus cùm iungitur, lętatur & gaudet cum eis: quia munda sunt à sua natura grossa, & subtilia sunt facta. Et hoc est quod dixit Ascanus in libro Turbæ: Spiritus non coniungitur cum corporibus, donec à suis immundicijs fuerit perfectè denudatus. In hora coniunctionis mirabilia maxima apparent. Nam omnes colores de mundo apparent in operando quotquot excogitari possunt, & corpus imperfectum coloratur coloratione firma mediante fermento, quod fermẽtum est anima: spiritus mediante anima cum corpore coniungitur & ligatur: & cũ eo simul in colore fermenti conuertitur, & fit vnum cum eis.

Ex prædictis apparet subtiliter intuenti, Philosophos in suis verbis obscurissimis vera dixisse. Nam ipsi Philosophi dicunt in libris suis, quòd Lapis noster est ex quatuor elementis: quia ipsum elementis compararunt. Et ostensum est primò qualiter sunt quatuor elementa. Dixerunt etiam quòd lapis noster compositus est ex corpore, & anima, & spiritu, & verùm dixerunt. Nam corpus imperfectum corpori comparauerunt propter hoc, quia est infirmum. Aquam spiritum dixerunt, & verè ipsa spiritus est. Fermentum animam dixerunt: quia sicut suprà dictum est, corpori imperfecto vitam tribuit perfectam, quàm priùs

non

non habebat, & meliorem formam produxit.

Dixerunt etiam quidam Philosophi: Nisi corpora ducatis vt fiant incorporea, ad corpora nondum operanda regulas inuenistis, & verum dicunt. Nam primò fit aqua: id est, argentum viuum: & sic fit incorporeum. Deinde de coniunctione spiritus, scilicet aqua, fit corpus. Et ideo quidam dixerunt: Conuerte naturas, & quod quæris inuenies, hoc est verum. Nam in nostro magisterio primò facimus de grosso gracile: id est, de corpore aquam, & postmodum de huiusmodi siccum: id est, de aqua, quæ humida est, terram: id est, siccum: & sic naturas conuertimus, & facimus de corporeo vel corporali spirituale, & de spirituali corporale, vt dictum est. Et facimus id quod est superius, sicut id quod est inferius: & id quod est inferius, sicut id quod est superius: id est, spiritum corpus, & corpus spiritum: vt in principio operationis videlicet in solutione fit: quod est inferius, est sicut id quod est superius: & totum vertetur in terram.

Patet ergo ex prædictis, quòd lapis noster sunt quatuor elementa, & sunt anima, corpus & spiritus. Et lapis noster, prout dicunt quidam Philosophi, fit ex vna re cum vno: & certè verum dicunt. Nam certè totum magisterium nostrum fit cum aqua nostra, & ex ea: & per eam. Nam ipsa corpora soluit (vt dictum est superiùs) non solutione illa, quam & prout

credunt ignorantes, quòd conuertantur in aquam nubis: sed solutione vera Philosophica, scilicet quòd conuertatur in aquam primam, ex qua fuerunt ab initio. Ipsa enim aqua corpora calcinat, & in terram reducit. Ipsa eadem aqua corpora in cinerem transformat, & eam incinerat, dealbat & mundificat, iuxta verbum Morieni dicētis: quòd azoch & ignis latonem abluunt, atque mundificant, & eius obscuritatem ab eo penitùs eripiunt. Lato autem corpus immundum est: Azoch autem est argentum viuum. Et corpora diuersa coniungit pręparatum prædicto modo, coniunctione tali, quam non poterit ignis potentia: nec alia temperatio seu probatio separare: & ab ignis combustione defendit: & eorũ vnum in aliud mittit, & corpora sublimat non sublimatione vulgari, quam intendunt idiotæ, quòd sublimare sit superius ascendere per ignem. Et ideo accipiunt corpora calcinata, & miscent cum spiritibus sublimatis, scil. cum ☿. arsenico, & sale: & per ignem fortem & subitaneum corpora ascendere faciunt cum spiritib. & dicunt quòd tum corpora sunt sublimata, & his tales falluntur & delusi sunt: quia ipsa postmodum inueniunt magis immunda, quàm fuerunt priùs.

Scias, charissime, quòd non est nostrum sublimare, superiùs ascendere: sed sublimare Philosophorum est, de re bassa & corrupta altam facere atque magnam: id est, puram: vt dicimus:

cimus: Iſte homo ſublimatus eſt: id eſt, in dignitate poſitus: ſic enim diximus, corpora ſunt ſublimata: id eſt, in ſubtilitatem & in alteram naturam conuerſa. Veruntamen ſublimare apud Philoſophos, idem eſt quod ſubtiliare & decretare, quod totum facit aqua noſtra benedicta. Sic ergo intellige noſtram ſublimationem: quia multi ſunt in hoc decepti. Aqua etiam noſtra mortificat & viuificat, & apparere facit colorem primò nigrum in mortificatione corporis, dum in terram vertitur: poſtmodum apparent multi colores, & varij ante dealbationem: quorum omnium finis eſt albedo. In coniunctione verò corporis præparati & fermentati, colores infiniti apparent tot, quot ab homine excogitari non poſſunt. Et ſic apparet quòd magiſterium noſtrum eſt in vno, & cum vno fit, & ex quatuor, vt dictum eſt, & ex tribus, vt ſuprà dictũ eſt. Vnde ſcias, chariſſime, quòd Philoſophi nomina noſtri lapidis multiplicauerunt ad hoc, vt abſconderent eum, & dixerunt: Lapidem noſtrum corporeum & ſpiritualem eſſe: & in rei veritate mentiti non ſunt, prout ſapientes intelligere poſſunt. Nam ibi eſt corpus & ſpiritus, & corpus factum eſt ſpirituale in ſolutione, vt dictum eſt: & ſpiritus factus eſt corporalis, in coniunctione ipſius cum corpore perfecto & fermento. Quidam enim Philoſophorũ ipſum vocantes (prout dixit Eximenus in libro Tur-

» bæ) sic scitote omnes scientiam inquirentes, » quòd nulla sit tinctura vera, nisi cum ære no- » stro: & infinita nomina imposuerunt, ne ab insipientibus perciperetur quoquomodo, si ipsum nominarent: tamen vnus est, & idem opus. Et ideo dicit Morienus quòd cum facto nostri magisterij assimilatur in ordinem hominis creationi. Nam primò est coitus, postmodum conceptio, deinde impraegnatio, quartò ortus, & quintò sequitur nutrimentum. Hæc verba faciam te intelligere si fueris attentus corde, atque solicitus. Sextò sperma nostrum, quod est argentum viuum, cum terra coniungitur corpori imperfecto: quæ terra nostra dicitur: eò quòd terra est mater omnium elementorum: tunc secundùm Philosophos Coitus appellatur. Dum autem terra incipit aliquantulum de argento viuo secum retinere, tunc dicitur Conceptio, & tunc agit masculus in fœminam: id est, argentum viuum in terram. Et hoc est quod dicunt Philosophi, quòd nostrum magisterium non est aliud nisi masculus & fœmina, & ipsorum coniunctio. Dominatur aqua in argent. viuum, & terra crescit & multiplicatur, & augmentatur. Quod autem euenit quando terra dealbatur, tunc prægnatio nuncupatur: quoniam iam terra est impraegnata. Deinde fermentum coniungitur cum corpore imperfecto preparato, vt dictum est, quousque vnum fiant colore & aspectu, &

tunc

tunc dicitur Ortus. Tunc enim natus est lapis noster: qui natus Rex à Philosophis nuncupatur. Vnde dicit Philosophus in libro Turbæ: Honorate regem vestrum ab igne venientem diademate coronatum, & ipsum alimẽtate vsque dum ad ætatem perfectam perueniat. Cuius pater est Sol: mater verò Luna. Lunam autem pro corpore imperfecto accipiunt: Solem verò pro corpore perfecto. Vltimo verò sequitur nutrimentum, quousque augmentetur augmentatione magna. Nutrimentum autem lacte suo & spermate ex quo fuit ab initio, imbibatur argento viuo sæpe & sæpius, quousq; habeat quod sufficiat: id est, vsq; ad perfectionem, quod est finis totius operis nostri.

Charissime, per ea quæ dicta sunt, facilè potes intelligere omnia verba Philosophorum obscura, & cognosces omnes in eodem conuenire. Et nihil est aliud magisterium, nisi id quod prædixi tibi. Iam habes charissime corporis solutionem & reductionem sui ipsius ad primam materiam. Deinde habes ipsius in terram conuersionem. Post autem dealbationem, in aërem leuigationem: quia tunc destillando humiditatem quæ inuenitur, fit aëreum. Quod descendit, & terra remanet calcinata: & tunc est igneæ naturæ. Et habes etiam istorum coniunctionem ad inuicem: & habes commixtionem animæ & corporis; & etiam coniunctionem animæ

& corporis & spiritus simul, & conuersionem ad inuicem: & habes augmentationem tantûm. Cuius vtilitas maior est, quàm possit percipi.

Explicit tractatus Flos Florum Magistri Arnaldi de Villa noua.

ARNALDI DE VILLA NOVA EPISTOLA SVPER

Alchimia ad Regem Neapolitanum. aut Carolum 2. aut Robertum.

SCias, ô tu Rex, quòd sapientes posuerunt in opere multas res, & multos modos operandi, scilicet dissoluere & coagulare, & plura vasa, & pondera, quod fecerunt ad excæcandum ignorantes, & ad declarandum intelligentibus opus prædictum. Et nota, ô tu Rex, quòd sapientes denunciarunt opus sub breuibus verbis: licet plura verba alia posuerunt, & adiunxerunt, vt non intelligeretur, nisi per sapientes. Sapientes verò dixerunt, quòd est vnus lapis, qui ex quatuor naturis est compositus: quæ quidem naturæ sunt, ignis, aër, aqua & terra. Qui quidem lapis est lapis in similitudine & tactu: non autem in natura: & vocatur lapis, siue compositum quoddam. Compositum dum est ductum per viam rectam, est id quod quæritur, in quo non est aliquid superfluum, vel aliquod quod desit: imò

imò omnia quæ ſunt in lapide, ſed ei neceſſaria, & nullo alio indiget: & quod dictum compoſitum, ſiue lapis eſt vnius naturæ & vna res: quæ quidem res, in decoctione ignis habet diuerſos colores, antequam fiat lapis albus perfectus.

Et nota, ô tu Rex: quòd vbi magis dictus lapis ſtat in igne, tantò magis augmentatur de bonitate: quòd in alijs rebus non eſt ita: quia omnes aliæ res in igne comburuntur, & amittunt humiditatem radicalem. Dictus verò lapis totus ſolus in igne ſemper melioratur & creſcit eius bonitas: & ignis eſt eiuſdem lapidis nutrimentum. Et iſtud eſt vnum de euidentibus ſignis ad cognoſcendum lapidem ipſum: quod intellige bene. Quod compoſitum ſiue lapis diuiditur ante operationē duobus modis: prima corporalis, alia ſpiritualis, & vnum exit ab alio, & eſt vnita, & regitur vnum cum alio, & vnum meliorat aliud. Et Philoſophi nominauerunt vnum Maſculinum, & aliud Fœmininum.

Et nota, ô tu Rex, quòd quando Philoſophi nominauerunt Argentum viuum, & magneſiam, dicentes: Congelat argentum viuum in corpore magneſiæ: quòd ipſi non intellexerunt de argento viuo vulgari quod videtur: ſed intellexerunt, quòd argentum viuum eſt humiditas dicti lapidis: quia magneſia non eſt illa quæ videtur vulgariter: ſed magneſiam

vocauerunt totum compositum, in quo est tota dicta humiditas, quæ est argentum viuum. quæ quidem humiditas non est sicut aliæ humiditates, quæ quidem humiditas currit in igne, & in eodem igne totum compositum dissoluit, congelat, denigrat, dealbat, & finaliter rubefacit & perficit. Et nota, ô tu Rex, quòd in opere non ponuntur plura: sed vna res duntaxat, nec oportet aliqua fieri trituratio manuum, nec aliquid apponi debet cum dicto lapide. Et nota, ô tu Rex, quòd terra alba vocatur lapis albus perfectus, & terra rubea vocatur lapis rubeus perfectus: quæ quidem terra alba per regimen dicti operis, absque adiutorio alterius rei conuertitur in rubedinem. Aqua verò siue argentum viuum, vocatur humiditas, quæ est in dicto lapide. Et nota quòd aqua siue humiditas dum exit de compositione siue lapide, versa fuit tota compositio nigra in fundo vasis: & sic continuando ignem ipsa nigredo in qua est humiditas, vertitur in diuersos colores: & finaliter in albedinem: quæ quidem humiditas vocatur etiam aër, qui aër seu humiditas miscetur cum terra sua, & cum alijs elementis in ipso lapide existentibus: donec fiat vnum quid album. Et nota, ô tu Rex, quòd dicta humiditas aërea, quæ est argentum viuum, est vna res cum terra sua supradicta, & alijs elementis in ipso lapide persistentibus. Quæ quidem humiditas, licet

et ſit pauca, eſt ſufficiens ad nutriendum, & ad perficiendum totum lapidem, à quo eſt ipſa humiditas. Et eſt ſciendum, quòd in dicta compoſitione, ſeu lapide, ſunt Sol & Luna in virtute & potentia, ac elementis, in natura: quia ſi hæc non eſſent in ipſo compoſito, non fierent ~~non fierent~~ inde, neque Sol neque Luna: & tamen non eſt ipſe Sol, ſicut Sol communis, nec ipſa Luna, ſicut Luna communis: quia ipſum Sol & Luna exiſtentes in ipſa compoſitione, ſunt meliores quàm ipſa natura vulgaris: eò quòd Sol & Luna dicti compoſiti ſunt viui, & alij vulgares ſunt mortui: habito tamen reſpectu ad ipſum Solem & Lunam in dicto lapide exiſtentes, vt dictum eſt: licet Philoſophi nominauerunt ipſum lapidem Solem & Lunam, ad finem illum: quia in ipſo lapide ſunt potentialiter, non autem viſibiliter. Et eſt ſciendum, quòd ipſe lapis ſiue compoſitum, vna eſt res duntaxat, & vnius naturæ, & in ipſo eſt totum illud quod eſt ei neceſſarium: & in ipſo eſt id quod eum meliorat, & illud quod ipſum complet: & non eſt iſtud compoſitum quod eſt vnum: videlicet opus aliquorum animantium ſeu animalium, ſeu vegetabilium: ſed eſt natura munda & clara de ſuis proprijs mineris, quæ tranſmutantur per regimen ignis, & putreſcit & nigreſcit, & albeſcit, & rubeſcit: & ad plures alios colores deuenit. Et nota, ô tu Rex, quòd humiditas

"prædicta quæ est argentum viuum, est corru-
"ptio ipsius lapidis: quoniam ipsum lapidem nigrescere facit, & finaliter ipsum lapidem dealbat. Et nota, ô tu Rex, & scias, quòd Philosophi dixerũt: Fundatis corpus, & assetis eum donec conuertatur in aquam: quod intelligi-
"tur de dicto composito, quod fundatur, & con-
"gelatur: & tunc vocatur terra. Et nota quòd
"Philosophi vocant Aquam dum dictus lapis
"est liquefactus cum sua aqua, quæ in ipso lapi-
"de est fixa: quæ aqua tunc est currens & alba
"sicut aqua. Et nota, ô tu Rex, quòd conuerta-
"tur aqua in aërem: quod est intelligendum,
"quòd dicta aqua congeletur & conuertatur in
"corpus quod antea fuerat: quod corpus est
"tamdiu in regimine ignis, donec conuertatur
"ipsum corpus subtile, & in albedinem perfe-
"ctam redactum: & tũc nominatur per aliquos
"Aër. Sed quando dicitur quòd conuertatur
"aër in ignem, intelligitur, quòd dictum com-
"positum, quod vocatur Aër, stet in igne forti
"tam diu, donec rubescat, & tunc erit comple-
"tum ad rubeum: quod vocatur Ignis, siue Sol. Et nota. ô tu Rex, quòd de vno solo composito, & duntaxat de ipso fit opus, & non de alio: quod compositum recipe purum absque immunditijs quæ sunt in eo, videlicet quòd sit mundum, vt oportet: quod compositum Rege ipsum in igne cum suis naturis: & istud facias in principio regiminis ignis: quia in hoc est

est totus defectus siue periculum. Et dum istud est factum, vlterius non potest esse aliquis defectus: & tunc ignis debet esse inter fortem & lentum, quousque spiritus fuerit separatus à corpore, & ascenderit super terram, & remanebit in fundo vasis corpus mortuum, sine spiritu in ipso existente. Et signum est, quòd si ponatur super ignem, & non fundit, neque fumat, iam est completum quantum ad istum passum: & dum est ita, reducatur ipse spiritus supra ipsum corpus à quo exiuit: qui spiritus est similis nubis, nigris, quæ portant aquam. Iste namque spiritus vocatur Aqua vitæ, per quam sustinetur hoc corpus, & cum qua moritur, & post mortē viuificatur. Et nota, quòd cum dicto composito est illud, quod mortificat ipsum compositum, & cum ipso eodem dealbatur, & rubescit idem compositum sine adiutorio alicuius rei extraneæ. Item nota quòd ignis debet esse in principio operis lentus: secundò mediocris: tertiò fortis, videlicet paulatiuè augmentando ipsum ignem, donec dictus lapis albus fiat, & vltimò rubeus.

FINIS.

Sequens Rogerii B. Epistola extat quoq in Vol. 5. Theatri chimici a p. 844. segq. P. 2. cum annotationibus Joh. Dee Londinensis.

FRATRIS ROGERII BACHONIS ANGLICI, DE Mirabili potestate artis & naturæ, Libellus.

VESTRAE petitioni respondeo. Nam licet natura potens sit & mirabilis: tamen ars vtens natura pro instrumento, potentior est virtute naturali, sicut videmus in multis. Quicquid autem est præter operationem naturæ vel artis, aut non est humanum, aut est fictum, & fraudibus occupatum. Nam sunt qui motu veloci, membrorum apparentia, aut vocum diuersitate, aut instrumentorum subtilitate, aut tenebris, aut consensu, multa mortalibus proponunt miranda, quæ non habent existentiæ veritatem: his mundus plenus est, sicut manifestum est: nam ioculatores multa manuum velocitate mentiuntur, & phytonissæ vocum varietate in ventre & gutture figmentis & ore formant voces humanas, à longè vel propè, prout volunt, ac si spiritus tunc humanè loqueretur, etiam sonos brutorum confingunt. Causæ verò gramini subditæ, & lateribus terræ conditæ, ostendunt quòd vis humana est, & non spiritus, quæ magno fingunt mendacio. Cùm verò in tenebris crepusculi vel no-

ɛturnis res inanimatæ mouentur velociter, non eſt veritas, ſed fraus & dolus: conſenſus verò omnia fingit quæ volunt homines, prout adinuicem diſponuntur. In his omnibus, nec phyſica ratio conſiderat, nec ars, nec poteſtas naturæ tenet: propter hoc nequior eſt occupatio, quando homo contemnit leges Philoſophię, & contra omnem rationem ſpiritus inuocat nepharios, vt per eos ſuam compleat voluntatem. Et in hoc eſt error, quòd ſibi ſubijci credunt ſpiritus, & quòd ſpiritus cogantur humana voluntate, hoc enim impoſſibile eſt: quia vis humana longè inferior eſt quàm ſpirituum. Aut quia in hoc magis aberrant, quòd per aliquas res naturales quibus vtuntur, credunt vel aduocari, vel figurari ſpiritus malignos, & adhuc errant, quando per inuocationes, deprecationes, & ſacrificia nituntur eos homines placare, & adducere pro vtilitate hominum: faciliùs enim ſine comparatione à Deo impetrádum foret, vel à bonis ſpiritibus, quicquid homo debet vtile reputare. Sed nec in his inutilibus fauorabiles aſſiſtunt ſpiritus maligni, niſi inquantum propter hominum peccata à Deo permittitur, qui humanum genus regit & gubernat, & ideo iſtæ viæ ſunt præter ſapientiæ documenta, imò melius in contrarium operantur, nec vnquam Philoſophantes de his ſex modis curarunt.

Quid verò de carminibus, & characteribus,

confer. Jo. Trithemii Epistola ad Jo. de Westenburg: ubi magno, pere declamat contra libros necro, manticos. Volum. m. 15. chim.

& huiusmodi sit tenendum, cõsidero per hunc modum. Nam proculdubiò omnia huiusmodi nunc temporis sunt falsa & dubia: nam quędam sunt irrationabilium, quę Philosophi meminerunt in operibus naturæ & artis, vt secreta occultarent ab indignis, sicut si omnino esset ignotum, quòd magnes traheret ferrum: & aliquis volens hoc opus perficere coram populo, faceret characteres, & carmina proferret, vt perficeretur attractionis vis: hoc totum opus esset error. Sic igitur quamplurima in libris Philosophorum occultâtur multis modis, in quibus sapiens debet hanc habere prudentiam, vt carmina & characteres negligat, & opus naturæ & artis probet. Et sic animatas & inanimatas videbit ad naturam concurrere, propter naturæ conformitatem, non propter virtutem carminis vel characteris. Et sic multa secreta naturæ & artis existimantur ab indoctis magica, & magi confidunt stultè carminib. & characteribus, quòd eis præbeant virtutem, & pro assecutione eorum relinquunt opus naturæ vel artis, propter errorem carminum & characterum. Et sic vtrunque genus hominum istorum priuatur vtilitate sapientiæ, sua stultitia cogente. Sunt autem quædam deprecationes antiquitûs institutæ ab hominibus veritatis, aut magis à Deo & angelis ordinatæ, & huiusmodi virtutem suam primam possunt retinere.

Sicut

Sicut in multis regionibus adhuc quædam orationes fiunt ſuper ferrum candens, & ſuper aquam fluminis, & ſimiliter alia, in quibus innocentes probantur, & rei damnantur, & authoritate creduntur fieri prælatorum. Nam & ipſi ſacerdotes exorciſmos faciunt, ſicut in Aqua benedicta, ſicut in lege veteri de Aqua purgatorij legitur, qua probantur adulteria, vel fides ſuo viro, & multa ſunt huiuſmodi. Sed quæ in libris Magicorum continentur, omnia ſunt arcenda, quanuis aliquid veri contineant: quia tot falſis abutuntur quòd non poteſt diſcerni inter verum & falſum. Vnde quicunque dicunt, quòd Solomon compoſuit, & alij Sapientes, negandum eſt: quia non recipiuntur huiuſmodi libri authoritate Eccleſiæ, nec à ſapientibus, ſed à ſeductoribus, qui nudam accipiunt literam, & ipſi nouos libros componunt, & nouas adinuentiones multiplicant, ſicut ſcimus per experientiam: & vt tunc vehementiùs homines alliciantur, titulos præponunt famoſos ſuis operibus, & eos Authoribus aſſcribunt imprudenter: ac vt nihil opinentur, & contingentibus ſtylum grandiſonum faciũt, & ſub forma textus mendacia ſua confingunt. Characteres verò aut ſunt verba ſignis literarum inuolutis compoſiti, continentes ſenſum orationis adinuentæ, vel ſunt facti ad cultus ſtellarum in temporibus electis. De characteribus igitur primo

modo sic iudicandum, sicut de orationibus d
ctum est: de sigillis autem & characteribus se
cundo modo, nisi fiant temporibus suis, nul
lam efficaciam penitùs habere noscuntur. E
ideo qui facit ea sicut in libris formantur, no
respiciens nisi solam figuram quam fabrican
ad exemplar, nihil facere ab omni sapiente iu
dicatur. Qui autem in constellationibus de
bitis opera faciunt ad vultus cœlorum, illi no
solùm characteres, sed omnia opera sua po
sunt disponere tàm artis quàm naturæ secun
dùm cœli virtutem. Sed quia difficile est cer
titudinem cœlestium percipere: ideo in hi
multus est error apud multos: & pauci sun
qui aliquid vtiliter & veraciter scirent ordina
re. Et propter hoc vulgus Mathematicorum
iudicantium & operantium per stellas magi
cas non multum excellunt: quanuis peritis
simi, & artem sufficienter habentes possen
multas vtilitates facere, & per opera tanquam
per iudicia in temporibus electis. Conside
randum tamen: quia peritus medicus, & alter
quicunque habet aliud exercitari, carmina &
characteres (licet fictos) vtiliter (secundùm
Constantinum medicum) potest adhibere:
non quia ipsi characteres & carmina aliquid
operentur, sed vt deuotiùs & auidiùs recipia-
tur medicina, & animus patientis excitetur,
& confidat vlterius, & gaudeat, & anima ex-
citata potest in corpore proprio multa reno-
uare.

uare, ita vt de infirmitate in ſanitatem conualeſcat ex gaudio & confidentia. Si ergo medicus ad magnificandum opus ſuum, vt patiens excitetur ad ſpem & confidentiam ſanitatis aliquid huiuſmodi faciat, non propter fraudem, nec propter hoc vt confidant, vt de ſe valens (ſi credimus medico Conſtantino) non eſt abominandum. Nam ipſe in Epiſtola de his quæ ſuſpenduntur ad collum, ſic concedit ad collum carmina & characteres, & eos in hoc caſu defendit. Nam anima multum poteſt ſuper corpus ſuum per ſuas effectiones fortes, vt docet Auicenna in lib. de Anima, & 8. de Animalibus, & omnes ſapientes concordant: & ideo fiunt coram infirmis ludi, & res delectabiles afferuntur. imò aliquando appetitui multa conceduntur contraria: quia vincit affectus, & deſiderium animæ ſpes ſupra morbum. Quoniam verò in nullo lædenda eſt veritas, oportet diligenter conſiderare, quòd omne agens facit quod virtutem, & ſpeciem affert in naturam extrinſecam, non ſolùm ſubſtantiæ, ſed accidentia de tertia ſpecie qualitatis: & fiunt virtutes à rebus aliquæ ſenſibiles. Et ideo hoc poteſt facere virtutem, & ſpeciem extra ſe, maximè cùm ſit nobilior alijs rebus corporalibus, & præcipuè propter dignitatem animæ rationalis. & homines non ſolùm exercent calore, ſed ſpiritus ab eo ſicut ab alijs

animalibus excitantur, & nos videmus quòd aliqua animalia immutantur, & alterant res sibi obedientes, sicut Basiliscus interficit solo visu, lupus reddit raucum, si priùs videat hominem, & hyæna intra vmbram suam canem non permittit latrare, sicut Solinus de Mirabilibus mundi narrat: & alij authores, & Aristot. in libro de Vegetabilibus dicit: Palmarum fœminarum fructus maturescere per odorem masculorum, & equæ imprægnantur in aliquibus regnis per odorem equorum, vt Solinus narrat: & multa talia contingunt, per species & virtutes animalium & plantarum, multaque mirabilia, sicut Aristotel. dicit in libro Secretorum. Cùm ergo plantæ & animalia non possint attingere dignitatem naturæ humanæ: nullo modo poterunt facere virtutes & species, & colores emittere ad alterationem corporum extra se, propter quod dicit Aristot. in libro de Somno & Vigilia: quòd mulier menstruosa si aspexerit speculum, inficit ipsum, & apparet in eo nubes sanguinis. Et Solinus narrat: In Seythia sunt mulieres habentes geminas pupillas in oculo (vnde Ouidius: Nos quoque pupilla duplex) quæ cùm irascuntur, interficiunt homines solo visu. Et nos scimus, quòd homo malæ complexionis, & habens infirmitatem contagiosam, vt lepram, vel morbum caducum, vel febrem acutam, vel oculos multùm infirmos, vel huiusmodi,

iuſmodi, quòd inficit alios præſentes, & contaminat, & è contrario, homines bene complexionati & ſani, & maximè iuuenes, confortant alios, & homines gaudent ex eorum præſentia: & hoc eſt propter ſpiritus ſuaues, & vapores ſalubres & delectabiles, & naturalem calorem bonum, & propter ſpiritus & virtutes quæ fiunt ab eis, ſicut Galenus docet in Techni. & hæc accidunt in malum, ſi anima ſit peccatis magnis & multis corrupta, habens corpus infirmum & malæ complexionis, & ſimiliter cogitatio fortis, & deſiderium vehemens ad nocendum & malignandum: nam cum natura complexionis & firmitatis cogitationibus animæ & deſiderijs fortiùs agit. Vnde leproſus, qui ex deſiderio forti, & cogitatione, & ſolicitudine vehementi, intenderet alium præſentem inficere: & citiùs & fortiùs ipſum inficeret, quàm ſi non ad hoc cogitaret, nec deſideraret, nec intenderet. Natura enim (vt Auicenna docet locis prædictis) obedit cogitationibus, & vehementibus deſiderijs animæ: imò nulla operatio hominis fit, niſi per hoc, quòd naturalis virtus in membris obedit cogitationibus & deſiderijs animæ. Nam (ſicut Auicenna docet tertio Metaphyſic.) primùm mouens eſt cogitatio: deinde deſiderium conformatum cogitationi: poſtea virtus animæ, in membris quæ obediunt deſiderio & cogitationi: & hoc in malo

(vt dictum) & in bono ſimiliter, vnde cùm in homine inueniuntur hæc, bona complexio, & ſanitas corporis, & iuuentus , & pulchritudo, & elegantia membrorum, & anima munda à peccatis, & cogitatio fortis, & deſiderium vehemens ad aliquod opus: tunc quicquid fieri poteſt per ſpeciem & virtutem hominis, & ſpiritus, & calorem naturalẽ, neceſſe eſt quòd fortius & vehementius fiat per huiuſmodi ſpiritus, & vapores, & influentias, quàm ſi aliquod iſtorum deficeret: & præcipuè ſi deſiderium forte, & intentio valida non deſit. Et ideo per verba & opera hominis poſſunt aliqua magna fieri: quando omnes dictæ cauſæ concurrunt. Verba enim ſunt ab interius per cogitationes animæ, & deſiderium per motum ſpirituum, & calorem, & vocalem arteriam: & eorum generatio habet vias apertas, per quas eſt magnus exitus ſpirituum, & caloris, & euaporationis, & virtutis, & ſpecierum quæ poſſunt fieri ab anima & corde. Et ideo alterationes (cęteris paribus) in ſpiritualibus fiunt per verba ſecundùm quòd eis debetur ex poteſtate naturæ. Videmus enim quòd per huiuſmodi arterias à corde in interioribus, anhelitus & oſcitatio, & multæ reſolutiones ſpirituum, & caloris fiunt: quæ aliquando nocent, cùm ab infirmo & malæ complexionis corpore proueniunt: & proſunt & confortant, cùm à corpore mundo, ſano, &

bonæ

bonæ complexionis producuntur. Et ideo ſimiliter aliquæ operationes naturales poſſunt fieri in verborum generatione & prolatione, cum intentione & deſiderio operandi. Vnde nō immeritò dicitur, quòd vox viua magnam habet virtutem: non quia illam habeat virtutem quam magici fingunt, necnon ſimiliter ad faciendum & alterandum (vt exiſtimant) ſed ſecundùm quòd natura ordinauit. Et ideo valde cautè in his intendendum eſt: nam de facili homo poteſt errare, & multi errant ad vtramque partem: quoniam aliqui omnem operationem negant, & alij ſuperfluunt, & ad magicam declinant. Multi igitur libri mundi« ſunt per carmina, & characteres, & orationes,« & coniurationes, & ſacrificia, & huiuſmodi,« qui purè magici ſunt. Vt liber de Officijs ſpi-« rituum, liber de Morte animæ, liber de Arte« notoria: & huiuſmodi infiniti, qui nec artis« nec naturæ continent poteſtatem, ſed figmen-« ta magicorum. Conſiderandum tamen: quia« multi libri reputantur inter magicos, qui non ſunt tales, qui continent ſapiētiæ dignitatem. Qui igitur ſunt ſuſpecti, & qui non, experiētia cuiuslibet docebit. Nam ſi quis in aliquo illorum opus naturę vel artis inueniat, illum accipiat: ſi non, relinquat velut ſuſpectum, & indignum ſapiēti. magici eſt pertractare ſic ſuperfluum nec neceſſariū: nam vt ſenſit Iſaac in lib. de Febribus: anima rationalis nō impeditur in

ſuis operationibus, niſi detineatur ignorantia. & Ariſtot. vult in libro Secretorum, quòd in talibus ſanus & bonus poteſt omnia, quæ homini neceſſaria ſunt, cum influentia tamen diuinæ virtutis. Et 3. Meteor. dicit, quòd non eſt virtus niſi per Deum. & in fine Ethicorum dicit, quòd nulla eſt virtus nec moralis, nec naturalis de cœleſti virtute ſine influentia cœleſti & diuina. Vnde cùm loquimur de poteſtate agentium particularium, non excludimus regimen agentis vniuerſalis, & primæ cauſæ: nam omnis cauſa prima plus influit in cauſatum, quàm ſecunda: vt prima propoſitio de cauſis proponit.

Narrabo igitur nunc per opera artis & naturæ miranda, vt poſtea cauſas & modos rerum aſſignem, in quibus nihil magicum eſt, vt dicatur quòd omnis poteſtas magica ſit inferior his operibus & indigna. Et primò per figurationem ipſius artis: nam inſtrumenta nauigandi poſſunt fieri ſine hominibus nauigantibus, vt naues maximæ & marinæ ferantur vnico homine regente, maiori velocitate quàm ſi eſſent plenæ hominibus nauigantibus: vnde currus poſſent fieri, vt ſine animali moueantur cum impetu inæſtimabili, vt exiſtimantur currus falcati fuiſſe, quibus antiquitus pugnabatur. Poſſunt fieri inſtrumenta volandi, vt homo ſedens in medio inſtrumenti reuoluens aliquod ingenium, per quod alæ artifi-

artificialiter compoſitæ aërem verberent, ad modum auis volantis. Item, inſtrumentum paruum in quantitate, ad eleuandum & deprimendum pondera multa, quo nihil vtilius eſt in caſu. Nam per inſtrumentum altitudinis trium digitorum, & latitudinis eorum, & minoris quantitatis poſſet ſeipſum & ſocios ab omni periculo carceris eripere, & eleuare, & deſcendere. Poteſt etiam de facili fieri inſtrumentum, quo vnus homo trahet ad ſe mille homines per violentiam, nulla eorum voluntate, & de rebus alijs attrahendis. Poſſunt etiam fieri inſtrumenta ambulandi in mari & flumine ad fundum ſine periculo corporali: nam Alexander magnus his vſus eſt, vt ſecreta maris viderent, ſecundùm quod Ethicus narrat Aſtronomus. antiquitus & noſtris temporibus facta ſunt, & certum eſt, quòd ſit inſtrumentum volandi, quod non vidi, nec hominem qui vidiſſet cognoui, ſed ſapientem qui hoc artificium excogitauit, explicitè cognoſco, & infinita talia poſſunt fieri: vt pontes vltra flumina ſine columna & aliquo obſtaculo, & machinæ, & ingenia inaudita. Sed magis phyſicæ figurationes inueniuntur: nam ſic poſſunt figurari perſpicua & ſpecula, vt vnum appareat multa, vt vnus homo exercitus, & plures, & quot volumus Soles & Lunæ appareant. Nam ſic aliquando figurantur vapores, vt duo Soles, & tres, & duæ Lunæ appareant

ſimul in aëre, vt Plinius in 2. natural. hiſtor. Quia qua ratione plures & infinitæ poteſt vna res apparere: quia poſteaquam excedit ſuam virtutem, nullus eſt numerus determinatus. (Sic enim arguit Ariſt. cap. de vacuo) & ſic omni ciuitati & exercitui poſſunt fieri terrores infiniti, vt vel propter multitudinem apparitionum ſtellarum, vel hominum ſuper ipſos congregatorum diſpereant, pręcipuè ſi ſequatur inſtrumentum cum quo primò habeâtur, poſſunt enim ſic figurari perſpicua, vt longiſſimè poſita appareant propinquiſſima, & è contrariò. Ita quòd incedibili diſtantia legeremus literas minutiſſimas, & videremus res quantumcunque paruas, & ſtellas faceremus apparere quò vellemus. Sic enim exiſtimant, quòd Iulius Cæſar per littus maris in Gallijs deprehendiſſet per ingentia ſpecula diſpoſitionem & ſitum caſtrorum & ciuitatum Britanniæ minoris. Poſſunt & ſic figurari corpora, vt maxima appareant minima, & è contrario: & alta appareant ima & infima, & è contrario: & occulta appareant manifeſta. Nam Socrates ſic draconem corrumpentem ciuitatem & regionem ſuo anhelitu & influentia peſtilenti, deprehendit intra montium latibula reſidere: ſic omnia quæ eſſent in ciuitatibus & exercitibus contrarijs poſſunt ab inimicis deprehendi. Poſſent etiam ſic figurari corpora, vt ſpecies & influentiæ venenoſæ & infectiuæ

duce-

ducerentur quò vellet homo: nam ſic Ariſtot. fertur docuiſſe Alexandrum. Quo documento venenum baſiliſci erecti ſuper murum ciuitatis contra exercitum deduxit in ipſam ciuitatem. Poſſunt etiam ſic figurari perſpicua, vt omnis homo ingrediens domum, videret veraciter aurum & argentum, & lapides precioſos, & quicquid homo vellet: & quicunque feſtinaret ad locum, nihil inueniret. Sed de ſublimioribus poteſtatib. figurandi eſt, quòd ducantur & congregētur radij per varias fractiones & reflexiones, in omni diſtantia qua volumus, quatenus comburatur quicquid ſit obiectum: nam hoc teſtantur perſpicua comburentia antè & retrò, ſicut autores certi docent in his libris. Et maius omnium figurationum & rerum figuratarum eſt, vt cœleſtia deſcriberentur ſecundùm ſuas lõgitudines & latitudines in figura corporali, qua mouentur corporaliter motu diurno, & hæc valerent regnũ vnum homini ſapienti. Hæc igitur ſufficiant pro exemplis figurationum, quanuis multa alia miranda proponi poſſent in medium.

His verò ſunt quædam annexa ſine figurationibus: nam in omni diſtantia qua volumus, poſſumus artificialiter componere ignē comburentem ex ſale petræ & alijs. Item ex oleo petroleo rubeo & alijs. Itē ex ambra & naphtha, & petroleo albo, & ſimilibus: ſecundùm quod Plinius dicit in libro 2. In ciuitate qua-

dam se defendisse contra exercitum Romanum: nam per multa proiecta combussit militem armatum, his vicinus est ignis Græcus & multa comburentia. Præterea possunt fieri lumina perpetua, & balnea ardentia sine fine. Nam multa cognouimus, quæ non comburuntur, sed purificantur. Præter verò hæc sunt alia stupenda naturæ. Nam soni velut tonitrui possunt fieri in aëre, imò maiori horrore, quàm illa quæ fiunt per naturam: nam modica materia adaptata ad quantitatem vnius pollicis, sonum facit horribilem, & coruscationem ostendit vehementem: & hoc fit multis modis, quibus omnis ciuitas & exercitus destruatur ad modum artificis Gedeonis, qui laguncculis fractis & lampadibus, igne saliente cum fragore ineffabili, Madianitarum destruxit exercitum cum trecentis hominibus. Mira sunt hæc, si quis sciret vti ad plenum in debita quantitate & materia. De alio verò genere multa miranda propono, quæ licet multam vtilitatem non habeant, tamen spectaculum ineffabile sapientiæ, & possunt applicari ad probationem omnium occultorum, quibus vulgus inexpertum contradicit, & sunt similia attractioni ferri per adamantem: nam quis crederet huiusmodi attractionem nisi videret? & multa miracula naturæ sunt in hac ferri attractione, quæ non sciuntur à vulgo, sicut experientia docet solicitum. Etiam plura sunt

ra sunt

ra ſunt hæc & maiora. Nam ſimiliter eſt per lapidem auri & argenti, attractio omnium metallorum. Item lapis currit ad acetum: & plantæ ad inuicem, & partes animalium diuiſæ localiter motu naturali concurrunt: & poſteaquam huiuſmodi perſpexi, nihil mihi difficile eſt ad credendum, quando bene conſidero ſic nec in diuinis nec in humanis. Sed maiora his ſunt: nam tota poteſtas mathematicæ non ponit niſi inſtrumentum ſuperficiei, iuxta artificium Ptolomæi in 8. Almageſti, in quo omnia quæ ſunt in cœlo, ſuis longitudinibus & latitudinibus eſſent deſcripta veraciter. Quòd autem mouerentur naturaliter motu diurno, non eſt in mathematici poteſtate. Experimentator tamen fidelis & magnificus anhelat, vt ex tali materia fieret & tali artificio. Quòd naturaliter cœli motu diurno mouerentur, quod videtur ſibi poſſibile, quoniam multa motu cœleſtium deferuntur, vt cometæ, & mare in fluxu, & alia in toto, vel in partibus ſuis: nam tunc omnia inſtrumenta Aſtrologiæ ceſſarent, tàm ſapientialia, quàm vulgata, nec theſaurus vnius regis poſſet vix comparari. Et licet non quantum admiraculum: tamen quantum ad vtilitatem publ. & priuatam, maiora poſſunt fieri: ſcilicet vt auri copia & argenti deducatur in medium quantum placet homini, & non tamen ſecundùm naturæ poſſibilitatem, ſed ſecundùm artis complementum,

„ cùm ſint decem & ſeptem modi auri, octo ſci-
„ licet à mixtione argenti cum auro. Et primus
„ modus fit ex partibus auri cum aliquibus par-
„ tibus argenti, vſque ad vigeſimum ſecundum
„ gradum auri pertingatur, cum vno argẽti ſem-
„ per vnum gradum auri augmentando, & toti-
„ dem ſunt ex admixtione æris cum auro. Ita vt
„ vltimus modus ſit ex viginti quatuor gradi-
„ bus auri puri ſine admixtione alterius metal-
„ li: & non poteſt natura vlteriùs procedere, ſic-
„ ut experientia docet. Sed ars poteſt augmen-
tare aurum in partibus puritatis vſque in mul-
tum, ſimiliter aurum complere ſine fraude.
Sed præcedentibus maius eſt, quòd anima ra-
tionalis cogi non poteſt, tamen efficaciter diſ-
poni, & induci, & excitari poteſt, vt gratis velit
ſuos mores mutare, & affectiones, & volunta-
tes ſecundùm arbitrium alterius, non ſolùm
ſingularis perſona, ſed totus exercitus ciuita-
tis, & totus populus regionis, & huiuſmodi
experientiam Ariſt. docet in lib. Secret. tàm de
regione, quàm de exercitu & perſona ſingula-
ri. Et in his ferè eſt finis naturæ & artis. Sed
vltimus gradus in quem poteſt artis comple-
mentum cum omni naturæ poteſtate, eſt pro-
longatio vitę vſque in magnum tempus, quòd
autem hoc ſit poſſibile, multa experimenta do
cuerunt. Nam Plinius recitat, militem ſtre-
nuum corpore & animo, vltra ætatem homi-
nis cõſuetam duraſſe in ſua probitate, cui cùm
Octa-

Octauianus Augustus diceret, quid fecisset, vt diu sic viueret: respondit in ænigmate, quòd oleum posuit exteriùs, & mulsum interiùs. Sed postea multa contigerunt. Nam rusticus fodiens in campis, cum aratro vas aureum cum nobili liquore adinuenit, existimans rorem cœli, lauit faciem, & bibit, & spiritu, & corpore, & bonitate sapientiæ renouatus est, de bubulco factus est baiulus regis Siciliæ, quod accidit tempore regis Osti: & probatum est testimonio literarum papalium, quòd Alamanicus captiuatus inter Saracenos recepit medicinam, qua vsque ad quingentos annos vitam suam prolongauit. Nam Rex qui ipsum habuerat captiuum, recepit regis Magi núcios cum hac medicina. Sed quia eam suspectam habuerat, voluit probare in captiuo, quod fuerat ei delatum. Ac domina de Tormery in Britannia maiori, quærens ceruam albam, vnguẽtum comperit quo custos nemoris se perunxerat in toto corpore, præterquam in plantis: vixit trecentis annis sine corruptione, exceptis pedum dolorib. & passionibus. Et plures experti sumus nostris temporibus, quòd homines rurales sine consilio medicorum vixerunt centũ sexaginta annis, vel circiter. Hæc etiam confirmantur per opera animalium, vt cerui, & aquilæ, & serpentis, & multorum, quę per virtutem herbarum & lapidum suam renouant iuuentutem: & ideo sapientes dederunt

Historia de rust[icus]
et aliis

ſe ad huiuſmodi ſecretum, excitati exemplis brutorum, exiſtimantes quòd poſſibile eſt homini, quod brutis animatibus eſt conceſſum. »Propter quod Artephius in ſua ſapientia ſe-»cretorum, vires animalium, & lapidum, & cæterorum ſcrutans, ob ſecreta naturæ ſcienda, & maximè propter vitæ longitudinem gloriatur ſe vixiſſe mille & 25. annis. Et poſſibilitas prolongationis vitę cõfirmatur per hoc, quòd anima eſt naturaliter immortalis, & potens non mori: ac etiam poſt peccatum potuit viuere circiter mille annos, & deinceps paulatim abbreuiata eſt vitæ longitudo. Ergo oportet quòd huiuſmodi abbreuiatio ſit accidentalis, quare poterit in toto vel in parte prolongari. Sed ſi velimus cauſam accidentalem huiuſmodi corruptionis inueſtigare, inueniemus quòd non eſt à cœlo, neque ab alio, quâm defectu regiminis ſanitatis. Nam in hoc noſtro tempore patres corrupti ſunt, & ex hoc generát filios corruptæ complexionis & compoſitionis, & filij eorum eadem de cauſa ſe corrumpunt, & deſcẽdit corruptio à patribus in filios, donec inualeſcat continuè abbreuiatio vitæ, ſicut eſt dies iſta: non tamen propter hoc ſequitur, quòd abbreuiabitur ſemp: quia tempus in humanis poſitum eſt, vt in pluribus viuant homines 70. annis, & amplius eſt eorum labor & dolor. Remedium verò eſſet contra corruptionem propriam cuiuslibet, ſi

quilibet

quilibet exerceret regimẽ completum sanitatis à iuuentute, quod consistit in his, quæ sunt cibus & potus, somnus & vigilia, motus & quies, euacuatio, constrictio, aër, passio animi. Nam si quis hoc regimen obseruaret à natiuitate, viueret quantum natura assumpta à parentibus permitteret, & duceretur ad vltimũ terminum istius naturæ lapsæ ab originali iustitia: quem tamen præterire non posset: quia hoc regimen nõ habet remedium contra corruptionem antiquam parentum. Sed impossibile est, quòd homo sic regatur in omnibus mediocritate istorum, sicut exigit regimen sanitatis: & ideò oportet, quòd abbreuiatio vitæ contingat ex hac causa, non solùm ex corruptione parentum. Ars verò medicinæ determinat hoc regimen sufficienter. Sed nec diues, nec pauper, nec sapiens, nec insipiens, nec ipsi Medici, quantumcunque perfecti, possunt hoc regimẽ in se, nec in aliis perficere vtraque cuilibet. Sed natura non deficit in necessariis, nec ars completa: imò valet irrumpere contra accidentales passiones, vt in parte, vel in toto deleantur. Et in principio, quando incœperat ætas hominum declinare, facile fuisset remedium: sed à sex millibus annis, & plus, difficile est remedium apponere. Sapientes tamen moti considerationibus prædictis, nisi sunt vias excogitare, non solùm contra defectum proprium regiminis cuiuslibet, sed con-

tra corruptionem parentum, non quòd reducatur homo ad vitam Adę, vel Artephij, propter corruptionem inualescentem: sed vt centenarium annorum, vel plures in vita prolongentur, vltra communem ætatem hominum nunc viuentium: quatenus passiones senectutis retardarentur, & cùm non possunt prohiberi mitigarentur, vt vltra æstimationem humanam vita prolongetur vtiliter: semper tamen citra vltimum terminum. Nam vnus terminus naturæ est, qui in primis hominibus positus est post peccatum, & alius est terminus cuiuslibet ex propria parentum corruptione. Vltra istos ambos non contingit transire, sed benè terminum propriæ corruptionis, nec tamen vsq; ad terminum primum. Credo quòd quantumcunque sapiens his temporibus possit attingere, licet possibilis sit, & aptitudo naturæ humanæ, secundùm quod fuit in primis hominibus. nec mirum, cùm aptitudo ista se extendit ad immortalitatem, sicut ante peccatum fuit, & erit post resurrectionem. Sed si tu dicas, quòd nec Aristoteles, nec Plato, nec Hippocrates, nec Galenus, ad huiusmodi prolongationem peruenerunt. Respondeo tibi, quòd nec ad multas virtutes mediocres, quæ posteà scitæ sunt per alios studiosos: & ideò hæc maxima potuerunt ignorare, quanquam ad hoc laborauerunt. Sed nimis in aliis se occupauerũt, & citiùs perducti sunt ad senectutem,

tem, consumentes vitam in peioribus & vulgatis, quamuis secreta multa perceperint. Scimus enim, quòd Aristoteles dicit in Prædicamentis: Quòd quadratura circuli scibilis est, nondum tamen scita. Et sic fatetur se, & omnes vsque ad tempus suum ignorasse. Sed nos scimus his diebus, quòd scitur veritas, & ideò longê magis poterat Aristoteles vlteriora naturæ secreta ignorare. Multa etiá modò ignorant sapientes, quę vulgus studentium sciet in temporibus futuris. vnde hæc obiectio vana est per omnem modum.

Enumeratis quibusdam circa naturæ & artis potestatem, vt ex paucis multa colligamus, ex partibus tota, ex particularibus vniuersalia, quatenus videamus quòd non est necesse nobis aspirare ad magicam, cùm natura & ars sufficiant. Volo modò singularia per ordinem prosequi, & causas, & modum dare in particulari. Sed considero, quòd in pellibus caprarum & ouium non traduntur secreta naturæ, vt à quolibet intelligantur, sicut vult Socrates & Aristoteles. Ipsemet enim dicit in libro Secretorum, quòd esset fractor sigilli cœlestis, qui communicaret secreta naturæ & artis, adiungens, quòd multa mala sequuntur eum, qui reuelat secreta. Cæterùm in lib. Noctium Atticarum de collatione sapientum, quòd stultum est asino præbere lactucas, cùm ei sufficiant cardui; atque in lib. Lapidum scribitur,

quòd rerum minuit maiestatem, qui diuulgat mystica, nec manent secreta, quorum turba sit conscia. Ex diuisione enim probabili vulgi dicendi oppositũ contra sapientes: nam quod videtur omnibus, est verum: & quod sapientibus similiter, & maximè notis. Ergo quod pluribus, hoc est vulgo in quantum huiusmodi videtur, oportet quòd sit falsum. De vulgo loquor, quod contra sapientes distinguitur in hac dictione. Nam in communibus conceptionibus animi concordat cum sapientibus, sed in propriis principiis & conclusionibus artium & scientiarum discordat, laborantes circa apparentias in sophismatibus, subtilitatibus, & de quibus sapientes nõ curant. In propriis igitur vel secretis vulgus errat, & sic diuiditur contra sapientes, sed in communibus sub lege omnium continetur, & cum sapientibus concordat. Communia verò pauci sunt valoris, nec propriè sequenda, sed propter particularia & propria. Sed causa huius latẽtiæ fuit apud omnes sapientes, quia vulgus deridet & negligit secreta sapientiæ, & nescit vti rebus dignissimis: atque si aliquod magnificum in eius notitiam cadat, à fortuna illud per accidens suscipit, & eo abutitur in damnum multipliciter personarum atque communitatis: & ideò insanus est, qui aliquod secretum scribit, nisi à vulgo celetur, & vix à studiosis & sapientibus possit intelligi. Sic currit vita sapientum à principio,

cipio, & multis modis occultauerũt à vulgo ſapientiæ ſecreta. Nam alij characteres & carmina occultauerunt: multi verò alij per ænigmata & figuratiua, vt Ariſtotel. dicit in lib. Secretorum: O Alexander, volo tibi oſtendere ſecretorum maximum, & diuina prouidentia iuuet te ad celandum arcanũ, & perficiendum propoſitum artis illius lapidis, qui non eſt lapis, & eſt in quolibet homine, & in quolibet loco, & in quolibet tempore, & vocatur omniũ Philoſophorum terminus, & inueniuntur in multis libris & ſciẽtiis, innumerabilia talibus ſermonibus obſcurata, vt nemo intelligat ſine doctore aliquo. Tertiò occultauerunt per modos ſcribendi: ſcilicet per conſonãtes tantùm, vt nemo ſciat legere, niſi ſciat ſignificata dictionum, ſicut Hebræi, & Chaldæi, & Syrij, & Arabes ſcribunt: ſed & Græci. & ideò eſt magna occultatio apud eos, & maximè apud Hebræos: quoniam Ariſtoteles dicit in libro memorato, quòd Deus dederit eis omnẽ ſapientiam antequam fuerint Philoſophi: & ab Hebræis omnes nationes habuerũt Philoſophiæ principium. Et Albumaſar in libro Introductorij maioris, & alij Philoſophi, & Ioſephus octauo Antiquitatum libro hoc manifeſtè docet. Quartò, accidit occultatio per mixtionem literarum diuerſis generibus. Nam ſic Ethicus: Aſtronomus ſuam ſapientiam occultat, ex eo, quòd literis Hebræis, Græcis & Latinis

eam conſcripſit in eadẽ ſerie ſcripturæ. Quintò, occultauerunt per alias literas, quæ ſiunt apud gentem ſuam: videlicet apud alias nationes: ſed fingunt eas pro ſua voluntate, & hoc eſt maximum impedimentum, quo vſus eſt Artephius in libro ſuo de Secretis naturæ. Sextò, fiunt non figuræ literarum, ſed aliæ figuræ geomanticæ, quæ ſecundùm diuerſitatẽ punctorum & notarum, habent literarum poteſtatem, & iſtis ſimiliter vſus eſt Artephius in ſua ſcientia. Septimò, eſt maius artificium occultandi, quod datur in arte notoria, quæ eſt ars notandi & ſcribendi ea breuitate, qua volumus: velocitate, qua deſideramus: & ſic multa ſecreta ſcripta ſunt in libris Latinorum. Neceſſarium verò exiſtimaui, has occultationes tangere: quia forſan propter ſecretorum magnitudinem aliquibus his vtar modis, vt ſic ſaltem te iuuem vt poſſum.

Dico igitur tibi, quòd volo ordinatè, quæ ſuperiùs narraui, exponere: & ideò volo cuũ Philoſophorum diſſoluere, & partes Philoſophici hominis inueſtigare: nam hoc eſt initium ad alia. Sal igitur diligenter aquis attere, & aliis aquis attritis purifica, & variis contritionibus cum ſalibus confrica, & pluribus aſſationibus concrema, vt fiat terra pura liberata ab aliis elementis, quam tibi pro meæ longitudinis ſtatura dignam duco. intellige ſi potes; quia proculdubiò erit compoſitũ ex elementis:

mentis: & ideò erit pars lapidis, qui non eſt lapis, & eſt in quolibet homine, & in quolibet tempore anni reperies hoc in ſuo loco: deinde oleū ad modum ceroti & caſei viſcoſi accipias primo ictu inſecabile, cui tota virtus ignea diuidatur, & ſeparetur per diſſolutionem (diſſoluitur autem in aqua acuta temperatæ acuitatis, cum igne leui) & decoquatur, quatenus ſeparetur ſua pinguedo, ſicut pinguedo in carnibus, per diſtillationem, vt non egrediatur aliquid de vnctuoſitate, & virtus nigra, in qua vrina diſtillatur, & pòſt in aceto decoquatur, donec in pruná (qđ eſt de cauſa aduſtionis) deſiccetur, & virtus nigra habeatur. Sed ſi non curetur de illa, iterum fiat: euigila, & attende. Nam ſermo difficilis eſt: oleum verò diſſoluit, & in aquis acutis, & in oleo communi, quod expreſſius operatur, vel in oleo acuto amygdalorum ſuper ignem: ita vt oleum ſeparetur, & remaneat ſpiritus occultatus, & in partibus animaliū, & ſulphure, & arſenico. Nam lapides (in quibus oleum humiditatis ſuperfluæ) terminum habent humorum ſuorum: partim quòd non eſt vehemens vnio, cùm poſſet vnum ab alio diſſolui, propter naturam aquæ, quæ ſubeſt liquefactioni in ſpiritu, quæ media inter partes ſuas & oleum. facta igitur diſſolutione, remanebit nobis humiditas in ſpiritu pura, vt vehementer permixta partibus ſiccis, quæ mouentur in ea: tamen

Supra.

resolueret eam ignis, qui vocatur à Philosophis Sulphur fusile. Aliquando oleũ, aliquando humor aëreus, aliquando substantia coniunctiua, quam ignis non separat, aliquando camphora, & dilue: istud est Ouum Philosophorum, vel magis terminus & finis oui. Et hoc, quod peruenit ad nos de oleis istis, sed inter sinapica reputatur, qui ab aqua vel oleo, in quo purgetur, separetur. Præterea corrumpitur oleum, vt scis, terendo ipsum cum rebus desiccantibus, sicut sunt sal, atramentum, & assando. Tamen passio fit à contrario, & posteà sublimatur, donec ab oleogineitate sua priuetur, & aqua est sicut sulphur, vel arsenicum, in mineralibus præparatis potest, sicut & ipsa. Melius est tamen vt decoquatur in aquis temperatis inacuitate, donec purgetur, vel dealbetur. Alia verò salutaris concoctio fit in igne sicco, vel humido, & iteretur distillatio, vt dextrum boni te recipiat sufficienter, donec rectificetur: rectificationis cuius, nouissima signa sunt candor & crystallina serenitas: & cũ cætera nigrescant ab igne, hoc albescit, mundatur, serenitate nitescit, & splendore mirabili. Ex aqua & terra sua argentum viuum generatur: quia est sicut argentum viuum in mineralibus: & quando incanduit hoc modo materia, congelatur. lapis verò aëris (qui non est lapis) ponitur in pyramide loco calido, vel (si vis) in ventre equi, vel bouis, in febrem acu-

tam

tam mutatur. Nam de hac in 10. & de hoc in 21. quando procedit, vt feces oleorum diſſoluantur in aqua ſua, antequá ſeparetur, & multotiens iteretur diſſolutio & diſtillatio, donec rectificetur. Et hic eſt finis huius intentionis. Scias verò, quòd cùm conſumaueris, oportet te incipere.

Aliud verò ſecretum volo tibi occultare. Nam argentum viuum præpara, mortificando ipſum cum vapore ſtagni pro margaritis, & cum vapore plumbi pro Ibero lapide: deinde teratur cum rebus deſiccantibus, & atramentis, & huiuſmodi (vt dictum eſt) & aſſetur: deinde ſublimetur, ſi ad vnionem 10. ſi ad rubedinem 21. donec in eo humiditas corrumpatur. Nec eſt poſſibile quòd humiditas eius ſeparetur propter vaporem, ſicut oleum antedictum: quia vehementer eſt permixta partibus ſuis ſiccis, nec terminum conſtituit, ſicut dictum eſt in metallis priùs dictis. in hoc capitulo decipieris, niſi ſignificata verborum intelligas.

Tempus eſt tertium inuolui capitulum vt clauem operis, quod quæris, intelligas. Corpus verò calcinatum quandoque apponitur, & hoc vt humor in eo corrumpatur per ſalem, & ſal armoniacum & acetum, & quandoque cibatur argento viuo, & ſublimatur ab eis donec remaneat puluis. Sunt igitur claues artis congelatio, reſolutio, inceratio, proiectio,

& hic eſt finis atque principium. Sed purificatio, deſtillatio, ſeparatio, ſublimatio, calcinatio, inquiſitio cooperantur, & tunc potes requieſcere.

Tranſactis annis Arabum ſexcentis & duobus, rogaſti me de quibuſdam ſecretis. Accipe igitur lapidem, & calcina aſſatione leui, & contritione forti: ſine tamen rebus acutis. Sed in fine parum commiſce de aqua dulci, & medicinam laxatiuam compone de ſeptem rebus, ſi vis, vel de ſex, vel de quinque, vel quot vis: ſed quieſcit animus meus in duabus, quarum melior erit in ſex, quàm altera proportione, vel circiter, ſicut poteſt te docere experientia: reſolue tamen aurum ad ignem, & melius cola. Sed ſi mihi credis, accipias rem vnam, hoc eſt, ſecretum ſecretorum naturæ, potens mirabilia. Mixto igitur ex duobus, aut ex pluribus, aut phœnice (quod eſt animal ſingulare) ad ignem, & incorpora per fortem motum: cui ſi liquor calidus quater, vel quinquies adhibeatur, habebis vltimum propoſitum. Sed poſteà cœleſtis natura debilitatur, ſi aquam infundas calidam ter, vel quater. Diuide igitur debile à forti in vaſis diuerſis, ſi mihi credis: euacuato igitur quod bonum eſt. Item adhibe puluerem, & aquam, quę remanſit, diligenter exprime: nam pro certo partes pulueris deducet non corporatas, & ideò illam aquam per ſe collige: quia puluis

exiccatus

exiccatus ab ea, habet vim medicinæ in corpore laxatiuo. Fac igitur vt priùs, donec fortè à debili diſtinguas, & ter vel quater, vel quinquies, vel plus, puluerem adhibeas, & ſemper vno modo facias. Et ſi cum aqua calida operari non poteris, facies violentiam. Si autem propter acuitatem & mollitiem medicinę frangatur, puluere appoſito, appone cautè plus de auro & molli. Si verò propter abundantiam pulueris, appone plus de medicina. Si verò propter fortitudinem aquę, rigua cum piſtello, & congrega materiam vt potes, & aquam ſepara paulatim, & redibit ad ſtatum, quam aquam exſiccabis: nam continet puluerem, & aquam medicinæ, quæ ſunt incorporanda ſicut puluis. Non dormias hîc quia valdè vtile, & magnum continetur ſecretum. Si verò partes virgulti cōbuſti, aut ſalicis, & multarum rerum ſcires aptè ordinare, vnionē naturaliter ſeruabunt, & hoc nō tradas obliuioni, quia valet ad multa. Trinitatem verò cum vnione liquefacta miſcebis, & exurgēt (vt credo) ſimile lapidi Ibero, & proculdubiò mortificatum eſt per vaporē plumbi, inuenies plumbum, ſi exprimas à mortuo, & mortuum ſepelies in clibano per ſurcula. Tene hoc ſecretū: nam nullius eſt vtilitatis, & idem facias cum vapore Margaritæ, vel lapide Tagi, & ſepelies mortuum tamen, vt dixi.

Annis Arabum videlicet tranſactis, petitio.

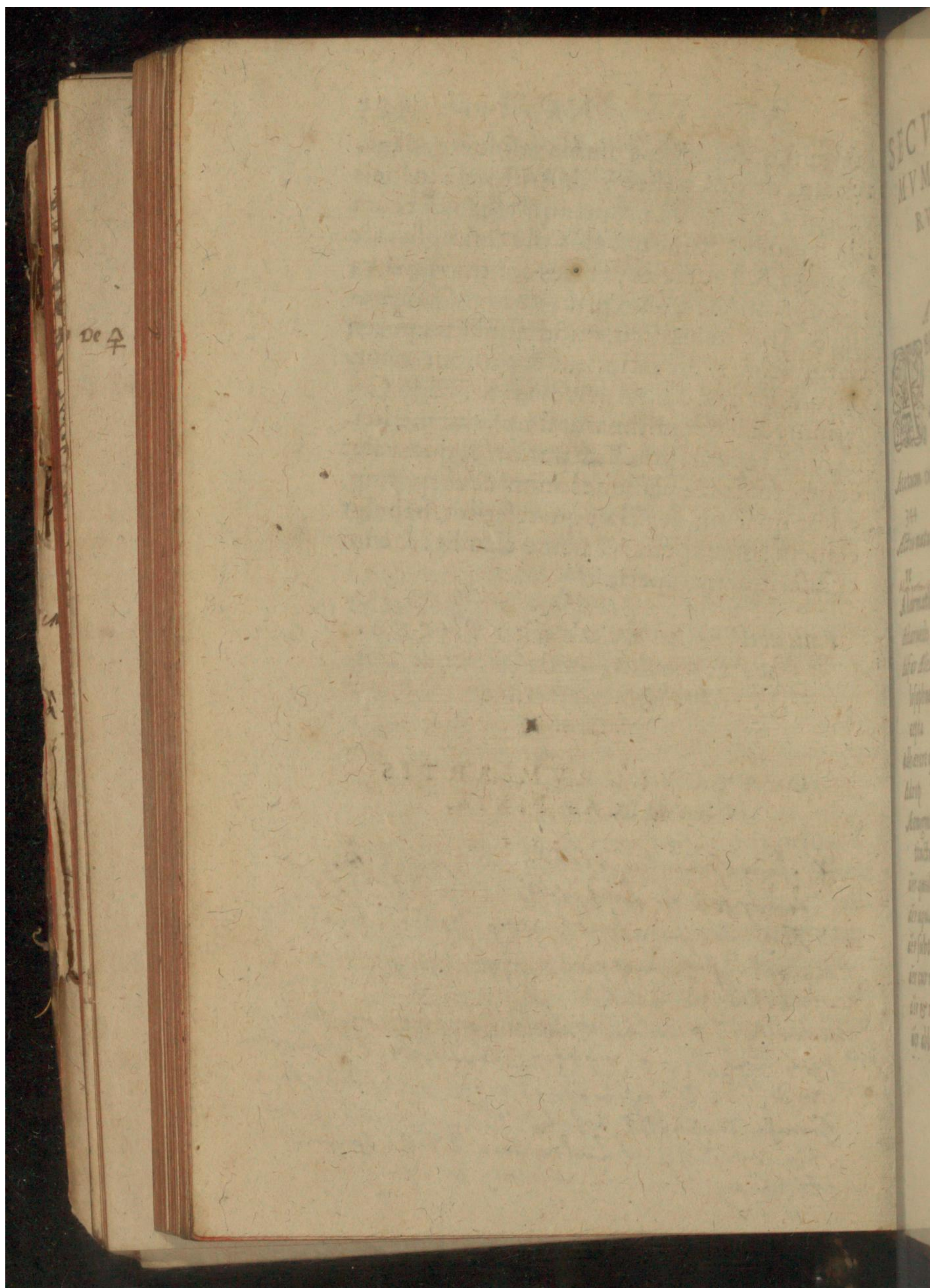
ni tuæ reſpondeo in hunc modum: Oportet te habere medicinã, quæ diſſoluit in liquefacto, & inungatur in eo, & penetret in termino 2. eius, & permiſceatur cum eo, & non ſit ſeruus fugitiuus, & tranſmutet ipſum: radice verò ſpiritus permiſceatur, & per calcem metalli figatur. Æſtimatur autem, quòd fixio præparat, quando corpus & ſpiritus in loco ſuo ponuntur, & ſublimantur: & totiens fiat, vt corpus fiat ſpiritus, & ſpiritus fiat corpus. Accipiatis igitur de oſſibus Adæ, & de calce ſub eodem pondere, & ſunt ſex ad lapidem petralem, & quinque ad lapidem vnionis, & terantur ſimul cum aqua vitæ, cuius proprium eſt diſſoluere omnes res alias, & quòd in ea diſſoluatur & aſſetur, & ſignũ incerationis eſt, quòd medicina liqueſcat ſuper ferrum valdè ignitũ: deinde ponatur in eadem aqua loco humido, aut ſuſpendatur in vapore aquarum valdè calidarum, & liquidarum: deinde congeletur ad Solem: demùm accipies ſalem petræ, & argentum viuum conuertes in plumbum, & iterum plumbum eo lauabis, & mundificabis, vt ſit proxima argento: & tunc operare vt priùs. Item potabis totum ſic. Sed tamen ſalis petræ LVRV VO PO VIR CAN vtriet ſulphuris, & ſic facies tonitruum & coruſcationem: ſic facies artificium. videas tamen vtrum loquor in ænigmate, vel ſecundùm veritatẽ. Et aliqui exiſtimauerunt aliter: nam dictum eſt

est mihi, quòd debeas omnia resoluere ad materiam, de qua habebis ab Aristotele in locis vulgatis & famosis, propter qđ taceo. Et cùm illa habueris, tunc habebis plura simplicia & æqualia, & hoc facies per tres contrarias, & varias operationes, quas priùs vocaui, Claues artis: & Aristoteles dicit, quòd æqualitas potentiarum concludit actionem & passionem corporum. Et hæc dicit Auerrois, reprobãdo Galenum. & hæc existimatur simplicior medicina, quæ reperiri potest, & purior, & quæ valet contra febres & passiones animi & corporum, vilior quacunque. Hæc qui rescribit, habebit clauem, quæ aperit, & nemo claudit: & cùm clauserit, nemo aperit.

Finis libelli Fratris ROGERII BACHONIS, *ordinis Minorum Anglici, de Mirabili potestate artis & naturæ.* ✱

OPVSCVLORVM ARTIS CHYMICAE FINIS.

✱ Sein Speculū Alchimiæ stehet [illegible] deutsch in Rothscholtzens theat. chim. T. 3. it. sein tract. vom golde, wie auch [illegible] et [illegible]
Wiewol ich kaum glaube, dass das Speculum Alch. von ihm geschrieben sei, sondern von einem andern ist es dem Priester (od. Hofpriester am bairischen Hofe, der anno 1471. verstorben, abgeborget worden. dessen geschriebenes original in deutscher Sprache verfasset stehet in Volumine meo librorū chimicorū 12mo unter dem titel: Spigel der Alchimey. item in volum. n. 8.

IN SECVNDVM TOMVM OPVSCVLORVM ALCHIMIAE, INDEX.

D

Fatui

immunditia

patientia

ſulphur

INDICIS IN II. TOMVM OPVSCVLORVM ALCHIMIAE FINIS.

Materia qualis sit Visu [illegible]
unde producitl.
382. [illegible]. 231. 1. p. 311.

2. p. fol: 35.

p. 172.

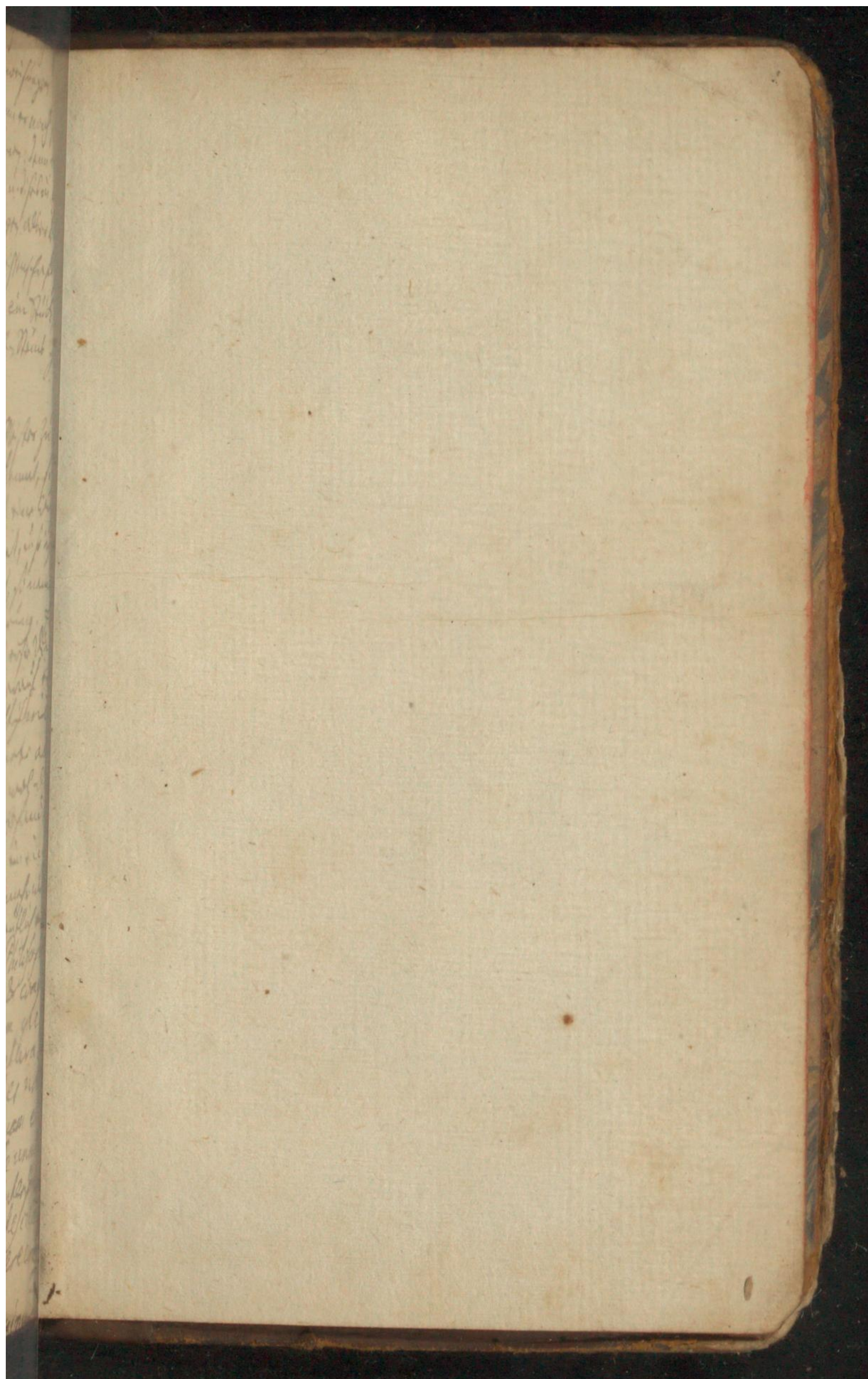
Materia ubiq reperitl.
p. fol: 310. 622.

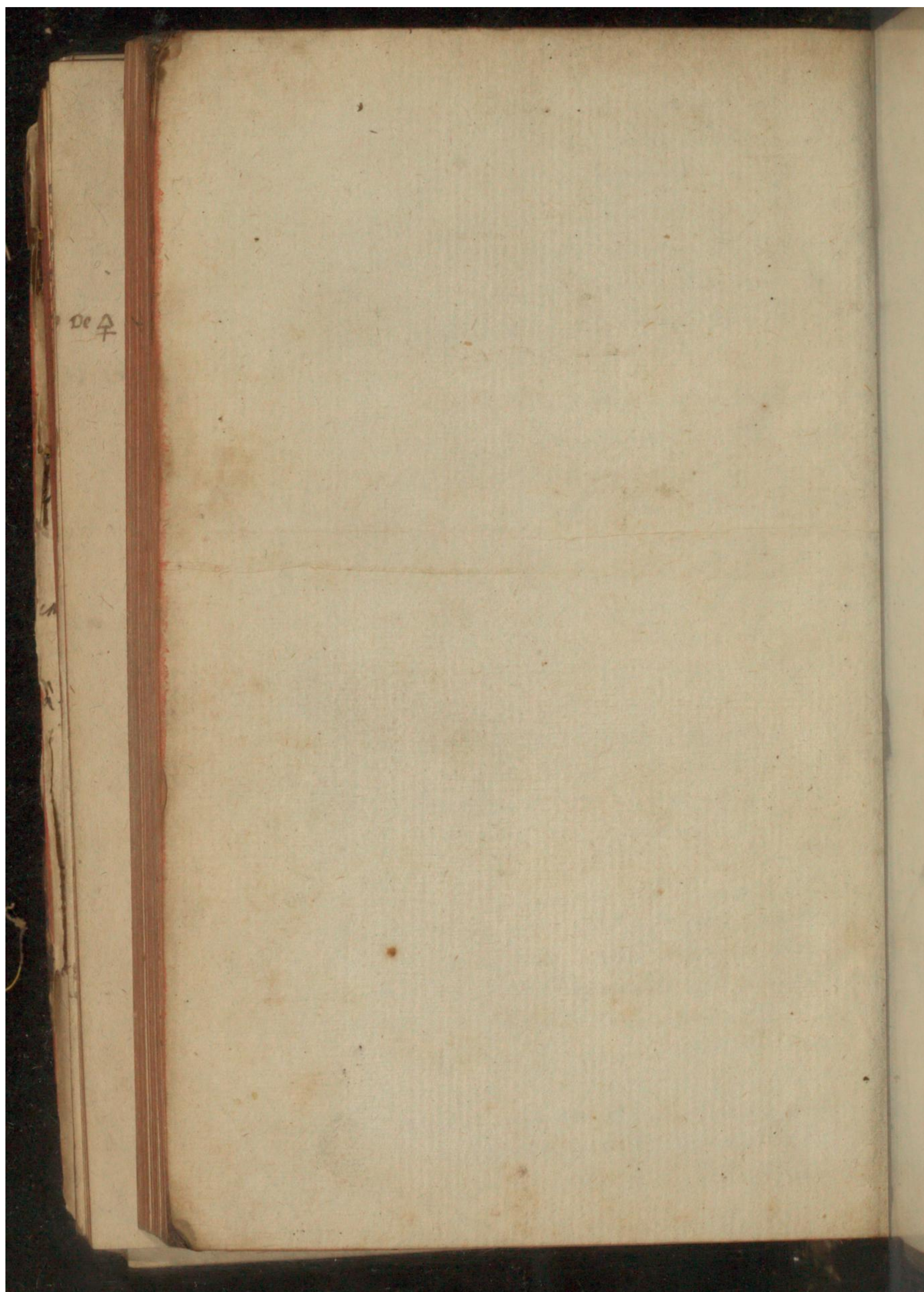
2. p. 238.

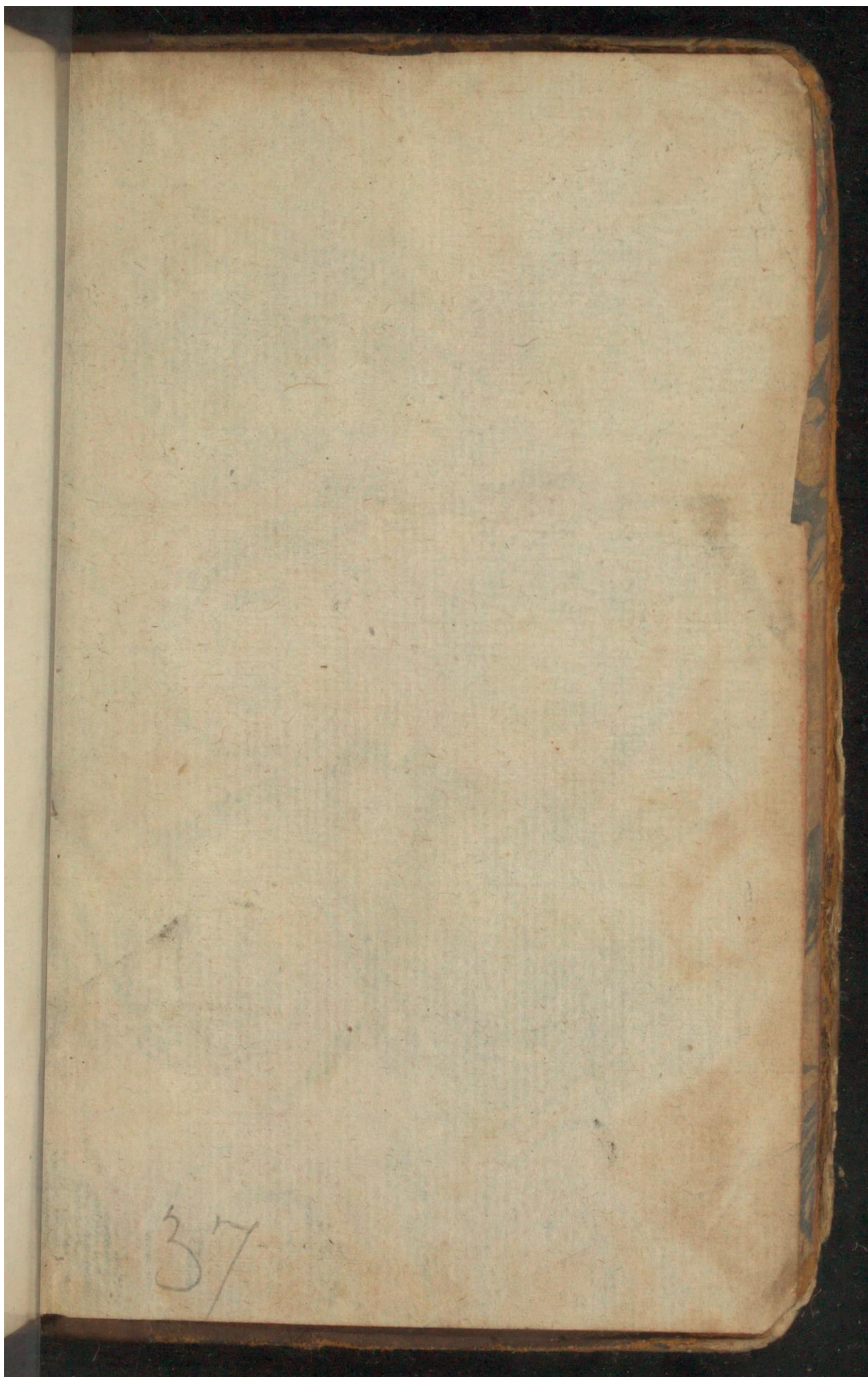
Materia vili emitl pretio
1. p. fol. 14.

Ich weiß, daß des Arnoldi Unterweisungen schwer sind, daß der Graf Trev. wann er nicht Art adeptus worden, sie nicht verstehen können: denn er hat die zu verstehende Dinge geschrieben, und dieselbe zu erwidern großen Geheimnis zu widerlegen aber ... Ich sage, daß er ein schönes Wissenschaftbuch, sondern ein christl. liber, ein Stück, in welchem die Schriften der philosophischen Steins ... nicht ... sind.

Ich rathe niemand diese Kunst ohne einen Meister zu suchen, denn ob schon die Materia kennet, so ... die Medicin. dieses ist eine Wahrheit, darauf ihr euch verlaßen könnet, und so ihr meinen Worten nicht glauben wollet, so nehmet ... auch des R. Lullii Erfahrung, welche die Materia alle welche das erste ... war, das ihn sein Meister gelehret, darauf er ... eignen Art zu reden multoties multisque modis ... alles ... beschreiben ... endlich ... gemacht, und den Schlüssel ... welches viel Doctores ... einen ... Elegantur dixerunt Philosophi quod opus magnum non est nisi solutio & coagulatio, sed ista fiunt per viam circularem, ... rum ignorantia plures Magnates in literaturæ ... cepti fuerunt in Magisterio, credentes ... biliter cum confidea, se intelligere formam et modum circulandi, ex quibus post fuisse unum lethaliter vulneratum celare non ... Cum sola a præsumptione & temeritate ... cujus naturam firmiter nos intelligere ... debamus, sed nullo modo intelleximus

37

